



## รายงานการพิจารณาศึกษา

### เรื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร  
การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อ  
ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

### ของ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓

สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา



รายงานการพิจารณาศึกษา  
เรื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร  
การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อ  
ไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ของ  
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำนักกรรมการ ๓  
สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา



# คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา



นายตวง อันทะไชย  
ประธานคณะกรรมการ



นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง



นางกอบกุล อภากร ณ อยุธยา  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง



พลเอก ประสาท สุขเกษตร  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม



นายอน กาจกระโทก  
เลขานุการคณะกรรมการ



นายเจลา พวงมาลัย  
โฆษกคณะกรรมการ



นายพิระศักดิ์ พอจิต  
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ



พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ  
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ



พลเอก อู๊ด เบื้องบน  
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ



นายวีระศักดิ์ พุตระกูล  
ที่ปรึกษาคณะกรรมาธิการ



นายณรงค์ อ่อนสอาด  
กรรมการ



นายพิศาล มาณวพัฒน์  
กรรมการ



พลเอก สติน ทองภักดี  
กรรมการ



นางสุนี จิงวิโรจน์  
กรรมการ



นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน  
กรรมการ



นายทรงเดช เสมอคำ  
กรรมการ



รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร  
กรรมการ



นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์  
กรรมการ





(สำเนา)

## บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ สว (กมธ ก) ๐๐๑๙/(ร ๒๔)

วันที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

เรื่อง รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษา ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย กราบเรียน ประธานวุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติกระทำกิจการ พิเคราะห์ข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการการให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชนโดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะกรรมการคณะนี้ประกอบด้วย

- |                                  |                                |
|----------------------------------|--------------------------------|
| ๑. นายตวง อันทะไชย               | ประธานคณะกรรมการ               |
| ๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ       | รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง |
| ๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา     | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง   |
| ๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร         | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม   |
| ๕. นายอนันต์ กาจกระโทก           | เลขาธิการคณะกรรมการ            |
| ๖. นายเฉลา พวงมาลัย              | โฆษกคณะกรรมการ                 |
| ๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต           | ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ      |
| ๘. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สาระสมบัติ | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ            |
| ๙. พลเอก อู๊ด เป็องบน            | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ            |
| ๑๐. นายวีระศักดิ์ พุตุระกุล      | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ            |
| ๑๑. นายกูรติสภ์ จันทร์ศรีชวาลา   | กรรมการ                        |
| ๑๒. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน          | กรรมการ                        |
| ๑๓. นายณรงค์ อ่อนสอาด            | กรรมการ                        |
| ๑๔. นายพิศาล มาณวพัฒน์           | กรรมการ                        |
| ๑๕. พลเอก สติน ทองภักดี          | กรรมการ                        |
| ๑๖. นางสุนี จึงวิโรจน์           | กรรมการ                        |

เมื่อวันพุธ...

เมื่อวันพุธที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ นายกูรดิษฐ์ จันทร์ศรีชวาลา ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการ ในคณะกรรมการการศึกษา และในคราวประชุมวุฒิสภา ครั้งที่ ๑๙ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันอังคารที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้ง นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน เป็นกรรมการสามัญ ในคณะกรรมการการศึกษา แทนตำแหน่งที่ว่าง และมีมติตั้ง กรรมการสามัญในคณะกรรมการการศึกษาเพิ่ม ๓ ตำแหน่ง ได้แก่

๑. นายทรงเดช เสมอคำ
๒. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร
๓. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์

ต่อมา เมื่อวันจันทร์ที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ นายชาญวิทย์ ผลชีวิน ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการการศึกษา จึงส่งผลให้ปัจจุบันคณะกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

- |                                       |                                |
|---------------------------------------|--------------------------------|
| ๑. นายดวง อันทะไชย                    | ประธานคณะกรรมการ               |
| ๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ            | รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง |
| ๓. นางกอบกุล อากาศ ณ อยู่ธยา          | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง   |
| ๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร              | รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม   |
| ๕. นายออน กาจกระโทก                   | เลขาธิการคณะกรรมการ            |
| ๖. นายเฉลา พวงมาลัย                   | โฆษกคณะกรรมการ                 |
| ๗. นายพีระศักดิ์ พอจิต                | ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ      |
| ๘. พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ       | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ            |
| ๙. พลเอก อู๊ด เบื้องบน                | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ            |
| ๑๐. นายวีระศักดิ์ พุทธระกุล           | ที่ปรึกษาคณะกรรมการ            |
| ๑๑. นายณรงค์ อ่อนสอาด                 | กรรมการ                        |
| ๑๒. นายพิศาล มาณวพัฒน์                | กรรมการ                        |
| ๑๓. พลเอก สติน ทองภักดี               | กรรมการ                        |
| ๑๔. นางสุนี จึงวิโรจน์                | กรรมการ                        |
| ๑๕. นายเฉลิมชัย เฟื่องคอน             | กรรมการ                        |
| ๑๖. นายทรงเดช เสมอคำ                  | กรรมการ                        |
| ๑๗. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร | กรรมการ                        |
| ๑๘. นายณรงค์ สหเมธาพัฒน์              | กรรมการ                        |

บัดนี้ คณะกรรมการได้ดำเนินการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษารายงานดังกล่าว ต่อวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๘

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดทราบและนำเสนอรายงานของคณะกรรมการต่อที่ประชุม วุฒิสภาต่อไป

(ลงชื่อ) ตวง อันทะไชย

(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

สำเนาถูกต้อง



(นางอำพรณนี ปินตาวงศ์)

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการการศึกษา

สำนักกรรมการ ๓ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

โทรศัพท์ ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๗ - ๘

โทรสาร ๐ ๒๘๓๑ ๙๒๑๘

นพรินทร์ พิมพ์

อำพรณนี/ธิดา/เบญญา/เจตจำนงค์ ทาน



## รายงานการพิจารณาศึกษา

### เรื่อง

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย  
ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ด้วยในคราวประชุมวุฒิสภาครั้งที่ ๑๗ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เมื่อวันอังคารที่ ๑๐ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้มีมติตั้งคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภาเป็นคณะกรรมการสามัญประจำวุฒิสภาคณะหนึ่ง มีหน้าที่และอำนาจพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติ กระทู้ถาม การพิจารณาขอเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบของชาติแต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึงเน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตามเสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

บัดนี้ คณะกรรมการได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย” และได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอรายงานผลการพิจารณาศึกษาต่อวุฒิสภา ตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา ซึ่งปรากฏผล ดังนี้

#### ๑. การดำเนินงานของคณะกรรมการ

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ตามคำสั่งที่ ๑๑/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ และคำสั่งที่ ๑๒/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ประกอบด้วย

- |                                      |                   |
|--------------------------------------|-------------------|
| ๑. นายตวง อันทะไชย                   | ประธานคณะทำงาน    |
| ๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ           | รองประธานคณะทำงาน |
| ๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา         | คณะทำงาน          |
| ๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร             | คณะทำงาน          |
| ๕. นายอนันต์ กาจกรโทก                | คณะทำงาน          |
| ๖. นายเฉลา พวงมาลัย                  | คณะทำงาน          |
| ๗. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน               | คณะทำงาน          |
| ๘. นายทรงเดช เสมอคำ                  | คณะทำงาน          |
| ๙. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร | คณะทำงาน          |

(ข)

๑๐. นายศักดิ์สิน โจรจน์สรายุรมย์	คณะทำงาน
๑๑. ศาสตราจารย์สมพงษ์ จิตระดับ	คณะทำงาน
๑๒. นายบุรพาทิศ พลอยสุวรรณ	คณะทำงาน
๑๓. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	คณะทำงาน
๑๔. นายทองสุข รวยสูงเนิน	คณะทำงาน
๑๕. นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล	คณะทำงาน
๑๖. นายสมควร วรสันต์	คณะทำงาน
๑๗. นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา	คณะทำงาน
๑๘. นายสมพร สุขอร่าม	คณะทำงาน
๑๙. นางปารีชาต สมบูรณ์	คณะทำงาน
๒๐. นางนัยนา ตันเจริญ	คณะทำงาน
๒๑. นายสมบัติ ทองเนียม	คณะทำงาน
๒๒. นายหงษ์ดี ศรีเสน	คณะทำงาน
๒๓. นายทรงกลด แสงอร	คณะทำงาน
๒๔. นายอัมพร กุลาเพ็ญ	คณะทำงาน
๒๕. นายวุฒิมัทธ คงมัน	คณะทำงาน
๒๖. นายทวี ทะนอก	คณะทำงาน
๒๗. นายสุภาพ วงษามาตย์	คณะทำงาน
๒๘. นายปุ่นกาญจน์ ภูเงิน	คณะทำงาน
๒๙. นายบรรจงศักดิ์ สมส่วน	คณะทำงาน
๓๐. นายปราโมทย์ เลิศชีวกานต์	คณะทำงาน
๓๑. นายโกวิท หมิ่นทา	คณะทำงาน
๓๒. นายถวิล มนตรี	คณะทำงาน
๓๓. นายประหยัด วรงค์	คณะทำงาน
๓๔. นางรสรินทร์ ดาแก้ว	คณะทำงาน
๓๕. นายอนุศิษฐ์ พรชีโวชาติ	คณะทำงาน
๓๖. นายเกิดมี สอนเมือง	คณะทำงาน
๓๗. นายอัฐผล ธิรพรพงษ์ศิริ	คณะทำงาน
๓๘. นายภูงศ์ วงศ์กัณหา	คณะทำงาน
๓๙. นายวิทยา ประวะโซ	คณะทำงาน
๔๐. นายพิสุทธิ แสนเมือง	คณะทำงาน
๔๑. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	คณะทำงาน
๔๒. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	คณะทำงานและเลขานุการ
๔๓. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์ธนิกุล	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

(ค)

โดยให้คณะทำงานนี้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมนโยบาย คำสั่ง กฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวคิด หรือ ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรค หรือข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอน ในสภาวะที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปัจจุบันหรือเหตุการณ์อื่นที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาในลักษณะเช่นเดียวกัน

๒. รายงานผลการดำเนินงานของคณะทำงานให้คณะกรรมการการศึกษา เพื่อพิจารณาและทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อเสนอต่อ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

๓. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณา ศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

## ๒. วิธีการพิจารณาการศึกษา

### ๒.๑ การประชุม

คณะทำงานจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ได้รับทราบ ข้อมูลข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งจากและการสะท้อนปัญหาจากครู ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในแวดวงการศึกษา ดังนั้น จึงได้มีการประชุมเพื่อรับทราบความเห็น และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา ในรูปแบบการประชุมออนไลน์ ผ่านโปรแกรม Cisco Webex Meeting รวม ๔ ครั้ง ดังนี้

- ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓
- ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓
- ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ วันศุกร์ที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓
- ครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ วันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

### ๒.๒ การพิจารณาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

#### พระราชบัญญัติ/กฎหมาย

- ๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐
- ๒) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

#### ข้อบังคับ/นโยบาย/ยุทธศาสตร์

- ๑) ข้อบังคับวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒
- ๒) ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐
- ๓) แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ของคณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูป การศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- ๔) คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน)

(ง)

๖) นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓  
(โดยนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ)

### ๓. ผลการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย” โดยคณะกรรมการฯ ได้พิจารณาขอบข่ายให้คณะทำงานจัดทำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทยพิจารณาศึกษา โดยแบ่งออกเป็น ๔ บท ดังนี้

บทที่ ๑ บทนำ

บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

บทที่ ๓ สถานการณ์และแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์  
การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

คณะกรรมการฯ ได้มีมติเห็นชอบรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย” ซึ่งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้ดำเนินการจัดทำเสร็จเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น คณะกรรมการฯ จึงขอเสนอรายงานการพิจารณาศึกษาดังกล่าวพร้อมข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ ตามรายงานท้ายนี้ เพื่อให้วุฒิสภาได้โปรดพิจารณา หากวุฒิสภาให้ความเห็นชอบด้วยกับผลการพิจารณา รวมทั้งข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการฯ แล้ว ขอให้โปรดแจ้งไปยังรัฐบาล คณะรัฐมนตรี และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาและดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและประชาชนสืบไป



(นายอนันต์ กาจกระโทก)

เลขานุการคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา



## บทสรุปผู้บริหาร

คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้พิจารณาศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความ กฎหมาย วิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ และปัญหาการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทั้งข้อมูลผ่านทางสื่อสารมวลชน บทสัมภาษณ์ และความเห็นของนักวิชาการ มีการประชุมหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาผ่านการประชุมออนไลน์ Cisco Webex Meeting วิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ รอบด้าน ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าวมีปัญหาหลากหลาย แม้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามจะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุเลาเบาบางลง เมื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาไว้แล้วในทางหนึ่ง แต่ปัญหาก็จะตามมาอีกทางหนึ่ง เช่น กรณีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ แม้จะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาที่ช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของระบบการศึกษาไทยที่ไม่เพียงจะเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองที่ต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือดูแลบุตรหลานในขณะที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่องดังกล่าวยังเป็นการสะท้อนและตอกย้ำภาพความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยอีกด้วย กรณีการเลื่อนการเปิดเทอมในภาคเรียนที่ ๑ ปี ๒๕๖๓ เป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นั้น ไม่ควรกำหนดให้ทุกสถานศึกษาเปิดการเรียนการสอนพร้อมกันทั้งประเทศ แต่ควรต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งความเหมาะสมของช่วงเวลาในการเปิดการเรียนการสอนเป็นรายพื้นที่และรายจังหวัดโดยเฉพาะพื้นที่ที่ไม่มีภาระระบาดของเชื้อโรคดังกล่าวอาจเปิดทำการสอนแบบปกติได้ก่อน แต่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน รวมถึงความต้องการในแต่ละพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ด้วย กรณีการจัดห้องเรียนห้องละไม่เกิน ๒๐ คน นั้น ให้เป็นสิทธิของสถานศึกษาและครูผู้สอนในการออกแบบวิธีการจัดการศึกษา เช่น การสลับเวลาเรียน การหาห้องเรียนที่มีขนาดใหญ่ขึ้น การแบ่งห้องเรียนเป็นสองห้องใกล้เคียงกันแล้วสอนพร้อมกัน หรือแม้แต่การจัดการเรียนการสอนแบบ Online ในบางวิชา โดยคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนกรณีที่จะให้สถานศึกษานานาชาติเปิดเทอมและจัดการศึกษาได้ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ก่อนทุกโรงเรียนนั้น สถานศึกษานานาชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยง คือ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล และจะมีผู้เรียนส่วนหนึ่งมาจากประเทศกลุ่มเสี่ยง หากเปิดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในตอนนี้ อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี และสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนแบบ Online ได้อย่างทั่วถึง จึงควรให้ผู้เรียนในสถานศึกษานานาชาติได้เรียนแบบ Online ไปพลางก่อน อย่างไรก็ตามในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคน ตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุดัชนีชี้วัดรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ จะต้องจัดการศึกษาโดยยึดมาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก ภายใต้มาตรการการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัดด้วย

## ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๙ บัญญัติว่าการจัดระบบโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ที่ต้องเน้นพัฒนาการของผู้เรียนทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ปัญญา ที่ต้องพัฒนาไปอย่างสัมพันธ์กัน ด้วยหลักการดังกล่าว หน่วยงานด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายหลักที่สำคัญ อันนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมด้วยแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- **กรณีที่ไม่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)** สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาในแบบ Onsite ในลักษณะเต็มรูปแบบตามหลักสูตร เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ และมีคุณภาพที่สอดคล้องตามหลักสูตรกำหนด

- **กรณีที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)** สถานศึกษาที่จำเป็นต้องมีการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ต้องหาแนวทางที่หลากหลายในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบ Onsite ผสมผสานไปกับรูปแบบ On Air และแบบ Online เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบ On Air และแบบ Online นั้น เป็นเครื่องมือและกลไกอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาอาจบูรณาการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมและความพร้อมของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกันด้วย ในส่วนนี้คณะกรรมการมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

### มาตรการเร่งด่วน

#### ๑) กระทรวงศึกษาธิการ

##### ๑.๑) ด้านนโยบายและการกระจายอำนาจ

(๑) การบริหารการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้มีโอกาสร่วมกันตัดสินใจและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยกระทรวงศึกษาธิการมีต้องกำหนดรูปแบบที่ตายตัว แต่คำนึงถึงสภาพความพร้อมของแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดรูปแบบที่ตายตัวและไม่มีความยืดหยุ่นนั้นอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ และสถานศึกษาที่ขาดความพร้อมได้

(๒) ควรมีนโยบายที่ให้อิสระแก่สถานศึกษาในการพิจารณาเปิดสถานศึกษาตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้ในภาพรวม เช่น การประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบเปิดเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสทุกช่วงวัย ตลอดจนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นกรณีพิเศษด้วย

(๓) ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้มีความชัดเจน โดยกระทรวงศึกษาธิการควรปรับบทบาทเป็นหน่วยงานกลางที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เขตพื้นที่

การศึกษา และสถานศึกษาที่ขาดแคลนงบประมาณและความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดฝึกอบรมทักษะ การใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีแก่ครูผู้สอน การพิจารณาบรรจุครูครบชั้นเรียน การจัดหาอุปกรณ์เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่ตอบสนองความต้องการศึกษาเป็นรายบุคคลกับผู้เรียนได้ เป็นต้น เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดดังกล่าวและสอดคล้องกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) ทั้งนี้ การเปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอิสระในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์ จะส่งผลให้การกระจายอำนาจสมบูรณ์มากขึ้น

(๔) ควรมีนโยบายที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาแห่งเดียวสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น สถานศึกษาแห่งเดียวเลือกประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนทั้งระบบการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) กับทุกระดับชั้น หรือบางช่วงชั้นอาจเลือกใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือบางช่วงเดือนอาจให้นักเรียนสลับกันมาเรียนตามวัน (คี-คู่) เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งเช่นเดียวกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความพร้อมและประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่แตกต่างกันออกไป

(๕) ปฏิรูประบบการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานด้วยการกำหนดแผนการขับเคลื่อนการศึกษาออกเป็น ๒-๓ ระยะ ได้แก่ ระยะ ๑-๒ ปี ระยะ ๕ ปี ระยะ ๑๐-๑๕ ปี เพื่อกำหนดกรอบการสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามบริบทและความพร้อมในแต่ละช่วงชั้นที่เหมาะสม โดยเน้นให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะตามหลักสูตรที่กำหนดเป็นสำคัญ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ไม่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา เช่น วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี วิชาศิลปะ เป็นต้น จึงอาจส่งผลกระทบเป็นวงกว้างได้ในระยะยาว อีกทั้งยังขัดต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) เป็นต้น

(๖) ควรมีการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เพิ่มเติมไว้ในสัดส่วนของโครงสร้างการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความชัดเจน

## ๑.๒) ด้านการบริหารจัดการ

(๑) ควรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวมตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ กำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานและบุคคลให้ชัดเจนในการจัดการและปฏิบัติ ตั้งแต่ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณที่สอดคล้องกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) เนื่องจากการให้อิสระในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนกับพื้นที่ จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แล้วยังสามารถช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มประชาชนที่มีฐานะยากจน

(๒) ควรกำหนดแนวปฏิบัติให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานส่วนกลางในพื้นที่ทำหน้าที่คอยกำกับติดตามการจัดการศึกษาเป็นระยะทุก ๓ เดือน และกระทรวงศึกษาธิการ



ควรเร่งออกแบบระบบการศึกษาช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำผลจากการดำเนินงานระยะสั้นไปออกแบบการจัดการศึกษาในระยะยาว เช่น ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี เป็นต้น

(๓) ควรกระจายงบประมาณจากส่วนกลาง ไปเพิ่มให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีงบประมาณใช้ในพื้นที่เพิ่ม หรือสำรองใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น การจ่ายค่าตอบแทนเป็นกรณีพิเศษให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบ จึงจะเกิดเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถดำเนินงานต่อไปได้

(๔) กระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานและติดตามการดำเนินงานจากกระทรวงอื่นอย่างใกล้ชิดก่อนกำหนดแผนการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (ทุกจังหวัด) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ในแต่ละจังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา

(๕) กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งทบทวนปรับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ออกเป็นนโยบาย เพื่อเพิ่มความเร็วในการสนับสนุนระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยคำนึงถึงเรื่องการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) หรือจัดรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่

(๖) กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับลดบทบาทการดำเนินงานให้เหลือเพียง “กำหนดความสามารถหรือสมรรถนะของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นให้มีความชัดเจน โดยไม่กำหนดระยะเวลา” และประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อร่วมบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันในแต่ละพื้นที่จังหวัดต่างมีแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และหน่วยงานอื่นอีกจำนวนมาก จะเข้าไปมีส่วนร่วมและช่วยส่งเสริมเพื่อบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาในชุมชนแต่ละพื้นที่

(๗) กระทรวงศึกษาธิการควรมีระบบสนับสนุน (ระยะเร่งด่วน) เพื่อให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการทำงาน และให้เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละพื้นที่จัดให้มีศึกษานิเทศก์คอยให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา แสวงหาแนวปฏิบัติที่ดีออกมานำเสนอ ชื่นชม และแลกเปลี่ยนกันทั้งในทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ ระบบสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ควรต้องมีความต่อเนื่อง และจริงจัง

(๘) ควรจัดอบรมการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอน และโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้

(๙) ควรติดตั้งและเพิ่มศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประชารัฐให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ มากขึ้น เพราะบางครอบครัวไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้เรียนได้ จะสามารถใช้บริการของศูนย์บริการฯ ดังกล่าว และติดตามข่าวสารและเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ได้

โครงสร้างการบริหารในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของหน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัด

## ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

๒.๑) ควรกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เป็นผู้ติดตามการสนับสนุนงบประมาณและความพร้อมของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรวบรวมความต้องการของสถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งในระบบและนอกระบบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาความต้องการของสถานศึกษาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ การเปิด-ปิดเรียนได้ตามความเหมาะสม ฯลฯ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๒) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ควรเป็นหน่วยงานกลางคอยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการติดตามนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม เพื่อยกระดับการดำเนินงานในเขตพื้นที่จังหวัดเกิดผลที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๓) ควรปรับนวัตกรรมทางการศึกษา ด้วยการรวบรวมรูปแบบ วิธีการ กระบวนการ และเทคนิคในภาพรวมจากการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดที่มีประสิทธิภาพ สอดรับกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) มาเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาและครูที่สนใจจะจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพและปลอดภัยมากขึ้น

๒.๔) ควรจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาลงพื้นที่ไปควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการวางมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่ที่ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๕) ควรมีมาตรการติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมในระดับจังหวัด เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์หาแนวทางป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

๒.๖) ควรมีมาตรการหรือนโยบายป้องกันปัญหาขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอาจสามารถพิจารณาทบทวนบรรจุลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งปัจจุบันพบว่ามีลูกจ้างชั่วคราวจำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว มาบรรจุเป็นครู (กรณีพิเศษ) เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

## ๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสำรวจจำนวนผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ที่สังกัด เพื่อติดตามความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อม

ในด้านการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี ความพร้อมในการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ความพร้อมของผู้ปกครอง พร้อมกับการแสวงหาแนวทางในการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนที่มีความขาดแคลนให้มีความพร้อมตามความเหมาะสม

๓.๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรบูรณาการความร่วมมือกับในพื้นที่กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษ เพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจัดรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓.๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะกระจายอำนาจไปยังห้องเรียนหรือสถานศึกษา โดยให้อำนาจผู้อำนวยการสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินสภาพสถานศึกษาเอง และลดความเข้มข้นในการประเมินผล จากส่วนกลางเป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันมีการบังคับใช้ระบบการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงควรปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้ยืดหยุ่น สอดคล้องกับการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กล่าวคือ หากระบบการจัดการศึกษาของประเทศบังคับให้สถานศึกษาทำตามแนวทางที่ส่วนกลางหรือระบบการประเมินผลกำหนด ขาดความยืดหยุ่นทางการบริหารก็จะส่งผลกระทบต่อในภาพรวมเป็นวงกว้างตั้งแต่สถานศึกษา ระบบการจัดการศึกษา และเกณฑ์การประเมินผล

๓.๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรวางระบบกระจายห้องเรียนให้กับสถานศึกษาประจำจังหวัดทั้งขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนอนุบาล เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) เป็น “โรงเรียนขนาดพอดี” โดยอาจทบทวนการกระจายห้องเรียนดังกล่าวออกไปใช้พื้นที่ของโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่บริเวณใกล้เคียง และจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาไปประจำให้ครบทุกช่วงชั้นเรียน แต่หากสถานศึกษาใดประสบปัญหาขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพิจารณาทบทวนบรรจุลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งปัจจุบันพบว่ามีลูกจ้างชั่วคราวจำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว มาบรรจุเป็นครู (กรณีพิเศษ) เช่นเดียวกับที่กระทรวงสาธารณสุขพิจารณานั้น

๓.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละพื้นที่ควรจัดให้มีศึกษานิเทศก์สำหรับให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา และให้การสนับสนุนสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานให้ครูผู้สอน

๓.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อดูแลรักษามาตรฐานการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และมอบอำนาจการบริหารให้ผู้บริหารสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้แบบ Online โดยแบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ (๑) การอัปโหลดข้อมูลการเรียนรู้เข้าสู่ Google Classroom ลงระบบออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามอิสระ ซึ่งหากผู้เรียนคนใดไม่มีความพร้อมสำหรับการเรียนออนไลน์ก็สามารถเรียน Online ที่โรงเรียนได้ภายหลังจากวันที่มีการเปิดภาคเรียนตามปกติ ซึ่งอาจจะกำหนดเวลาให้เป็นการทบทวนก่อนเริ่มต้นเรียนภาคการศึกษาใหม่

และ (๒) การเรียน Online แบบ Live สด โดยกำหนดวันที่ชัดเจนว่าวันใดเรียนวิชาใด และหากทบทวนผู้เรียนก็สามารถค้นหาข้อมูลเพื่อเรียนทบทวนได้

#### ๔) สถานศึกษา

๔.๑) ควรจัดให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาได้รับการเรียนรู้แบบ Onsite โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและไม่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรเริ่มจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ทันที โดยลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่ง ตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เช่น การสลับเวลาเรียน เนื่องจากการเรียนรู้หลักผ่านทาง On Air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ อาจไม่สามารถตอบสนองให้สถานศึกษาและผู้เรียนที่ขาดความพร้อมได้

๔.๒) การศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอาจดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น สลับช่วงเวลาเรียนเพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่ง เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความพร้อมและประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่แตกต่างกันออกไปจึงจะส่งผลให้ครูมีภาระงานมากขึ้น และอาจจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาไปประจำห้องเรียนได้ไม่ครบทุกช่วงชั้น

๔.๓) หลักสูตรระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความเข้มข้นทางวิชาการของเนื้อหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการไม่มาก อาจเลือกใช้วิธีการเรียนรู้แบบ On Air เพื่อลดภาระการจัดห้องเรียนในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาหลายแห่งมีพื้นที่จำกัดแต่มีจำนวนนักเรียนมาก จึงไม่สามารถขยายห้องเรียนออกไปได้ ส่วนกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการมาก จะไม่สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวได้ จึงต้องมีการจัดการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยแล้ว และให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาเอง เช่น การแบ่งกลุ่มผู้เรียน การจัดห้องเรียน การจัดพื้นที่โรงอาหาร ฯลฯ แต่ต้องเป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

๔.๔) สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนทั้งแบบ Online และ Onsite โดยตระหนักถึงความสำคัญของ “การใช้หลักสูตรเดียวกัน วัตถุประสงค์และมีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะครบถ้วนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด” คือ มุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม แล้วจึงออกแบบว่าควรใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบใดที่สอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่กำหนดไว้ว่าให้หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งนี้ ต้องมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผลเพื่อให้โรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้ ส่วนนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านการเรียน Online ให้มาเรียนที่โรงเรียนตามปกติ

๔.๕) ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินสภาพสถานศึกษาเอง และลดความเข้มข้นในการประเมินผลจากส่วนกลางเป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันมีการบังคับใช้ระบบการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงควรปรับเกณฑ์การประเมินผล การเรียนให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา

๒๐๑๙ (COVID-19) กล่าวคือ หากระบบการจัดการศึกษาของประเทศบังคับให้สถานศึกษาทำตามแนวทางที่ ส่วนกลางหรือระบบการประเมินผลกำหนด ขาดความยืดหยุ่นทางการบริหารก็จะส่งผลกระทบในภาพรวมเป็น วงกว้างตั้งแต่สถานศึกษา ระบบการจัดการศึกษา และเกณฑ์การประเมินผล ดังนั้น จึงควรเร่งปรับเกณฑ์ การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะกระจายอำนาจไปยังห้องเรียนหรือสถานศึกษา

๔.๖) สถานศึกษาควรทำความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก ให้กับสถานศึกษา ในกรณีที่สถานศึกษามีความพร้อมที่จะจัดการศึกษาแบบ Onsite โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของ ผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนการเรียนการสอนในรูปแบบ Online ควรนำมาเป็นการศึกษาเสริมเพิ่มเติม ทั้งนี้ แนวทาง ในการจัดการศึกษาจะต้องตอบโจทย์ในเรื่องของโอกาส ความเสมอภาค ความเหลื่อมล้ำด้วย

๔.๗) การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก ใช้โรงเรียนเป็นฐาน วางแนวทางการบริหารงาน ออกเป็นการบริหารจัดการทั่วไป และการบริหารวิชาการ เช่น ขนาดห้องเรียน และการจัดการเรียนการสอน ให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบรูปแบบการสอน จัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนรู้ ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละ ช่วงชั้น การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงสุขอนามัยของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณภาพการศึกษา นำหลักการ จัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning: BBL) ไม่ควรนำเทคโนโลยีมาจัดการสอนทุกเรื่อง ควรผสมผสานกันระหว่างครูผู้สอนและเทคโนโลยี

๔.๘) สถานศึกษาควรปรับลดเวลาเรียนในห้องเรียนให้น้อยลง เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองนอกห้องเรียนในรูปแบบการเรียนรู้แบบ Online และรูปแบบอื่น ๆ โดยจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยี สารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน โปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และจัดอบรมการใช้ งานโปรแกรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เช่น โปรแกรม Cisco Webex Meetings Microsoft Teams Zoom ซึ่งสามารถบันทึกการสอน นำเสนอข้อมูลไปยังหน้าจอเครื่องอื่น และส่งไฟล์เอกสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๙) ส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ Online และ จัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ผ่านเว็บไซต์เพื่ออำนวยความสะดวก ให้แก่ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ดูแลระบบ โดยที่ครูผู้สอนสามารถนำเสนอเนื้อหาและสื่อการสอนขึ้นเว็บไซต์เป็น รายวิชาตามที่ได้ขอใช้ระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการ เรียนผ่านสื่อ การทำแบบฝึกหัด ส่งการบ้าน และการจัดสอบออนไลน์ เช่น ระบบจัดการเรียนการสอน Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (Moodle)

๔.๑๐) ควรจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารข้อมูลกับผู้ปกครองโดยตรง เช่น แอปพลิเคชันไลน์ ที่สามารถ สนทนา สร้างกลุ่ม ส่งข้อความ ลงรูปภาพต่าง ๆ เพื่อติดตามและแก้ไขปัญหาระหว่างการจัดการเรียนการสอน ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น

๔.๑๑) สถานศึกษาควรสื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการ เปิด-ปิดสถานศึกษา โดยชี้แจงผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่งให้ผู้ปกครองทราบว่ารัฐบาลมีแนวทางการเปิด-ปิดสถานศึกษาอย่างไร เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถประเมินสถานการณ์ในอนาคตได้ หรือจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองสำหรับสนับสนุน บุตรหลาน ในกรณีเรียนที่บ้าน เช่น วิธีการใช้อุปกรณ์ดิจิทัล เพื่อเรียนออนไลน์ แนวทางแก้ปัญหาเบื้องต้น หรือคู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นต้น และเปิดช่องทางที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารให้ครูและผู้ปกครองได้



อย่างสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๔.๑๒) ให้สถานศึกษาออกแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมแบบภาคีเครือข่ายต้องเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอ โดยวิธีการบรรจุพนักงานราชการให้เป็นครู บรรจุอัตราจ้างให้เป็นพนักงานราชการตามลำดับและปฏิรูปการสอนให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง โดยลดเวลาเรียนในโรงเรียนให้น้อยลง เพิ่มกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และอาชีพให้เกิดขึ้นในครอบครัว พัฒนาทักษะอาชีพในครอบครัว

๔.๑๓) สถานศึกษาต้องทำความสะอาดสถานที่โดยรอบอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องอเนกประสงค์ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่ง อุปกรณ์ เครื่องมือ พื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ และจุดเสี่ยงทุก ๑-๒ ชั่วโมง หรือทุกครั้งที่เลิกเรียน ด้วยน้ำยาทำความสะอาดที่ได้มาตรฐาน และฆ่าเชื้อโรคตามหลักวิชาการ ต้องจัดเตรียมกระดาษเช็ดทำความสะอาดแบบใช้แล้วทิ้งสำหรับใช้ทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม เช่น แป้นพิมพ์ โต๊ะทำงาน รีโมตคอนโทรล ฯลฯ ก่อนการใช้งานแต่ละครั้ง

๔.๑๔) สถานศึกษาต้องมีจุดบริการล้างมือด้วยน้ำและสบู่ หรือแอลกอฮอล์ ๗๐% ล้างมือหน้าประตูทางเข้า-ออกสถานศึกษา ห้องเรียน หรืออาคารเรียน โรงอาหาร โรงครัว ห้องน้ำ ห้องสุขา โดมหรืออาคารสถานที่ในร่ม และบริเวณที่มีการสัมผัสร่วมกันต่าง ๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมการล้างมือ และสาธิตพฤติกรรมสุขอนามัยในการล้างมือที่ถูกต้อง สถานศึกษาควรบังคับให้นักเรียน/นักศึกษาล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำโดยใช้เวลาอย่างน้อย ๒๐ วินาที

๔.๑๕) สถานศึกษาควรต้องจัดเวลาในการพักรับประทานอาหารกลางวันให้ผู้เรียนได้สลับเวลาพัก โดยควรแบ่งช่วงการพักออกเป็น ๓ ช่วง คือ ๑๐.๓๐ น. ๑๑.๓๐ น. และ ๑๒.๓๐ น. เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องเน้นมาตรการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) เป็นสำคัญ

๔.๑๖) ควรตั้งคณะกรรมการร่วมที่มาจาก ๓ ฝ่าย ได้แก่ ๑) สถานศึกษา ๒) ผู้ปกครอง/ญาติของผู้เรียน และ ๓) ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น เป็นผู้คัดกรองนักเรียนแต่ละคนว่ามีความพร้อมเพียงใด ในการใช้สื่อการเรียนการสอน และการใช้ชีวิตช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หากผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียน Online ก็สามารถเลือกเรียน Online ได้ และหากผู้เรียนที่มีความพร้อมสำหรับการเรียนแบบ Onsite ก็ให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite โดยไม่จำเป็นว่าครูผู้สอนต้องสอนในสถานศึกษาเท่านั้น อาจจัดกลุ่มสอนที่สถานที่ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

๔.๑๗) ในช่วงระหว่างที่รอสถานศึกษาเปิดเทอมนั้น สถานศึกษาต่าง ๆ อาจต้องจัดการศึกษาแบบ Pre-learning ก่อนที่จะเปิดเทอมในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อไม่ให้เวลาที่มีอยู่เกิดการสูญเปล่า และยังเป็นการพัฒนาการให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียนด้วย ซึ่งผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น น่าจะให้ความช่วยเหลือทุกสถานศึกษาในพื้นที่เป็นอย่างดี

๔.๑๘) สำหรับกรณีของสถานศึกษาที่มีความพร้อมจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite ควรมีการกำหนดมาตรการก่อนเปิดเรียน มาตรการระหว่างเปิดเรียน และมาตรการหลังเปิดเรียน โดยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และต่อเนื่อง ดังนี้

#### มาตรการก่อนเปิดเรียน

(๑) สถานศึกษาควรทำการสำรวจข้อมูลครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยง ภายใน ๑๔ วัน หรือมีอาการที่แสดงว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

และให้แจ้งสถานศึกษารับทราบโดยทันที

(๒) สถานศึกษาต้องมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน พื้นที่นอนกลางวัน พื้นที่เรียนรวม โรงอาหาร พื้นที่สนทนาการใช้ Social Distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ

(๓) สถานศึกษาต้องหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา

(๔) สถานศึกษาต้องมีการทำความสะอาดพื้นที่ภายในสถานศึกษาและอุปกรณ์การเรียนการสอน ทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง

(๕) สถานศึกษาต้องกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าสถานศึกษาเพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียน ครู และบุคลากรที่มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกรายและทุกครั้ง

(๖) สถานศึกษาต้องมีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ แอลกอฮอล์เจล บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษา ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอ และทั่วถึง

(๗) สถานศึกษาต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสถานศึกษาแก่ครู บุคลากร และพนักงานของสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

(๘) สถานศึกษาต้องจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษา การสังเกตอาการและอื่น ๆ

(๙) สถานศึกษาต้องจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก อาจแบ่งนักเรียนสลับมาเรียนที่สถานศึกษาแต่ละห้องหรือแต่ละชั้นตามความเหมาะสม และจัดให้มีการเหลื่อมเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน รวมถึงเวลาพักของนักเรียนในแต่ละชั้นไปด้วย

#### มาตรการระหว่างเปิดเรียน

(๑) ผู้ปกครองต้องตรวจวัดอุณหภูมิของผู้เรียนทุกครั้งก่อนออกจากบ้านมายังสถานศึกษา หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ °C ต้องไม่ให้นักเรียนมาสถานศึกษา

(๒) พนักงานประจำรถและพนักงานขับรถโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติหน้าที่ทุกคน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ °C จะไม่อนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่ และต้องใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งปฏิบัติหน้าที่ และต้องทำความสะอาดรถทุกครั้ง

(๓) พนักงานประจำรถโรงเรียน มีเทอร์โมมิเตอร์ประจำตัว และต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียนก่อนขึ้นรถรับ-ส่งนักเรียนทุกคน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ °C ไม่อนุญาตให้ขึ้นรถ

(๔) ผู้เรียนต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาขณะที่อยู่บนรถ

(๕) บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษาต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ณ จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าสถานศึกษา ในกรณีที่พบผู้มีอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ °C หรือมีอาการไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือมีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จะไม่อนุญาตให้เข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษา และมีการบันทึกข้อมูลเก็บไว้

(๖) ผู้เรียน ครู และบุคลากร หรือผู้มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกคนต้องใส่หน้ากากอนามัย ขณะที่อยู่ภายในพื้นที่บริเวณสถานศึกษา

(๗) สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี

(๘) เพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น อุปกรณ์การเรียน กีฬา เครื่องดนตรี ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำหลังเลิกเรียนทุกวัน หากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ และของเล่นร่วมกันต้องมีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง รวมถึงไม่อนุญาตให้นำของเล่นส่วนตัว มาใช้ในสถานศึกษา

(๙) สถานศึกษาต้องมีการควบคุมคุณภาพการประกอบอาหารและการจัดการน้ำดื่มในโรงเรียน ให้ถูกสุขอนามัย

(๑๐) สถานศึกษาต้องยกเลิกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาคบ่าย (Extra Curricular Activities) ทั้งหมด

(๑๑) งดการประชุมหรือจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีคนหมู่มาก

(๑๒) งดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน หรือกีฬาประเภทที่ต้องแข่งขัน เป็นทีม

(๑๓) ผู้เรียนจะได้รับคำเตือนจากครูให้ล้างมือเมื่อจบชั่วโมงเรียนเสมอ หรือเมื่อทำกิจกรรมที่ต้องสัมผัสวัสดุต่าง ๆ โดยมีเจลล้างมือให้บริการหน้าสถานศึกษาในห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร

(๑๔) ผู้เรียนและพนักงานทุกคนจะต้องมีขวน้ำ/กระติกน้ำของตนเอง

(๑๕) ในกรณีที่พบนักเรียนติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือเจ็บป่วยให้มีผู้ประสานงาน กับหน่วยงานด้านสาธารณสุข เพื่อดำเนินการคัดแยกและดูแลรักษาผู้เจ็บป่วย

(๑๖) หลีกเลี่ยงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้เครื่องปรับอากาศเป็นเวลาต่อเนื่องเกิน ๒ ชั่วโมง

(๑๗) การจะให้นักเรียนมาหรือไม่มาสถานศึกษาในแต่ละวันให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ปกครอง

#### มาตรการหลังเลิกเรียน

(๑) สถานศึกษาต้องแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับนักเรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน

(๒) สถานศึกษาต้องมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และรายงานผู้อำนวยการสถานศึกษาทราบเป็นประจำทุกวัน

๔.๑๙) แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๑) กรณีแบบระบบปกติ สถานศึกษาที่มีห้องเรียนเพียงพอ ให้จัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษา ต่อห้องไม่เกิน ๒๕ คน และต้องจัดแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๒ ห้อง แต่ต้องอยู่ในพื้นที่ติดกัน โดยห้องแรก จะมีครูสอนปกติ ส่วนอีกห้องจะเรียนผ่าน Live สด แต่ครูสามารถเดินไปมาได้ทั้ง ๒ ห้องได้โดยสะดวก เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี และครูสามารถตอบข้อซักถามของนักเรียนได้ในทันที และเพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียน/นักศึกษาให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียงโต๊ะนักเรียน/นักศึกษาหันหน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน (แทนที่จะหันหน้าเข้าหากัน) เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของไวรัส (เช่น จากการพูด การไอ จาม)

๒) กรณีแบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์ (เรียนที่สถานศึกษา ๑ สัปดาห์ เรียนที่บ้าน ๑ สัปดาห์) สถานศึกษาที่มีนักเรียน/นักศึกษาจำนวนมาก การบริหารจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้อาจจัดแบ่ง



สัดส่วนนักเรียน/นักศึกษาออกเป็นสองกลุ่ม (กลุ่มเรียนที่สถานศึกษาและกลุ่มเรียนที่บ้าน) ตามความเหมาะสมเพื่อลดความแออัดในแต่ละห้อง กลุ่มเรียนที่สถานศึกษาให้จัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๕ คน และเพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียน/นักศึกษาให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียงโต๊ะนักเรียน/นักศึกษา หันหน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน (แทนที่จะหันหน้าเข้าหากัน) เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของไวรัส (เช่น จากการพูด การไอ จาม)

กลุ่มเรียนที่บ้านให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ทางระบบดิจิทัลและระบบการเรียนทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยต้องจัดระยะระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑-๒ เมตรระหว่างผู้เรียนและผู้อาศัยในบ้าน

#### ๕) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๕.๑) ควรให้สิทธิครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์และสภาพความพร้อมของห้องเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมระหว่างกลุ่มผู้เรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักสูตรที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕.๒) ครูผู้สอนต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุดัชนีชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ไม่ว่าจะจัดการเรียนในรูปแบบใด แต่ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากนี้ครูผู้สอนควรหารือกันในเรื่องการมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียนเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนและเป็นภาระให้แก่ผู้เรียนมากเกินไป รวมทั้งการปรับรูปแบบการประเมินให้สอดคล้องเหมาะสมตามบริบทในแต่ละพื้นที่

๕.๓) สถานศึกษาในระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาตอนต้นซึ่งมีความสามารถในการบริหารจัดการ และรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing ได้เป็นอย่างดี สถานศึกษาใดที่มีความพร้อมควรจัดการเรียนการสอนเป็นแบบ Onsite โดยที่ครูผู้สอนและนักเรียนต้องบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกัน เพราะหลักการจัดการศึกษาเป็นหลักการพัฒนามนุษย์ให้เจริญทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๕.๔) ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสอบถามและตอบประเด็นคำถามได้ทันที สามารถนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ได้ตามหลักเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

๕.๕) เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ โดยให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน รูปแบบการจัดการเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม

#### ๖) ผู้ปกครอง

๖.๑) ผู้ปกครองทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน เพื่อรับทราบแนวทาง ทำความเข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จะดำเนินการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ และสื่อสารไปถึงตัวผู้เรียนให้มีความชัดเจน อันนำไปสู่แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

๖.๒) ควรศึกษาเรียนรู้การใช้โปรแกรมและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูผู้สอน

เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้เรียนอยู่เสมอ

๖.๓) ควรจัดหาและสนับสนุนอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และติดตั้งโปรแกรมเพื่อรองรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้เรียนเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้เรียน

๖.๔) กำกับติดตามผู้เรียนให้เข้าร่วมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวัน เวลาที่กำหนด และสังเกต ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว

๖.๕) ควรกำกับการป้องกันและดูแลให้มีการรักษาสุขอนามัยกับผู้เรียนตั้งแต่ที่พักอาศัยระหว่างการเดินทาง และเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อ ในสถานการณ์ฉุกเฉินและโรคระบาดตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) ไม่ว่าจะเป็นการรับประทานอาหารที่ร้อน และปรุงสุกใหม่ ๆ การใช้ช้อนกลาง การใส่หน้ากากอนามัย การใช้เจลแอลกอฮอล์ หรือวิธีการล้างมือด้วยสบู่ที่ถูกต้อง โดยใช้เวลาอย่างน้อย ๒๐ วินาที เป็นต้น

### ๗) นักเรียน/ผู้เรียน/นักศึกษา

๗.๑) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เพื่อหลีกเลี่ยง การแพร่เชื้อแบคทีเรียและไวรัส ระหว่างเดินทางจากบ้านมาสถานศึกษา และระหว่างเรียนหรือปฏิบัติงานหรือ ทำกิจกรรมใด ๆ ในสถานศึกษา

๗.๒) กรณีการเดินทางจากบ้านมายังสถานศึกษาหรือเดินทางจากสถานศึกษากลับบ้าน ด้วยรถรับ-ส่งของสถานศึกษาหรือรถโดยสารสาธารณะ เช่น รถตู้/รถรับจ้าง ต้องจัดระยะห่างระหว่างบุคคล ให้เหมาะสมและปลอดภัย จัดระเบียบการขึ้นรถ-ลงรถไม่ให้แออัด หลีกเลี่ยงการสัมผัสระหว่างกันและผู้ให้บริการ รถรับส่ง

๗.๓) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข เช่น การรับประทานอาหารที่ร้อนและปรุงสุกใหม่ ๆ การ ใส่หน้ากากอนามัย การใช้เจลแอลกอฮอล์ วิธีการล้างมือด้วยสบู่ที่ถูกต้อง รวมทั้งการรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing เป็นต้น

๗.๔) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องติดตามข่าวสาร ข้อมูลและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาผ่านครูประจำชั้น หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อจะได้ทันต่อการเตรียมการ ในการวางแผนศึกษาเล่าเรียนผ่านวิธีการต่าง ๆ

**๘) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชุมชน ท้องถิ่น ในพื้นที่ที่ตั้งสถานศึกษา**

๘.๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องจัดให้มีจุดคัดกรองสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและจุดตรวจ วัดอุณหภูมิเด็ก นักเรียน/นักศึกษา ครูหรือผู้ดูแลนักเรียน/นักศึกษา ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงาน หน้าประตูทางเข้า-ออกสถานศึกษา ก่อนเข้าสถานศึกษาทุกวัน หากพบว่าผู้เรียนมีอาการไข้ ร่วมกับอาการไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบให้หยุดเรียนหรือปฏิบัติงานและไปพบแพทย์ทันที

๘.๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจกับเด็ก นักเรียน/นักศึกษา และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามมาตรการของ กระทรวงสาธารณสุขและรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing รวมทั้งให้การสนับสนุน เครื่องตรวจวัดอุณหภูมิ เจลแอลกอฮอล์ และอื่น ๆ ที่จำเป็นตามสมควร

๘.๓) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรต้องแบ่งทีมกันลงตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ของผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อสำรวจปัญหาด้านสุขภาพของผู้เรียน และผู้เรียนจะเก็บสถิติข้อมูล ในส่วนนี้แจ้งต่อทางสถานศึกษา เพื่อเป็นมาตรการในการเฝ้าระวังและตรวจสอบสุขภาพของผู้เรียนทุกคน เพื่อสามารถวางแผนในการจัดการเรียนการสอนได้

๘.๔) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล ต้อง จัดเจ้าหน้าที่ออกสำรวจจำนวนนักเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะเด็กที่ประสบปัญหาความยากจน และไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดรถรับส่ง ผู้เรียนไปยังสถานศึกษา

๘.๕) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้การสนับสนุนน้ำยาทำความสะอาด แอลกอฮอล์ล้างมือ สำหรับนักเรียน ครู และบุคลากร ให้กับสถานศึกษาในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

### มาตรการระยะยาว

๑) กระทรวงศึกษาธิการต้องออกแบบและจัดทำหลักสูตรการป้องกันการแพร่ระบาดของ โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือโรคติดต่อชนิดอื่น ๆ ที่อาจจะอุบัติขึ้นใหม่ (ในอนาคต) ที่เน้น การให้ความรู้ระหว่างผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นลำดับแรก โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์

๒) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำสื่อออนไลน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์ และ สร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนและผู้ปกครองได้เกิดองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้น ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการสร้างแนวปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อม ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๓) กระทรวงศึกษาธิการต้องหารือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วน of กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ในการพิจารณาแต่งตั้ง คณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวง เพื่อวางนโยบายและมาตรการ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม และระดับพื้นที่เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็น รูปธรรม โดยมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานและบุคคลให้มีความชัดเจนในการจัดการและปฏิบัติ ทั้งด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือ ด้านสาธารณสุข ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านงบประมาณ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔) กระทรวงศึกษาธิการควรหาแนวทางปรับวิธีเรียนเปลี่ยนวิธีสอนใหม่ โดยเน้นการเรียน การสอนในรูปแบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สังเกต ปฏิบัติ และสามารถแก้ไขปัญหา ได้ด้วย ตนเอง ปรับเวลาเรียนในห้องเรียนให้น้อยลงและให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองผ่านวิธีการต่าง ๆ ให้มากขึ้น อาทิ ผ่านการอ่านและการสังเกต ผ่านการศึกษาค้นคว้าทางสื่อต่าง ๆ ผ่านการปฏิบัติและการแก้ไขปัญหา

ซึ่งยุคปัจจุบันผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น และการจัดการศึกษาต้องเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ

๕) กระทรวงศึกษาธิการต้องใช้โอกาสในช่วงที่เกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในการจัดหารูปแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาไทยในอนาคตด้วย เช่น การเก็บข้อมูลวิจัย เรื่อง การจัดระบบการเรียนรู้เพื่อยกระดับสมรรถนะนักเรียนโดยรูปแบบเชิงบูรณาการ ซึ่งสัดส่วนการเรียนรู้แบบ Onsite On Air และ Online ในแต่ละพื้นที่ย่อมแตกต่างกัน ซึ่งหากมีการเก็บข้อมูล สถิติ งานวิจัย และพัฒนาไปด้วยพร้อม ๆ กันก็จะทำให้มีรูปแบบการจัดการศึกษาในแต่ละบริบทพื้นที่ที่มีความหลากหลายมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาที่เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

# คำนำ

การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ส่งผลกระทบต่อทั้งด้านความมั่นคง เศรษฐกิจ การเมือง สังคม และชุมชนอย่างต่อเนื่อง และ “โรงเรียน” เป็นสถานที่อันดับแรก ๆ ที่ถูกประกาศปิด ส่งผลให้นักเรียน และครูหลายพันล้านคนทั่วโลกต้องปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอนรูปแบบใหม่ โดยนำระบบเทคโนโลยีมาปรับใช้ที่เรียกว่า “การเรียนการสอนออนไลน์” ซึ่งประเทศไทยก็นำวิธีการเรียนการสอนออนไลน์มาใช้เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนด แม้จะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาคือช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของระบบการศึกษาไทยที่ไม่เพียงจะเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองที่ต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือดูแลบุตรหลานในขณะที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ เรื่องดังกล่าวยังเป็นการสะท้อนและตอกย้ำภาพความเหลื่อมล้ำของสังคมไทย โดยเฉพาะการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนของผู้เรียนที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่พร้อมในหลายด้าน การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ อาจจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมว่าผู้เรียนในช่วงชั้นใดที่เหมาะสมกับการเรียนในรูปแบบดังกล่าว ประกอบกับการสะท้อนสภาพปัญหาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ที่ต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนแบบ Onsite เพื่อให้ผู้เรียนและครูมีปฏิสัมพันธ์ที่ตรงกัน ส่วนการเรียนแบบ Online นั้น ให้เป็นการเรียนเสริมหรือเรียนในสาระวิชาที่ไม่เป็นวิชาบังคับหรืออาจจะเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในบางวิชาจะมีความเหมาะสมมากกว่า

คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์ โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตระหนักและเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าวอย่างมาก และพยายามแสวงหาแนวทางที่หลากหลาย ที่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน และเหมาะสมในการจัดการศึกษาในช่วงที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ภายใต้แนวคิดและหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๙ ว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีเอกภาพ **ด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ** ด้วยหลักการดังกล่าว หน่วยงานด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายหลักที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาอันนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมด้วยแนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีความหลากหลายและสอดคล้องตามบริบทความพร้อมของสถานศึกษา ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน รวมถึงความต้องการในแต่ละพื้นที่ที่สถานศึกษาตั้งอยู่ โดยในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ และในสถานการณ์ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นี้ จะต้องจัดการศึกษาโดยยึดมาตรฐานความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นหลัก ภายใต้มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัดด้วย

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

มิถุนายน ๒๕๖๓

# สารบัญ

หน้า

บทสรุปผู้บริหาร .....	(๑) - (๑๕)
คำนำ .....	(๑๖)
สารบัญ .....	(๑๗)
<b>บทที่ ๑ บทนำ</b> .....	๑
๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา .....	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา .....	๓
๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา .....	๓
๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา .....	๓
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ .....	๔
๑.๖ คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ .....	๔
<b>บทที่ ๒ ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง</b> .....	๖
๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ .....	๖
๒.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา .....	๘
๒.๓ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม .....	๑๔
๒.๔ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี) .....	๑๖
๒.๕ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ) .....	๑๙
๒.๖ มติการประชุมคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา .....	๒๑
๒.๗ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน .....	๒๒
<b>บทที่ ๓ สถานการณ์และแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)</b> .....	๒๓
๓.๑ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กับแนวทางการจัดการศึกษา .....	๒๓
๓.๒ มาตรการและแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ .....	๒๔
๓.๓ การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ .....	๓๗
๓.๔ บทวิเคราะห์แนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย .....	๔๕
<b>บทที่ ๔ สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ</b> .....	๕๒
๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา .....	๕๒
๔.๒ ข้อเสนอแนะและข้อเสนอแนะ .....	๕๕
<b>บรรณานุกรม</b> .....	๗๐
<b>ภาคผนวก</b> .....	๗๑
- คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอแนะนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษา ในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย .....	๗๒
- ประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา และคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนฯ .....	๗๗





# บทที่ ๑

## บทนำ

### ๑.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้นิยามความหมายคำว่า “การศึกษา” ไว้ในมาตรา ๔ ว่า “การศึกษา” คือ กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้ และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้ อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ประกอบกับมาตรา ๑๐ บัญญัติไว้ความตอนหนึ่งว่า การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิ และโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ส่วนมาตรา ๒๒ บัญญัติว่า การจัดการศึกษา ต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ และมาตรา ๓๑ ได้กำหนดให้กระทรวงมีอำนาจหน้าที่ เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับทุกประเภท กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อการศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตาม ที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง โดยหลักการของพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ คือ รัฐต้องจัดการศึกษาให้กับประชาชนได้เข้าถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของทุกคน โดยเน้นความเท่าเทียม ทั่วถึงและเป็นธรรม ซึ่งหลักการดังกล่าวสอดคล้องกับหลักยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐ ที่ได้กำหนดวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน โดยเป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศ ในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

แต่การจัดการศึกษาในช่วงปัจจุบันพบว่า จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้มีการระบาดอย่างรุนแรงทั่วประเทศ ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อกระจายไปทั่วทุกพื้นที่ในประเทศและมีจำนวนเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และเกิดสภาวะหยุดชะงักและไม่สามารถดำเนินภารกิจต่าง ๆ ให้เป็นไปอย่างราบรื่นได้ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม การท่องเที่ยว รวมถึงระบบการศึกษา ซึ่งเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ความสามารถและความพร้อมใน



ทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นกำลังพลสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตที่ได้รับผลกระทบไม่สามารถดำเนินการกิจ หรือสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างปกติ เกิดผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งในส่วนของโรงเรียน สถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าการระบาดของโรคดังกล่าว จะสิ้นสุดลงเมื่อใด ซึ่งหน่วยงานหลักที่เกี่ยวข้องในการวางมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีความพยายามที่จะหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยนำระบบเทคโนโลยี Digitalization มาใช้เป็นเครื่องมือ ในการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายไร้สาย การเรียนรู้ผ่านเครือข่ายของ DLTV แต่มีปัญหามากมาย โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษาเรียนรู้ ซึ่งในประเทศไทยเรานั้นยังคงมีความเหลื่อมล้ำกันในส่วน ของการเข้าถึงดิจิทัลหรืออุปกรณ์ดิจิทัลอยู่มาก จึงเกิดประเด็นปัญหาในส่วนของความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึง การศึกษาและสื่อการเรียนรู้ทางการศึกษา และความเหลื่อมล้ำดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะทำให้เกิดปัญหามากยิ่งขึ้น อาทิ เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างนักเรียนที่ไม่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้กับนักเรียนที่สามารถเข้าถึงเทคโนโลยีได้ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อการเรียนรู้ในมิติต่าง ๆ แต่หากพิจารณาให้ลึกไปกว่านั้น ความเหลื่อมล้ำที่เกิดขึ้น ไม่ใช่แค่ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี แต่เนื่องจากการศึกษามือถือประกอบและโครงสร้างมากมาย ซึ่งไม่ได้ เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลเพียงอย่างเดียว ถึงแม้ว่านักเรียนสามารถเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลได้ก็ตาม แต่ถ้าหาก กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ประกาศว่าให้นักเรียนสามารถเรียนที่บ้าน ผ่านหลักสูตรออนไลน์ ซึ่งก็ไม่แน่ว่าจะแน่ใจได้ว่านักเรียนจะมีสมาธิจดจ่อกับแบบเรียนออนไลน์หรือตั้งใจเรียนผ่านระบบ ออนไลน์เหมือนที่เรียนในห้องเรียนกับครูหรือไม่ ซึ่งในส่วนนี้ผู้ปกครองจะคอยดูแลนักเรียน โดยเฉพาะเด็กเล็ก ปัญหาที่ตามมาอีกประเด็นคือ หากผู้ปกครองจะต้องคอยดูแลนักเรียนในการเรียนออนไลน์อยู่ตลอดเวลาแล้วนั้น จะส่งผลต่อหน้าที่การงานของผู้ปกครองได้เช่นเดียวกัน การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการศึกษา และการเรียนรู้ ผ่านเครือข่ายของ DLTV นั้น จะต้องพิจารณาถึงหลักความเหมาะสมว่าผู้เรียนในช่วงชั้นใดที่เหมาะสมกับการเรียน ในรูปแบบดังกล่าว ซึ่งในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาชั้นนั้น ยังคงเป็นเรื่องใหม่และผู้เรียนจะยังไม่พร้อม ที่จะรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ นอกจากนี้ ในส่วนของสื่อการเรียนการสอนและครูผู้ทำหน้าที่ ในการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ดังกล่าว ก็ควรต้องเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีความถูกต้องใน เรื่องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยด้วย

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาจากการ แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อระบบการจัดการศึกษาของชาติ อย่างมาก การระบาดของเชื้อดังกล่าวส่งผลต่อระบบการศึกษาและกระบวนการในการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก ตั้งแต่เชื้อไวรัสเริ่มมีการระบาดในประเทศจีนเมื่อปลายปี ๒๕๖๒ จนถึงปัจจุบัน ซึ่ง UNESCO รายงานว่ารัฐบาล ๑๙๑ ประเทศทั่วโลก ประกาศปิดสถานศึกษาทั่วประเทศ มีผู้เรียนได้รับผลกระทบกว่า ๑.๕ พันล้านคน (มากกว่า ร้อยละ ๙๐ ของผู้เรียนทั้งหมด) สำหรับประเทศไทยสถานการณ์การระบาดเกิดขึ้นในช่วงสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ปิดภาคเรียน โดยในช่วงต้นเดือนเมษายน คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้เลื่อนวันเปิดเทอมภาคเรียนที่ ๑ ไปเป็น วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ประเทศไทยจึงมีโอกาสนับทวนบทเรียนจากต่างประเทศเพื่อเตรียมตัวให้พร้อมใน การจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับมาตรการป้องกันการระบาด พร้อมกับเตรียมมาตรการต่าง ๆ เพื่อรองรับและป้องกันไม่ให้ผู้เรียนได้รับผลกระทบจากรูปแบบการเรียนการสอนที่เปลี่ยนไป อีกทั้งหน่วยงาน ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับทั้งกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัด สถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการ

แก้ไขปัญหาดังกล่าว เพื่อให้การจัดการศึกษาของชาติในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สามารถเดินหน้าไปได้อย่างเป็นรูปธรรมมากที่สุด สำหรับการเปิดเทอมภาคเรียนที่ ๑ นั้น ในสถานการณ์ความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ทุกสถานศึกษาในทุกพื้นที่ที่ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเปิดเทอมพร้อมกัน เพื่อจัดการศึกษาพร้อมกันทั้งประเทศ แต่ผู้บริหารในทุกระดับอาจต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมว่า สถานศึกษาใด มีความพร้อมในการจัดการศึกษาและไม่มีภาระระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว ก็สามารถจัดการศึกษาได้ตามความเหมาะสม แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขและหลักการตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด โดยเฉพาะในเรื่องของ Social Distancing และวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่ต้องมีการให้ความรู้ในเรื่องดังกล่าวพร้อมกันไปด้วย จากสถานการณ์ข้างต้นและสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นกับระบบการศึกษาในช่วงปัจจุบัน คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา พิจารณาแล้วเห็นว่าเพื่อให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงเห็นควรที่จะต้องมีการพิจารณาศึกษาแนวทางในการแก้ไขปัญหาเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทยต่อไป

## ๑.๒ วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- ๑) เพื่อศึกษา วิเคราะห์สภาพปัญหาและผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีต่อระบบการศึกษาของไทย
- ๒) เพื่อศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในการบริหารการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย
- ๓) เพื่อนำเสนอผลรายงานการพิจารณาการศึกษา จากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล สรุปผลเป็นข้อสังเกต ข้อเสนอแนะ และข้อเสนอเชิงนโยบาย เสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา และหน่วยงานทางด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ได้นำไปขับเคลื่อนและดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

## ๑.๓ ขอบเขตของการศึกษา

ในการพิจารณาศึกษาจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษา ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เป็นการพิจารณาศึกษาแนวคิด ที่มา สภาพปัญหาและผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีต่อระบบการศึกษาของไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการจัดทำข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ที่จะส่งไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ขับเคลื่อนและดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

## ๑.๔ วิธีการดำเนินการศึกษา

- ๑) ศึกษาเอกสารงานวิจัย บทความ กฎหมาย บทความทางวิชาการ บทวิเคราะห์ด้านการศึกษา รวมทั้งระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ

๒) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากสถานการณ์ และปัญหาการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทั้งจากการนำเสนอข้อมูลผ่านทางสื่อสารมวลชนแขนงต่าง ๆ บทสัมภาษณ์ และความเห็นของนักวิชาการที่เกี่ยวข้อง

๓) ประชุมหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษา ผ่านระบบการประชุมออนไลน์ Cisco Webex Meetings

๔) นำข้อมูลและรายละเอียดทั้งหมดเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประมวลผล และสรุปประเด็นความเห็นในส่วนต่าง ๆ พร้อมดำเนินการจัดทำและยกวางรายงานการพิจารณาศึกษา และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อเสนอต่อที่ประชุมวุฒิสภา และนำเสนอไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปขับเคลื่อนและดำเนินการให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

### ๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

๑) คณะกรรมาธิการได้รับทราบสภาพปัญหา อุปสรรค และผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีต่อระบบการศึกษาของไทย

๒) ผลจากการศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการกำหนดนโยบายสนับสนุนและการนำนโยบายไปปฏิบัติ อันนำไปสู่การแก้ไขปัญหาในการบริหารการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

๓) ได้ข้อมูลและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ซึ่งจะนำไปสู่แนวทางในการปรับปรุงระบบการบริหารจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ให้มีคุณภาพ และรองรับสถานการณ์ต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นในช่วงต่อ ๆ ไป

### ๑.๖ คำอธิบายคำย่อและนิยามศัพท์เฉพาะ

COVID-19	หมายถึง	ไวรัสโคโรนา (Coronavirus) เป็นไวรัสที่ถูกพบครั้งแรกในปี ๑๙๖๐ สามารถติดเชื้อได้ทั้งในมนุษย์และสัตว์ ปัจจุบันมีการค้นพบไวรัสสายพันธุ์นี้แล้วทั้งหมด ๖ สายพันธุ์ ส่วนสายพันธุ์ที่กำลังแพร่ระบาดหนักทั่วโลกตอนนี้ เป็นสายพันธุ์ที่ยังไม่เคยพบมาก่อน คือ สายพันธุ์ที่ ๗ จึงถูกเรียกว่าเป็น “ไวรัสโคโรนาสายพันธุ์ใหม่” และในภายหลังถูกตั้งชื่ออย่างเป็นทางการว่า “โควิด-๑๙” (COVID-19)
DLTV	หมายถึง	สถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television) ที่จัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม ถ่ายทอดสดตามหลักสูตรปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษา สายอาชีวศึกษา อุดมศึกษา ให้แก่โรงเรียนในประเทศไทย และประเทศเพื่อนบ้าน

Social Distancing หมายถึง การเว้นระยะทางกายภาพกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคม หรือ การอยู่ห่างจากคนอื่น ๆ ในสังคมเพียงพอที่จะทำให้เกิด การแพร่เชื้อของโรคน้อยลง หรือช้าลง เป็นหนึ่งในมาตรการ ลดการระบาดของโรคโควิด-๑๙ ซึ่งสามารถใช้ได้กับโรคอื่น ๆ ที่เกิดจากการติดต่อทางเดินหายใจ หรือจากการสัมผัสอื่น ๆ อีกด้วย อาทิ การยืนนั่งห่างกันอย่างน้อย ๑.๕-๒ เมตร การปิดโรงเรียน หรืองดคลาสเรียน หันมาเรียนออนไลน์ งดการรวมตัวกันในสถานศึกษา ที่ทำงาน หรือสถานบันเทิง การเปลี่ยนระบบการทำธุรกิจ โดยใช้การติดต่อทางโทรศัพท์ การปรับเวลาการทำงานให้ยืดหยุ่น หลีกเลี่ยงการเดินทาง ด้วยขนส่งที่มีคนหนาแน่น การลดความหนาแน่นในลิฟต์ การทำงานที่บ้านแทนที่จะทำที่ทำงาน (work from home) ทำให้ลดการเดินทางมาทำงาน และการพบปะคนอื่นในที่ ทำงาน ซึ่งเพิ่มทั้งโอกาสการรับและแพร่กระจายของเชื้อ เป็นต้น

New Normal หมายถึง ความปกติใหม่ ฐานวิถีชีวิตใหม่ ซึ่งหมายถึงรูปแบบ การดำเนินชีวิตอย่างใหม่ที่แตกต่างจากอดีต อันเนื่องจาก มีบางสิ่งมากระทบจนแบบแผนและแนวทางปฏิบัติที่คน ในสังคมคุ้นเคยอย่างเป็นปกติและเคยคาดหมายล่วงหน้าได้ ต้องเปลี่ยนแปลงไปสู่วิถีใหม่ภายใต้หลักมาตรฐานใหม่ ที่ไม่คุ้นเคย รูปแบบวิถีชีวิตใหม่นี้ ประกอบด้วย วิถีคิด วิถีเรียนรู้ วิถีสื่อสาร วิถีปฏิบัติและการจัดการ การใช้ชีวิต ในรูปแบบใหม่เกิดขึ้นหลังจากเกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างใหญ่หลวงและรุนแรงอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้มนุษย์ ต้องปรับตัวเพื่อรับมือกับสถานการณ์ปัจจุบันมากกว่า จะธำรงรักษาวิถีดั้งเดิมหรือหวนหาถึงอดีต

## บทที่ ๒

# ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

### ๒.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐

ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) เป็นยุทธศาสตร์ชาติฉบับแรกของประเทศไทย ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งจะต้องนำไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ประเทศไทยบรรลุวิสัยทัศน์ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” เพื่อความสุขของคนไทยทุกคน ด้วยวิสัยทัศน์ประเทศดังกล่าวนี้ เป้าหมายการพัฒนาประเทศ คือ “ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชน เพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม โดยการประเมินผล การพัฒนาตามยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบด้วย

- ๑) ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยและสังคมไทย
- ๒) ขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจและการกระจายรายได้
- ๓) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ
- ๔) ความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม
- ๕) ความหลากหลายทางชีวภาพ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติ
- ๖) ประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการเข้าถึงการให้บริการของภาครัฐ

การพัฒนาประเทศในช่วงระยะเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ จะมุ่งเน้นการสร้างสมดุลระหว่างการพัฒนา เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ ได้แก่ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยยุทธศาสตร์ชาติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา และการพัฒนาการศึกษาจะอยู่ในส่วนของ ๕ ยุทธศาสตร์ที่สำคัญ ประกอบด้วย ๑) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน ๓) ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และ ๕) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

**ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญ คือ ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เน้นการบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย เอกရာช อธิปไตย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติ สังคม ชุมชน มุ่งเน้นการพัฒนาคน เครื่องมือ เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูลขนาดใหญ่ให้มีความพร้อมสามารถรับมือกับภัยคุกคามและภัยพิบัติได้ทุกรูปแบบ และทุกระดับความรุนแรง ควบคู่ไปกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้านความมั่นคงที่มีอยู่ในปัจจุบัน และที่อาจจะ



เกิดขึ้นในอนาคต ใช้กลไกการแก้ไข้ปัญหาแบบบูรณาการทั้งกับส่วนราชการ ภาคเอกชน ประชาสังคม และองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ รวมถึงประเทศเพื่อนบ้านและมิตรประเทศทั่วโลกบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล

**ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน** มีเป้าหมายการพัฒนาที่มุ่งเน้นการยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ บนพื้นฐานแนวคิด ๓ ประการ ได้แก่ (๑) “ต่อยอดอดีต” โดยมองกลับไปที่เราทำทางเศรษฐกิจ อัตลักษณ์ วัฒนธรรม ประเพณี วิถีชีวิต และจุดเด่นทางทรัพยากรธรรมชาติที่หลากหลาย รวมทั้งความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบของประเทศในด้านอื่น ๆ นำมาประยุกต์ผสมผสานกับเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของเศรษฐกิจและสังคมโลกสมัยใหม่ (๒) “ปรับปรุงปัจจุบัน” เพื่อปูทางสู่ออนาคต ผ่านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศในมิติต่าง ๆ ทั้งโครงข่ายระบบคมนาคมและขนส่ง โครงสร้างพื้นฐานวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และดิจิทัล และการปรับปรุงสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการอนาคต และ (๓) “สร้างคุณค่าใหม่ในอนาคต” ด้วยการเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการพัฒนาคนรุ่นใหม่ รวมถึงปรับรูปแบบธุรกิจ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของตลาด ผสมผสานกับยุทธศาสตร์ที่รองรับอนาคตบนพื้นฐานของการต่อยอดอดีตและปรับปรุงปัจจุบัน พร้อมทั้งการส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐให้ประเทศไทยสามารถสร้างฐานรายได้และการจ้างงานใหม่ ขยายโอกาสทางการค้าและการลงทุนในเวทีโลก ควบคู่ไปกับการยกระดับรายได้และการกินดีอยู่ดี รวมถึงการเพิ่มขึ้นของชนชั้นกลางและลดความเหลื่อมล้ำของคนในประเทศได้ในคราวเดียวกัน

**ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ โดยคนไทยมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ตีรอบด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์ อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติ มีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ ๒๑ มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ ๓ และอนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต ส่งเสริมคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนวัตกรรม นักคิด ผู้ประกอบการ เกษตรกรยุคใหม่และอื่น ๆ โดยมีสัมมาชีพตามความถนัดของตนเอง

**ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญที่ให้ความสำคัญต่อการดึงเอาพลังของภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาคเอกชน ประชาสังคม ชุมชนท้องถิ่นมาร่วมขับเคลื่อน โดยการสนับสนุนการรวมตัวของประชาชนเพื่อส่วนรวม กระจายอำนาจและความรับผิดชอบไปสู่กลไกบริหารราชการแผ่นดินในระดับท้องถิ่น การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน การเตรียมความพร้อมของประชากรทั้งในมิติสุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพ พึ่งพาตนเองและทำประโยชน์แก่ครอบครัว ชุมชน และสังคมให้นานที่สุด โดยรัฐให้หลักประกันการเข้าถึงบริการและสวัสดิการที่มีคุณภาพอย่างเป็นธรรมและทั่วถึง

**ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ** มีเป้าหมายการพัฒนาที่สำคัญเพื่อปรับเปลี่ยนภาครัฐที่ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม” โดยภาครัฐต้องมีขนาดที่เหมาะสมกับบทบาทภารกิจ แยกแยะบทบาทหน่วยงานของรัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับหรือในการให้บริการยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัย และพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า และปฏิบัติงาน

เทียบได้กับมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกันและเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็วและโปร่งใส โดยทุกภาคส่วนในสังคมต้องร่วมกันปลูกฝังค่านิยมความซื่อสัตย์สุจริต ความมัธยัสถ์ และสร้างจิตสำนึกในการปฏิเสธไม่ยอมรับการทุจริต ประพฤติมิชอบอย่างสิ้นเชิง นอกจากนี้ กฎหมายต้องมีความชัดเจน มีเพียงเท่าที่จำเป็น มีความทันสมัย มีความเป็นสากล มีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การลดความเหลื่อมล้ำและเอื้อต่อการพัฒนา โดยกระบวนการยุติธรรมมีการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติและการอำนวยความสะดวกตามหลักนิติธรรม

## ๒.๒ แผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ จ. ได้บัญญัติให้มีการดำเนินการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา ครอบคลุมให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุนเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้างระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู ให้มีการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความถนัดและปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่ ทั้งนี้ บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๖๑ กำหนดให้การปฏิรูปตามมาตรา ๒๕๘ จ. ด้านการศึกษา มีคณะกรรมการที่มีความเป็นอิสระคณะหนึ่งที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง ดำเนินการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะ และร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป นอกจากนี้ การปฏิรูปการศึกษายังเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปประเทศ เพื่อสนับสนุนการบรรลุตามยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดไว้ในด้านต่าง ๆ เนื่องด้วยการศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการดำเนินการตามยุทธศาสตร์ชาติทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ ด้านความเท่าเทียมและความเสมอภาคของสังคม และด้านขีดความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาเศรษฐกิจ และการกระจายรายได้ โดยวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษา มีดังนี้

### ๑) ยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา (enhance quality of education) ครอบคลุม

๑.๑) ผลลัพธ์ทางการศึกษาและการเรียนรู้ (learning outcomes) ทั้งด้านความรู้ ทักษะ เจตคติ ที่ถูกต้อง และรู้จักดูแลสุขภาพ เพื่อการจัดการในเรื่องการดำรงชีวิตของตนเองและการใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่น ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญมาตรา ๕๔ วรรค ๔

๑.๒) ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญ ครุมีจิตวิญญาณของความเป็นครู

๑.๓) หลักสูตรและกระบวนการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ (educational core processes) ที่ยืดหยุ่น หลากหลาย ถูกต้อง ทันสมัย ทันเวลา และมุ่งเน้นการสร้างเสริมคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมทางสังคมที่ถูกต้อง

๑.๔) สถานศึกษาและระบบสนับสนุน (educational institutions and support systems) ที่ตอบสนองต่อความต้องการของการจัดการศึกษา ตลอดจนทรัพยากรด้านการศึกษาที่มีคุณภาพ ได้แก่งบประมาณและเทคโนโลยี

**๒) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา (reduce disparity in education)** เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา (equity in education) ประกอบด้วย

๒.๑) โอกาสในการเข้าถึงการศึกษาและเทคโนโลยีที่สนับสนุนการเรียนรู้ (equity in access)

๒.๒) โอกาสในการได้รับทางเลือกในการศึกษาและการเรียนรู้พัฒนาที่เหมาะสมกับศักยภาพของผู้เรียน (equity in choosing appropriate process in education)

๒.๓) โอกาสในการได้รับประโยชน์จากการเรียนรู้และการพัฒนาทักษะในการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพตามความถนัดของผู้เรียน (equity in benefiting from aptitude-based quality of education) ทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ

**๓) มุ่งความเป็นเลิศและสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (leverage excellence and competitiveness)** หมายถึง การสร้างสมรรถนะและคุณลักษณะของผู้เรียนที่มีศักยภาพสูง ความเป็นผู้นำ ริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ และการผลิตนักวิจัยและนักเทคโนโลยีชั้นนำที่สามารถต่อยอดงานวิจัยที่สามารถตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ การสร้างความร่วมมือและเชื่อมต่อกับสถาบันวิจัยอื่น ๆ ทั่วโลก สอดคล้องกับทิศทางการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมของประเทศ อีกทั้งสถาบันการศึกษาของไทยและระบบการศึกษาไทยต้องได้รับการยอมรับว่าเทียบเคียงได้กับประเทศชั้นนำอื่น ๆ

**๔) ปรับปรุงระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร เพิ่มความคล่องตัวในการรองรับความหลากหลายของการจัดการศึกษา และสร้างเสริมธรรมาภิบาล (improve efficiency, agility and good governance)** โดยเฉพาะการส่งเสริมและสร้างสมดุลของความคุ้มค่า ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ คุณธรรม และจริยธรรม ทั้งนี้ ระบบการศึกษาของประเทศที่มีธรรมาภิบาลจะเอื้อต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ข้อ ๑)-๓) ข้างต้นอย่างครอบคลุมและสมดุล (balanced and inclusive achievement)

ทั้งนี้ การศึกษาที่จะได้รับการปฏิรูปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้ จะครอบคลุมถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต มิได้จำกัดเฉพาะการจัดการศึกษาเพื่อคุณวุฒิตามระดับเท่านั้น และเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการปฏิรูปการศึกษาข้างต้น จึงได้มีการกำหนดประเด็นการปฏิรูปไว้ ๗ เรื่อง ดังนี้

**เรื่องที่ ๑ การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่และกฎหมายลำดับรอง** โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) ประเทศไทยมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเป็นกลไกสำคัญต่อการบริหารและจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ (ร่าง) พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

๒) ภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนมีความร่วมมือในการจัดการศึกษาอย่างสมดุล และภาคเอกชนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

๓) คนไทยทุกช่วงวัยสามารถเรียนรู้ตลอดชีวิตได้ตามความต้องการผ่านการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาตนเองและการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ผ่านช่องทางต่าง ๆ เพื่อให้เป็นคนไทยที่มีศักยภาพ ทักษะ และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านตามความถนัด และสามารถเทียบมาตรฐานสมรรถนะได้ตามกรอบคุณวุฒิวิชาชีพ



๔) การศึกษาไทยมีทิศทางและการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ ตามแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อให้สามารถยกระดับคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสามารถแข่งขันได้

๕) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ เป็นหน่วยงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลในระดับสูง เพื่อดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ....

### เรื่องที่ ๒ การปฏิรูปการพัฒนาเด็กเล็กและเด็กก่อนวัยเรียน โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็กปฐมวัย ทั้งเด็กกลุ่มทั่วไป และกลุ่มที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถเข้าถึง และได้รับการดูแลและการศึกษาระดับปฐมวัยอย่างเหมาะสม มีคุณภาพ ทัวถึง และเท่าเทียมกัน รวมถึงมีระบบคัดเลือกเด็กเข้าเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ และการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับช่วงวัย มีระบบฐานข้อมูลที่เอื้อต่อการดูแลที่เชื่อมโยงกันได้ระหว่างหน่วยงาน และมีการพัฒนาบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีกลไกขับเคลื่อนและบูรณาการการทำงานระหว่างกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เป็นเอกภาพ

๒) พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับปรับเปลี่ยนกรอบคิด (Mindset) เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการเตรียมความพร้อมก่อนการตั้งครรรค์ การเลี้ยงดู ดูแล และพัฒนาเด็กปฐมวัย

### เรื่องที่ ๓ การปฏิรูปเพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เด็ก เยาวชน และประชาชนที่ขาดแคลนทุนทรัพย์หรือด้อยโอกาส ทุกคนมีความเสมอภาคในโอกาสพัฒนาตนเองตามศักยภาพและเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพ รวมถึงเสริมสร้างการพัฒนาครูและสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและคุณภาพ ตลอดจนวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ที่นำไปใช้ได้จริงเพื่อยกระดับความสามารถของคนไทยได้อย่างยั่งยืน

๒) บุคคลพิการ บุคคลที่มีความสามารถพิเศษ และบุคคลที่มีความต้องการการดูแลเป็นพิเศษ ได้รับการพัฒนาอย่างทั่วถึงเต็มศักยภาพ และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีศักดิ์ศรี

๓) โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลางที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วน ได้รับการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษาได้รับเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่นที่เหมาะสม โดยให้คำนึงถึงการปฏิบัติงานที่มีความยากลำบาก หรือการปฏิบัติงานในพื้นที่ที่เสี่ยงภัยหรือห่างไกล

๕) ครูและผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลและโรงเรียนขนาดกลาง ที่ต้องการการยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษาอย่างเร่งด่วนสามารถเข้าถึงการสนับสนุนทางวิชาการได้อย่างเพียงพอ

### เรื่องที่ ๔ การปฏิรูปกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครู และอาจารย์ โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) มีแผนการผลิตและพัฒนาครูตามความต้องการของประเทศ (demand-side financing) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดกรองผู้ที่มีคุณสมบัติเหมาะสม สนับสนุนทุนการศึกษา คัดเลือกสถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพในการผลิตครูเพื่อให้ผู้รับทุนเข้ารับการศึกษา เพื่อให้ได้ครูที่มีสมรรถนะ ตรงกับความต้องการของประเทศ

๒) ได้ครูสมรรถนะสูงและตรงตามความต้องการของประเทศ ที่จบการศึกษาจากสถาบันที่ใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะที่ทำให้บัณฑิตศึกษา ครูมีความศรัทธาต่อวิชาชีพครู มีจิตวิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับประสบการณ์ด้านวิชาชีพครูและการนิเทศที่มีประสิทธิภาพอย่างต่อเนื่อง ตลอดหลักสูตร

๓) ได้ครูอาชีวศึกษาที่มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีสมรรถนะสูง มีความเชี่ยวชาญในการจัดการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ

๔) ครู บุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาความรู้และทักษะ และสมรรถนะในการปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างต่อเนื่อง เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาชีพด้วยระบบและวิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมในการพัฒนาแต่ละกลุ่ม โดยคำนึงถึงการปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดารให้ได้รับความสะดวกในการพัฒนา

๕) ครู บุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถ ประสิทธิภาพในการสอน และผลลัพธ์ในการพัฒนาผู้เรียน โดยคำนึงถึงผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ห่างไกล เสี่ยงภัย ยากลำบาก และทุรกันดาร

๖) ผู้บริหารสถานศึกษามีคุณสมบัติ สมรรถนะ และความรู้ความเชี่ยวชาญ ประสบการณ์และจัดหรือสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้รับการพัฒนาความรู้ สมรรถนะ และประสบการณ์ที่จำเป็นสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ รวมไปถึงการพัฒนาผู้ที่มีโอกาสจะได้รับการคัดเลือกหรือสรรหาเป็นผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่ไม่ผ่านการประเมิน

๗) ให้ครุสภาเป็นองค์กรวิชาชีพครูที่มีหน้าที่กำหนดมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณของวิชาชีพ ควบคุมความประพฤติและการดำเนินงานของผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุน ยกย่อง และผดุงเกียรติผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา

๘) ให้ระบบงานในการบริหารครูและบุคลากรทางการศึกษาภาครัฐ เป็นระบบที่มีการดำเนินการเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล มีความคล่องตัว มีการกระจายอำนาจที่เหมาะสมเอื้อต่อการบริหารสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระ

**เรื่องที่ ๕ การปฏิรูปการจัดการเรียนการสอนเพื่อตอบสนองการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑** โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) การจัดการศึกษาทุกระดับใช้หลักสูตรที่เป็นหลักสูตรฐานสมรรถนะ และแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและการวัดประเมินผลเพื่อพัฒนาผู้เรียน

๒) ผู้เรียนได้รับการพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อเป็นคนดีของสังคม มีวินัยและภูมิใจในชาติ

๓) มีระบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติที่ได้รับการปรับปรุงให้สามารถประเมินคุณภาพการศึกษาเพื่อใช้ประโยชน์ในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีสัมฤทธิ์ผล และมีแนวทางในการคัดเลือกผู้เรียนเข้าศึกษาต่อด้วยวิธีการที่หลากหลาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา

๔) สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ ประสิทธิภาพ มีธรรมาภิบาล โดยมีการส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องและได้รับการสนับสนุนที่เหมาะสมกับบริบทเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาทุกระดับตามปรัชญาและเป้าหมายของสถานศึกษาและมีระบบความรับผิดชอบต่อทางการศึกษา (Educational Accountability) บนพื้นฐานสมรรถนะหลักของผู้เรียน

๕) สถานศึกษาระดับต่าง ๆ มีระบบคุ้มครองด้านความปลอดภัย สุขภาพ และสวัสดิภาพอย่างเหมาะสม

๖) เพิ่มจำนวนผู้เรียนอาชีวศึกษาในสาขาที่สอดคล้องกับความต้องการของภาคเอกชนและประเทศ และผู้จบอาชีวศึกษามีงานทำ

๗) ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้ ทักษะ เก่งปฏิบัติ มีสมรรถนะเป็นที่ยอมรับ หรือผ่านการศึกษาอาชีวศึกษา ระบบทวิภาคี และการฝึกงานในสถานประกอบการ

๘) ผู้เรียนที่จบการศึกษาอาชีวศึกษามีความสามารถที่จะเป็นผู้ประกอบการได้เอง

๙) บัณฑิตในระดับอุดมศึกษามีสมรรถนะสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน เพิ่มการผลิต ในสาขาที่ประเทศต้องการ และลดการผลิตในสาขาที่ไม่ตรงความต้องการ

๑๐) สถาบันอุดมศึกษาของไทยสามารถตอบสนองความต้องการของประเทศได้ในอนาคต ทั้งในด้านการพัฒนาคน การวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรม ตลอดจนทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยสามารถปรับตัวและแข่งขัน ได้ในโลก หรือเป็นสถาบันที่สามารถสนับสนุนการพัฒนาชุมชนและสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑) ลดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีศักยภาพในการ เรียนระดับอุดมศึกษาสามารถเข้าเรียนในสาขาที่ตนถนัดได้อย่างเต็มศักยภาพ

๑๒) เพิ่มประสิทธิภาพของการใช้งบประมาณของรัฐในการสนับสนุนการจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ของประเทศ รวมถึงปรับปรุงธรรมาภิบาลในการจัดการระบบอุดมศึกษาและธรรมาภิบาลภายในสถาบันอุดมศึกษา ให้การจัดการมีความรับผิดชอบ ความโปร่งใส ตรวจสอบได้และส่งเสริมการมีส่วนร่วมอย่างเหมาะสม

๑๓) มีสถาบัน หลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่ไม่เป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณหรือกฎหมายอื่น เป็นหน่วยงานที่ไม่แสวงหาผลกำไร ทำหน้าที่เป็นองค์กร กลางในการพัฒนาหลักสูตร วิธีการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลในระดับขั้นพื้นฐาน รวมทั้งการจัดทำ ส่งเสริม สนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้และติดตามผล

**เรื่องที่ ๖ การปรับโครงสร้างของหน่วยงานในระบบการศึกษา เพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุง การจัดการเรียนการสอน และยกระดับคุณภาพของการจัดการศึกษา โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ**

๑) สถานศึกษาของรัฐมีความเป็นอิสระและมีธรรมาภิบาลในการบริหารและจัดการศึกษาครอบคลุม ด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารงานทั่วไป และ มีความรับผิดชอบต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา

๒) ผู้เรียนในพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ เหมาะสมสอดคล้องกับอัตลักษณ์ ของชุมชนและพื้นที่

๓) มีการเรียนรู้และขยายผลของนวัตกรรมที่ได้จากพื้นที่นวัตกรรมการศึกษาสู่การจัดการศึกษาในพื้นที่ อื่น ๆ

๔) กระทรวงศึกษาธิการมีโครงสร้างที่แบ่งแยกหน้าที่และอำนาจเพื่อรองรับรูปแบบใหม่ที่แยก ความรับผิดชอบในด้านนโยบาย (Policy) ด้านกำกับดูแล ส่งเสริม (Regulator) ด้านการสนับสนุน (Supporter) และด้านการดำเนินการหรือการปฏิบัติการ (Operator) มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ธรรมาภิบาล รับผิดชอบต่อ การสนับสนุนสถานศึกษาและมีบทบาทหน้าที่และอำนาจสอดคล้องกับบทบัญญัติในกฎหมายว่าด้วย การศึกษาแห่งชาติ

## เรื่องที่ ๗ การปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้โดยการพลิกโฉมด้วยระบบดิจิทัล (Digitalization for Educational and Learning Reform) โดยมีเป้าหมายสำคัญ คือ

๑) เพื่อพัฒนาระบบดิจิทัลแพลตฟอร์มการเรียนรู้แห่งชาติ (National Digital Learning Platform) ในการปรับเปลี่ยนระบบการศึกษา สร้างคุณภาพ ลดความเหลื่อมล้ำ และสร้างความสามารถในการแข่งขัน เพื่อให้ก้าวกระโดดทันกับพัฒนาการในโลก ตามแผนยุทธศาสตร์ชาติในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายจำเพาะ ดังนี้

๑.๑) เพื่อใช้ประโยชน์จากแหล่งข้อมูลความรู้ต่าง ๆ ที่มีอยู่และจะมีการสร้างขึ้นต่อไป ทั้งในประเทศและต่างประเทศ ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ทั้งเป็นที่รวบรวมข้อมูลสื่อการเรียนรู้เดิมที่มีอยู่แล้ว

๑.๒) เป็นกลไกในการรวบรวม คัดกรอง พัฒนาสื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพให้อยู่ในรูปแบบที่สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางและทั่วถึง ตลอดจนมีกลไกในการเข้าถึงและคัดเลือกสิ่งที่ต้องการได้โดยง่าย

๑.๓) เป็นเวทีที่มีการเข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในลักษณะชุมชน นำไปสู่การเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามาเรียน ซึ่งจะลดความเหลื่อมล้ำ และนำแหล่งข้อมูลสื่อการเรียนรู้ใหม่เข้ามาได้ และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กัน ตลอดจนเป็นเวทีที่มีการให้บริการเพื่อการเรียนรู้ (service) ต่าง ๆ

๑.๔) เพื่อเร่งรัดแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำและสร้างเสริมคุณภาพการศึกษาทั้งระบบการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นห่างไกล หรือผู้ด้อยโอกาส หรือผู้ที่มีความจำเป็นพิเศษอันเป็นการสร้างพลังให้กับผู้เรียน ครู และโรงเรียน

๑.๕) เพื่อพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้สามารถปรับบทบาทให้เป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ (facilitator) โดยเน้นให้ผู้เรียนมีวิืหาความรู้ในโลกแห่งความรู้อันมากมายให้เท่าทันกับความเปลี่ยนแปลงของยุคดิจิทัลในศตวรรษที่ ๒๑

๒) มีระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการระบบการศึกษา ครอบคลุมการจัดทำข้อมูลรายบุคคลของผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษา หน่วยงาน และกระบวนการที่เกี่ยวข้องในทุกระดับการศึกษาและทุกระบบการศึกษา

๓) คนไทยมีความฉลาดรู้ มีความเข้าใจ สามารถตัดสินใจและตอบสนองต่อการใช้สื่อและระบบดิจิทัลได้อย่างเหมาะสมในแต่ละช่วงวัย

การบรรลุผลของการปฏิรูปการศึกษาตามแผนข้างต้น จะแบ่งเป็น ๓ ระยะ คือ (๑) ระยะเร่งด่วน (๒) ระยะสั้น หรือภายใน ๓ ปี และ (๓) ระยะกลาง-ระยะยาว หรือภายใน ๕-๑๐ ปี ทั้งนี้ประเด็นปฏิรูปที่มีลำดับความสำคัญสูงสุดและต้องดำเนินการให้บรรลุผลให้ได้ในระยะเร่งด่วนมี ๖ ประเด็น ได้แก่

๑) ยกเครื่องระบบการศึกษาโดยการบังคับใช้ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ รวมถึงกฎหมายสำคัญอื่น ซึ่งจะเป็นเครื่องมือสำคัญในการปฏิรูปการศึกษา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติพื้นที่นวัตกรรมการศึกษา พ.ศ. .... ร่างพระราชบัญญัติการอุดมศึกษา พ.ศ. .... และการจัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติ

๒) บุกเบิกนวัตกรรมของการจัดการศึกษาระดับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือการจัดการระดับพื้นที่ โดยให้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการยกระดับคุณภาพของการศึกษาผ่านการขับเคลื่อน เรื่องสถานศึกษาที่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการ และระบบนิเวศที่สนับสนุนการดำเนินการของสถานศึกษา

๓) นำเสนอแนวทางการปรับหลักสูตรการจัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานไปสู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ และรูปแบบการปรับหลักสูตรในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑-๓ จัดตั้งสถาบันหลักสูตรและการเรียนรู้แห่งชาติเพื่อเป็นเสมือนศูนย์ความเป็นเลิศในการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร การจัดการเรียน การสอน และการประเมินผลการเรียนรู้สำหรับการจัดการศึกษาในระดับต่าง ๆ

๔) สร้าง “ดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้แห่งชาติ” ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล นำความรู้ และวิธีการเรียนรู้ไปสู่โรงเรียน นักเรียน และครูทั่วประเทศ โดยเฉพาะในท้องถิ่นห่างไกล

๕) จัดระบบการผลิตครูให้มีคุณภาพและสมรรถนะความเป็นครู ผ่านการจัดตั้งกองทุนหรือแผนงาน เพื่อการผลิตและพัฒนาครูสำหรับครูรุ่นใหม่ และพัฒนาบัณฑิตครูที่มีอยู่ให้ตรงตามความจำเป็นของประเทศ ในระยะแรกเน้นครูปฐมวัย และครูประถมศึกษา สำหรับท้องถิ่นขาดแคลน

๖) ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษาแห่งชาติ ตามที่กำหนดไว้ในร่างพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ เพื่อเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษา ให้เริ่มดำเนินการได้ และมีความต่อเนื่องในระยะยาว

## ๒.๓ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เป็นกฎหมายสำคัญที่วางรากฐาน การจัดการศึกษาของประเทศในภาพรวมเอาไว้ โดยมีหลักการ วิธีการและแนวปฏิบัติต่าง ๆ อันนำไปสู่ กระบวนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ ทัวถึง เท่าเทียมและเป็นธรรม รวมทั้งมีการบัญญัติกระบวนการใน การพัฒนาและยกระดับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพที่ครอบคลุมการจัดการศึกษาของประเทศทั้งระบบในภาพรวม แต่ในส่วนนี้จะขอยกเพียงเฉพาะบางมาตราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

**มาตรา ๖** การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่าง มีความสุข

**มาตรา ๗** ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษา ผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญา ท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความ สามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

**มาตรา ๘** การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ดังนี้

- (๑) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน
- (๒) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
- (๓) การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

**มาตรา ๙** การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

- (๑) มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ
- (๒) มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น



(ก) มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

(ข) มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

(ค) ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่าง ๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

(ง) การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

**มาตรา ๑๐** การจัดการศึกษา ต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ

**มาตรา ๒๒** การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

**มาตรา ๒๔** การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังต่อไปนี้

(๑) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๒) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา

(๓) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง

(๔) จัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกัน รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงามและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา

(๕) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

(๖) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

**มาตรา ๒๕** รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การศึกษาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างพอเพียงและมีประสิทธิภาพ



**มาตรา ๒๖** ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรมและการทดสอบควบคู่ไปในกระบวนการเรียน การสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับและรูปแบบการศึกษา

ให้สถานศึกษาใช้วิธีการที่หลากหลายในการจัดสรรโอกาสการเข้าศึกษาต่อ และให้นำผลการประเมินผู้เรียน ตามวรรคหนึ่งมาใช้ประกอบการพิจารณาด้วย

**มาตรา ๒๗** ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริม ความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการ แสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้อง กับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การพัฒนาระหว่าง ชุมชน

**มาตรา ๓๑** กระทรวงมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและกำกับดูแลการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และการอาชีวศึกษา แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของกระทรวงอื่น ที่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นการเฉพาะ กำหนดนโยบาย แผน และมาตรฐานการศึกษา สนับสนุนทรัพยากรเพื่อ การศึกษา ส่งเสริมและประสานงานการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการกีฬา ทั้งนี้ ในส่วนที่เกี่ยวกับการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการจัดการศึกษา และราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็น อำนาจหน้าที่ของกระทรวงหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวง

“.....ฯลฯ.....”

## **๒.๔ นโยบายของรัฐบาล (พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี)**

รัฐบาลปัจจุบันภายใต้การนำของ พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ได้แถลงนโยบาย ต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ในส่วนของนโยบายด้านการศึกษา มีเนื้อหาสาระตอนหนึ่งที่สำคัญ ในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย ดังนี้

### **๑) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย**

**๑.๑) จัดให้มีระบบพัฒนาเด็กแรกเกิดอย่างต่อเนื่องจนถึงเด็กวัยเรียนให้มีโอกาสพัฒนา ตามศักยภาพ** เพื่อสร้างคนไทยที่มีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพผ่านครอบครัวที่อบอุ่นในทุกรูปแบบครอบครัว เพื่อ ส่งต่อการพัฒนาเด็กไทยให้มีคุณภาพสู่การพัฒนาในระยะถัดไปบนฐานการให้ความช่วยเหลือที่คำนึงถึงศักยภาพ ของครอบครัวและพื้นที่ เตรียมความพร้อมการเป็นพ่อแม่ ความรู้เรื่องโภชนาการและสุขภาพ การอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยผ่านการให้บริการสาธารณสุขที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะการยกระดับคุณภาพ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทั่วประเทศให้ได้มาตรฐาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาและผู้ดูแล เด็กปฐมวัยให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

**๑.๒) ส่งเสริมการพัฒนาเด็กปฐมวัย** โดยคำนึงถึงพหุปัญญาที่หลากหลายของเด็กแต่ละคน ให้ได้รับการส่งเสริมและพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ ผ่านการออกแบบการจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบ โรงเรียนปกติที่เป็นระบบและมีทิศทางที่ชัดเจน

## ๒) พัฒนาศักยภาพคนรุ่นใหม่

๒.๑) **ปรับปรุงแบบการเรียนรู้และการสอนเพื่อพัฒนาทักษะและอาชีพของคนทุกช่วงวัย** สำหรับศตวรรษที่ ๒๑ โดยปรับโครงสร้างหลักสูตรการศึกษาให้ทันสมัย มีการนำเทคโนโลยีและการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริงเข้ามามีส่วนในการจัดการเรียนการสอน และปรับระบบดึงดูด การคัดเลือก การผลิตและพัฒนาครูที่นำไปสู่การมีครูสมรรถนะสูง เป็นครูยุคใหม่ที่สามารถออกแบบและจัดระบบ การสร้างความรู้สร้างวินัย กระตุ้น และสร้างแรงบันดาลใจ เปิดโลกทัศน์มุมมองของเด็กและครูด้วยการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น ควบคู่กับหลักการทางวิชาการ

๒.๒) **จัดการศึกษาเชิงบูรณาการกับการทำงานเพื่อพัฒนา** สมรรถนะของผู้เรียนทั้งใน ส่วนฐานความรู้และระบบความคิดในลักษณะสหวิทยาการ และตรงกับความต้องการของประเทศในอนาคต และเป็นผู้เรียนที่สามารถปฏิบัติได้จริงและสามารถกำกับการเรียนรู้ของตนเองได้ รวมถึงมีทักษะด้านภาษาอังกฤษ และภาษาที่สามที่สามารถสื่อสารและแสวงหาความรู้ได้ มีความพร้อมทั้งทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ และทักษะชีวิตก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน

๓) **พัฒนาอาชีพ พัฒนาคุณภาพวิชาชีพ และพัฒนาแรงงานรองรับอุตสาหกรรม ๔.๐** โดยการจัดระบบและกลไกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ที่ชัดเจนเป็นระบบในการพัฒนากำลังคน ที่มีทักษะขั้นสูงให้สามารถนำความรู้และทักษะมาใช้ในการแก้ไขปัญหา รวมถึงการสร้างและพัฒนานวัตกรรม ซึ่งต้องครอบคลุมการพัฒนากำลังคนที่อยู่ในอุตสาหกรรมแล้ว กำลังคนที่กำลังจะเข้าสู่อุตสาหกรรมและเตรียมการ สำหรับผลิตกำลังคนในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อรองรับอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีในอนาคต รวมทั้งเร่งรัด และขยายผลระบบคุณวุฒิวิชาชีพ การยกระดับฝีมือแรงงานในกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ และอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น

๔) **ดึงดูดคนเก่งจากทั่วโลกเข้ามาร่วมทำงานกับคนไทย** และส่งเสริมผู้มีความสามารถสูง สนับสนุนให้ธุรกิจชั้นนำในประเทศดึงดูดบุคคลที่มีความสามารถระดับสูงจากทั่วโลกโดยเฉพาะคนไทย เพื่อกลับมาเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดประสบการณ์ความรู้ความเชี่ยวชาญให้แก่บุคลากรในองค์กร ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการสร้างธุรกิจ ผลิตภัณฑ์ และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ โดยระยะแรกให้ความสำคัญกับการดึงดูด นักวิจัย ผู้เชี่ยวชาญจากต่างประเทศมาร่วมวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีขั้นแนวหน้าในสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมาย รวมทั้งมีพื้นที่ให้กลุ่มผู้มีความสามารถพิเศษที่มีศักยภาพสูงได้ทำงานร่วมกัน หรือร่วมกับเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อสร้าง องค์ความรู้และนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้ประเทศ

## ๕) วิจัยและพัฒนานวัตกรรมที่ตอบโจทย์การพัฒนาประเทศ

๕.๑) **ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำและความยากจน** ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยมุ่งเน้นการพัฒนานวัตกรรมเชิงสังคมและนวัตกรรมในเชิงพื้นที่ที่สามารถ ช่วยแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ สร้างโอกาสสำหรับผู้ด้อยโอกาส และยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงวัยควบคู่ไปกับการ พัฒนาทุนมนุษย์ให้พร้อมสำหรับโลกยุคดิจิทัลและอุตสาหกรรม ๔.๐ ตามความเหมาะสมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยระยะแรกจะให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการวิจัยและพัฒนาด้านสุขภาพของประชาชนอย่างครบวงจร ทั้งระบบยา วัคซีน เวชภัณฑ์และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๕.๒) **ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขั้นสูง** เพื่อสร้าง ความได้เปรียบในการแข่งขัน ตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลง และสร้างความเป็นเลิศของประเทศในอนาคต

โดยมุ่งเน้นการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ในเชิงธุรกิจ กำหนดวาระการวิจัยแห่งชาติ ส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนของทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ ภาคการศึกษา ชุมชน และภาคเอกชนในทุกสาขา การผลิตและบริการ สร้างสภาพแวดล้อมและองค์ประกอบของระบบวิจัยและการพัฒนานวัตกรรมให้เข้มแข็ง รวมทั้งบูรณาการการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมกับการนำไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์

**๕.๓) สร้างเครือข่ายการทำวิจัยระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ** ปฏิรูปและบูรณาการระบบการเรียน การสอนกับระบบงานวิจัยและพัฒนาให้เอื้อต่อการเพิ่มศักยภาพด้านนวัตกรรมของประเทศ เพื่อสนับสนุน การสร้างความเข้มแข็งของธุรกิจไทยทุกระดับในเวทีการค้าโลก ส่งเสริมกระบวนการทำงานของภาครัฐ และภาคเอกชนในการวิจัยและพัฒนาวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี นวัตกรรมให้เป็นระบบเปิด และมีการบูรณาการ การทำงานกันอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเชื่อมโยงระบบการศึกษากับภาคปฏิบัติจริงในภาคธุรกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสร้างนักวิจัยมืออาชีพและนวัตกรรมที่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มและยกระดับงานวิจัยสู่การเพิ่มศักยภาพ ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมของประเทศ

## **๖) ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะทุกช่วงวัย**

**๖.๑) มุ่งเน้นการพัฒนาโรงเรียนควบคู่กับการพัฒนาครู** เพิ่มประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการ ศึกษาในทุกระดับบนพื้นฐานการสนับสนุนที่คำนึงถึงความจำเป็นและศักยภาพของสถาบันการศึกษาแต่ละแห่ง พร้อมทั้งจัดให้มีมาตรฐานขั้นต่ำของโรงเรียนในทุกระดับและสร้างระบบวัดผลโรงเรียนและครูที่สะท้อน ความรับผิดชอบต่อผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียน คืนครูให้นักเรียนโดยลดภาระงานที่ไม่จำเป็น รวมถึงจัดให้มีระบบ ฐานข้อมูล เพื่อการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยการเชื่อมโยงหรือส่งต่อข้อมูลครอบครัวและผู้เรียนระหว่าง หน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงการพัฒนาตลอดช่วงชีวิต ตลอดจนพัฒนาช่องทางให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต

**๖.๒) พัฒนาแพลตฟอร์มการเรียนรู้ผ่านระบบดิจิทัล** พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการนำเทคโนโลยี สารสนเทศและการสร้างสรรค์ที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอนออนไลน์แบบเปิดที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริม การเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจและเหมาะสมกับช่วงวัย ตลอดจนพัฒนาแหล่งเรียนรู้และอุทยานการเรียนรู้ สำหรับเยาวชนที่เชื่อมโยงเทคโนโลยีกับวิถีชีวิต และส่งเสริมการเรียนการสอนที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่ สังคมสูงวัย

**๖.๓) ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา** โดยบูรณาการการดำเนินงานระหว่างหน่วยจัดการศึกษา กับกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มุ่งเน้นกลุ่มเด็กด้อยโอกาสและกลุ่มเด็กนอกระบบการศึกษา ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา จัดระบบโรงเรียนพี่เลี้ยง จับคู่ระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีคุณภาพการศึกษากับโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อบรรเทาคุณภาพการศึกษา และการส่งเสริมให้ภาคเอกชน ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบการศึกษา ในพื้นที่ สนับสนุนเด็กที่มีความสามารถแต่ไม่มีทุนทรัพย์เป็นกรณีพิเศษ ตลอดจนแก้ไขปัญหานี้สิน ทางการศึกษา โดยการปรับโครงสร้างหนี้กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา และทบทวนรูปแบบการให้กู้ยืม เพื่อการศึกษาที่เหมาะสม

**๖.๔) พัฒนาทักษะอาชีพทุกช่วงวัย** โดยกำหนดระบบที่เอื้อต่อการพัฒนาทักษะและเพิ่ม ประสิทธิภาพของทุกช่วงวัย อาทิจากพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ให้เชื่อมโยงกับระบบคุณวุฒิวิชาชีพ โดยมีกลไกการวัดและประเมินผลเพื่อเทียบโอนความรู้และประสบการณ์หน่วยการเรียนรู้ที่ชัดเจน ส่งเสริมเยาวชน

ที่มีศักยภาพด้านกีฬาให้สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ การกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงาน การจัดให้มีระบบที่สามารถรองรับความต้องการพัฒนาปรับปรุงทักษะอาชีพของทุกช่วงวัย เพื่อรองรับการเปลี่ยนสายอาชีพให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงานที่อาจจะเปลี่ยนไปตามแนวโน้มความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในอนาคต

**๖.๕) ส่งเสริมหลักคิดที่ถูกต้อง** โดยสอดแทรกการปลูกฝังวินัย และอุดมการณ์ที่ถูกต้องของคนในชาติ หลักคิดที่ถูกต้องด้านคุณธรรม จริยธรรม การมีจิตสาธารณะ การเคารพกฎหมาย และกติกาของสังคม เข้าไปในทุกสาระวิชาและในทุกกิจกรรม ควบคู่ไปกับการส่งเสริมกลไกสร้างความเข้มแข็งของสถาบันครอบครัว ในทุกมิติอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาให้เอื้อต่อการมีคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ รวมทั้งลงโทษผู้ละเมิดบรรทัดฐานที่ดีทางสังคม ตลอดจนส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการขับเคลื่อนประเทศ

**๗) จัดทำระบบปริญญาชุมชนและการจัดอบรมหลักสูตรระยะสั้น** เน้นออกแบบหลักสูตรระยะสั้นตามความสนใจ พัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการดำรงชีวิตประจำวัน และทักษะอาชีพของคนทุกช่วงวัยในพื้นที่ และชุมชนเป็นหลัก พร้อมทั้งศึกษาแนวทางการพัฒนา เป็นรูปแบบธนาคารหน่วยกิต ซึ่งเป็นการเรียนเก็บหน่วยกิตของวิชาเรียนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนข้ามสาขาวิชาและข้ามสถาบันการศึกษา หรือทำงานไปพร้อมกัน หรือเลือกเรียนเฉพาะหลักสูตรที่สนใจ เพื่อสร้างโอกาสของคนไทยทุกช่วงวัยและทุกระดับให้สามารถพัฒนาตนเองทั้งในด้านการศึกษาและการดำรงชีวิต

## **๒.๕ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ)**

นายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ลงนามในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๒ เพื่อให้การดำเนินการจัดการศึกษาและการบริหารจัดการการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายของแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ วัตถุประสงค์ของแผนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา และนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะนโยบายเร่งด่วนในเรื่องของการเตรียมคนสู่ศตวรรษที่ ๒๑ อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๘ และมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการจึงประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ ดังนี้

### **หลักการ**

๑) ให้ความสำคัญกับประเด็นคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ ทั้งผู้เรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการพลเรือน และผู้บริหารทุกระดับ ตลอดจนสถานศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท และเป็นการศึกษาตลอดชีวิต

๒) บูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างส่วนราชการหลัก องค์กรมหาชนในกำกับของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ให้มีความคล่องตัว รวมทั้งหน่วยงานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่ภูมิภาคให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกันได้ เพื่อดำเนินการปฏิรูปการศึกษา ร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนตามนโยบายประชารัฐ

**ระดับก่อนอนุบาล :** เน้นประสานงานกับส่วนราชการและชุมชน ในการเตรียมความพร้อมผู้เรียน ในด้านสุขภาพและโภชนาการ และจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เชื่อมโยงกับระบบโรงเรียนปกติ

**ระดับอนุบาล :** เน้นสร้างความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อออกแบบกิจกรรม การพัฒนาทักษะที่สำคัญด้านต่าง ๆ เช่น ทักษะทางสมอง ทักษะความคิดความจำ ทักษะการควบคุมอารมณ์ ทักษะการรู้จักและประเมินตนเอง

**ระดับประถมศึกษา :**

- ๑) ปลุกฝังความมีระเบียบวินัย ทักษะคิดที่ถูกต้อง โดยใช้กระบวนการลูกเสือ ยุวกาชาด
- ๒) เรียนภาษาไทย เน้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชาอื่น
- ๓) เรียนภาษาอังกฤษและภาษาพื้นถิ่น (ภาษาแม่) เน้นเพื่อการสื่อสาร
- ๔) เรียนรู้ด้วยวิธีการ Active Learning เพื่อพัฒนากระบวนการคิด การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง หรือจากสถานการณ์จำลองผ่านการลงมือปฏิบัติ และเปิดโลกทัศน์มุมมองร่วมกันของผู้เรียนและครู ด้วยการจัดการเรียนการสอนในเชิงแสดงความคิดเห็นให้มากขึ้น
- ๕) สร้างดิจิทัลแพลตฟอร์มเพื่อการเรียนรู้ และใช้ดิจิทัลเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้
- ๖) จัดการเรียนการสอนเพื่อฝึกทักษะการคิดแบบมีเหตุผลและเป็นขั้นตอน (Coding)
- ๗) พัฒนาครูให้มีความชำนาญในการสอนภาษาอังกฤษ และภาษาคอมพิวเตอร์ (Coding)
- ๘) จัดให้มีโครงการ ๑ ตำบล ๑ โรงเรียนคุณภาพ โดยเน้นปรับสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก บริเวณโรงเรียนให้เอื้อต่อการสร้างคุณธรรม จริยธรรม และจิตสาธารณะ

**ระดับมัธยมศึกษา :** มุ่งต่อยอดระดับประถมศึกษา ด้วยจุดเน้น ดังนี้

- ๑) จัดการเรียนรู้อย่างบูรณาการทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม คณิตศาสตร์ (STEM) และภาษา ต่างประเทศ (ภาษาที่สาม)
- ๒) จัดการเรียนรู้อิงหลากหลาย เพื่อสร้างทักษะพื้นฐานที่เชื่อมโยงสู่การสร้างอาชีพ และการมีงานทำ เช่น ทักษะด้านกีฬาที่สามารถพัฒนาไปสู่นักกีฬาอาชีพ ทักษะภาษาเพื่อเป็นมัคคุเทศก์

**ระดับอาชีวศึกษา :** มุ่งจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำและสร้างนวัตกรรมตามความต้องการของพื้นที่ชุมชน ภูมิภาคหรือประเทศ รวมทั้งการเป็นผู้ประกอบการเอง ด้วยจุดเน้น ดังนี้

- ๑) จัดการศึกษาในระบบทวิภาคี ให้ผู้เรียนมีทักษะและความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน
- ๒) เรียนภาษาอังกฤษ เพื่อเพิ่มทักษะสำหรับการประกอบอาชีพ
- ๓) เรียนรู้การใช้ดิจิทัล เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างอาชีพ
- ๔) จัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาในภูมิภาค

**การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย :** มุ่งสร้างโอกาสให้ประชาชนผู้เรียนที่สำเร็จหลักสูตร สามารถมีงานทำ ด้วยจุดเน้น ดังนี้

- ๑) เรียนรู้การใช้ดิจิทัล เพื่อให้เป็นเครื่องมือสำหรับหาช่องทางในการสร้างอาชีพ
- ๒) จัดทำหลักสูตรพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมสำหรับผู้เข้าสู่สังคมสูงวัย

ยุทธศาสตร์ แผน นโยบาย กฎหมาย และข้อมูลที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นเป็นหลักการและ แนวปฏิบัติที่เป็นกลไกสำคัญในการจัดการศึกษาทุกระดับให้มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ ที่สามารถนำไปปรับใช้ ได้ตามความเหมาะสมในแต่ละบริบทของพื้นที่ ท่ามกลางการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ส่งผลสำคัญให้การจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับการศึกษาประสบปัญหาอย่างมากและ ไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามกรอบเวลาที่กำหนดเดิม ส่งผลให้ต้องมีการประกาศเลื่อนการเปิดเทอมในแต่ละ



สถานศึกษาออกมาเป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แทน แม้ทุกฝ่ายจะมีความพยายามหาทางออกเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น แต่เมื่อมีแนวทางที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ส่วนหนึ่ง ปัญหาอีกส่วนหนึ่งก็เกิดขึ้นตามมา ซึ่งก็ต้องหาวิธีการใหม่ ๆ เพื่อให้ปัญหาที่มีอยู่ได้ทุเลาเบาบางลง และหาทางออกที่ดีที่สุดเพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ ในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพนั้น สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตร การเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาตามที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมายคือตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ และในสถานการณ์ปัญหาการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นี้ จะต้องจัดการศึกษาภายใต้มาตรฐานความปลอดภัย ยึดแนวทางและมาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวัง และการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัดด้วย

## ๒.๖ มติการประชุมคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องด้านการศึกษา

ตามที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้มีการจัดประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนการเปิดภาคเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กับกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอแล้วมีมติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ ดังนี้

- การประชุมเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๓ ได้มีมติรับทราบการปรับการเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ จากวันที่ ๑๖ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ โดยกระทรวงศึกษาธิการจะปรับวิธีการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแต่ละระดับการศึกษาของปีการศึกษา ๒๕๖๓
- การประชุมเมื่อวันที่ ๒๑ เมษายน ๒๕๖๓ ได้มีมติรับทราบการเตรียมความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนเพื่อรองรับการเปิดภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ ตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้รายงานการเตรียมความพร้อม ในเรื่องปฏิทินการรับนักเรียน และเรื่องการจัดการเรียนการสอนระบบทางไกลและอุปกรณ์ทางการสื่อสารออกเป็น ๔ ระยะ ได้แก่ ระยะที่ ๑ การเตรียมความพร้อม (๗ เมษายน-๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓) ระยะที่ ๒ การทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกล (๑๘ พฤษภาคม-๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓) ระยะที่ ๓ การจัดการเรียนการสอน (๑ กรกฎาคม-๓๐ เมษายน ๒๕๖๔) และระยะที่ ๔ การทดสอบและการศึกษาต่อ (๑ เมษายน-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔) และเรื่องการเตรียมความพร้อมสำหรับครู
- การประชุมเมื่อวันอังคารที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ ได้ติดตามการเตรียมความพร้อมการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก่อนการเปิดภาคเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓ ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จากกระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเสนอเพิ่มเติม สรุปได้ ดังนี้

๑) รับทราบแนวทางการนับเวลาเรียน การสอนชดเชย และการอนุมัติการจบการศึกษา/การออกเอกสารหลักฐานการศึกษา การจัดการเรียนการสอนทางไกล การวัดประเมินผล ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๒) รับทราบการกำหนดแนวทางการดำเนินงานและบริหารงบประมาณการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายการค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (เพิ่มเติม) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ( COVID-19) คือ ให้สถานศึกษาสามารถ



จัดกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น วัสดุผลิตสื่อการเรียนการสอน ใบงาน แบบฝึกหัด และค่าใช้จ่ายในการติดตามและเยี่ยมบ้านนักเรียนที่เป็นค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น เพื่อเป็นการสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนทางไกลให้สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๓) รับทราบแนวทางการบริหารจัดการสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษ กรณียังไม่สามารถเปิดให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพได้ตามปกติ โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ และโรงเรียนเฉพาะความพิการ กรณีจัดการเรียนการสอนทางไกลในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

## ๒.๗ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายกวินทร์เกียรติ นนธ์พละ รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้มีหนังสือสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่ ศธ ๐๔๐๐๖/ว๒๐๑๘ ลงวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ เรื่อง แจ้างแนวทางดำเนินงานและบริหารงบประมาณ การสนับสนุนค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อแจ้างแนวทางดำเนินงานและบริหารงบประมาณการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการ จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ รายการค่ากิจกรรมพัฒนาคุณภาพผู้เรียน (เพิ่มเติม) ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) **จากเดิม** รายการค่ากิจกรรม พัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีแนวทางให้สถานศึกษาดำเนินการจัดกิจกรรมให้แก่ักเรียน ดังนี้ (๑) กิจกรรมวิชาการ (๒) กิจกรรมคุณธรรม จริยธรรม ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ (๓) กิจกรรมทัศนศึกษา และ (๔) กิจกรรมการบริการเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) **เพิ่มเติม** กิจกรรมที่ ๕ คือ กิจกรรมการ จัดการเรียนการสอนทางไกลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น การผลิตสื่อการเรียนการสอน ใบงาน แบบฝึกหัด และค่าใช้จ่ายในการติดตามและเยี่ยมบ้านนักเรียนที่เป็น ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าพาหนะ ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น เพื่อสนับสนุนการ จัดการเรียนการสอนทางไกลในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

## บทที่ ๓

# สถานการณ์และแนวทางการบริหารจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

### ๓.๑ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กับแนวทางการจัดการศึกษา

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) “โรงเรียน” เป็นสถานที่อันดับแรก ๆ ที่ถูกประกาศปิด ส่งผลให้นักเรียนและครูหลายพันล้านคนทั่วโลกต้องปรับวิธีการเรียนเปลี่ยนวิธีการสอนรูปแบบใหม่ โดยแนวทางการเรียนการสอนในรูปแบบใหม่ต้องใช้ระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยอำนวยความสะดวก “การเรียนการสอนออนไลน์” จึงกลายเป็นเครื่องมือสำคัญที่ระบบการศึกษาในหลายประเทศทั่วโลกนำมาใช้ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสดังกล่าว ซึ่งประเทศไทยเองก็นำวิธีการเรียนการสอนออนไลน์มาใช้ เพื่อให้โรงเรียนต่าง ๆ สามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กระทรวงศึกษาธิการได้วางไว้ แม้จะเป็นวิธีการแก้ไขปัญหาคือช่วยให้นักเรียนสามารถศึกษาหาความรู้ต่อไปได้โดยไม่เสี่ยงต่อการติดเชื้อไวรัสก็ตาม แต่การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ก็ถูกตั้งคำถามถึงประสิทธิภาพและความพร้อมของระบบการศึกษาไทยที่ไม่เพียงจะเพิ่มภาระให้กับผู้ปกครองที่ต้องจัดหาวัสดุอุปกรณ์ หรือการดูแลบุตรหลานในขณะที่มีการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งเรื่องดังกล่าวยังเป็นการสะท้อนและตอกย้ำภาพความเหลื่อมล้ำของสังคมไทยอีกด้วย โดยเฉพาะการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนของนักเรียนที่ชี้ให้เห็นถึงความไม่พร้อมในหลายด้าน ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ อาจจะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสมว่าผู้เรียนในช่วงชั้นใดที่เหมาะสมกับการเรียนในรูปแบบดังกล่าว ซึ่งในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา นั้นยังคงเป็นเรื่องใหม่และผู้เรียนจะยังไม่พร้อมที่จะรับการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ซึ่งในช่วงวัยนี้ควรจะต้องได้รับการเรียนการสอนจากครูโดยตรงในลักษณะ Onsite มากกว่า Online นอกจากนี้ ในส่วนของสื่อการเรียนการสอนและครูผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ดังกล่าวก็ควรต้องเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีความถูกต้องทั้งในเรื่องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยด้วย

ข้อมูลสถานการณ์การจัดการศึกษาในช่วงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) โดยนายพงศ์ทัศ วนิชานันท์ นักวิจัยนโยบายด้านการปฏิรูปการศึกษา ได้ให้ข้อมูลโดยสรุปว่า สิ่งแรกที่รัฐต้องตัดสินใจ คือ การเปิด-ปิดโรงเรียน แต่ผลของการปิดโรงเรียนอาจได้ไม่คุ้มเสีย โดยมาตรการเร่งด่วนที่รัฐบาลหลายประเทศใช้เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อไวรัส คือ มาตรการกึ่งปิดเมือง (Semi-lockdown) และมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) โรงเรียนจึงจำเป็นต้องถูกปิดไปด้วยเพื่อลดช่องทางการแพร่เชื้อไวรัส อย่างไรก็ตาม งานวิจัยศึกษาผลของการปิดโรงเรียนในประเทศจีน ฮองกง และสิงคโปร์ ประกอบกับบทเรียนในอดีตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส SARs บ่งชี้ว่า การปิดโรงเรียนอย่างเดียวยังส่งผลน้อยมากต่อการลดจำนวนของผู้ติดเชื้อ เมื่อเทียบกับมาตรการอื่น นอกจากนี้ ธนาคารโลกยังแสดงความเห็นห่วงต่อสถานการณ์ปิดโรงเรียนว่าจะส่งผลให้นักเรียน

ส่วนใหญ่เสียโอกาสในการเรียนรู้ โดยเฉพาะนักเรียนในครอบครัวที่มีฐานะยากจน เนื่องจากไม่มีรายได้มากพอที่จะนำมาใช้สนับสนุนการเรียนของบุตรหลานเพิ่มเติม ที่ร้ายแรงที่สุดการปิดโรงเรียนอาจผลักดันให้นักเรียนกลุ่มนี้หลุดออกจากระบบการศึกษา ซึ่งจะก่อให้เกิดผลเสียต่อชีวิตเด็กในระยะยาว ดังนั้น สิ่งที่สำคัญคือการวางแผนทางเปิดโรงเรียนเพื่อให้เด็กได้ไปโรงเรียนอีกครั้ง โดยให้สอดคล้องกับความรุนแรงของสถานการณ์ ควบคู่กับการใช้มาตรการทางด้านสาธารณสุขและมาตรการทางสังคมอย่างเคร่งครัดในโรงเรียน

ช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หลายประเทศใช้วิธีการสอนทางไกล ไม่ว่าจะเป็นการสอนออนไลน์ผ่าน Massive Open Online Courseware (MOOC) หรือแอปพลิเคชันที่ช่วยให้ครูสอนในห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) หรือใช้การถ่ายทอดการสอนผ่านสัญญาณโทรทัศน์ เพื่อให้เด็กเรียนต่อที่บ้านได้ขณะปิดโรงเรียน แต่การใช้วิธีดังกล่าวทำให้เด็กบางกลุ่มโดยเฉพาะเด็กในครอบครัวที่มีฐานะยากจนเสียเปรียบ เพราะไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลที่บ้าน นอกจากนี้ ในการเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานเด็กจำเป็นต้องได้รับการเอาใจใส่ การเรียนที่บ้านจึงเป็นการผลักภาระให้ผู้ปกครอง อาจทำให้เหลื่อมล้ำทางการศึกษาเพิ่มมากขึ้น หากผู้ปกครองไม่มีความพร้อมในการช่วยเหลือบุตรหลานของตนในการเรียน เพื่อป้องกันไม่ให้เด็กที่ไม่มีความพร้อมเสียโอกาส รัฐบาลของหลายประเทศได้จัดหาอุปกรณ์การเรียนให้แก่เด็กกลุ่มดังกล่าว เช่น รัฐบาลฮ่องกงให้โรงเรียนสำรวจความพร้อมนักเรียน และจัดหาคอมพิวเตอร์ให้นักเรียนยืมเรียน รัฐนิวยอร์กเตรียม iPad พร้อมอินเทอร์เน็ตให้นักเรียนยืมกว่า ๓ แสนเครื่อง และรัฐแคลิฟอร์เนียร่วมมือกับบริษัท Google จัดหา Chromebooks และ Mobile Hotspot ให้นักเรียน รวมทั้งออกคู่มือให้ผู้ปกครองสามารถช่วยเหลือเด็กในการใช้อุปกรณ์ ในส่วนของประเทศไทยนั้นยังมีข้อจำกัดในการเรียนทางไกลค่อนข้างสูง ข้อมูลของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) บ่งชี้ว่า สัดส่วนของครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์ค่อนข้างต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศพัฒนาแล้ว นอกจากนี้ การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติยังสะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำสูงในการเข้าถึงอุปกรณ์ดิจิทัล โดยเฉพาะครัวเรือนที่มีฐานะยากจน และครัวเรือนภาคตะวันออกเฉียงเหนือยิ่งไปกว่านั้นยังมีนักเรียนกว่า ๘ หมื่นคน อยู่ในพื้นที่ที่ไฟฟ้าเข้าไม่ถึง ดังนั้น รัฐบาลต้องสำรวจความพร้อมของครัวเรือนเด็ก และมีมาตรการที่หลากหลายเพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าถึงการเรียนทางไกลของเด็กที่มีสภาพความขาดแคลนแตกต่างกัน

จากบทเรียนข้างต้น รัฐบาลไทยควรมีมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียนให้สอดคล้องกับความรุนแรงของการระบาดของโรค มีความยืดหยุ่นในแต่ละพื้นที่ และใช้มาตรการด้านอื่นควบคู่ในกรณีเปิดโรงเรียน อีกทั้งยังควรเร่งสำรวจความพร้อมในการเข้าถึงการเรียนทางไกลของเด็ก เพื่อเตรียมอุปกรณ์หรือสื่อการเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของครอบครัวเด็กที่แตกต่างกัน โดยดำเนินการ ๖ ประการ ดังนี้

**ประการที่ ๑** กำหนดมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียนให้สอดคล้อง และยืดหยุ่นตามความรุนแรงของการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยวางแผนทางให้พื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่อย่างต่อเนื่องในช่วง ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมาต้องปิดโรงเรียน และให้เด็กเรียนทางไกลที่บ้านมีฐานะยากจน สถานการณ์ลดความรุนแรงลงจนสามารถกลับมาเปิดโรงเรียนได้ ในกรณีพื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ประปรายหรือไม่มีผู้ติดเชื้อรายใหม่ในช่วง ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมา ให้พิจารณาเปิดโรงเรียนได้ภายใต้ข้อจำกัดความพร้อมของห้องเรียน และความพร้อมในการเรียนทางไกลของเด็ก ทั้งนี้ ควรกำหนดให้แนวทางการเปิด-ปิดโรงเรียนยืดหยุ่นตามสถานการณ์สามารถเปลี่ยนแปลงได้ทั้งในกรณีที่สถานการณ์ระบาดรุนแรงขึ้นและสถานการณ์ผ่อนคลายลง

**ประกาศที่ ๒** ปรับปรุงห้องเรียนให้เป็น “ห้องเรียนปลอดภัย ห่างไกลโควิด-19” โดยกำหนดแนวทางให้โรงเรียนทุกแห่งสำรวจความพร้อมของห้องเรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านระบาดวิทยา กำหนดลักษณะของห้องเรียนที่เหมาะสม เช่น จักรยะห่างระหว่างนักเรียนอย่างน้อย ๑ เมตร และมีอากาศหมุนเวียนอย่างน้อย ๑๐ เท่าของปริมาณอากาศในห้องเรียน เป็นต้น เพื่อให้โรงเรียนทุกแห่งได้มีการประเมินความพร้อมด้านกายภาพของตน ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรสื่อสารอย่างชัดเจน โดยกำหนดแนวทางที่อิงกับแบบแปลนอาคารเรียนมาตรฐาน หรือในกรณีที่โรงเรียนไม่ได้ใช้แบบแปลนมาตรฐานควรแจ้งให้โรงเรียนทราบถึงมาตรฐานของการระบายอากาศอย่างชัดเจน

**ประกาศที่ ๓** สำรวจความพร้อมการเรียนการสอนทางไกลของเด็ก เพื่อประเมินความเสี่ยง กระทรวงศึกษาธิการหรือหน่วยงานต้นสังกัดโรงเรียนควรประสานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลพื้นฐานครัวเรือนนักเรียนมาบูรณาการร่วมกันเพื่อจัดกลุ่มตามระดับความเสี่ยงในการเข้าถึงการเรียนทางไกล โดยแบ่งเด็กเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีความพร้อม ได้แก่ เด็กมีอุปกรณ์ดิจิทัล พร้อมอินเทอร์เน็ตที่บ้าน กลุ่มที่มีความเสี่ยง ได้แก่ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตที่บ้าน แต่เข้าถึงไฟฟ้าได้ และกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ เด็กที่ไม่มีอุปกรณ์ดิจิทัลและอินเทอร์เน็ตที่บ้าน และไม่มีไฟฟ้าใช้ ทั้งนี้ ควรใช้ข้อมูลเพื่อประเมินความพร้อมของผู้ปกครองด้วย เช่น เป็นเด็กอยู่กับพ่อแม่หรือไม่ เพื่อวางแผนให้การสนับสนุนเพิ่มเติมแก่ครอบครัวที่ผู้ปกครองไม่พร้อมสนับสนุนบุตรหลาน ในกรณีที่ต้องเรียนที่บ้าน

ในกรณีพื้นที่ที่พบผู้ติดเชื้อรายใหม่ประปราย และพื้นที่ที่ไม่มีผู้ติดเชื้อรายใหม่ในช่วง ๒ สัปดาห์ที่ผ่านมา โรงเรียนควรเปิดการเรียนการสอนตามปกติ หากมีห้องเรียนพร้อมรองรับนักเรียนทุกคน โดยยังสามารถรักษาระยะห่างได้ ส่วนโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดชั้นเรียนตามมาตรฐานรักษาระยะห่างที่ปลอดภัยได้ ควรใช้วิธีการสอนในโรงเรียนตามปกติผสมกับการสอนทางไกล เช่น โรงเรียนประถมศึกษา หรือขยายโอกาสให้นักเรียนอนุบาลหรือในช่วงชั้นที่ ๑ (ป.๑ ถึง ป.๓) มาเรียนที่โรงเรียนตามปกติ แต่ให้นักเรียนระดับ ป.๔ ขึ้นไปเรียนที่บ้าน ส่วนโรงเรียนมัธยมศึกษา ครูอาจประเมินนักเรียนตามผลการเรียน (เช่น คะแนนสอบหรือพฤติกรรม เป็นต้น) แล้วให้เด็กที่จำเป็นต้องดูแลใกล้ชิดมาเรียนตามปกติ นอกจากนั้นให้เรียนที่บ้าน เป็นต้น

**ประกาศที่ ๔** จัดเตรียมอุปกรณ์ให้แก่เด็กที่มีความเสี่ยงที่จะเสียโอกาสจากการเรียนทางไกล ในกรณีโรงเรียนต้องปิดเพราะพื้นที่มีการระบาดรุนแรง หรือโรงเรียนที่ไม่สามารถจัดชั้นเรียนในห้องเรียนแก่เด็กทุกคนได้ กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดควรจัดเตรียมอุปกรณ์ รวมทั้งสื่อการเรียนการสอนแก่เด็กที่อยู่ในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มเสี่ยงสูง เช่น จัดเตรียมแท็บเล็ต (Tablet) พร้อมเข้าถึงอินเทอร์เน็ตให้ยืมเรียนแก่เด็กที่ขาดแคลนอุปกรณ์ที่บ้าน แต่สามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้ เพื่อให้เด็กสามารถเรียนออนไลน์ได้ และจัดเตรียม “สื่อแห้ง” ในรูปชุดสื่อการเรียนรู้ (Learning Packages) สำหรับเด็กที่บ้านไม่มีไฟฟ้าใช้ เป็นต้น

**ประกาศที่ ๕** ใช้มาตรการทางสาธารณสุข และมาตรการทางสังคมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาด ในโรงเรียนที่เปิดการเรียนการสอน ในกรณีที่โรงเรียนสามารถจัดการสอนได้ หรือใช้การสอนแบบผสม ควรบังคับใช้มาตรการป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดตาม “แนวทางปฏิบัติสำหรับสถานศึกษา เพื่อป้องกันและควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่กำหนดโดยกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกับองค์กร UNICEF อย่างเคร่งครัด เช่น ไม่ให้นักเรียน ครู หรือเจ้าหน้าที่ที่เจ็บป่วยมาโรงเรียน กำหนดให้มีการล้างมือด้วยสบู่เป็นประจำ และรณรงค์ส่งเสริมให้ใส่หน้ากากอนามัย เป็นต้น

**ประการที่ ๒** สื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียน รวมทั้งให้คู่มือสนับสนุนเด็กสำหรับการเรียนทางไกล โดยให้ผู้ปกครองทราบว่ารัฐบาลมีแนวทางการเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถประเมินสถานการณ์ในอนาคตได้ นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองสำหรับสนับสนุนบุตรหลานในกรณีเรียนที่บ้าน เช่น วิธีการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อเรียนออนไลน์ แนวทางแก้ปัญหาเบื้องต้น หรือคู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นต้น

การเปิด-ปิดโรงเรียนเป็นเพียงมาตรการหนึ่งเพื่อตอบโจทย์ “การศึกษาต้องปรับตัวอย่างไรในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)” เพื่อให้เด็กกลับมาเรียนตามปกติให้ได้เร็วที่สุดเท่าที่ทำได้ แต่จะทำอย่างไรให้เด็กสามารถเรียนได้อย่างต่อเนื่อง ในสถานการณ์ที่อาจต้องเรียนที่บ้านช่วงหนึ่งแล้วสลับกลับมาเรียนตามปกติภายหลังสถานการณ์ระบาดลดความรุนแรงลง รวมทั้งระบบการศึกษาทั้งระบบจำเป็นต้องปรับตัวให้สอดคล้องกับรูปแบบที่ซับซ้อนมากขึ้น

ในช่วงการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นี้ ควรจะต้องเปลี่ยนให้ทุก ๆ ที่กลายเป็นโรงเรียน เพราะการเรียนรู้ยังต้องดำเนินอยู่แม้ที่นักเรียนไม่สามารถไปโรงเรียนตามปกติ ในหลายประเทศที่ประกาศมาตรการปิดโรงเรียน รัฐบาลมักจะออกมาตรการด้านการเรียนรู้มารองรับด้วยการเรียนทางไกลรูปแบบต่าง ๆ โดยพิจารณาจากเงื่อนไขความพร้อมด้านอุปกรณ์ ความพร้อมของผู้ปกครอง และความพร้อมตามช่วงวัยของเด็กสำหรับประเทศไทย ความท้าทายในการเปลี่ยนครั้งนี้ไม่ใช่แค่การแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เท่านั้น แต่ควรเป็นการ “เปลี่ยนวิกฤติให้เป็นโอกาส” ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม ดังนั้น มาตรการการเรียนรู้ของไทยจึงไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหม่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงกับการเรียนรู้ของเด็ก โดยควรดำเนินการ ดังนี้

**๑) กระชับหลักสูตร ปรับให้สอดคล้องกับสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และสื่อสารให้ผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทราบ** หลักสูตรการศึกษาพื้นฐานของไทยในปัจจุบันเน้นเนื้อหามากครูจำเป็นต้องใช้เวลาค่อนข้างมากเพื่อสอนให้ได้ครบถ้วน และไม่เอื้อให้นักเรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) เท่าที่ควร และหากยังใช้หลักสูตรเดิมในการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ครูจะต้องใช้เวลาสอนมากขึ้นเพื่อสอนให้ครบถ้วน การปรับหลักสูตรให้กระชับควบคู่ไปกับการจัดลำดับความสำคัญ รวมทั้งผ่อนคลายตัวชี้วัดเรื่องโครงสร้างเวลาเรียนจะสามารถช่วยลดความกดดัน โดยยังคงคุณภาพขั้นต่ำไว้ได้

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยจัดประเภทตัวชี้วัดแล้ว แต่ต้องเพิ่มความชัดเจนในการสื่อสารแก่ครูและผู้ปกครอง หลักสูตรแกนกลางของไทยกำหนดตัวชี้วัด “ต้องรู้” และ “ควรรู้” ในแต่ละสาระวิชาแล้ว แต่ต้องเพิ่มความชัดเจน โดยระบุเนื้อหาจำเป็นของแต่ละช่วงวัย และเปิดให้ครูมีอิสระในการจัดการเรียนรู้เนื้อหาส่วนอื่น ๆ ตามความเหมาะสม ในขณะที่ตัวชี้วัดกระทรวงศึกษาธิการควรให้ศึกษานิเทศก์ทำหน้าที่เป็นโค้ชให้แก่ครู โดยให้คำแนะนำในการเลือกตัวชี้วัดและเนื้อหา นอกเหนือจากส่วนที่จำเป็นเพื่อให้เหมาะกับบริบทและสถานการณ์ของพื้นที่ อีกทั้งกระทรวงศึกษาธิการควรออกคู่มือหลักสูตรฉบับย่อสำหรับผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองเข้าใจบทบาทใหม่ และสามารถติดตามการเรียนรู้ของเด็กได้ นอกจากนี้ โรงเรียนต้องไม่ละเลยการให้ความรู้แก่นักเรียนแต่ละช่วงวัยในการป้องกันตนเองจากโรคระบาด ซึ่งองค์การอนามัยโลกได้จัดทำคู่มือไว้แล้ว



๒) เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ ความยืดหยุ่นในการใช้เวลาและการเลือกรูปแบบการเรียนจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ที่เหมาะสมและส่งเสริมการเรียนรู้รายบุคคล (personalized learning) ได้ สนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้ด้วยแบบผสมผสาน (blended learning) โดยแนะนำการกำหนดจำนวนชั่วโมงการเรียนรู้อุปแบบต่าง ๆ ได้แก่

- ชั่วโมงเรียนรู้ผ่านจอสำหรับเด็กแต่ละช่วงวัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการด้านร่างกาย (ปัญหา ด้านสายตา) และพัฒนาการด้านสังคม (ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น)
- ชั่วโมงการเรียนรู้ด้วยตนเองที่บ้านจากการทำใบงาน ชิ้นงาน ค้นคว้าด้วยตนเอง และ
- ชั่วโมงที่ครูและนักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกัน

นอกจากนี้ ยังเปิดช่องให้หน่วยงานอื่น ๆ และแหล่งการเรียนรู้ในพื้นที่ เช่น พิพิธภัณฑ์ ห้องสมุดชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก ในขณะที่นิวซีแลนด์เตรียมชุดการเรียนรู้พื้นฐานให้นักเรียน ซึ่งประกอบด้วยคู่มือออนไลน์และชุดการเรียนรู้ (สื่อแห้ง) เพื่อให้นักเรียนทุกคน ทั้งที่สามารถเข้าถึงและไม่สามารถเข้าถึงระบบเรียนออนไลน์สามารถใช้เรียนรู้ได้

ในกรณีของประเทศไทยแม้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานของไทยได้เปิดให้มีความยืดหยุ่นในการกำหนดชั่วโมงเรียน แต่ก็ยังมีข้อกำหนดเกี่ยวกับโครงสร้างเวลาเรียนที่ค่อนข้างแข็งตัวและไม่มีความยืดหยุ่นเท่าที่ควร ดังนั้น หากกระทรวงศึกษาธิการช่วยผ่อนคลายโครงสร้างเวลาเรียนลง และเปิดช่องทางการสื่อสารให้ครูได้สอบถามข้อสงสัยต่าง ๆ ก็จะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่ครูในการออกแบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังสามารถเปิดให้เอกชนและภาคประชาสังคมที่มีความเชี่ยวชาญด้านระบบการเรียนรู้และสื่อการเรียนรู้เข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา แลกเปลี่ยนเครื่องมือและเทคนิคใหม่ ๆ ซึ่งจะช่วยเพิ่มทางเลือกที่หลากหลายและเหมาะสมกับเด็กมากขึ้น

๓) ออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และสอนอย่างมีแผนที่เหมาะสม ในสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป ครูจะต้องเตรียมความพร้อมก่อนการสอนแบบใหม่ วิธีการหนึ่ง คือ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะหลังการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ลึกลง ทั้งนี้ ควรเริ่มต้นโดยการจับกลุ่มตัวชี้วัดให้เป็นหน่วยการเรียนรู้ ซึ่งจะช่วยให้แผนการเรียนรู้มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์การระบาด เช่น ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้หน่วยละ ๒ สัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับระยะเวลาการประเมินสถานการณ์การระบาด ทั้งนี้ หากครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วยให้ร้อยเรียงกันอย่างเป็นระบบทั้งเทอมหรือทั้งปีก็จะช่วยให้นักเรียนสามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพได้ดียิ่งขึ้น และได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งเป็นทักษะจำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตในอนาคต สำหรับในทางปฏิบัติการจัดหน่วยการเรียนรู้สามารถจัดตามเนื้อหาหรือตามประเด็นที่น่าสนใจ และยังสามารถบูรณาการข้ามวิชาหรือในวิชาเดียวกัน หลังจากนั้นครูควรกำหนดคำถามสำคัญของแต่ละหน่วย และวางแผนการติดตามการเรียนรู้ตามตัวชี้วัดด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติอย่างชัดเจน เลือกสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับเด็ก และสื่อสารกับพ่อแม่ให้ทราบถึงบทบาทที่จะเปลี่ยนไป เนื่องจากการเสริมทักษะออกแบบหน่วยการเรียนรู้ ตั้งคำถาม เลือกใช้สื่ออย่างเหมาะสมจะทำให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ได้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการควรจะสนับสนุนการเพิ่มทักษะเหล่านี้ตามความต้องการของครูในแต่ละพื้นที่ โดยอาจจะเปิดให้ผู้เชี่ยวชาญในภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมช่วยพัฒนาศักยภาพครูให้ตรงกับทักษะที่ต้องการ และสนับสนุนให้มีการเพิ่มทักษะให้แก่ศึกษานิเทศก์ เพื่อเป็น “โค้ชหน้างาน” ให้แก่ครูต่อไป



๔) **ยกระดับการประเมินเพื่อการพัฒนา (formative assessment)** เพื่อไม่ให้ผู้เรียนเสียโอกาสพัฒนาความรู้และทักษะ เมื่อนักเรียนไปโรงเรียนตามปกติไม่ได้ ครูกับนักเรียนก็จะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันลดลง ทำให้ครูไม่สามารถติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้เต็มที่ อาจทำให้ไม่สามารถรู้ปัญหาของนักเรียนได้ทันเวลา โดยเฉพาะความรู้ด้านภาษาและการคำนวณ ซึ่งอาจจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ระยะยาว การประเมินเพื่อพัฒนาจึงไม่สามารถลดหรือละทิ้งในส่วนนี้ไปได้ ทั้งการประเมินเพื่อการเรียนรู้ (assessment for learning) ของเด็ก เพื่อให้ครูทราบถึงกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก โดยจะสามารถให้ feedback กับเด็กและปรับแผนการเรียนรู้ได้ตรงตามสถานการณ์และการประเมิน ซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ (assessment as learning) ของเด็ก โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กย้อนคิดถึงกระบวนการเรียนของตนเอง กระบวนการนี้จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบและเป็นเจ้าของการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น รวมถึงเมื่อเด็กเข้าใจตนเองก็จะเป็นโอกาสที่จะวางแผนการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับผู้ปกครองและครูได้ การประเมินเพื่อพัฒนาทั้ง ๒ ลักษณะจึงต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างเด็ก ผู้ปกครอง และครูมากขึ้น วิธีหนึ่งที่ทำได้ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาอย่างไม่เป็นทางการรายบุคคล (personalized check-ins) เพื่อติดตามการเรียนรู้ สุขภาพกายและสุขภาพจิตของนักเรียน โดยให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมด้วย ในกรณีของเด็กโตอาจจะเพิ่มการประเมินตนเองและการประเมินเพื่อน (self & peer assessment) เข้าไปด้วย ซึ่งจะมีประโยชน์ในการช่วยฝึกทักษะการสะท้อนคิดให้เด็กได้อีกทางหนึ่งด้วย

การประเมินเพื่อพัฒนาจะประสบความสำเร็จได้ก็ต่อเมื่อมีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม คือ (๑) มีการเสริมศักยภาพครูในการใช้และออกแบบเครื่องมือประเมิน (๒) มีการให้เอกชน และภาคประชาสังคม ที่มีความเชี่ยวชาญด้านการประเมินเข้ามาร่วมพัฒนาเครื่องมือการประเมินใหม่ ๆ และ (๓) มีการเปิดเวที (platform) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูกับผู้เชี่ยวชาญ

๕) **การประเมินเพื่อรับผิดชอบ (assessment for accountability)** ยังคงควรไว้ แต่ควรให้น้ำหนักการประเมินโอกาสทางการเรียนของผู้เรียนมากกว่าการวัดความรู้ด้วยคะแนนสอบ สถานการณ์โรคระบาดในปัจจุบันทำให้ต้องใช้รูปแบบการเรียนการสอนที่หลากหลาย ดังนั้น คุณภาพการศึกษาที่ผู้เรียนจะได้รับในแต่ละพื้นที่จะไม่เหมือนกัน จึงไม่สามารถใช้คะแนนวัดความรู้หรือทักษะแบบเดียวกันเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบได้ มิฉะนั้นก็อาจส่งผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำมากขึ้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับเกณฑ์ข้อสอบวัดความรู้ (test-based) มาสู่การให้น้ำหนักกับตัวชี้วัดที่ไม่ใช่ด้านวิชาการ (non-academic measure) มากขึ้น เช่น อัตราการเข้าเรียน (attendance rate) หรืออัตราการออกกลางคัน (drop-out rate) เป็นต้น โดยการเก็บข้อมูลตัวชี้วัดเหล่านี้ที่สามารถใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย เพื่อลดภาระครู เช่น ใช้ระบบ Google Classroom บันทึกการใช้งาน ซึ่งจะช่วยให้เขตพื้นที่สามารถติดตามและให้การสนับสนุนโรงเรียนได้ตรงกับความต้องการมากขึ้นด้วย

### ๓.๒ มาตรการและแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีการระบาดไปทั่วโลก ทำให้ต้องหามาตรการรับมือที่ดีที่สุด ซึ่งก็คือ มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมหรือ Social Distancing จนนำไปสู่การปิดเมือง ปิดเศรษฐกิจ และปิดสถาบันการศึกษา ในเวลาต่อมาจึงกลายเป็นสาเหตุทำให้นักเรียนจำนวนกว่า ๑.๕ พันล้านคน หรือมากกว่าร้อยละ ๙๐ ของนักเรียนทั้งหมดในโลกได้รับผลกระทบไม่สามารถไปโรงเรียน

ได้ตามปกติ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาต่าง ๆ จึงต้องเร่งหาระบบการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน เพื่อตอบสนองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ชี้แจงต่อสังคมถึงวิธีการในการแก้ไขปัญหาโดยตลอด เพราะตระหนักอยู่เสมอไม่ว่าสถานการณ์แวดล้อมจะเลวร้ายและรุนแรงแค่ไหน การเรียนรู้ที่เข้าถึงและมีคุณภาพสำหรับเด็กไทยทุกคนเป็นเป้าหมายสูงสุดของเรา ตามแนวคิด

**“การเรียนรู้นำการศึกษา  
โรงเรียนอาจหยุดได้  
แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้”**

จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทำทุกวิถีทาง เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนสามารถเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เท่าที่สภาพแวดล้อมจะอำนวยบนพื้นฐาน ๖ ข้อ คือ

๑) จัดการเรียนการสอน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยสูงสุดของทุกคนที่เกี่ยวข้อง “การเปิดเทอม” หมายถึง การเรียนที่โรงเรียนหรือการเรียนที่บ้าน ทั้งนี้ การตัดสินใจจะขึ้นอยู่กับผลการประเมินสถานการณ์อย่างใกล้ชิด

๒) อำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนการสอนได้ แม้จะไม่สามารถไปโรงเรียนได้

๓) ใช้สิ่งที่มีอยู่แล้วให้เกิดประโยชน์สูงสุด เช่น การเสนอขอช่องดิจิทัล TV จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ทั้งหมด ๑๗ ช่อง เพื่อให้นักเรียนทุกระดับชั้นสามารถเรียนผ่าน DLTV ได้ ทั้งนี้ ไม่มีการลงทุนเพื่อจัดซื้ออุปกรณ์ใด ๆ เพิ่มเติมโดยไม่จำเป็น ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) อนุมัติแล้วให้เริ่มออกอากาศ ในวันที่ ๑๖ พ.ค. ๒๕๖๓ นี้ เป็นเวลาไม่เกิน ๖ เดือน หรือถ้าสามารถกลับมาดำเนินการสอนได้ตามปกติก็ให้หยุดทดลองออกอากาศ แบ่งเป็นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) จำนวน ๑๕ ช่อง เป็นของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) จำนวน ๑ ช่อง และเป็นของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) จำนวน ๑ ช่อง โดยให้ออกอากาศแบบความคมชัดปกติ (SD)

๔) ตัดสินใจนโยบายต่าง ๆ บนพื้นฐานของการสำรวจความต้องการ ทั้งจากนักเรียน ครู และโรงเรียน ไม่คิดเองเออเอง โดยให้การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงสุดเป็นที่ตั้ง และกระทรวงจะสนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่

๕) ปรับปฏิทินการศึกษาของไทยให้เอื้อต่อการ “เรียนเพื่อรู้” ของเด็กมากขึ้น รวมทั้งมีการปรับตารางเรียนตามความเหมาะสม โดยเวลาที่ชัดเจนจะคำนึงถึงภาระของทุกคนและการได้รับความรู้ครบตามช่วงวัยของเด็ก

๖) บุคลากรทางการศึกษาทุกท่านจะได้รับการดูแลอย่างต่อเนื่อง และทำให้ท่านได้รับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงน้อยที่สุด

นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการให้ข้อมูลและย้ำว่า การเลื่อนเปิดเทอมในมุมหนึ่งก็เป็น การตัดสินใจเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า แต่ในอีกมุมหนึ่งก็นับเป็นโอกาสและช่วงเวลาสำคัญในการปรับปรุงระบบการศึกษาของประเทศให้มีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น เพื่อยกระดับการศึกษาไทย จึงได้ออกแบบการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยมีรายละเอียดในภาพรวม ดังนี้

- รูปแบบการเรียนการสอนออกแบบให้สอดคล้องกับความปลอดภัยของพื้นที่ โดยมีการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสามารถไปโรงเรียนได้ ขณะที่พื้นที่ไม่ปลอดภัยจะมีการเรียนรู้หลักผ่านทางการ On Air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีการเรียนรู้เสริมผ่านระบบ Online

- นโยบายหลักที่นำมาใช้ คือ เพิ่มเวลาพัก ลดการประเมินและงตกิจกรรมต่าง ๆ ที่ไม่จำเป็น โดยเน้นเรียนเฉพาะวิชากลุ่มสาระหลัก เพื่อให้นักเรียนผ่อนคลายลง ซึ่งนักเรียนมีเวลาพักในภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ จำนวน ๑๗ วัน และในภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๓ จำนวน ๓๗ วัน รวมทั้งสิ้น ๕๔ วัน ฉะนั้น ภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ เรียนตั้งแต่ ๑ ก.ค. ๖๓-๑๓ พ.ย. ๖๓ เป็นเวลา ๙๓ วัน แล้วปิดภาคเรียน ๑๗ วัน ส่วนภาคเรียนที่ ๒/๒๕๖๓ เรียนตั้งแต่ ๑ ธ.ค. ๖๓-๙ เม.ย. ๖๔ เป็นเวลา ๘๘ วัน แล้วปิดภาคเรียน ๓๗ วัน ตั้งแต่วันที่ ๑๐ เม.ย. ๖๔ ซึ่งจะมีเวลาเรียนรวมทั้งสิ้น ๑๘๑ วัน ส่วนเวลาที่ขาดหายไป ๑๙ วัน จาก ๒๐๐ วัน ให้แต่ละโรงเรียนสอนชดเชย ดังนั้น การเปิดเทอมปีการศึกษาหน้าจะกลับมาปกติในวันจันทร์ที่ ๑๗ พ.ค. ๖๔

**แนวทางเปิด - ปิดภาคเรียน  
ในสถานการณ์ฉุกเฉิน**

**MoE**  
กระทรวงศึกษาธิการ  
Ministry of Education

**"เพิ่ม"**  
เวลาพัก 54 วัน\*

ระยะเวลา เปิดภาคเรียน	จำนวน วันเรียน	จำนวน วันปิดภาคเรียน
ภาคเรียนที่ 1/2563 1 ก.ค. 63 - 13 พ.ย. 63	93 วัน	<b>17</b> วัน (14 - 30 พ.ย. 63)
หมายเหตุ เวลาที่ยังไป 7 วัน ให้สถานศึกษาสอนชดเชย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนครบตามหลักสูตร		
ภาคเรียนที่ 2/2563 1 ธ.ค. 63 - 9 เม.ย. 64	88 วัน	<b>37</b> วัน (10 เม.ย. - 16 พ.ค. 64)
หมายเหตุ เวลาที่ยังไป 12 วัน ให้สถานศึกษาสอนชดเชย เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนครบตามหลักสูตร		

\*เดิมไม่มีเวลาปิดเทอมระหว่างภาคเรียน

- การเตรียมพร้อมในด้านระบบการเรียนรู้ทางไกลและระบบออนไลน์ จะเริ่มทดสอบตั้งแต่วันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๓ เป็นต้นไป เพื่อเตรียมความพร้อมให้มากที่สุด ในกรณีในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นี้ เนื่องจากไม่สามารถเปิดเทอมที่โรงเรียนได้

- กระทรวงศึกษาธิการจะเป็นผู้สนับสนุนการเรียนการสอนทางไกลในสัดส่วน ๘๐% เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงการเรียนขั้นพื้นฐานได้ อีก ๒๐% หรือมากกว่าให้ทางโรงเรียนและคุณครูในแต่ละพื้นที่พิจารณาออกแบบตามความเหมาะสม

- การเรียนผ่านการสอนทางไกลจะใช้ทีวีดิจิทัล และ DLTV (Distance Learning Television) เป็นหลัก ซึ่งได้รับการอนุเคราะห์สื่อจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ โดยมีดิจิทัลแพลตฟอร์มของกระทรวงศึกษาธิการ หรือ DEEP และการเรียนการสอนแบบโต้ตอบออนไลน์เป็นสื่อเสริม

๓.๒.๑ แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)  
ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

 <b>การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล</b> ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน				
	ระดับชั้น	รูปแบบการเรียนการสอนในแต่ละวิชา		เพิ่มเติม
 <b>เรียนที่บ้าน</b>	<b>อนุบาล 1-3</b> 08.30-11.00 น.	50 นาที เรียนทางไกล ผ่านดาวเทียม DLTV	10 นาที ครูสื่อสารผ่าน ผู้ปกครองนักเรียน	ผู้ปกครองเสริมกิจกรรมพัฒนาสมอง เช่น เล่านิทาน วาดภาพ บทกวีสมมุติ ฯลฯ 13.00-14.30 น. ครูออกเยี่ยมบ้าน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
	<b>ประถมศึกษาปีที่ 1-6</b> 08.30-14.30 น.	50 นาที เรียนทางไกล ผ่านดาวเทียม DLTV	10 นาที ครูสื่อสารผ่าน ผู้ปกครอง และนักเรียนโดยตรง	ครูและ/หรือผู้ปกครองทบทวนบทเรียน กิจกรรมพัฒนาสมอง เช่น อ่านหนังสือ คลังคำศัพท์ งานประดิษฐ์ งานบ้าน ฯลฯ 14.-30-16.30 น. ครูพบปะนักเรียนและรับ-ส่งแฟ้มงาน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
	<b>มัธยมศึกษาปีที่ 1-3</b> 08.30-14.30 น.	50 นาที เรียนทางไกล ผ่านดาวเทียม DLTV	10 นาที ครูสื่อสารผ่าน นักเรียนโดยตรง	ครูและ/หรือผู้ปกครองทบทวนบทเรียน เสริมสื่อเพิ่มเติม, Tutor ทีวีฟรี.com VDO สารคดี, E-Book, ภาษาอังกฤษ ฯลฯ 14.-30-16.30 น. ครูพบปะนักเรียน สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
	<b>มัธยมศึกษาปีที่ 4-6</b> 08.30-14.30 น.	30 นาที การศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม (สื่อ สพฐ.)	20 นาที เพิ่มเติมโดย ครูประจำวิชา Tutor ทีวีฟรี.com	ครูทบทวนบทเรียนด้วยการสื่อสารสองทาง ครูรับ - ส่ง การบ้านนักเรียนผ่านอินเทอร์เน็ต นักเรียนเรียนรู้จากสื่อเพิ่มเติม เช่น VDO สารคดี, E-Book, ภาษาอังกฤษ ฯลฯ 14.-30-16.30 น.
 <b>เรียนที่ โรงเรียน หรือชุมชน</b>	สำหรับนักเรียนทุกชั้นเรียน ในชุมชนพื้นที่ปลอดภัย ภายใต้ <b>พรก.จกเจิน</b>	1. เขตพื้นที่การศึกษาร่วมกับโรงเรียนจัดสถานที่เรียน 2. นักเรียนมาโรงเรียน แบ่งกลุ่มเล็ก สลับมาเรียน 3. ครูลงพื้นที่จัดการเรียนการสอนที่บ้านนักเรียนหรือชุมชน 4. โรงเรียนและชุมชนดำเนินการตามประกาศของรัฐบาล กระทรวงศึกษาธิการ สพฐ. และจังหวัด		

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในการจัดการเรียนการสอนระบบทางไกล โดยแบ่งเป็น ๔ ระยะ คือ

**ระยะที่ ๑** การเตรียมความพร้อม (๗ เมษายน-๑๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓) สํารวจความพร้อมในด้านอุปกรณ์การเข้าถึงอินเทอร์เน็ตของนักเรียน ผู้ปกครอง ครู และระบบการบริหารจัดการการเรียนการสอน รวมถึงขออนุมัติใช้ช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล จากสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) เพื่อจัดการเรียนการสอนตั้งแต่ระดับปฐมวัยจนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย พร้อมขออนุมัติเผยแพร่สื่อการเรียนการสอนจากห้องเรียนต้นทาง ในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) จากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ จัดทำสื่อวีดิทัศน์การสอนโดยครูต้นแบบ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และรวบรวมสื่อการเรียนรู้ออนไลน์ใน OBEC Content Center ชุดโปรแกรมและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ครบวงจรของกระทรวงศึกษาธิการ เช่น Tutor ทีวีฟรี.com, e-Book เป็นต้น รวมถึงเตรียมโครงสร้างพื้นฐานด้านระบบเครือข่าย เพื่อรองรับการให้บริการ แพลตฟอร์มการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับระบบ Digital e-Learning ของกระทรวงศึกษาธิการ



**ระยะที่ ๒** การทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกล (๑๘ พฤษภาคม-๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓) จะทดลองจัดการเรียนการสอนทางไกล ในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผ่านช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยการเผยแพร่สัญญาณจากมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ (DLTV) ในระดับปฐมวัยเน้นกิจกรรมเตรียมความพร้อมเด็ก และระดับประถมศึกษาถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้ และในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผ่านช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และระบบออนไลน์โดยครูต้นแบบ ด้วยเครื่องมือการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา รวมทั้งเปิดศูนย์รับฟังความคิดเห็นการเรียนการสอนทางไกล จากผู้ปกครอง ประชาชน และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางการปรับปรุงและพัฒนา และประชาสัมพันธ์ สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ แนะนำช่องทางการเรียนทางไกลให้กับผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง

**ระยะที่ ๓** การจัดการเรียนการสอน (๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓-๓๐ เมษายน ๒๕๖๔) ได้วางแผนไว้สำหรับ ๒ สถานการณ์ นั่นคือ

- **สถานการณ์ที่ ๑** กรณีที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ยังไม่คลี่คลาย จะจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยถึงระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้วยระบบการเรียนการสอนทางไกลผ่าน DLTV ส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายจะจัดการเรียนการสอนด้วยวิธีทัศน์การสอนโดยครูต้นแบบ และระบบออนไลน์ด้วยเครื่องมือการเรียนรู้ตามความเหมาะสมและบริบทของสถานศึกษา และ

- **สถานการณ์ที่ ๒** กรณีที่สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) คลี่คลายลง จะดำเนินการจัดการเรียนการสอนแบบปกติในโรงเรียน โดยให้เว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ยึดหลักตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และมีแผนเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้น โดยจะต้องได้รับการอนุมัติจากคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน

**ระยะที่ ๔** การทดสอบและการศึกษาต่อ (๑ เมษายน-๑๕ พฤษภาคม ๒๕๖๔) จะประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบและคัดเลือกเข้าศึกษาต่อ นั่นคือ กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เกี่ยวกับระบบคัดเลือกเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา (TCAS GAT PAT) และสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติเกี่ยวกับการทดสอบ O-NET ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓ และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖



**การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล**  
**ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)**  
**สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**



รูปแบบที่  
**1**

**อนุบาล 1 - 3**

เรียนที่บ้าน  
**การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม**  
**DLTV**



ผู้ปกครองและนักเรียน	ครูผู้สอน	โรงเรียน	เขตพื้นที่การศึกษา	ส่วนกลาง
<ol style="list-style-type: none"> <li>1.เตรียมอุปกรณ์และสถานที่การเรียนที่บ้าน</li> <li>2.ศึกษาดารารายสอน และแผนการเรียนล่วงหน้า</li> <li>3.จัดให้นักเรียนเข้าเรียนตามเวลาเรียน</li> <li>4.สื่อสารกับครู หรือสอบถามข้อสงสัยทางโทรศัพท์และช่องทางอื่นๆ</li> <li>5.ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทำกิจกรรมตามบทเรียน(DLTV)</li> <li>6.ยกย่องนักเรียนและกิจกรรมเสริมร่วมกับครูในภาคบ่ายของแต่ละวัน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อบริงานสำหรับนักเรียนล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์</li> <li>2.จัดระบบการสื่อสารระหว่างครูกับผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>3.เช็คชื่อการเข้าเรียนของนักเรียนรายบุคคลผ่านผู้ปกครองนักเรียน (เวลา 08.00-08.30น.)</li> <li>4.รับชม DLTV พร้อมกับนักเรียน</li> <li>5.สื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียนช่วงหลังชั่วโมงเรียนผ่านโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นๆ</li> <li>6.ยกย่องนักเรียนและทำกิจกรรมเสริมร่วมกับครูในภาคบ่ายของแต่ละวัน</li> <li>7.พบปะนักเรียน พร้อมรับ-ส่งแผนงานอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.สร้างความเข้าใจกับชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม</li> <li>2.สำรวจความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนของผู้ปกครองนักเรียนและนักเรียน</li> <li>3.สนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีความพร้อม</li> <li>4.จัดระบบการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง</li> <li>5.กำกับ และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละห้องเรียน</li> <li>6.ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อเขตพื้นที่การศึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตามช่องทางที่เหมาะสม</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.สำรวจความพร้อมการจัดการเรียนการสอนทางไกลของโรงเรียน</li> <li>2.จัดระบบการสื่อสารระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาโรงเรียน</li> <li>3.กำกับ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจ</li> <li>4.นิเทศ และช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนของครู</li> <li>5.ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ อปท. ภาคเอกชน ภาคสังคมและเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>6.ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อ สพฐ.สัปดาห์ละ 1 ครั้ง</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.วางแผนการจัดการเรียนการสอนทางไกล</li> <li>2.สำรวจความพร้อมของเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>3.จัดระบบการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ออนไลน์</li> <li>4.สร้างการรับรู้ให้กับผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน นักเรียน ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง</li> <li>5.พัฒนาครูและบุคลากรสำหรับการเรียนการสอนทางไกล</li> <li>6.กำกับ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา</li> <li>7.ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เดือนละ 2 ครั้ง</li> </ol>



**สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**



**การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล**  
**ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)**  
**สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**



รูปแบบที่  
**2**

**ป.1 - ม.3**

เรียนที่บ้าน  
**การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม**  
**DLTV**

รูปแบบการเรียนการสอนในแต่ละวิชา

50 นาที  
**เรียนทางไกล**  
**ผ่านดาวเทียม**  
**DLTV**

10 นาที  
**ครูสื่อสารผ่าน**  
**ผู้ปกครอง**  
**และนักเรียน**  
**โดยตรง**



นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	โรงเรียน	เขตพื้นที่	ส่วนกลาง
<ol style="list-style-type: none"> <li>1.ดูตารางสอนล่วงหน้า 1 วัน</li> <li>2.ศึกษาเพิ่มงาน,เอกสารประกอบการเรียน,ใบงานล่วงหน้า 1 วัน</li> <li>3.ใช้ระบบเช็คชื่อออนไลน์ที่ครูออกแบบไว้</li> <li>4.เข้าเรียนผ่านทีวี และสรุปองค์ความรู้จากบทเรียนส่งผลกลับในรูปแบบต่างๆ</li> <li>5.สื่อสารกับครู สอบถามหรือถามข้อสงสัยระหว่างเรียนผ่านโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นๆ</li> <li>6.ยกย่องนักเรียนร่วมกับครูหรือผู้ปกครองที่บ้าน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.เตรียมอุปกรณ์และสถานที่การเรียนที่บ้าน</li> <li>2.ศึกษาดารารายสอน และแผนการเรียนล่วงหน้า</li> <li>3.จัดให้นักเรียนเข้าเรียนตามเวลาเรียน</li> <li>4.สื่อสารกับครู หรือสอบถามข้อสงสัยทางโทรศัพท์และช่องทางอื่นๆ</li> <li>5.ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทำกิจกรรมตามบทเรียน (DLTV)</li> <li>6.ช่วยเหลือยกย่องนักเรียนและทำกิจกรรมเสริมร่วมกับครูในภาคบ่ายของแต่ละวัน (14.30-16.30น.)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อบริงานสำหรับนักเรียนล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์</li> <li>2.จัดระบบการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน, ผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>3.เช็คชื่อการเข้าเรียนของนักเรียนรายบุคคลผ่านผู้ปกครองนักเรียน (08.00-08.30น.)</li> <li>4.รับชม DLTV พร้อมกับนักเรียน</li> <li>5.สื่อสารกับผู้ปกครองนักเรียนและผู้ปกครองนักเรียนช่วงหลังชั่วโมงเรียนผ่านโทรศัพท์หรือช่องทางอื่นๆ</li> <li>6.ยกย่องนักเรียนและทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครองนักเรียน (14.30-16.30น.) สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษา</li> <li>7.พบปะนักเรียน พร้อมรับ-ส่งแผนงานอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 วัน</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.สร้างความเข้าใจกับชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม</li> <li>2.สำรวจความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนของผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน</li> <li>3.สนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีความพร้อม</li> <li>4.จัดระบบการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง</li> <li>5.กำกับ และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละห้องเรียน</li> <li>6.ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อเขตพื้นที่การศึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ตามช่องทางที่เหมาะสม</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.สำรวจความพร้อมการจัดการเรียนการสอนทางไกลของโรงเรียน</li> <li>2.จัดระบบการสื่อสารระหว่างเขตพื้นที่การศึกษาโรงเรียน</li> <li>3.กำกับ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของโรงเรียน โดยจัดตั้งหน่วยเฉพาะกิจ</li> <li>4.นิเทศ และช่วยเหลือการจัดการเรียนการสอนของครู</li> <li>5.ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ อปท. ภาคเอกชน ภาคสังคมและเครือข่ายผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>6.ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อ สพฐ. สัปดาห์ละ 1 ครั้ง</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>1.วางแผนการจัดการเรียนการสอนทางไกล</li> <li>2.สำรวจความพร้อมของเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>3.จัดระบบการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้ออนไลน์</li> <li>4.สร้างการรับรู้ให้กับผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน นักเรียน ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง</li> <li>5.พัฒนาครูและบุคลากรสำหรับการเรียนการสอนทางไกล</li> <li>6.กำกับ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา</li> <li>7.ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เดือนละ 2 ครั้ง</li> </ol>



**สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**





## การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน



รูปแบบที่  
**3**

มัธยมศึกษาปีที่ 4 - 6

รูปแบบการเรียนการสอนในแต่ละวิชา

การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม  
(สื่อ สพฐ.)

30 นาที  
การศึกษาทางไกล  
ผ่านดาวเทียม  
(สื่อ สพฐ.)

20 นาที  
เติมเต็มโดย  
ครูประจำวิชา  
Tuterdิวฟรี.com



นักเรียน	ผู้ปกครอง	ครูผู้สอน	โรงเรียน	เขตพื้นที่	ส่วนกลาง
<ol style="list-style-type: none"> <li>ดูตารางสอนล่วงหน้า</li> <li>ศึกษาแผนงาน, เอกสารประกอบการเรียน, ใบงานล่วงหน้า</li> <li>เข้าระบบเช็คชื่อออนไลน์ที่ครูออกแบวี</li> <li>เข้าเรียนผ่านสื่อ สพฐ. และสรุปองค์ความรู้จากบทเรียน ส่งผลงานในรูปแบบต่างๆ</li> <li>สื่อสารกับครู สอบถามหรือถามข้อสงสัยระหว่างเรียนผ่านโทรศัพท์ หรือช่องทางอื่นๆ</li> <li>บททวนบทเรียนกับครูแบบ Two way communication</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>เตรียมอุปกรณ์และสถานที่การเรียนที่บ้าน</li> <li>ศึกษาตารางสอน และแผนการเรียนล่วงหน้า</li> <li>จัดให้นักเรียนเข้าเรียนตามเวลาเรียน</li> <li>สื่อสารกับครู หรือสอบถามข้อสงสัยทางโทรศัพท์ และช่องทางอื่นๆ</li> <li>ดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ทำกิจกรรมตามบทเรียน (สื่อ สพฐ.)</li> <li>ช่วยเหลือกวนกวนบทเรียน และกิจกรรมเสริมในภาคบ่ายของแต่ละวัน (เวลา 14.30 - 16.30.)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>ศึกษาแผนการจัดการเรียนรู้ เพื่อใบงานสำหรับนักเรียนล่วงหน้าเป็นรายสัปดาห์</li> <li>จัดระบบการสื่อสารระหว่างครูกับนักเรียน, ผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>เช็คชื่อการเข้าเรียนของนักเรียนรายบุคคล (เวลา 08.00-08.30.)</li> <li>รับชมสื่อ สพฐ พร้อมนักเรียน</li> <li>สื่อสารนักเรียนช่วงหลังชั่วโมงเรียนผ่านโทรศัพท์ หรือช่องทางอื่นๆ</li> <li>กวนกวนบทเรียนและทำกิจกรรมเสริมกับนักเรียนแบบ Two way communication (เวลา 14.-30-16.30.)</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>สร้างความเข้าใจกับชุมชนและผู้ปกครองนักเรียนเข้ามามีส่วนร่วม</li> <li>สำรวจความพร้อมด้านอุปกรณ์การเรียนรู้อของผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน</li> <li>สนับสนุนช่วยเหลือนักเรียนที่ไม่มีความพร้อม</li> <li>จัดระบบสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง</li> <li>กำกับ และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนของครูแต่ละห้องเรียน</li> <li>ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อเขตพื้นที่การศึกษาสัปดาห์ละ 1 ครั้งตามช่องทางที่เหมาะสม</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>สำรวจความพร้อมของนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และระบบการบริหารจัดการเรียนการสอนทางไกล</li> <li>ประสาน ขอความร่วมมือกับหน่วยงานราชการ อปท. ภาคเอกชน ภาคสังคม และเครือข่ายผู้ปกครอง</li> <li>รวบรวมสื่อ สื่อออนไลน์</li> <li>ประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ปกครองนักเรียนนำไปใช้สร้างกิจกรรมความรักระหว่างผู้ปกครองกับบุตรหลาน</li> <li>พัฒนาครูสู่การเรียนการสอนทางไกลยุคออนไลน์</li> <li>ตั้งหน่วยกรอบคุณที่เร็ว</li> <li>กำกับ ติดตาม นิเทศการเรียนการสอน รายงานผล สัปดาห์ละ 1 ครั้ง</li> </ol>	<ol style="list-style-type: none"> <li>วางแผนการจัดการเรียนการสอนทางไกล</li> <li>สำรวจความพร้อมของเขตพื้นที่การศึกษา โรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียน</li> <li>จัดระบบการเรียนการสอน สื่อการเรียนรู้อิงทางไกล</li> <li>สร้างการรับรู้ให้กับผู้ปกครองนักเรียน ประชาชน นักเรียน ครู บุคลากร และผู้เกี่ยวข้อง</li> <li>พัฒนาครูและบุคลากรสำหรับการเรียนการสอนทางไกล</li> <li>กำกับ และสนับสนุนการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษา</li> <li>ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลต่อผู้เกี่ยวข้อง เดือนละ 2 ครั้ง</li> </ol>



สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน



## การจัดการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล ในสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน



รูปแบบที่ 3

สำหรับนักเรียนที่อยู่ใน  
ชุมชนพื้นที่ปลอดภัย  
เรียนที่โรงเรียน/ชุมชน



### การเรียนการสอน

- ▶ นักเรียนมาโรงเรียน แบ่งกลุ่มเล็กสลับมาเรียน
- ▶ ครูลงพื้นที่จัดการเรียนการสอนที่บ้านนักเรียน

ภายใต้เงื่อนไข  
พรก.ฉุกเฉิน

### เงื่อนไขนักเรียน

- 1.นักเรียนที่ไม่พร้อมในการเรียนผ่านโทรศัพท์
- 2.จำนวนนักเรียนมีไม่มาก อยู่ในชนบท ห่างไกล
- 3.นักเรียนที่อยู่ห้องเรียนสาขาหรือโรงเรียนในพื้นที่สูง เกาะแก่งที่มีความยากลำบาก หรือพื้นที่พิเศษ

### เงื่อนไขชุมชน

- 1.ชุมชนมีความปลอดภัยสูงและไม่มีเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)แพร่ระบาดในชุมชน
- 2.ผู้ปกครองนักเรียนยินดีให้นักเรียนมาเรียนที่โรงเรียน/ชุมชน
- 3.ชุมชนมีมาตรการการตรวจคนเข้าออกภายในโรงเรียน/ชุมชน ให้นักเรียนใส่หน้ากากอนามัย การตรวจวัดไข้ การรักษาระยะห่าง (Social Distancing) และอื่นๆ
- 4.เสนอคณะกรรมการการศึกษาจังหวัด (กศจ.) พิจารณาอนุมัติให้ชุมชนและโรงเรียนเปิดการสอนปกติได้
- 5.เสนอคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดพิจารณาอนุญาตให้จัดการเรียนการสอนในโรงเรียนได้ ตามเงื่อนไขพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548



สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำหรับการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส ซึ่งคุณหญิงกัลยา โสภณพนิช รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดูแลและรับผิดชอบในส่วนดังกล่าวนี้ ได้มีการจัดทำ Platform ของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อเป็นเวทีเชื่อม ๑๗๖ หน่วยงาน และโยงคนพิการทั่วประเทศให้สามารถเข้าถึงโอกาสทางการศึกษา การพัฒนาตนเองได้มากขึ้น ตามแนวทาง “ปรับบ้านเป็นห้องเรียน เปลี่ยนพ่อแม่เป็นครู” โดย Platform นี้ จะสามารถทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเรียนรู้วิธีการดูแล พัฒนาผู้เรียนที่พิการตามแบบต่าง ๆ ต่อไปได้ ทั้งยังสามารถบรรจุสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ การให้คำปรึกษา แนะนำ และเรื่องอื่น ๆ ไปยังหน่วยงาน สถานศึกษาในสังกัดของกระทรวงศึกษาธิการได้ด้วย ทั้งนี้ Platform ของโรงเรียนที่จัดการศึกษาพิเศษ คือ เมื่อค้นหาเข้าไปก็จะทราบข้อมูลว่าจังหวัดนี้มีคนพิการประเภทใดบ้าง มีกี่คน บ้านอยู่ที่ไหน เป็นต้น โดยดำเนินการได้แล้ว ๓ จังหวัด และจะขยายผลให้ครบทุกจังหวัด

### **๓.๒.๒ แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙**

ในส่วนของคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้มีการจัดทำแนวทางการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (สอศ.) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สำหรับผู้เรียนในทุกระดับ ทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับปริญญาตรีสายเทคโนโลยีหรือสายปฏิบัติการ โดยแบ่งเป็น ๔ รูปแบบ

**๑) จัดการเรียนผ่านเอกสารตำราเรียน** โดยให้ครูทำการสอนผ่านเอกสาร ตำราเรียน หนังสือเรียน และซีดีรูปต่าง ๆ ซึ่งเป็นรูปแบบพื้นฐาน (Basic) ที่ไม่ต้องเตรียมอะไรเพิ่มเติมมาก เนื่องจากมีเอกสารและหนังสือตำราเรียนแจกฟรีอยู่แล้ว ทั้งนี้ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนอาจแบ่งเป็นกลุ่มย่อยที่มีจำนวนคนไม่มาก สลับกันมาเรียน หรือใช้ช่องทางสื่อสาร เช่น โทรศัพท์ Line ข้อความผ่านเครือข่ายออนไลน์ เป็นต้น รวมถึงการให้ครูไปพบผู้เรียนที่บ้านบ้างตามความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา ซึ่งเป็นรูปแบบที่สามารถดำเนินการได้ทันที

**๒) จัดการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV)** ถือเป็นจัดการศึกษาแบบสากล เนื่องจากปัจจุบันผู้เรียนสามารถเข้าถึงช่องทางโทรทัศน์ได้มากกว่าร้อยละ ๙๐ แล้ว โดยสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจะจัดเนื้อหาให้ครอบคลุมทุกวิชาทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ขณะเดียวกันจะมีการเชื่อมโยงเนื้อหาไปยังช่องทางออนไลน์อื่นเพิ่มเติม เช่น facebook youtube ให้สามารถดูไปพร้อมกันได้ เพื่อให้เข้าถึงผู้เรียนให้มากที่สุด

**๓) จัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์** ผ่านโปรแกรมฟรีที่ให้บริการ เช่น Zoom Microsoft Team ซึ่งสถานศึกษาอาชีวศึกษาหลายแห่งทั้งของรัฐและเอกชนมีระบบและบทเรียนการสอนแบบออนไลน์ที่พร้อมใช้อยู่บ้างแล้วก็สามารถดำเนินการต่อเองได้ทันที และจะพัฒนาเพิ่มเติมเพื่อให้สามารถแบ่งปันให้สถานศึกษาอาชีวศึกษาอื่น ๆ มาใช้งานร่วมกันได้ตามความเหมาะสม พร้อมทั้งจะผลักดันการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในแต่ละสถานศึกษาอาชีวศึกษาให้มากขึ้น เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้สมัยใหม่ในโลกดิจิทัล ไม่ใช่เฉพาะช่วงวิกฤตจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เท่านั้น

**๔) จัดการเรียนผ่านการสอนสด (Live)** ที่ผ่านมาอาชีวะยังขาดแคลนครูหลายสาขา เช่น สาขาช่างอากาศยาน ซึ่งต้องจ้างวิทยากรภายนอกมาสอน ดังนั้น จึงจะใช้โอกาสนี้ให้เกิดประโยชน์โดยถ่ายทอดการสอนของครูและวิทยากรชั้นนำในสาขาที่ขาดแคลน เพื่อให้ผู้เรียนจากวิทยาลัยอื่นได้เรียนไปพร้อมกัน รวมทั้งจะพัฒนา



ให้สถานศึกษาอาชีพที่มีความพร้อมเป็นต้นแบบการสอน เช่น วิทยาลัยเทคนิคดอนเมือง เป็นต้นแบบการสอน การบิน เป็นต้น

การจัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษายังมีความแตกต่างไปจากการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ มีภาคปฏิบัติ หรือฝึกประสบการณ์ หากในช่วงเวลาเปิดเรียนแล้ว ภาคทฤษฎียังไม่สามารถเปิดทำการสอนตามปกติได้ ในส่วนของภาคปฏิบัติยังคงสามารถจัดระเบียบการเข้าใช้ได้ตามปกติ โดยอาจจะแบ่งให้กลุ่มผู้เรียนมีจำนวน น้อยลง และเข้าเรียนตามรอบเวลา ให้สอดคล้องกับจำนวนผู้เรียนและความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา

นอกจากนี้ ยังวางแผนพัฒนาครูอาชีพของรัฐกว่า ๓๐,๐๐๐ คน และเอกชนกว่า ๑๐,๐๐๐ คน เพื่อให้เป็นครูที่เลี้ยง ถ่ายทอดความรู้ไปยังครูเครือข่ายอาชีวศึกษาทุกคนต่อไปใน ๓ ทักษะที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะ ภาษาอังกฤษ ทักษะภาษาจีน และทักษะความเข้าใจและการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล (Digital Literacy) ช่วงปิดเทอม นี้ด้วย

### ๓.๒.๓ แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙

ในส่วนของทางการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นั้น นางกนกวรรณ วิชาวัลย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งดูแลรับผิดชอบการศึกษาเอกชน ได้มอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) จัดรูปแบบการเรียนการสอนสำหรับโรงเรียนเอกชนในภาคเรียนที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๓ มี ๓ วิธี คือ

- ๑) เรียนในโรงเรียนปกติ ในพื้นที่ที่มีความพร้อม โดยจัดการเรียนการสอนตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข และให้มีระยะห่างของสังคม
- ๒) เรียนผ่านระบบทางไกล On Air คือ DLTV ในระดับอนุบาล-ม.๓ และผ่านทีวีดิจิทัล ๑๗ ช่อง โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานผลิตคลิปทุกกลุ่มสาระทุกระดับชั้น
- ๓) ระบบออนไลน์ผ่านอินเทอร์เน็ต

ในช่วงปิดเทอม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้ร่วมกับสถานศึกษาเอกชน ๕ แห่ง ได้แก่ โรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนกรุงเทพวิทยาการคอมพิวเตอร์ โรงเรียนมัธยมยานากาวา โรงเรียนวรรัตน์ศึกษา และสถาบัน ๑๖๘ ดิวเตอร์ออนไลน์ จัดการศึกษาออนไลน์ นักเรียนทุกคนได้เข้าถึง การศึกษาออนไลน์ฟรี โดยไม่มีค่าใช้จ่าย เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างทั่วถึง นักเรียนสามารถเรียนฟรี ที่บ้าน ปลอดภัย และได้ความรู้

ในส่วนของรูปแบบการสอนจะมีทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ครอบคลุมทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ไปจนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ ๖ ซึ่งจะเป็นการสอนทั้งไลฟ์สดและบันทึกเทป การสอน โดยจะมีครูจากโรงเรียนดังและดีวีเตอร์ที่มีชื่อเสียงเข้าร่วมสอนออนไลน์ในครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ ผู้เรียน สามารถเข้าใช้บริการเว็บไซต์ ศูนย์การเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ได้จากเว็บไซต์ สช. ([www.opec.go.th](http://www.opec.go.th)) จากนั้นเลือกโรงเรียนต้นทางที่ให้บริการ กรอกข้อมูลพื้นฐานตามที่ระบบร้องขอก็สามารถเริ่มการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) ได้ทันที โดยโรงเรียนเอกชนสามารถใช้ระบบ การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online) ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนการสอนแบบปกติ (Onsite) ได้ นอกจากนี้

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) ยังได้ขยายความร่วมมือกับพันธมิตร ๘ แห่ง คือ บริษัท อักษร เอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน) บริษัท เจเนซิส มีเดียคอม จำกัด บริษัท อมรินทร์ บู้ค เซ็นเตอร์ บริษัท ไอที ไดรฟ์ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.) สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด บริษัท ดนตรี และศิลปะซิมโฟนี จำกัด รวมทั้งโรงเรียนทิวไผ่งามและนานาชาติ แคนาเดียน ประเทศไทย เพื่อนำแพลตฟอร์ม และเนื้อหาสาระบทเรียนออนไลน์ที่ทันสมัยและครอบคลุมการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระวิชามาใช้ในการเรียนการสอน สำหรับโรงเรียนเอกชนทั่วประเทศ โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย

### **๓.๒.๔ แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙**

นางกนกวรรณ วิลาวัลย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะที่ได้รับมอบหมายให้กำกับดูแลและรับผิดชอบสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนของสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ไว้ ดังนี้

๑) ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา (ETV: Education Television Station) เป็นหลักในการผลิต รายการโทรทัศน์และวิทยุเพื่อการศึกษา เพื่อตอบสนองต่อการจัดศึกษาตลอดชีวิต สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย ทั้งการศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อเสริมทักษะต่าง ๆ สำหรับผู้เรียนทุกช่วงวัย ไม่ว่าจะเป็นรายการ ETV ดิวเข้มออนไลน์ โดยได้คัดสรรครูที่มากไปด้วยความสามารถ และดีวีดีระดับประเทศมาสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนให้ความรู้ในทุกสาระวิชา รายการภาษาเพื่ออาชีพ รายการเพื่อผู้สูงอายุ รายการเสริมทักษะสำหรับผู้พิการ รายการทักษะอาชีพดิจิทัล เป็นต้น โดยได้คัดสรรส่งตรงถึงบ้าน ผ่านทางสถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทย (NBT) รวมทั้งผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ ETV ด้วย

๒) สถาบันการศึกษาทางไกลที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดและส่งเสริมการจัดการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาต่อเนื่องด้วยวิธีทางไกล วางแผน พัฒนารูปแบบกระบวนการเรียนรู้ออนไลน์ผ่านแอปพลิเคชันและช่องทางอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีความน่าสนใจ เพื่ออำนวยความสะดวกและง่ายต่อการเรียนรู้ เพราะเรามีเป้าหมายที่จะให้ประชาชนได้เข้าถึงการศึกษาอย่างทั่วถึง

### **๓.๓ การจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆ**

การศึกษาในยุคปัจจุบันเป็นโลกที่ไร้พรมแดน การเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ตลอดชีวิต ระบบการจัดการเรียนการสอนในยุคปัจจุบันนอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียนมีอยู่มากมายหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบก็ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและความเหมาะสม ซึ่งในสถานการณ์ปัจจุบันการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการศึกษานับว่ามีความสำคัญอย่างมากในกระบวนการจัดการเรียนรู้ หรือที่เรียกว่า การเรียนการสอนออนไลน์

การเรียนการสอนออนไลน์ (Online learning) จัดเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาในอีกรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสามารถเปลี่ยนแปลงวิธีเรียนในรูปแบบเดิม ๆ ให้เป็นการเรียนในรูปแบบใหม่ที่ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยทำการสอน นอกจากนี้ ความหมายอีกนัยหนึ่งยังหมายถึงการเรียนทางไกล การเรียนผ่านเว็บไซต์อีกด้วย โดยที่การเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online learning) จะเป็นการเรียนผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

โดยอยู่ในรูปแบบของคอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต หรือไอแพด เป็นการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่บวกเข้ากับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต สร้างการศึกษาที่มีปฏิสัมพันธ์คุณภาพสูง โดยไม่จำเป็นต้องเดินทางไปยังสถานศึกษา เกิดความสะดวกและเข้าถึงได้อย่างรวดเร็ว ทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นการสร้างการศึกษาตลอดชีวิตให้กับประชากร ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามความชอบและความสนใจของตนเอง ในส่วนของเนื้อหาของบทเรียน ประกอบด้วย ข้อความ รูปภาพ เสียง VDO และ Multimedia อื่น ๆ สิ่งเหล่านี้จะถูกส่งตรงไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser ทั้งผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นทุกคน สามารถติดต่อ สื่อสาร ปฏิภาณแลกเปลี่ยนความคิดเห็นแบบเดียวกับ การเรียนในชั้นเรียนทั่วไป โดยการใช้ e-mail chat social network line messenger เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ การเรียนรู้แบบออนไลน์จึงเหมาะสำหรับทุก ๆ คนที่จะได้เข้าถึงสื่อและได้เรียนรู้ตลอดเวลา

ลักษณะสำคัญของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online learning)

๑) ผู้เรียนเป็นใครก็ได้ อยู่ที่ใดก็ได้ เรียนเวลาใดก็ได้ ตามความสะดวกของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากโรงเรียนออนไลน์ได้เปิดเว็บไซต์ให้บริการตลอด ๒๔ ชั่วโมง

๒) มีสื่อทุกประเภทที่น่าเสนอในเว็บไซต์ ไม่ว่าจะทั้งข้อความ ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง VDO ซึ่งจะช่วยกระตุ้นความสนใจในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังทำให้เนื้อหาของเนื้อหาต่าง ๆ ง่ายตายมากขึ้น

๓) ผู้เรียนสามารถเลือกวิชาเรียนได้ตามความต้องการ

๔) เนื่องจากเอกสารบนเว็บไซต์ที่มี Links ต่อไปยังแหล่งความรู้อื่น ๆ ทำให้ขอบเขตการเรียนรู้กว้างออกไป และเรียนอย่างรู้ลึกมากขึ้น

ประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบออนไลน์ (Online learning)

๑) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอน เนื่องจากไม่ได้จำกัดอยู่ในสถานที่เดียวเท่านั้น

๒) เกิดเครือข่ายความรู้ โยงใยออกไปไกล

๓) เน้นการเรียนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

๔) ช่วยลดช่องว่างระหว่างการเรียนรู้ในเมืองกับท้องถิ่น

สรุปแล้ว การเรียนรู้แบบออนไลน์เป็นการเรียนที่มีความยืดหยุ่นสูง เพราะฉะนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนมากกว่าปกติ เนื่องจากเป็นสื่อสังคมออนไลน์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ หากสนใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องการรับรู้จริงและมุ่งมั่นอย่างใจจดใจจ่อแล้วก็จะสามารถซึมซับเรื่องนั้น ๆ ได้เอง

## รูปแบบการจัดการศึกษาแบบออนไลน์ในปัจจุบัน อาทิ

๑. การศึกษาแบบ DLTV (Distance Learning Television) มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ในพระบรมราชูปถัมภ์ ก่อตั้งขึ้นในปี พ.ศ. ๒๕๓๘ และเริ่มออกอากาศการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) เป็นปฐมฤกษ์ครั้งแรกในวันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๓๘ เพื่อเฉลิมพระเกียรติ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในวโรกาสทรงครองสิริราชสมบัติครบ ๕๐ ปี ในปีกาญจนาภิเษก พ.ศ. ๒๕๓๘ โดยพระองค์ทรงพระราชทานทุนประเดิมและตราสัญลักษณ์เฉลิมฉลองสิริราชสมบัติ ๕๐ ปี ให้เป็นตราของมูลนิธิฯ สีบมา

ด้วยพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมช่วยแก้ปัญหาขาดแคลนครู ครูไม่ครบชั้น ครูไม่ตรงสาขาของ

โรงเรียนขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกล มีโรงเรียนขนาดเล็กและตั้งอยู่ในชนบทห่างไกล อาทิ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กว่า ๑๕,๐๐๐ แห่ง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) กว่า ๖,๐๐๐ แห่ง และอื่น ๆ ทำให้ครูและนักเรียนได้รับโอกาสเพิ่มขึ้นกว่า ๒,๒๐๐,๐๐๐ คน ให้สามารถเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึงและเท่าเทียม นอกจากนี้ มูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ยังมีส่วนช่วยพัฒนาครูปลายทางทั่วประเทศให้มีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานสอนได้อย่างถูกต้องและมีคุณภาพด้วยการถ่ายทอดสดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษาปีที่ ๑ ถึงมัธยมศึกษาปีที่ ๖ จากโรงเรียนวังไกลกังวล ในพระบรมราชูปถัมภ์ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตลอดจนการศึกษาสายอาชีพ อันเป็นการช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้กับคนในพื้นที่ห่างไกลที่ประสบความสำเร็จมาอย่างต่อเนื่องกว่า ๒๐ ปี

ด้วยพระอัจฉริยภาพและสายพระเนตรอันยาวไกลและพระราชปณิธานอันแน่วแน่ ตามพระปฐมบรมราชโองการของพระบาทสมเด็จพระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว “เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป” ทรงเห็นว่าการพัฒนาการศึกษา คือ การสร้างความมั่นคงของประเทศ อีกทั้งยังทรงเข้าพระทัยถึงความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีในยุคปัจจุบันอย่างถ่องแท้ ในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารมูลนิธิทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ชุดใหม่ และพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้พัฒนาต่อยอดการดำเนินงานให้ทันสมัย แต่ยังคงยึดถือแนวทางของพระราชบิดาเพื่อแก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งให้การศึกษาสร้างคนไทยให้มีคุณลักษณะสำคัญ ๔ ประการ ได้แก่ มีทัศนคติที่ดีและถูกต้อง มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคงเข้มแข็ง มีอาชีพมีงานทำ และเป็นพลเมืองดีมีระเบียบวินัย ส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตทั้งสายสามัญและสายอาชีพอันสอดคล้องกับสภาพการณ์การศึกษาของโลกให้กับประชาชนทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย อีกทั้งปรับการออกอากาศการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวลในพระบรมราชูปถัมภ์เป็น ๓ ระดับ คือ อนุบาล ๑-๓ ประถมศึกษาปีที่ ๑-๖ และมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ ๑-๓

ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ นำโดยพลเอก ดาว์พงษ์ รัตนสุวรรณ ประธานกรรมการบริหารมูลนิธิฯ ได้น้อมนำพระราชโอบายมาปฏิบัติ มีการพัฒนาระบบการดำเนินงานรูปแบบใหม่ทั้งโครงสร้างการบริหารงานภายในองค์กร และระบบการออกอากาศการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (NEW DLTV) เพื่อให้รองรับกับสถานการณ์ของโลกและเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยมีการพัฒนาและต่อยอดการดำเนินงานให้บริการการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรม แบ่งเป็นการพัฒนาใน ๓ ด้าน ประกอบด้วย

## ๑) การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม

๑.๑) การพัฒนาระบบการผลิตและการออกอากาศ โดยการเปลี่ยนระบบการผลิตและการแพร่ภาพออกอากาศจากระบบมาตรฐาน Standard Definition (SD) เป็นระบบความคมชัดสูง High Definition (HD) เพื่อให้การถ่ายทอดออกอากาศไปยังห้องเรียนปลายทางมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และรองรับเทคโนโลยีที่ทันสมัยในปัจจุบัน โดยมีการปรับปรุงอาคารให้เป็นอาคารสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ติดตั้งอุปกรณ์ระบบผลิตรายการในห้องควบคุม (Control Room) ห้องตัดต่อรายการ (Edition Station) ห้องเรียนต้นทาง ห้องบันทึกรายการฉากจริง (Real Set Studio) และห้องบันทึกรายการฉากเสมือนจริง (Virtual Studio) ติดตั้งระบบบีบอัดสัญญาณภาพและเสียงในห้อง Present Room และห้อง Technical Operations



Center ติดตั้งอุปกรณ์ระบบออกอากาศอัตโนมัติในห้อง Present Room

๑.๒) การพัฒนาห้องเรียนที่ใช้ออกอากาศ (Studio Room) โดยปรับปรุงอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนของห้องเรียนต้นทาง ณ โรงเรียนวังไกลกังวล เพื่อให้ครูสามารถใช้เทคโนโลยีประกอบการเรียนการสอน ทำให้นักเรียนโรงเรียนปลายทางมีความเข้าใจมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงห้องเรียนต้นทางที่ใช้ออกอากาศให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนรู้ ติดตั้งกระดานอัจฉริยะ (Smartboard) เพื่อให้ครูและนักเรียนต้นทางสามารถเขียนเนื้อหาการเรียนการสอนผ่านกระดานอัจฉริยะ ติดตั้งกล้อง Robot (Robot Camera) สำหรับจับภาพขณะนักเรียนทำกิจกรรม ทำให้นักเรียนปลายทางเรียนรู้เนื้อหาผ่านสื่อการสอนต่าง ๆ ได้มากขึ้น

๑.๓) การพัฒนาเพิ่มช่องทางการถ่ายทอดสัญญาณ ตั้งแต่ปี ๒๕๓๘ เป็นต้นมา มูลนิธิฯ ได้ใช้การถ่ายทอดสัญญาณจากดาวเทียมเป็นช่องทางหลักในการให้บริการมาถึงในปัจจุบัน มูลนิธิฯ ได้เพิ่มช่องทางการถ่ายทอดสัญญาณเพื่อเพิ่มโอกาสในการเข้าถึงการจัดการเรียนการสอนให้ได้มากยิ่งขึ้น และผู้ใช้บริการสามารถสืบค้นรับชมรายการได้ตามความต้องการใช้งาน (On Demand) อีกด้วย

๑.๔) พัฒนารูปแบบการออกอากาศ มูลนิธิฯ ได้ปรับปรุงรูปแบบการผลิตจากการถ่ายทอดสดเป็นการบันทึกเทปแล้วนำไปออกอากาศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สามารถเพิ่มเติมสื่อการสอนที่น่าสนใจและแก้ไขข้อผิดพลาดได้หลังการบันทึกเทปแล้ว รวมทั้งจะได้นำเทปที่ได้ตัดต่ออย่างสมบูรณ์แล้วไปบันทึกไว้ในเว็บไซต์ของมูลนิธิฯ เพื่อให้ครูโรงเรียนปลายทางสามารถศึกษาเนื้อหาและเตรียมสื่อและอุปกรณ์การสอนได้ล่วงหน้า

๑.๕) การปรับผังรายการใหม่ให้ครอบคลุมการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของมูลนิธิฯ ที่ดำเนินงานจัดการศึกษาทางไกล โดยให้ครอบคลุมการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสและบุคคลที่มีความต้องการพิเศษ การส่งเสริมโอกาสในการเข้าถึงการศึกษาของประชาชนทุกกลุ่มและทุกช่วงวัย และตลอดจนสนับสนุนให้หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการเผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษา การมีงานทำ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

**๒) พัฒนารูปแบบการสอนออกอากาศให้เป็นการเรียนการสอนแบบ Active Learning และพัฒนาเจ้าหน้าที่เทคนิคให้ถ่ายทำรายการการเรียนการสอนอย่างมืออาชีพ**

๒.๑) การอบรมเชิงปฏิบัติการครูโรงเรียนต้นทางด้านการจัดการเรียนรู้ทั่วไปในหัวข้อต่าง ๆ

๒.๒) การพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนรู้โรงเรียนต้นทางเพื่อเสริมสร้างผลการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC)

๒.๓) การประชุมเชิงปฏิบัติการหลักการและเทคนิคการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการเรียนการสอน การเขียนบทโทรทัศน์ และการทำ Storyboard เพื่อให้ครูผู้สอนออกอากาศ

๒.๔) การพัฒนาประสิทธิภาพการออกอากาศ เพื่อให้ครูผู้สอนออกอากาศโรงเรียนวังไกลกังวลและเจ้าหน้าที่สถานีฯ ที่ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการออกอากาศมีความรู้ความเข้าใจ สามารถใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ของระบบใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะส่งผลให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอน และการถ่ายทอดออกอากาศได้อย่างมีคุณภาพและน่าสนใจ

๒.๕) การพัฒนาศักยภาพบุคลากร เพื่อให้บุคลากรของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม ทั้งในส่วนกลาง และสถานีวิทยุโทรทัศน์การศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม รวมทั้งครูโรงเรียนวังไกลกังวลในพระบรมราชูปถัมภ์สามารถปฏิบัติงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ มีสัมพันธภาพอันดี รวมทั้งสร้างความรู้ ความเข้าใจ

ในวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ แนวทางการดำเนินงานขององค์กร และร่วมสร้างค่านิยมเชิงบวกร่วมกัน อันจะนำไปสู่ การเกิดความรู้สึกร่วมในเป้าหมายเดียวกัน เพื่อสร้างประสิทธิผลมากที่สุดในการทำงาน

### ๓) ส่งเสริมและสนับสนุนกลุ่มเป้าหมายปลายทางในการจัดการเรียนรู้ด้วยระบบการศึกษาทางไกล ผ่านดาวเทียม

๓.๑) อบรมแนวทางการนำระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมไปใช้ในการเรียนการสอน ด้วย วิธีการประชุมทางไกลระบบวีดิทัศน์ (DLTV TELETRAINING)

๓.๒) การสนับสนุนอุปกรณ์รับสัญญาณการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้กับโรงเรียนปลายทาง และจัดสรรอุปกรณ์สำหรับการจัดการศึกษาด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมให้กับโรงเรียนปลายทาง เป้าหมายการประเมินที่ไม่มีควมพร้อม ทั้งบุคลากร อุปกรณ์ปลายทาง สื่อการเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการจัดการเรียนการสอน ปีละ ๑,๕๐๐ แห่ง โดยเริ่มในปี ๒๕๖๒ ประกอบด้วยสถานศึกษาในสังกัดต่าง ๆ ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน (ตชด.) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ (พศ.) และสำนักงานส่งเสริมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.)

**๒. การเรียนออนไลน์แบบ WBI หรือ Web Base Instruction** เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ในรูปแบบของ Web Knowledge Based โดยใช้เทคโนโลยีของทาง Webpage เป็นศูนย์กลางในการนำเสนอ เนื้อหาหรือดำเนินกิจกรรม หรือที่เรานิยมเรียกกันติดปากว่า “การเรียนการสอนแบบ Online ” นั่นเอง ปัจจุบัน มีผู้ให้ความสำคัญและมีการนำเอาเว็บมาใช้ประโยชน์เพื่อการศึกษา การจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web Based Instruction) นอกจากจะเรียกว่า การจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web Based Learning) เว็บฝึกอบรม (Web Based Training) อินเทอร์เน็ตฝึกอบรม (Inter Based Training) และเวปไซด์เว็บช่วยสอน (WWW Based Instruction) เป็นต้น

การเรียนการสอนผ่านเว็บเป็นการจัดสภาพการเรียนการสอนที่ได้รับการออกแบบอย่างมีระบบ โดย อาศัยคุณสมบัติและทรัพยากรของเวปไซด์เว็บมาเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเพื่อส่งเสริมสนับสนุนการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ โดยอาจจัดเป็นการเรียนการสอนทั้งกระบวนการหรือนำมาใช้เป็นเพียงส่วนหนึ่ง ของกระบวนการทั้งหมด และช่วยจัดปัญหาอุปสรรคของการเรียนการสอนทางด้านสถานที่และเวลาอีกด้วย

การเรียนการสอนผ่านเครือข่าย (Web Based Instruction) หมายถึง การผนวกคุณสมบัติไฮเปอร์มีเดีย เข้ากับคุณสมบัติของเครือข่าย เวปไซด์เว็บ เพื่อเสริมสร้างสิ่งแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ในมิติที่ไม่มีขอบเขตจำกัด ด้วยระยะทางและเวลาที่แตกต่างกันของผู้เรียน (Learning without Boundry) การใช้คุณสมบัติของไฮเปอร์มีเดียในการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายนั้น หมายถึง การสนับสนุนศักยภาพการเรียนด้วยตนเองตามลำพัง (One Alone) กล่าวคือ ผู้เรียนสามารถเลือกสรรเนื้อหาบทเรียนที่เรียนอยู่ในรูปแบบไฮเปอร์มีเดีย ซึ่งเป็นเทคนิค การเชื่อมโยงเนื้อหาหลักด้วยเนื้อหาอื่นที่เกี่ยวข้อง รูปแบบการเชื่อมโยงนี้ไม่ได้ทั้งการเชื่อมโยงข้อความไปสู่ เนื้อหาที่มีความเกี่ยวข้อง หรือสื่อภาพ และเสียง การเชื่อมโยงดังกล่าวจึงเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถ ควบคุมการเรียนด้วยตนเองได้ โดยเลือกลำดับเนื้อหาบทเรียนตามความต้องการ และเรียนตามกำหนดเวลา ที่เหมาะสมและตนเองสะดวก

การเรียนการสอนผ่านเว็บจะต้องอาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายและการสื่อสารหรือระบบอินเทอร์เน็ต เป็นสำคัญ ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บจะมีวิธีการใช้ใน ๓ ลักษณะ คือ

๑) **การนำเสนอ (Presentation)** เป็นไปในแบบเว็บไซต์ที่ประกอบไปด้วยข้อความ ภาพ ภาพกราฟิก ซึ่งสามารถนำเสนอได้อย่างเหมาะสมในลักษณะของสื่อ คือ การนำเสนอแบบสื่อทางเดียว เช่น เป็นข้อความ การนำเสนอแบบสื่อคู่ เช่น ข้อความ ภาพกราฟิก บางครั้งจะอยู่ในรูปแบบ PDF ผู้เรียนสามารถดาวน์โหลดไฟล์ได้ การนำเสนอแบบมัลติมีเดีย คือ ประกอบด้วยข้อความ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว เสียงและภาพยนตร์ หรือวิดีโอ (แต่ความเร็วจะไม่เร็วเท่ากับวิดีโอเทป)

๒) **การสื่อสาร (Communication)** การสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องใช้ทุกวันในชีวิต ซึ่งเป็นลักษณะสำคัญของอินเทอร์เน็ต โดยมีการสื่อสารบนอินเทอร์เน็ตหลายแบบ เช่น การสื่อสารทางเดียว โดยดูจากเว็บเพจ การสื่อสารสองทาง เช่น การส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์โต้ตอบกัน

๓) **การก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ (Dynamic Interaction)** เป็นคุณลักษณะสำคัญของอินเทอร์เน็ต ประกอบด้วย ๓ ลักษณะ คือ การสืบค้น การหาวิธีการเข้าสู่เว็บ และการตอบสนองของมนุษย์ในการใช้เว็บ

การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต มีลักษณะการจัดการเรียนที่ผู้เรียนจะเรียนผ่านจอคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และสามารถเข้าสู่ระบบเครือข่ายเพื่อการศึกษาเนื้อหาบทเรียนจากที่ใดก็ได้ และผู้เรียนแต่ละคนสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้สอนหรือผู้เรียนคนอื่น ๆ ได้ทันทีทันใด เหมือนการเผชิญหน้ากันจริง ๆ หรือเป็นการส่งข้อความฝากไว้กับบริการไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ในการติดต่อสื่อสารกับผู้เรียนด้วยตนเอง หรือกับผู้สอน

การเรียนรู้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตหรือการเรียนรู้บนเว็บกระทำได้หลายลักษณะ เช่น การทำโครงการร่วมกัน การแลกเปลี่ยนความคิดร่วมกันในกระดานข่าว การแสดงความคิดเห็นในกระทู้ทางวิชาการ การทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นกลุ่ม การทำโครงการร่วมกัน เป็นการร่วมกันสร้างสรรค์ผลงานในเรื่องที่สนใจร่วมกัน นอกจากนี้ วิธีการเรียนรู้บนเว็บมีประสิทธิผล คือ การเรียนรู้ร่วมกันบนเว็บ ซึ่งเป็นวิธีที่ผู้เรียนทำงานด้วยกันเป็นคู่หรือเป็นกลุ่มเล็ก เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายของงานร่วมกัน ผู้เรียนแต่ละคนรับผิดชอบการเรียนรู้ของผู้อื่น เท่ากับของตนเอง

บทเรียนบนเครือข่ายหรือ WBI เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนามาจากรากฐานของคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักการที่สำคัญที่เรียกว่า 4 Is อันได้แก่

- Information คือ ความเป็นสารสนเทศในตนเอง
- Interactive คือ การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน
- Individual คือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง
- Immediate Feedback คือ การตอบสนองโดยทันที

โดยลักษณะของบทเรียนบนเครือข่าย WBI ที่พิเศษก็คือ WBI สามารถนำเสนอช่องทางเรียนรู้เพิ่มเติมได้ทันที โดยอาศัยคุณลักษณะของ Web Browser มีส่วนที่เอื้อต่อการติดต่อกันระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนได้โดยตรง ครูผู้สอนใช้ช่องทางการสื่อสารออนไลน์แนะนำสาระเนื้อหาเพิ่มเติม หรือแนะนำ หรือสอนเพิ่มเติมเพิ่มมากขึ้น ได้อย่างรวดเร็ว บทเรียนสามารถแก้ไข เพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงสาระเนื้อหาได้ง่าย ทำให้รูปแบบของบทเรียนบนเครือข่ายเป็นอีกวิธีการหนึ่งของการศึกษาทางไกล และนับได้ว่า WBI เป็นรูปแบบการศึกษาที่มีความสำคัญ มีบทบาทต่อระบบการจัดการศึกษาในสังคมการเรียนรู้ผ่านระบบสารสนเทศในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

ปัจจุบันรูปแบบการจัดการศึกษาหรือการเรียนการสอนบนเว็บที่เรียกว่า WBI ได้มีการพัฒนาออกไปหลากหลายรูปแบบ หลากหลายวิธีการ แต่ทั้งนี้ยังอาศัยเทคโนโลยีเครือข่ายและการสื่อสารเป็นหลัก โดยนำไป

ใช้กับกลุ่มเป้าหมายหลากหลายกลุ่ม แต่ละกลุ่มก็มีชื่อเรียกแตกต่างกันไป อาทิ การจัดการเรียนการสอนผ่านเว็บ (Web Based Learning: WBL) เว็บฝึกอบรม (Web Based Training: WBT) อินเทอร์เน็ตฝึกอบรม (Inter Based Training) เวิลด์ไวด์เว็บช่วยสอน (WWW Based Instruction) หรือชื่ออื่น ๆ อีก แต่ชื่อที่ได้รับความนิยมมากที่สุดก็คือ Web Based Instruction และ Web Based Training

การเรียนการสอนบนเว็บ (Web Based Instruction) เป็นการบูรณาการกันระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และการแก้ปัญหาเรื่องข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา โดยการสอนบนเว็บจะประยุกต์ใช้คุณสมบัติและทรัพยากรของเวิลด์ไวด์เว็บในการจัดการสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนการสอนที่จัดขึ้นผ่านเว็บนี้อาจเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดของกระบวนการสอน การเรียน การสอนบนเว็บเป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นการส่งเสริมให้เกิดความเสมอภาคกันทางการศึกษาและส่งเสริมแนวคิดในเรื่องของการเรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นการเรียนรู้ที่กระตือรือร้นและผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้

โดยสรุปแม้ว่า WBI จะมีพัฒนาการมาจาก CAI ที่เปี่ยมไปด้วยกระบวนการ หลักการเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นระบบที่มีขั้นตอน มีการโต้ตอบกับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง แต่ปัจจุบันพบว่า Website ที่พัฒนา WBI จริง ๆ มีน้อยมาก อันมีสาเหตุมาจาก WBI (ที่แท้จริง) ต้องพึ่งพาเทคโนโลยีเว็บที่หลากหลาย รองรับการเรียนรู้จากผู้เรียนที่มีความแตกต่าง กระบวนการออกแบบที่ต้องผนวกรวมกับจิตวิญญาณครูลงไปในตัวระบบ WBI ต้องออกแบบระบบการช่วยเหลือ ส่วนสนับสนุนต่าง ๆ ที่พร้อมรองรับการร้องขอ และองค์ประกอบอื่น ๆ อีก ซึ่งเป็นเรื่องที่ยาก จึงทำให้ผู้พัฒนาบทเรียนรูปแบบ WBI แท้ ๆ มักมีน้อย ส่วนใหญ่ที่พบนั้นจะอิงหลักการบางส่วนเท่านั้น และด้วยความยืดหยุ่นของ e-Learning จึงทำให้มีผู้พัฒนา e-Learning มากกว่า WBI และหากเทคโนโลยีของ LO (Learning Object) ได้มีการพัฒนาจนรองรับในการสร้าง content ได้ง่ายขึ้น LO ก็จะเป็นส่วนสำคัญที่จะผลักดันให้ระบบ WBI กลับมาเป็นฐานการศึกษาเรียนรู้ที่เปี่ยมประสิทธิภาพอีกในอนาคต

**๓. ระบบ e-Learning (electronic learning)** คือ การเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ความหมายของ e-Learning ถูกตีความแตกต่างกันไปตามประสบการณ์ของแต่ละคน แต่มีส่วนที่เหมือนกันคือใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ โดยมีการพัฒนาตลอดเวลาตามความก้าวหน้าของเทคโนโลยี สำหรับผู้เขียนให้ความหมายของ e-Learning ว่าเป็น “การใช้เทคโนโลยี โดยเฉพาะอินเทอร์เน็ตเข้ามาส่งเสริมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิผล” e นั้นย่อมาจาก electronic ส่วนคำว่า learning มีความหมายตรงตัวว่าการเรียนรู้ เมื่อนำมารวมกัน หมายถึง การศึกษาเรียนรู้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์อินเทอร์เน็ต (Internet) เป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนจะได้เรียนตามความสามารถและความสนใจของตน โดยเนื้อหาของบทเรียนซึ่งประกอบด้วยข้อความ รูปภาพ เสียง วิดีโอ และมัลติมีเดียอื่น ๆ จะถูกส่งไปยังผู้เรียนผ่าน Web Browser โดยผู้เรียน ผู้สอน และเพื่อนร่วมชั้นเรียนทุกคนสามารถติดต่อ ปรึกษา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกันได้เช่นเดียวกับการเรียนในชั้นเรียนปกติ โดยอาศัยเครื่องมือการติดต่อสื่อสารที่ทันสมัย (e-mail webboard chat) จึงเป็นการเรียนสำหรับทุกคน เรียนได้ทุกเวลา และทุกสถานที่ (Learn for all: anyone, anywhere and anytime)

#### การนำ e-Learning ไปใช้ประกอบการเรียนการสอน

(๑) สื่อเสริม (supplementary) นอกจากเนื้อหาที่ปรากฏในลักษณะ e-Learning แล้ว ผู้เรียนยังสามารถศึกษาเนื้อหาเดียวกันนี้ในลักษณะอื่น ๆ เช่น จากเอกสารประกอบการสอน เป็นต้น การใช้ e-Learning ในลักษณะนี้ผู้สอนเพียงต้องการให้ผู้เรียนมีทางเลือกอีกทางหนึ่งสำหรับการเข้าถึงเนื้อหา

(๒) สื่อเติม (complementary) ผู้สอนออกแบบเนื้อหาให้ผู้เรียนเข้าไปศึกษาเนื้อหาเพิ่มเติมจาก e-Learning

(๓) สื่อหลัก (comprehensive replacement) เป็นการนำ e-Learning ไปใช้ในลักษณะแทนที่การบรรยายในห้องเรียน ผู้เรียนจะต้องศึกษาเนื้อหาออนไลน์ทั้งหมด

### องค์ประกอบของ e-Learning

(๑) ระบบบริหารการเรียน หรือ LMS ซึ่งย่อมาจาก e-Learning Management System ทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการติดต่อสื่อสารและการกำหนดลำดับของเนื้อหาในบทเรียน แล้วนำส่งผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไปยังผู้เรียน ซึ่งรวมไปถึงขั้นตอนการประเมินผล ควบคุม และสนับสนุนการให้บริการทั้งหมดแก่ผู้เรียน ระบบบริหารการเรียนจะทำหน้าที่ตั้งแต่ผู้เรียนเริ่มเข้ามาเรียน โดยจัดเตรียมหลักสูตรบทเรียนทั้งหมดเอาไว้พร้อมที่จะให้ผู้เรียนได้เข้ามาเรียน เมื่อผู้เรียนได้เริ่มต้นบทเรียนแล้วระบบจะเริ่มทำงานโดยส่งบทเรียนตามคำขอของผู้เรียนผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์ไปแสดงที่ web browser ของผู้เรียน จากนั้นระบบก็จะติดตามและบันทึกความก้าวหน้า รวมทั้งสร้างรายงานกิจกรรมและผลการเรียนของผู้เรียนในทุกหน่วยการเรียนอย่างละเอียดจนกระทั่งจบหลักสูตร

(๒) เนื้อหารายวิชาเป็นบทและเป็นขั้นตอน (Contents) หน้าที่ของผู้เชี่ยวชาญที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้สอน คือ การเขียนคำอธิบายรายวิชา วางแผนการสอนให้เหมาะสมกับเวลา ตรงกับความต้องการของสังคม สร้างสื่อการสอนที่เหมาะสม แยกบทเรียนเป็นบท มีการมอบหมายงานเมื่อจบบทเรียน และทำสรุปเนื้อหาไว้ตอนท้ายของแต่ละบท พร้อมแนะนำแหล่งอ้างอิงเพิ่มเติมให้ไปศึกษาค้นคว้า

(๓) การติดต่อสื่อสาร มีเครื่องมือที่จะช่วยให้ผู้เรียนได้ติดต่อสอบถาม ปรีกษาหารือและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างตัวผู้เรียนกับครู อาจารย์ผู้สอน และระหว่างผู้เรียนกับเพื่อนร่วมชั้นเรียนคนอื่น ๆ โดยเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารอาจแบ่งได้เป็น ๒ ประเภท คือ ประเภทช่วงเวลาเดียวกัน (synchronous) ได้แก่ chat และประเภทช่วงเวลาต่างกัน (asynchronous) ได้แก่ webboard, e-mail

(๔) การสอบ/วัดผลการเรียน (Evaluation) โดยทั่วไปแล้วการเรียนไม่ว่าจะเป็นการเรียนในระดับใดหรือเรียนวิธีใดก็ย่อมต้องมีการสอบ/การวัดผลการเรียนเป็นส่วนหนึ่งอยู่เสมอ การสอบ/วัดผลการเรียนจึงเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะทำให้การเรียนแบบ e-Learning เป็นการเรียนที่สมบูรณ์ บางวิชาจำเป็นต้องวัดระดับความรู้ก่อนสมัครเข้าเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้เลือกเรียนในบทเรียน หลักสูตรที่เหมาะสมกับตนมากที่สุด ซึ่งจะทำให้การเรียนที่จะเกิดขึ้นเป็นการเรียนที่มีประสิทธิภาพสูงสุด เมื่อเข้าสู่บทเรียนในแต่ละหลักสูตรก็จะมี การสอบย่อย ท้ายบท และการสอบใหญ่ก่อนที่จะจบหลักสูตร

๔. ระบบ Google Classroom เป็นบริการสำหรับ Google Apps for Education ซึ่งเป็นชุดเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ ได้รับการออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้สอนสามารถสร้างและเก็บงานได้โดยไม่ต้องสิ้นเปลืองกระดาษ มีคุณลักษณะที่ช่วยประหยัดเวลา เช่น สามารถทำสำเนาของ Google เอกสารสำหรับผู้เรียนแต่ละคนได้โดยอัตโนมัติ โดยระบบจะสร้างโฟลเดอร์ของไดรฟ์สำหรับแต่ละงานและผู้เรียนแต่ละคนเพื่อช่วยจัดระเบียบให้ผู้เรียนสามารถติดตามว่ามีอะไรครบกำหนดบ้างในหน้างาน และเริ่มทำงานได้ด้วยการคลิกเพียงครั้งเดียว ผู้สอนสามารถดูได้อย่างรวดเร็วว่าใครทำงานเสร็จหรือไม่เสร็จบ้าง ตลอดจนสามารถแสดงความคิดเห็นและให้คะแนนโดยตรงได้แบบเรียลไทม์ใน Google Classroom



ประโยชน์ของการใช้งาน Google Classroom

๑) ตั้งค่าได้ง่ายดาย ผู้สอนสามารถเพิ่มผู้เรียนได้โดยตรง หรือแชร์รหัสเพื่อให้ผู้เรียนเข้าชั้นเรียนได้ การตั้งค่าใช้เวลาเพียงครู่เดียว

๒) ประหยัดเวลา กระบวนการของงานเรียบง่าย ไม่สิ้นเปลืองกระดาษ ทำให้ผู้สอนสร้าง ตรวจสอบ และให้คะแนนงานได้อย่างรวดเร็วในทีเดียวกัน

๓) ช่วยจัดระเบียบ ผู้เรียนสามารถดูงานทั้งหมดของตนเองได้ในหน้างาน และเนื้อหาสำหรับชั้นเรียน ทั้งหมดจะถูกจัดเก็บในโฟลเดอร์ภายใน Google ไดรฟ์โดยอัตโนมัติ

๔) สื่อสารกันได้ดียิ่งขึ้น Classroom ทำให้ผู้สอนสามารถส่งประกาศและเริ่มการพูดคุยในชั้นเรียนได้ทันที ผู้เรียนสามารถแชร์แหล่งข้อมูลกันหรือตอบคำถามในสตรีมได้

๕) ประหยัดและปลอดภัย เช่นเดียวกับบริการอื่น ๆ ของ Google Apps for Education คือ Classroom จะไม่แสดงโฆษณา ไม่ใช้เนื้อหาหรือข้อมูลของผู้เรียนในการโฆษณา และให้บริการฟรีสำหรับมหาวิทยาลัย

นอกจากนี้ยังมีระบบการเรียนการสอนออนไลน์ในรูปแบบอื่นอีกมากมายที่ใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ เช่น Zoom Meeting หรือ Cisco Webex Meeting ซึ่งเป็นระบบประชุมทางไกลที่สามารถนำเสนอเอกสารข้อมูลและสื่อต่าง ๆ ได้พร้อมกับคำบรรยาย ซึ่งเป็นระบบประชุมที่สามารถใช้ประยุกต์ในการจัดการศึกษาที่ผู้เรียนสามารถสอบถามครูผู้สอนได้ตลอดเวลาหากมีประเด็นสงสัยหรือไม่เข้าใจ เป็นระบบที่สามารถใช้ในการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูผู้สอนกับผู้เรียนได้เป็นอย่างดี และในอนาคตอาจมีการพัฒนาโปรแกรมหรือแอปพลิเคชันต่าง ๆ ขึ้นมารองรับการเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางและหลากหลายมากยิ่งขึ้น

### ๓.๔ บทวิเคราะห์แนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่กระทบต่อกระบวนการจัดการศึกษา ในทุกระดับการศึกษานั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องต้องหันมาให้ความสำคัญและร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น สามารถวิเคราะห์แนวทางในการบริหารและการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่เหมาะสมกับสังคมไทย แยกตามระดับการศึกษาได้ ดังนี้

#### ๓.๔.๑ ระดับปฐมวัย

๑) การจัดบริหารและการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ให้เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมดำเนินชีวิตที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระที่เรียนรู้ในกิจวัตรประจำวัน สุขภาวะจากสถานการณ์โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสังคมไทย

๒) การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา สถานศึกษาปรับหลักสูตรและประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม วัฒนธรรม และความเป็นไทย รวมทั้งการดูแลรักษาความสะอาด และสิ่งแวดล้อม จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมด้านการดูแล



รักษาระยะห่างทางสังคม การมีวินัย ดูแลตนเองและผู้อื่น ให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

**๓) การจัดการกระบวนการเรียนรู้** ส่งเสริมประสบการณ์ผ่านกระบวนการคิดและกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ โดยเป็นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้และการลงมือปฏิบัติผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์ เรียนรู้ตามกระบวนการวิธีทรงงานตามศาสตร์พระราชา (เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา) ด้วยการลงมือปฏิบัติจริงในด้านต่าง ๆ ตามหลักสูตรที่สถานศึกษาเลือกจัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียน

#### **๓.๔.๒ ระดับประถมศึกษา**

**๑) การจัดบริบทและการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย** โดยการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตประจำวันที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระที่เรียนรู้ในกิจวัตรประจำวัน การทำกิจกรรมพอเพียง ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและชักจูงผู้เรียนให้มีระบบการคิดวิเคราะห์ มองเห็นผลดีของการปฏิบัติตนตามนโยบาย มาตรการ ข้อกำหนดของหน่วยงานราชการในการดูแล รักษา ป้องกันในหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน ให้เห็นตัวอย่างจากข้อมูล สถิติทางการแพทย์ในเรื่องการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในแต่ละวันมาปฏิบัติตนให้เป็นวิถีชีวิต (New Normal)

นำพฤติกรรมเรื่องการปฏิบัติตนในการดูแลรักษาสุขภาพ สุขภาวะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสังคมไทย ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุไว้ในเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและให้เป็นจุดเน้นที่สำคัญในการประเมินพฤติกรรมผู้เรียน นอกจากการเรียนรู้และการประเมินผลตามหน่วยการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เพิ่มเติม จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ผ่านชมรมและชุมนุมต่าง ๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมรณรงค์หรือปฏิบัติตนตามแนวทางนโยบาย มาตรการ ข้อกำหนดของหน่วยงานราชการในการดูแล รักษา ป้องกันตามหน่วยการเรียนรู้และกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน

#### **๒) การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา**

๒.๑) เพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน รักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในแต่ละวันมาเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนให้เป็นวิถีชีวิต (New Normal)

๒.๒) จัดกิจกรรม โครงการ ศึกษาค้นคว้า วิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน รักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในแต่ละวันมาปฏิบัติตนให้เป็นวิถีชีวิต (New Normal)

๒.๓) เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา งานสาธารณะแก้ปัญหา ค้นหาวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน รักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในชุมชน ท้องถิ่น

๒.๔) จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชมรม ชุมนุม ในการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

**๓) การจัดการกระบวนการเรียนรู้** ใช้กระบวนการวิธีทรงงานตามศาสตร์พระราชา (เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา) หรือกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS/GPAS ๕ Steps) ฝึกให้ผู้เรียนสร้างความรู้ระดับความคิดรวบยอด หลักการ ผ่านโครงการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการค้นหาวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน

รักษาผู้ติดเชื้อผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นร่วมกัน

### ๓.๔.๓ ระดับมัธยมศึกษา

๑) การจัดบริหารและการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ที่เหมาะสมกับสังคมไทย จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตประจำวันที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในสาระที่เรียนรู้ในกิจวัตรประจำวัน การทำกิจกรรมพอเพียง ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีและชักจูงผู้เรียนให้มีระบบการคิดวิเคราะห์ มองเห็นผลดีของการปฏิบัติตามนโยบาย มาตรการ ข้อกำหนดของหน่วยงานราชการในการดูแล รักษาป้องกันในหน่วยการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น นักเรียนสามารถรวมกลุ่มเลือกทำโครงการที่สนับสนุนส่งเสริมความรู้และทักษะกระบวนการที่ได้เห็นตัวอย่างจากข้อมูล สถิติทางการแพทย์ในเรื่องการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในแต่ละวันมาปฏิบัติตนให้เป็นวิถีชีวิต (New Normal) และความเคยชิน พร้อมด้วยการเพิ่มเติมเนื้อหาหลักสูตรที่ยังไม่ได้สอนในระดับชั้นเรียนให้ครอบคลุมสาระต่าง ๆ ที่จำเป็น ซึ่งรวมทั้งสาระทางด้านสุขศึกษาและพลศึกษา

นำพฤติกรรมเรื่องการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพ สุขภาวะในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาและสังคมไทย ด้วยการน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบรรจุไว้ในเกณฑ์การประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรและให้เป็นจุดเน้นที่สำคัญในการประเมินพฤติกรรมผู้เรียน นอกจากการเรียนรู้และการประเมินผลตามหน่วยการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่เพิ่มเติม ควรต้องมีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ผ่านชมรมและชุมนุมต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมหรือเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์หรือปฏิบัติตามแนวทางนโยบาย มาตรการ หรือข้อกำหนดของหน่วยงานราชการในการดูแล รักษา ป้องกันตามหน่วยการเรียนและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน

๒) การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา ถ้าส่วนใดในหลักสูตรมีความสัมพันธ์กันชัดเจนทั้งเนื้อหา วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกระบวนการเรียนรู้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาวะในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ให้จัดลงในหลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้หรือรายวิชาของแต่ละสถานศึกษาในแต่ละระดับการศึกษา ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งเนื้อหาสาระการสอนตรงและแบบบูรณาการในหน่วยการเรียนรู้อตามสาระวิชาต่าง ๆ ที่เห็นเหมาะสม ซึ่งอาจจะดำเนินการในรูปแบบของรายวิชาหลัก รายวิชาเพิ่มเติมหรือจัดสาขาการเรียนรู้อตามความเหมาะสม หรือจัดเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนหรือวิธีการอื่น ๆ ก็ได้เช่นกัน

๓) การจัดกระบวนการเรียนรู้ ใช้กระบวนการวิธีทรงงานตามศาสตร์พระราชา (เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา) หรือกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS/GPAS ๕ Steps) ฝึกให้ผู้เรียนสร้างความรู้ระดับความคิดรวบยอด หลักการ ผ่านโครงการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับการค้นหาวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน รักษาผู้ติดเชื้อโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ร่วมกัน โดยดัดแปลงประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง

### ๓.๔.๔ ระดับอาชีวศึกษา

๑) การจัดบริหารและการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย จัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้เป็นแบบอย่างของพฤติกรรมกรดำเนินชีวิตประจำวันที่ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสาระที่เรียนรู้ในกิจวัตรประจำวัน การทำกิจกรรมพอเพียง ผู้บริหาร ครูทั่วไป ครูผู้สอนปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างและชักจูงผู้เรียนให้มีระบบการคิดวิเคราะห์ มองเห็นผลดีของการปฏิบัติตนตามนโยบาย มาตรการ ข้อกำหนดของหน่วยงานราชการในการดูแล รักษา ป้องกันในหน่วยการเรียนรู้ตามหลักสูตรและกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษาทุกระดับชั้น นักเรียนรวมกลุ่มเลือกทำโครงการที่สนับสนุนส่งเสริมความรู้และทักษะกระบวนการที่ให้เห็นตัวอย่างจากข้อมูลสถิติทางการแพทย์ในเรื่องการดูแลรักษาผู้ติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในแต่ละวันมาปฏิบัติตนให้เป็นวิถีชีวิต (New Normal) ด้วยการเติมเต็มเนื้อหาหลักสูตรที่ยังไม่ได้สอนในระดับชั้นเรียนให้ครอบคลุมสาระต่าง ๆ รวมทั้งสาระสุขศึกษาและพลศึกษาให้เป็นจุดเน้นที่สำคัญในการประเมินพฤติกรรมผู้เรียน นอกจากการเรียนรู้และการประเมินผลตามหน่วยการเรียนรู้ในรายวิชาสาระการเรียนรู้ที่เพิ่มเติม

จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชมรม ชุมนุม โครงการที่สนับสนุนส่งเสริมความรู้และทักษะชีวิต กิจกรรมรณรงค์การดูแลรักษา การปกป้อง ป้องกันตนเองและผู้คนรอบข้างอย่างต่อเนื่องทุกภาคเรียน

๒) การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียนและสถานศึกษา โดยการจัดเนื้อหาการเรียนรู้ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) ดังนี้

๒.๑) บูรณาการในการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกันรักษาผู้ติดเชื้อโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น

๒.๒) บูรณาการในหมวดทักษะวิชาที่เรียนสัมพันธ์กับสภาพการณ์ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในกลุ่มทักษะวิชาพื้นฐาน กลุ่มทักษะวิชาชีพเฉพาะ กลุ่มทักษะวิชาเลือก ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับจุดหมายและปรัชญาของสถาบันการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

๒.๓) บูรณาการหรือจัดการเรียนรายวิชาเพิ่มเติม บูรณาการหรือจัดรายวิชาเพิ่มเติมในวิชาเลือกเสรีตามวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และปรัชญาของสถาบันการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนหรือท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๔) จัดเป็นกิจกรรมเสริมหลักสูตรในกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มสนใจ ชมรม ชุมนุม หรือองค์กรวิชาชีพของนักเรียนหรือนักศึกษา ตามบริบทของพื้นที่ของสถาบันการศึกษาและความต้องการของผู้เรียนหรือท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๒.๕) จัดโครงการพัฒนาทักษะวิชาชีพที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถาบันการศึกษาและความต้องการ ความสนใจของนักเรียน นักศึกษาที่ต้องการฝึกทักษะวิชาชีพของตน ซึ่งอาจปฏิบัติในสถานประกอบการส่วนบุคคลหรือชุมชน ท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง

๓) การจัดการกระบวนการเรียนรู้ ใช้กระบวนการวิธีทรงงานตามศาสตร์พระราชา (เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา) และกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS/GPAS ๕ Steps) ฝึกให้ผู้เรียนสร้างความรู้ระดับความคิดรวบยอด หลักการ และนำหลักการสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง ผ่านโครงการเรียนรู้รายบุคคลหรือเรียนรู้ร่วมกัน ขยายความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ในงานอาชีพและสังคมเกี่ยวกับการค้นหาวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน

รักษาผู้ติดเชื้อโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น ร่วมกัน โดยคัดแปลงประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง

### ๓.๔.๕ ระดับอุดมศึกษา

๑) **ด้านการจัดหลักสูตรการเรียนรู้ที่เรียนสัมพันธ์กับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ระดับอุดมศึกษา (นิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๑)**

๑.๑) **การจัดหลักสูตรหมวดวิชาศึกษาทั่วไป** เน้นให้สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เป็นหน่วยงานพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับการค้นหาวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน รักษาผู้ติดเชื้อโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับห้องเรียนและสถานศึกษาให้สัมพันธ์สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ปรัชญา และวัตถุประสงค์ เป้าหมายตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นที่การพัฒนาศักยภาพคน ให้เป็นบุคคลที่มีจิตสำนึกของความเป็นพลเมืองดีที่สร้างสรรค์ประโยชน์ต่อสังคม และมีศักยภาพในการพึ่งพาตนเองบนฐานภูมิปัญญาไทย ภายใต้กรอบศีลธรรมจรรยาอันดีงาม เพื่อนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีสาระเนื้อหาหมวดวิชาศึกษาทั่วไปในชั้นปีที่ ๑ ควรบังคับเรียนหรือให้มีวิชาเลือกเรียนสาระรายวิชาที่ตรงตามประเด็นปัญหาในสภาวะโรคระบาดในปัจจุบัน โดยเฉพาะการค้นหาวิธีการสร้างความตระหนัก ความสนใจ ในการรับรู้เรื่องสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

๑.๒) **การจัดหลักสูตรหมวดวิชาเฉพาะ** ควรมีการพัฒนาหลักสูตรที่เกี่ยวกับการค้นหาวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน รักษาผู้ติดเชื้อโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับห้องเรียนและสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสาขาวิชาหรือคณะวิชาที่เลือกเรียนให้มีสาระเนื้อหาบังคับเรียนหรือวิชาเลือกในสาขาวิชาเฉพาะ สำหรับนิสิต นักศึกษาระดับอุดมศึกษาชั้นปีที่ ๑ ได้ลงทะเบียนเรียนตั้งแต่เริ่มเรียนปีแรก หรือเป็นรายวิชาเฉพาะสาขาที่มีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกันในหลายวิชาตลอดหลักสูตรในระดับปริญญาตรี

๑.๓) **การจัดหลักสูตรหมวดวิชาเลือกเสรี** ควรจัดให้มีวิชาเลือกเสรีที่สอดคล้องกับการรับรู้เรื่องราวสถานการณ์ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ป้องกันได้ในระดับอุดมศึกษา ตั้งแต่ชั้นปีที่ ๑ ทุกสาขาวิชาหรือคณะวิชาที่สามารถเลือกเรียนได้ตามความถนัด ความสนใจของแต่ละรายบุคคล เพื่อส่งเสริมความตระหนักและการรับรู้เรื่องราว การป้องกันที่ถูกต้อง ถูกวิธีตามมาตรการที่รัฐกำหนดไว้

๑.๔) **การจัดบริบทในห้องเรียนหรือในสถานศึกษาเพื่อการรับรู้เรื่องสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ป้องกันได้ในระดับอุดมศึกษา**

• จัดบริบทสร้างวิถีการดำเนินชีวิตในสถานศึกษา (New Normal) ให้เป็นแบบอย่าง และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ตามจุดเน้นคณะวิชา/สาขาที่นิสิต นักศึกษาเลือกเรียนรู้ในระดับอุดมศึกษา คณาจารย์ และนักศึกษาดำเนินกิจกรรมเป็นกิจวัตรประจำวันในมหาวิทยาลัย เป็นศูนย์วิจัยการเรียนรู้และปฏิบัติการที่เหมาะสมกับบริบทของคณะวิชา/สาขา ตลอดจนภูมิสังคมของมหาวิทยาลัย เพื่อกระตุ้นให้นิสิต นักศึกษาได้เรียนรู้แบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ตลอดระยะเวลาของการศึกษา เพื่อเลือกเรียนในสาขาวิชาได้ตรงตามความถนัด และตามความสนใจ ฝึกการรู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น การอยู่ร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์สังคม ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต ควบคู่กับทักษะในเชิงวิชาการและงานอาชีพ ฝึกและสร้างนิสัยการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- จัดแหล่งเรียนรู้ จำลองสถานการณ์ จำลองตัวอย่างการปฏิบัติตนที่ถูกต้องให้ผู้เรียนได้สังเกต หรือทดลองปฏิบัติในโอกาสหรือวาระต่าง ๆ ในรอบปีการศึกษาอย่างเหมาะสมตามเวลาที่เอื้ออำนวย

- จัดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาผู้เรียน พัฒนาสังคม พัฒนาท้องถิ่นในรูปแบบต่าง ๆ โครงการต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ป้องกันได้ในระดับอุดมศึกษา

**๒) ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้** จัดให้มีการบูรณาการการเรียนรู้ในหลักสูตรทุกรายวิชา เน้นการสร้าง ความตระหนัก ความสนใจในการรับรู้เรื่องสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่ป้องกันได้ในระดับอุดมศึกษา ด้วยการประพจน์ การครองตนตามศาสตร์ที่ว่าด้วยการอยู่ร่วมกัน มีการนำและใช้กระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบที่ประกอบด้วย การรวบรวมข้อมูล (Gathering) การคิดวิเคราะห์ วิเคราะห์ จัดกระทำข้อมูลให้มีความหมาย (Processing) การนำไปใช้ปฏิบัติเพิ่มพูนความเข้าใจ (Applying and Constructing Knowledge) การสื่อสารนำเสนอ (Applying and Communication) และการควบคุม กำกับความคิดและเห็นคุณค่า (Self-Regulating) เพื่อให้ผู้เรียนได้รู้ เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา นำไปใช้เพื่อการเรียนรู้ ในเชิงคิดวิเคราะห์ วิจัย จากการลงมือทำ สร้างความรู้ระดับหลักการ ทฤษฎี รวมทั้งการนำหลักการ ทฤษฎี ในสาขาวิชาที่เรียนมาประยุกต์สู่การปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหาสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้อย่างสร้างสรรค์ในการดำรงชีวิตจริงตามสาขาวิชาที่เรียนและมีความสนใจ เพื่อนำไปสู่การตัดสินใจ สร้างงาน สร้างอาชีพ พัฒนาตนเอง ท้องถิ่นและสังคม ผ่านโครงการการเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและรายกลุ่ม ตามความสนใจและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ของคนไทย

### ๓.๔.๖ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (การเรียนรู้ตลอดชีวิต)

**๑) หลักสูตรการเรียนรู้ในมิติของการศึกษานอกระบบและการเรียนรู้ตลอดชีวิต** ควรจัดให้มีรายวิชาเรียนที่มีสาระรายวิชาที่เน้นการสร้าง ความตระหนัก ความสนใจในการรับรู้เรื่องสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพิ่มเติมจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบแต่ละระดับ ส่งเสริมการศึกษาทางเลือก โดยสร้างโอกาสทางการศึกษาและจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องให้คนทุกกลุ่ม ทุกวัย ที่มีการออกกลางคันหรือต้องการต่อยอดการเรียนรู้เพื่อเพิ่มวุฒิการศึกษา

วัตถุประสงค์สำคัญของการจัดหลักสูตรรายวิชาเรียนที่มีสาระรายวิชา ที่เน้นการสร้าง ความตระหนัก ความสนใจในการรับรู้เรื่องสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพิ่มเติมจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบแต่ละระดับ เน้นให้มีความรอบรู้ภาคปฏิบัติและภาคทฤษฎี มีความรู้และทักษะด้านวิชาการ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน การอยู่ร่วมกันในสังคมและพัฒนางานอาชีพ มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวได้อย่างสร้างสรรค์

ในมิติของการพัฒนาคนเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน มีวินัย ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม เน้นสาระสำคัญของการเรียนรู้ที่ใช้ในชีวิตจริง ในการดำรงชีวิตในแต่ละช่วงวัยและการพัฒนาอาชีพ ครอบครัว สังคม เศรษฐกิจ ท้องถิ่น การสร้างรายได้และการอยู่ร่วมกัน เพื่อเตรียมคนให้พร้อมก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพเศรษฐกิจในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)



**๒) การจัดการกระบวนการเรียนรู้** ควรจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการวิธีทรงงานตามศาสตร์พระราชา (เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา) และกระบวนการคิดขั้นสูงเชิงระบบ (GPAS/GPAS ๕ Steps) ฝึกให้ผู้เรียนสร้างความรู้ระดับความคิดรวบยอด หลักการ และนำหลักการสู่การปฏิบัติในชีวิตจริง ผ่านโครงการเรียนรู้รายบุคคลหรือเรียนรู้ร่วมกัน ขยายความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ในงานอาชีพและสังคมเกี่ยวกับการค้นหาวิธีการปฏิบัติตน การดูแล ป้องกัน รักษาผู้ติดเชื้อโรคโควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับห้องเรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นร่วมกัน โดยดัดแปลงประยุกต์ใช้ความรู้ในชีวิตจริง เพิ่มเติมจากหลักสูตรการศึกษานอกระบบแต่ละระดับ ส่งเสริมการศึกษานอกระบบแต่ละระดับ ส่งเสริมการศึกษาทางเลือกโดยสร้างโอกาสทางการศึกษา และจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง



## บทที่ ๔

### สรุปผลการพิจารณาศึกษา ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

#### ๔.๑ สรุปผลการพิจารณาศึกษา

การศึกษาสภาพปัญหาจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่กระทบต่อการจัดการศึกษา ซึ่งพบว่าการจัดการศึกษาในช่วงดังกล่าวมีปัญหาหลากหลายประการ แม้รัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการมีความพยายามหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ เพื่อให้ปัญหาที่เกิดขึ้นทุเลาเบาบางลง เมื่อวางแนวทางและกำหนดมาตรการในการแก้ไขปัญหาไว้แล้วในทางหนึ่ง แต่ปัญหาก็จะตามมาอีกทางหนึ่ง เช่น

**กรณีการจัดการเรียนการสอนออนไลน์** การจัดการเรียนการสอนออนไลน์ไม่ว่าจะเป็นการจัดการเรียนด้วยระบบการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (DLTV) การจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในรูปแบบ Google Classroom หรือแม้แต่การจัดการเรียนผ่านการสอนสด (Live) ปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้น คือ การเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนของผู้เรียน เนื่องจากฐานะความเป็นอยู่ของผู้ปกครองแต่ละครอบครัวไม่เท่าเทียมกันและยังมีความเหลื่อมล้ำกันอย่างมาก จากข้อมูลของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) พบว่า ปัญหาของครัวเรือนในประเทศไทยที่ใหญ่กว่าการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตจากที่บ้านคือ การไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้าน หากเปรียบเทียบกับประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์เพียงร้อยละ ๒๑ ซึ่งต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลกที่ร้อยละ ๔๙ และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ ๓๘ ขณะที่ประเทศไทยมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้านร้อยละ ๖๘ ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยของทั่วโลกที่ร้อยละ ๕๕ และค่าเฉลี่ยของประเทศกำลังพัฒนาที่ร้อยละ ๔๔ ในปี ๒๕๖๑ การเข้าถึงคอมพิวเตอร์ของครัวเรือนยิ่งยากมากขึ้นหากเป็นครัวเรือนที่มีฐานะยากจน

และจากข้อมูลของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในปี ๒๕๖๐ ในประเทศไทย ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปีน้อยกว่า ๒ แสนบาทมีคอมพิวเตอร์เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพียงร้อยละ ๓ ของครัวเรือนทั้งหมด ขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อปี ๒ แสนบาทขึ้นไปมีคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตร้อยละ ๑๙ ของครัวเรือนทั้งหมด และหากจำแนกตามภูมิภาคพบว่า กรุงเทพมหานครมีสัดส่วนครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์สูงถึงร้อยละ ๔๒ ของครัวเรือนทั้งหมด ซึ่งอยู่ในระดับที่สูงกว่าในภาคอื่น ๆ มากกว่าเท่าตัว กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีคอมพิวเตอร์มีสัดส่วนร้อยละ ๒๑ ในภาคกลาง ร้อยละ ๑๙ ในภาคเหนือ ร้อยละ ๑๗ ในภาคใต้ และร้อยละ ๑๔ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงสื่อและเทคโนโลยีอย่างชัดเจน แต่ถึงแม้ว่าผู้เรียนสามารถเข้าถึงสื่อได้ก็ตาม หากกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษา ประกาศว่าให้นักเรียนสามารถเรียนที่บ้านผ่านหลักสูตรออนไลน์ได้ ก็ไม่มีสิ่งใดที่มั่นใจได้ว่าผู้เรียนจะมีสมาธิจดจ่อกับแบบเรียนออนไลน์เหมือนที่เรียนในห้องเรียนกับครูหรือไม่ อีกทั้งการเรียนผ่านระบบออนไลน์ผู้ปกครองส่วนใหญ่ก็ไม่มีความพร้อมในการดูแลบุตรหลานเนื่องจากมีภาระที่ต้องหาเงินมาจุนเจือครอบครัว อีกทั้งการเรียนการสอนแบบออนไลน์อาจต้องพิจารณาความเหมาะสมว่าผู้เรียนในช่วงชั้นใดที่เหมาะสมกับการเรียนในรูปแบบดังกล่าว นอกจากนี้ ในส่วนของสื่อการเรียนการสอนและครูผู้ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ดังกล่าว ก็ควรต้องเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัย มีความถูกต้องในเรื่องของเนื้อหาสาระการเรียนรู้ และมีความเหมาะสมในแต่ละช่วงวัยด้วย

**กรณีการเลื่อนการเปิดเทอมในภาคเรียนที่ ๑ ปี ๒๕๖๓** เป็นวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ นั้น เนื่องจากเป็นความกังวลและความห่วงใยของผู้ปกครองเกรงว่า การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อาจจะมีผลกระทบต่อสุขภาพของนักเรียน และเมื่อเปิดภาคเรียนแล้ว การแพร่กระจายของเชื้อไวรัสดังกล่าวอาจจะเพิ่มมากขึ้นและจะทำให้มีผู้ติดเชื้อเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย ส่งผลให้ผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการต้องกลับมาทบทวนมาตรการและแนวทางการเฝ้าระวังต่าง ๆ เพื่อหาช่องทางที่ดีที่สุดในการแก้ไขปัญหา ในส่วนนี้ กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและผู้บริหารหน่วยงานในกระทรวงศึกษาธิการ ผู้บริหารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา อาจต้องพิจารณาปัจจัยแวดล้อมที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ รวมทั้งความเหมาะสมในการกำหนดช่วงเวลาในการเปิดการเรียนการสอนเป็นรายพื้นที่และรายจังหวัด เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายในการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้ในภาพรวม ในขณะที่เดียวกันก็ควรกระจายอำนาจในการวางแผนการดำเนินการต่าง ๆ ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในการวางกรอบแนวทางในการจัดการศึกษาให้มีความรัดกุมและเป็นระบบ ทั้งในส่วนของการกำหนดวันเปิดเทอมของแต่ละโรงเรียนในพื้นที่ต่าง ๆ ตามความจำเป็นและเหมาะสม แนวทางวิธีการ และกระบวนการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรแต่ละช่วงวัย การจัดห้องเรียน การจัดสถานที่นั่ง ความพร้อมของครู ผู้บริหารสถานศึกษา ความพร้อมของวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน การสอนต่าง ๆ การจัดพื้นที่โรงอาหาร การเดินทางไปกลับของผู้เรียน รวมทั้งความพร้อมและความร่วมมือของชุมชน หมู่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และท้องถิ่น เป็นต้น ที่เน้นความพร้อมของสถานศึกษาเป็นหลัก ภายใต้มาตรการเฝ้าระวังของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเข้มข้น

นอกจากนี้ เนื่องจากหลายพื้นที่ในประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ในส่วนภูมิภาค จะมีสถานศึกษาขนาดเล็กอยู่เป็นจำนวนมากและหลายแห่งไม่อยู่ในพื้นที่เสี่ยง ซึ่งมีจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษาดังกล่าวค่อนข้างน้อย สถานศึกษาขนาดเล็กส่วนใหญ่มีความพร้อม เนื่องจากสถานศึกษามีพื้นที่มากพอสมควร สามารถจัดการศึกษาภายใต้มาตรการเฝ้าระวังของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing ได้ดีกว่าสถานศึกษาขนาดกลาง สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ แต่ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่สถานศึกษานั้นสังกัด จะต้องมีการสำรวจข้อมูลให้ละเอียดรอบคอบถึงจำนวนผู้เรียนในสถานศึกษานั้น และให้ความช่วยเหลือหรือสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นความจำเป็นพื้นฐานในการจัดการเรียนการสอนของแต่ละสถานศึกษาด้วย อาทิ เครื่องมือตรวจวัดอุณหภูมิ เจลแอลกอฮอล์ รวมทั้งสื่อการเรียน การสอนในรูปแบบต่าง ๆ ตามสมควร ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของเด็ก ครู ผู้ปกครอง และบุคลากรทางการศึกษา เพราะการเรียนการสอนที่โรงเรียนจะมีคุณภาพและมีความเหมาะสมมากที่สุด

**กรณีการจัดห้องเรียนห้องละไม่เกิน ๒๐ คน** โดยให้นักเรียนเข้าเรียนเป็นผลัดนั้น ประเด็นดังกล่าวมีความสำคัญและอาจมีคำถามว่า แล้วนักเรียนอีก ๒๐ คน จะเรียนได้อย่างไร ให้เรียนในช่วงบ่ายหรือสลับวัน การเรียนในวันถัดไปหรือไม่ อย่างไร การจัดการเรียนการสอนรายวิชาเดียวกันแต่ต้องสอนซ้ำ ๆ หลายครั้ง นอกจากจะเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้ทำการสอนแล้ว ยังทำให้ครูผู้สอนเสียเวลาไปในการพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณภาพได้ด้วย อีกทั้งในส่วนเขตพื้นที่ต่างจังหวัดการเดินทางมาเรียนในโรงเรียนนั้น ปกติผู้เรียนจะนั่งรถประจำทาง รถเหมา รถเช่ามาเรียน ซึ่งหากจะมีการจัดการศึกษาทั้งช่วงเช้าและช่วงบ่ายในวันเดียวกัน อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการเดินทางมาเรียนของผู้เรียนและความห่วงใยและความวิตกกังวลในการเดินทางของ

ผู้ปกครองตามมา หลักการสำคัญในการจัดการศึกษา คือ ให้ผู้เรียนได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้จนครบตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ แต่การจัดการศึกษาก็เป็นหน้าที่ของสถานศึกษาที่จะหาวิธีการหรือกระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ดังนั้น ในการจัดการศึกษา หากเป็นรายวิชาที่มีความเข้มข้นของเนื้อหาสาระการเรียนรู้และเป็นวิชาบังคับตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ แล้วนั้น สถานศึกษาอาจจัดหาสถานที่ที่มีขนาดใหญ่ ซึ่งอาจจะเป็นห้องโถง อาคารกีฬา หรืออาคารนันทนาการในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนทั้งหมดในห้องได้เรียนรวมกันครบทั้งชั้น หรืออีกแนวทางหนึ่งก็คือ ให้ครูผู้สอนจัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๐-๒๕ คน และต้องจัดแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๒ ห้อง โดยทั้งสองห้องจะต้องอยู่ในพื้นที่ติดต่อกัน โดยในห้องแรกจะมีครูทำการสอนปกติ ส่วนอีกห้องจะเป็นการเรียนผ่านการ Live สด แต่ครูสามารถเดินไปมาทั้ง ๒ ห้องได้โดยสะดวก เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน และครูสามารถตอบข้อซักถามของผู้เรียนได้ในทันที ส่วนรายวิชาที่ไม่เป็นวิชาบังคับ อาจจัดการศึกษาผ่านระบบออนไลน์ ทั้งระบบ Google Classroom ระบบ Line ระบบ Zoom Meeting หรือระบบ Cisco Webex Meeting ซึ่งผู้เรียนไม่จำเป็นต้องเดินทางมายังสถานศึกษา แต่ระบบดังกล่าวสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันได้ แม้จะอยู่ต่างพื้นที่กัน ทั้งนี้ การจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมาย คือ ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัด

**กรณีสถานศึกษานานาชาติ** จากกรณีที่มีแนวคิดว่าจะให้สถานศึกษานานาชาติเปิดเทอมและจัดการศึกษาได้ในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ ก่อนทุกโรงเรียน ประเด็นสำคัญ คือ สถานศึกษานานาชาติส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยง คือ พื้นที่กรุงเทพมหานคร และปริมณฑล สถานศึกษานานาชาติจะมีผู้เรียนส่วนหนึ่งมาจากประเทศกลุ่มเสี่ยงของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) คือ ยุโรปและเอเชีย หากเปิดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในตอนนี้อาจส่งผลให้เกิดปัญหาการติดเชื้อและการแพร่กระจายของเชื้อเป็นไปอย่างกว้างขวางมากขึ้น ประกอบกับผู้เรียนส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มคนที่มีฐานะดี และสามารถเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงเนื่องจากมีความพร้อมในทุกเรื่อง ดังนั้น กรณีของสถานศึกษานานาชาติควรจะต้องเปิดการเรียนการสอนให้ช้ากว่าสถานศึกษาประเภทอื่น แต่สามารถจัดการศึกษาแบบออนไลน์ได้เนื่องจากผู้เรียนในสถานศึกษานี้ส่วนใหญ่มีความพร้อม แต่ถ้าจำเป็นจะต้องเปิดเรียนและจัดการเรียนการสอนจริงตามที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อสาธารณะต่าง ๆ นั้นก็ควรต้องมีการกำหนดช่วงเวลาที่เหมาะสม ซึ่งสถานศึกษาที่มีความพร้อมในการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีการกำหนดมาตรการต่าง ๆ ทั้งมาตรการก่อนเปิดเรียน ระหว่างเปิดเรียน และหลังเลิกเรียน เพื่อความปลอดภัยที่สามารถนำไปใช้ได้จริง ดังนี้

มาตรการก่อนเปิดเรียน โดยสถานศึกษาต้องทำการสำรวจข้อมูลครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยง ภายใน ๑๔ วัน หรือมีอาการที่แสดงว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และให้แจ้งสถานศึกษารับทราบโดยทันที ต้องมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน พื้นที่นอกลานวัน พื้นที่การเรียนรวม โรงอาหาร พื้นที่นันทนาการ โดยใช้ Social Distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ ต้องหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา ทำความสะอาดพื้นที่ภายในสถานศึกษาและอุปกรณ์

การเรียนการสอนทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง ต้องมีการกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าสถานศึกษา เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียน ครู และบุคลากรที่มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกรายและทุกครั้ง มีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ เจลแอลกอฮอล์ บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษา ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง นอกจากนี้ ยังต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสถานศึกษาแก่ครู บุคลากร และพนักงานของสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งอาจจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษา การสังเกตอาการ และอื่น ๆ และต้องจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมากอาจแบ่งนักเรียนสลับมาเรียนที่สถานศึกษาแต่ละห้องหรือแต่ละชั้นตามความเหมาะสม และจัดให้มีการเหลื่อมเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน รวมถึงเวลาพักของนักเรียนในแต่ละชั้นไปด้วย

มาตรการระหว่างเปิดเรียน เป็นมาตรการที่ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งครู ผู้ปกครอง และตัวผู้เรียน โดยที่ผู้ปกครองต้องตรวจวัดอุณหภูมิของนักเรียนทุกครั้งก่อนออกจากบ้านมายังสถานศึกษา หากตรวจพบอุณหภูมิสูงกว่า ๓๗.๕ °C ต้องไม่ให้ผู้เรียนมาสถานศึกษา พนักงานประจำรถและพนักงานขับรถโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติหน้าที่ทุกคน มีเทอร์โมมิเตอร์ประจำตัว และต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของผู้เรียนก่อนขึ้นรถรับส่งนักเรียนทุกคน ผู้เรียนจะต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาขณะที่อยู่บนรถ บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษาต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ณ จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าสถานศึกษา ทุกคนที่เข้ามาติดต่อกับสถานศึกษา ต้องใส่หน้ากากอนามัยขณะที่อยู่ภายในพื้นที่สถานศึกษา สถานศึกษาต้องจัดพื้นที่ให้อากาศถ่ายเทได้ดี และเพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น อุปกรณ์การเรียน กีฬา เครื่องดนตรี อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำหลังเลิกเรียนทุกวัน ประกอบอาหารและการจัดการน้ำดื่มให้ถูกสุขอนามัย ยกเลิกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร งดการประชุมหรือจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีคนหมู่มาก งดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน ผู้เรียนจะต้องล้างมือเมื่อจบชั่วโมงเรียนเสมอและจะต้องมีขวดน้ำ/กระติกน้ำของตนเอง หลีกเลี่ยงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้เครื่องปรับอากาศเป็นเวลาต่อเนื่องเกิน ๒ ชั่วโมง การจะให้นักเรียนมาหรือไม่มาสถานศึกษาในแต่ละวันให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ปกครอง

มาตรการหลังเลิกเรียน โดยสถานศึกษาต้องแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับผู้เรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาต้องจัดให้มีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และรายงานผู้อำนวยการสถานศึกษาทราบเป็นประจำทุกวัน

ทั้งนี้ การจัดการศึกษาต้องจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุตัวชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด โดยคำนึงถึงเป้าหมาย คือ ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ภายใต้มาตรการในการควบคุมโรคระบาด มาตรการในการเฝ้าระวังและการป้องกันของกระทรวงสาธารณสุข และมาตรการ Social Distancing อย่างเคร่งครัด

## ๔.๒ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะ

สำหรับข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา อันนำไปสู่แนวทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมนั้น หากจะพิจารณาแนวทางและกระบวนการจัดการศึกษา

ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยที่มาตรา ๙ บัญญัติไว้ความตอนหนึ่งว่า การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาให้ยึดหลักการมีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ ที่ต้องเน้นพัฒนาการของผู้เรียนทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ปัญญา ที่ต้องพัฒนาไปอย่างสัมพันธ์กัน ด้วยหลักการดังกล่าว หน่วยงานด้านการศึกษาจึงจำเป็นต้องกำหนดนโยบายหลักที่สำคัญอันนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมด้วยแนวทางในการแก้ไขปัญหามีความหลากหลายในส่วนต่าง ๆ ดังนี้

- **กรณีที่ไม่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)** สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาในแบบ Onsite ในลักษณะเต็มรูปแบบตามหลักสูตร เพื่อให้บรรลุตัวชี้วัดและวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีสมรรถนะ และมีคุณภาพที่สอดคล้องตามหลักสูตรกำหนด

- **กรณีที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)** สถานศึกษาก็ต้องมีการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน แต่ต้องหาแนวทางที่หลากหลายในการจัดการศึกษา ซึ่งอาจจะจัดการศึกษาทั้งในรูปแบบ Onsite ผสมผสานไปกับรูปแบบ On Air และแบบ Online เนื่องจากการจัดการศึกษาแบบ On Air และแบบ Online นั้น เป็นเครื่องมือและกลไกอย่างหนึ่งในการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาอาจบูรณาการจัดการศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ ได้อย่างหลากหลาย ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมและความพร้อมของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกันด้วย ในส่วนนี้คณะกรรมการมีประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะในมาตรการต่าง ๆ ดังนี้

#### ๔.๒.๑ มาตรการเร่งด่วน

สำหรับแนวทางและมาตรการเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษา ว่าด้วยการบริหารการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทยนั้น หน่วยงานทางด้านการศึกษา และหน่วยงานภายใน รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการ ดังนี้

##### ๑) กระทรวงศึกษาธิการ

###### ๑.๑) ด้านนโยบายและการกระจายอำนาจ

(๑) การบริหารการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้มีโอกาสร่วมกันตัดสินใจและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยกระทรวงศึกษาธิการมีต้องกำหนดรูปแบบที่ตายตัว แต่คำนึงถึงสภาพความพร้อมของแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดรูปแบบที่ตายตัวและไม่มีความยืดหยุ่นนั้นอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่และสถานศึกษาที่ขาดความพร้อมได้

(๒) ควรมีนโยบายที่ให้อิสระแก่สถานศึกษาในการพิจารณาเปิดสถานศึกษาตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้ในภาพรวม เช่น การประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบเปิดเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เป็นต้น นอกจากนี้ ควรคำนึงถึงผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสทุกช่วงวัย ตลอดจนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นกรณีพิเศษด้วย



(๓) ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมรอบด้าน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วกระทรวงศึกษาธิการควรปรับเป็นหน่วยงานกลาง คอยทำหน้าที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่ขาดแคลนงบประมาณและความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดฝึกอบรมทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีแก่ครูผู้สอน การพิจารณาบรรจุครูครบชั้นเรียน การจัดหาอุปกรณ์เพื่อใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการศึกษาเป็นรายบุคคลกับผู้เรียนได้ เป็นต้น เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดดังกล่าว และสอดคล้องกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) รวมทั้งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) ทั้งนี้ การเปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอิสระในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน จะส่งผลให้การกระจายอำนาจสมบูรณ์มากขึ้น

(๔) ควรมียุทธศาสตร์ที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาแห่งเดียวสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น สถานศึกษาแห่งเดียวเลือกประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนทั้งระบบการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) กับทุกระดับชั้น หรือบางช่วงชั้นอาจเลือกใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือบางช่วงเดือนอาจให้นักเรียนสลับกันมาเรียนตามวัน (วันคี่-วันคู่) เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งเช่นเดียวกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความพร้อมและประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่แตกต่างกันออกไป

(๕) ควรปฏิรูประบบการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานด้วยการกำหนดแผนการขับเคลื่อนการศึกษาออกเป็น ๒-๓ ระยะ ได้แก่ ระยะ ๑-๒ ปี ระยะ ๕ ปี ระยะ ๑๐-๑๕ ปี เพื่อกำหนดกรอบการสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามบริบทและความพร้อมในแต่ละช่วงชั้นที่เหมาะสม โดยเน้นให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะตามหลักสูตรที่กำหนดเป็นสำคัญ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ไม่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา เช่น วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี วิชาศิลปะ เป็นต้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างได้ในระยะยาว อีกทั้งยังขัดต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) เป็นต้น

(๖) ควรมีการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เพิ่มเติมไว้ในสัดส่วนของโครงสร้างการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความชัดเจน จึงจะสอดคล้องกับข้อมูลที่สมาพันธ์สมาคมนครุแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือมาถึงคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้การสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ ๑๙/๒๕๖๐ ที่ต้องการให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมสอดคล้องกับแนวทางการบริหารงานของภาครัฐ

## ๑.๒) ด้านการบริหารจัดการ

(๑) ควรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาในสถานการณ์โควิดของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวมตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ กำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานและบุคคลให้ชัดเจนในการจัดการและปฏิบัติ ตั้งแต่ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณที่สอดคล้องกับมาตรการเว้น

ระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) เนื่องจากการให้อิสระในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนกับพื้นที่ จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และยังสามารถช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มประชาชนที่มีฐานะยากจน

(๒) ควรกำหนดแนวปฏิบัติให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานส่วนกลางในพื้นที่ทำหน้าที่คอยกำกับติดตามการจัดการศึกษาเป็นระยะทุก ๓ เดือน และกระทรวงศึกษาธิการควรเร่งออกแบบระบบการศึกษาช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานำผลจากการดำเนินงานระยะสั้นไปออกแบบการจัดการศึกษาในระยะยาว เช่น ๕ ปี หรือ ๑๐ ปี เป็นต้น

(๓) ควรกระจายงบประมาณจากส่วนกลาง ไปเพิ่มให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีงบประมาณใช้ในพื้นที่เพิ่ม หรือสำรองใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น การจ่ายค่าตอบแทนเป็นกรณีพิเศษให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบ จึงจะเกิดเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถดำเนินงานต่อไปได้

(๔) กระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานและติดตามการดำเนินงานจากกระทรวงอื่น อย่างใกล้ชิดก่อนกำหนดแผนการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (ทุกจังหวัด) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ในแต่ละจังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา

(๕) กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งทบทวนปรับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ออกเป็นนโยบาย เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการสนับสนุนระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยคำนึงถึงเรื่องการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) หรือจัดรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับมาตรการการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่

(๖) กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับลดบทบาทการดำเนินงานให้เหลือเพียง “กำหนดความสามารถหรือสมรรถนะของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นให้มีความชัดเจน โดยไม่กำหนดระยะเวลา” และประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อร่วมบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันในแต่ละพื้นที่จังหวัดต่างมีแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และหน่วยงานอื่นอีกจำนวนมาก จะเข้าไปมีส่วนร่วม และช่วยส่งเสริมเพื่อบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษาในชุมชนแต่ละพื้นที่

(๗) กระทรวงศึกษาธิการควรมีระบบสนับสนุน (ระยะเร่งด่วน) เพื่อให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการทำงาน และให้เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละพื้นที่จัดให้มีศึกษานิเทศก์คอยให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา แสวงหาแนวปฏิบัติที่ดี

ออกมานำเสนอ ชื่นชม และแลกเปลี่ยนกันทั้งในทางที่เกี่ยวเนื่องกับการจัดการศึกษาและที่เกี่ยวเนื่องกับประชาชน โดยทั่วไป นอกจากนี้ ระบบสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ควรต้องมีความต่อเนื่อง และจริงจัง

(๘) ควรจัดอบรมการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอน และโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสอนให้ผู้เรียนสามารถใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้

(๙) ควรติดตั้งและเพิ่มศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประชารัฐให้ครอบคลุมพื้นที่ต่าง ๆ มากขึ้น เพราะผู้เรียนบางคนครอบครัวไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้เรียนได้ จะสามารถใช้บริการของศูนย์บริการฯ ดังกล่าว จะสามารถติดตามข่าวสารและเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ได้

โครงสร้างการบริหารในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของหน่วยงานการศึกษาในระดับจังหวัด

## **๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด**

๒.๑) ควรกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เป็นผู้ติดตามการสนับสนุนงบประมาณและความพร้อมของสถานศึกษาในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อรวบรวมความต้องการของสถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่รับผิดชอบทั้งในระบบและนอกระบบจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา แล้วเสนอไปยังผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาความต้องการของสถานศึกษาดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการปรับกิจกรรมการเรียนรู้ออกไปเปิด-ปิดเรียนได้ตามความเหมาะสม ฯลฯ โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๒.๒) คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ควรเป็นหน่วยงานกลางคอยทำหน้าที่ประสานงานระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับกระทรวงอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยการติดตามนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม เพื่อยกระดับการดำเนินงานในเขตพื้นที่จังหวัดเกิดผลที่มีประสิทธิภาพและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒.๓) ควรปรับนวัตกรรมทางการศึกษา ด้วยการรวบรวมรูปแบบ วิธีการ กระบวนการ และเทคนิคในภาพรวมจากการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สำหรับสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดที่มีประสิทธิภาพ สอดรับกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) มาเผยแพร่ให้กับสถานศึกษาและครูที่สนใจจะจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นำไปประยุกต์ใช้พัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้มีคุณภาพและปลอดภัยมากขึ้น

๒.๔) ควรจัดสรรบุคลากรทางการศึกษาลงพื้นที่ไปควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการวางมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษาทุกแห่งในเขตพื้นที่ที่ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา เพื่อส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียนให้ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพสูงสุด

๒.๕) ควรมีมาตรการติดตาม ประเมิน และรายงานผลการดำเนินงานภาพรวมในระดับจังหวัด เพื่อให้การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติงานมาวิเคราะห์หาแนวทางป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มีประสิทธิภาพและเป็นรูปธรรมมากขึ้น

๒.๖) ควรมีมาตรการหรือนโยบายป้องกันปัญหาขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยอาจสามารถพิจารณาทบทวนบรรจุลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งปัจจุบันพบมีลูกจ้างชั่วคราวจำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว มาบรรจุเป็นครู (กรณีพิเศษ) เพื่อให้สถานศึกษาดำเนินงานต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### ๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

๓.๑) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสำรวจจำนวนผู้เรียนในแต่ละสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ที่สังกัด เพื่อติดตามความพร้อมในด้านต่าง ๆ ทั้งความพร้อมของผู้เรียน ความพร้อมในการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี ความพร้อมในการเข้าถึงสื่อการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ความพร้อมของผู้ปกครอง พร้อมกับการแสวงหาแนวทางในการช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เรียนที่มีความขาดแคลนให้มีความพร้อมตามความเหมาะสม

๓.๒) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรบูรณาการความร่วมมือกับในพื้นที่กับหน่วยงานในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อจัดรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓.๓) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีการปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะกระจายอำนาจไปยังห้องเรียนหรือสถานศึกษา โดยให้อำนาจผู้อำนวยการสถานศึกษาควรทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินสภาพสถานศึกษาเอง และลดความเข้มข้นในการประเมินผลจากส่วนกลางเป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันมีการบังคับใช้ระบบการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงควรปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กล่าวคือ หากระบบการจัดการศึกษาของประเทศบังคับให้สถานศึกษาทำตามแนวทางที่ส่วนกลางหรือระบบการประเมินผลกำหนด ความยืดหยุ่นทางการบริหารก็จะส่งผลกระทบต่อภาพรวมเป็นวงกว้างตั้งแต่สถานศึกษา ระบบการจัดการศึกษา และเกณฑ์การประเมินผล

๓.๔) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรวางระบบกระจายห้องเรียนให้กับสถานศึกษาประจำจังหวัดทั้งขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนอนุบาล เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) เป็น “โรงเรียนขนาดพอดี” โดยอาจทบทวนการกระจายห้องเรียนดังกล่าวออกไปใช้พื้นที่ของโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่บริเวณใกล้เคียง และจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาไปประจำให้ครบทุกช่วงชั้นเรียน แต่หากสถานศึกษาใดประสบปัญหาขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพิจารณาทบทวนบรรจุลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งปัจจุบันพบมีลูกจ้างชั่วคราวจำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ที่มีทักษะความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว มาบรรจุเป็นครู (กรณีพิเศษ) เช่นเดียวกับที่กระทรวงสาธารณสุขพิจารณานั้น

๓.๕) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในแต่ละพื้นที่ควรจัดให้มีศึกษานิเทศก์สำหรับให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา และให้การสนับสนุนสถานศึกษาต่าง ๆ เพื่อสร้างความมั่นใจในการทำงานให้ครูผู้สอน

๓.๖) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อดูแลรักษามาตรฐานการศึกษาในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และมอบอำนาจการบริหารให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้แบบ Online โดยแบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ (๑) การอัปโหลดข้อมูลการเรียนรู้เข้าสู่ Google Classroom ลงระบบออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามอิสระ ซึ่งหากนักเรียนคนใดไม่มีความพร้อมสำหรับการเรียนออนไลน์ก็ให้นักเรียนดังกล่าวมาเรียน Online ที่โรงเรียน หลังจากวันที่มีการเปิดภาคเรียนตามปกติซึ่งอาจจะกำหนดเวลาให้เป็นการทบทวนก่อนเริ่มต้นเรียนภาคการศึกษาใหม่ และ (๒) การเรียน Online แบบ Live สด โดยกำหนดวันให้ชัดเจนว่าวันใดเรียนวิชาใด และหากทบทวนผู้เรียนก็สามารถค้นหาข้อมูลเพื่อเรียนทบทวนได้

#### ๔) สถานศึกษา

๔.๑) ควรจัดให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาได้รับการเรียนรู้แบบ Onsite โดยเฉพาะในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยและไม่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรเริ่มจัดการศึกษาในสถานศึกษาได้ทันที โดยลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เช่น การสลับเวลาเรียน เนื่องจากการเรียนรู้หลักผ่านการ On Air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ อาจไม่สามารถตอบสนองให้สถานศึกษาและผู้เรียนที่ขาดความพร้อม

๔.๒) ปัจจุบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอาจดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น สลับช่วงเวลาเรียน เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่ง เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความพร้อมและประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่แตกต่างกันออกไป จึงจะส่งผลให้ครูมีภาระงานมากขึ้น และอาจจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาไปประจำห้องเรียนได้ไม่ครบทุกช่วงชั้น

๔.๓) หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีความเข้มข้นทางวิชาการของเนื้อหาที่แตกต่างกัน ดังนั้น ควรมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการไม่มาก อาจเลือกใช้วิธีการเรียนรู้แบบ On Air เพื่อลดภาระการจัดห้องเรียนในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาหลายแห่งมีพื้นที่จำกัดแต่มีจำนวนนักเรียนมาก จึงไม่สามารถขยายห้องเรียนออกไปได้ ส่วนกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการมาก จะไม่สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวได้ จึงต้องมีการจัดการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยแล้ว และให้ผู้บริหารสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาเอง เช่น การแบ่งกลุ่มผู้เรียน การจัดห้องเรียน การจัดพื้นที่โรงอาหาร ฯลฯ แต่ต้องเป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

๔.๔) สถานศึกษาควรจัดการเรียนการสอนทั้งแบบ Online และ Onsite โดยตระหนักถึงความสำคัญของ “การใช้หลักสูตรเดียวกัน วัตถุประสงค์และมีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะครบถ้วนตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด” คือ มุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่า ผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม



แล้วจึงออกแบบว่าควรใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบใดเพื่อให้เกิดความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับ แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่กำหนดไว้ว่า ให้หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการปฏิรูปหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ทั้งนี้ ต้องมี แนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผล เพื่อให้โรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้ ส่วนนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านการเรียน Online ให้มาเรียนที่โรงเรียนตามปกติ

๔.๕) ผู้อำนวยการสถานศึกษาควรทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินสภาพสถานศึกษาเอง และลด ความเข้มข้นในการประเมินผลจากส่วนกลางเป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันมีการบังคับใช้ระบบการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงควรปรับเกณฑ์การประเมินผล การเรียนให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โควิด-๒๐๑๙ (COVID-19) กล่าวคือ หากระบบการจัดการศึกษาของประเทศบังคับให้สถานศึกษาทำตาม แนวทางที่ส่วนกลางหรือระบบการประเมินผลกำหนด ขาดความยืดหยุ่นทางการบริหารก็จะส่งผลกระทบต่อ ภาพรวมเป็นวงกว้างตั้งแต่สถานศึกษา ระบบการจัดการศึกษา และเกณฑ์การประเมินผล ดังนั้น จึงควรเร่ง ปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะกระจายอำนาจไปยังห้องเรียนหรือ สถานศึกษา

๔.๖) สถานศึกษาควรทำความร่วมมือกับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการอำนวยความสะดวก ให้กับสถานศึกษา ในกรณีที่สถานศึกษาไม่พร้อมที่จะจัดการศึกษาแบบ Onsite โดยคำนึงถึงความปลอดภัย ของผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่วนการเรียนการสอนในรูปแบบ Online ควรนำมาเป็นการศึกษาเสริมเพิ่มเติม ทั้งนี้ แนวทางในการจัดการศึกษาจะต้องตอบโจทย์ในเรื่องของโอกาส ความเสมอภาค ความเหลื่อมล้ำด้วย

๔.๗) การจัดการศึกษาควรคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นหลัก ใช้โรงเรียนเป็นฐาน วางแนวทางการบริหารงานออกเป็นการบริหารจัดการทั่วไป และการบริหารวิชาการ เช่น ขนาดห้องเรียน และการบริหาร จัดการเรียนการสอน ให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบรูปแบบการสอน จัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงสุขอนามัยของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณภาพ การศึกษา นำหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain Based Learning: BBL) ไม่ควรนำเทคโนโลยี มาจัดการสอนทุกอย่าง ควรผสมผสานกันระหว่างครูผู้สอนและเทคโนโลยี

๔.๘) สถานศึกษาควรปรับลดเวลาเรียนในห้องเรียนให้น้อยลง เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้า ด้วยตนเองนอกห้องเรียนในรูปแบบการเรียนรู้แบบ Online และรูปแบบอื่น ๆ โดยจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยี- สารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และจัดอบรม การใช้งานโปรแกรมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เช่น โปรแกรม Cisco Webex Meetings Microsoft Teams Zoom ซึ่งสามารถบันทึกการสอน นำเสนอข้อมูลไปยังหน้าจอ เครื่องอื่น และส่งไฟล์เอกสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๔.๙) ควรส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ Online และจัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ผ่านเว็บไซต์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ดูแลระบบ โดยที่ครูผู้สอนสามารถนำเสนอเนื้อหาและสื่อการสอน ขึ้นเว็บไซต์เป็นรายวิชาตามที่ได้ขอใช้ระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหาและกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว

ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาผ่านสื่อ การจัดทำแบบฝึกหัด ส่งการบ้าน และการจัดสอบออนไลน์ เช่น ระบบจัดการเรียนการสอน Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (Moodle)

๔.๑๐) ควรจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารข้อมูลกับผู้ปกครองโดยตรง เช่น แอปพลิเคชันไลน์ที่สามารถสนทนา สร้างกลุ่ม ส่งข้อความ ลงรูปภาพต่าง ๆ เพื่อติดตามและแก้ไขปัญหาระหว่างการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น

๔.๑๑) สถานศึกษาควรสื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการเปิด-ปิดสถานศึกษา โดยชี้แจงผ่านช่องทางใดช่องทางหนึ่งให้ผู้ปกครองทราบว่ารัฐบาลมีแนวทางการเปิด-ปิดสถานศึกษาอย่างไร เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถประเมินสถานการณ์ในอนาคตได้ หรือจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครองสำหรับสนับสนุนบุตรหลาน ในกรณีเรียนที่บ้าน เช่น วิธีการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อเรียนออนไลน์ แนวทางแก้ปัญหาเบื้องต้น หรือคู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นต้น และเปิดช่องทางที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารให้ครูและผู้ปกครองได้อย่างสะดวกรวดเร็วมายิ่งขึ้น

๔.๑๒) ให้สถานศึกษาออกแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมแบบภาคีเครือข่ายต้องเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอ โดยวิธีการบรรจุพนักงานราชการให้เป็นครู บรรจุอัตราจ้างให้เป็นพนักงานราชการตามลำดับและปฏิรูปการสอนให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง โดยลดเวลาเรียนในโรงเรียนให้น้อยลง เพิ่มกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และอาชีพให้เกิดขึ้นในครอบครัว พัฒนาทักษะอาชีพในครอบครัว

๔.๑๓) สถานศึกษาต้องทำความสะอาดสถานที่โดยรอบ อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องอเนกประสงค์ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่ง อุปกรณ์ เครื่องมือ พื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือ และจุดเสี่ยงทุก ๑-๒ ชั่วโมง หรือทุกครั้งที่เลิกเรียนหรือใช้บริการเสร็จ ด้วยน้ำยาทำความสะอาดที่ได้มาตรฐาน และฆ่าเชื้อโรคตามหลักวิชาการ อีกทั้งต้องจัดเตรียมกระดาษเช็ดทำความสะอาดแบบใช้แล้วทิ้งสำหรับใช้ทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม เช่น แป้นพิมพ์ โต๊ะทำงาน รีโมตคอนโทรล ฯลฯ ก่อนการใช้งานแต่ละครั้ง

๔.๑๔) สถานศึกษาต้องมีจุดบริการล้างมือด้วยน้ำและสบู่ หรือแอลกอฮอล์ ๗๐% สำหรับล้างมือหน้าประตูทางเข้า-ออกสถานศึกษา ห้องเรียน หรืออาคารเรียน โรงอาหาร โรงครัว ห้องน้ำ ห้องสุขา โดมหรืออาคารสถานที่ในร่ม และบริเวณที่มีการสัมผัสร่วมกันต่าง ๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมการล้างมือ และสาธิตพฤติกรรมสุขอนามัยในการล้างมือที่ถูกต้อง สถานศึกษาควรบังคับให้นักเรียน/นักศึกษาล้างมือบ่อย ๆ ด้วยสบู่และน้ำ โดยใช้เวลาอย่างน้อย ๒๐ วินาที

๔.๑๕) สถานศึกษาควรต้องจัดเวลาในการพักรับประทานอาหารกลางวันให้ผู้เรียนได้สลับเวลาพัก และให้เวลาในการพักกลางวันเหลื่อมกัน โดยควรแบ่งช่วงการพักออกเป็น ๓ ช่วง คือ ๑๐.๓๐ น. ๑๑.๓๐ น. และ ๑๒.๓๐ น. เป็นต้น ทั้งนี้ ต้องเน้นมาตรการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) เป็นสำคัญ

๔.๑๖) ควรตั้งคณะกรรมการร่วมที่มาจาก ๓ ฝ่าย ได้แก่ ๑) สถานศึกษา ๒) ผู้ปกครอง/ญาติของผู้เรียน และ ๓) ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น เป็นผู้คัดกรองนักเรียนแต่ละคนว่ามีความพร้อมเพียงใดในการใช้สื่อการเรียนการสอน และการใช้ชีวิตในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ซึ่งหากผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนแบบ Online ก็สามารถใช้เรียนแบบ Online ได้ และหากผู้เรียนที่มีความพร้อม

สำหรับการเรียนแบบ Onsite ก็ให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite โดยไม่จำเป็นว่าครูผู้สอนต้องสอนในที่โรงเรียนเท่านั้น อาจจัดกลุ่มสอนที่สถานที่ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

๔.๑๗) ในช่วงระหว่างที่รอสถานศึกษาเปิดเทอมนี้ สถานศึกษาต่าง ๆ อาจต้องจัดการศึกษาแบบ Pre-learning ก่อนที่จะเปิดเทอมในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อไม่ให้เวลาที่มีอยู่เกิดการสูญเปล่า และยังเป็นการพัฒนาการให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียนด้วย ซึ่งผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่น น่าจะให้ความช่วยเหลือทุกสถานศึกษาในพื้นที่เป็นอย่างดี

๔.๑๘) สำหรับกรณีของสถานศึกษาที่มีความพร้อมจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite ควรมีการกำหนดมาตรการก่อนเปิดเรียน มาตรการระหว่างเปิดเรียน และมาตรการหลังเปิดเรียน โดยให้ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง ดังนี้

#### มาตรการก่อนเปิดเรียน

(๑) สถานศึกษาควรทำการสำรวจข้อมูลครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยง ภายใน ๑๔ วัน หรือมีอาการที่แสดงว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และให้แจ้งสถานศึกษารับทราบโดยทันที

(๒) สถานศึกษาต้องมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน พื้นที่นอนกลางวัน พื้นที่การเรียนรวม โรงอาหาร พื้นที่สนทนาการใช้ Social Distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ

(๓) สถานศึกษาต้องหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา

(๔) สถานศึกษาต้องมีการทำความสะอาดพื้นที่ภายในสถานศึกษาและอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง

(๕) สถานศึกษาต้องกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าสถานศึกษา เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียน ครู และบุคลากรที่มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกรายและทุกครั้ง

(๖) สถานศึกษาต้องมีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ เจลแอลกอฮอล์ บริเวณทางเข้าประตูสถานศึกษา ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง

(๗) สถานศึกษาต้องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของสถานศึกษาแก่ครู บุคลากร และพนักงานของสถานศึกษา ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

(๘) สถานศึกษาต้องจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของสถานศึกษา การสังเกตอาการ และอื่น ๆ

(๙) สถานศึกษาต้องจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยสถานศึกษาที่มีจำนวนนักเรียนมาก อาจแบ่งนักเรียนสลับมาเรียนที่สถานศึกษาแต่ละห้องหรือแต่ละชั้นตามความเหมาะสม และจัดให้มีการเหลื่อมเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน รวมถึงเวลาพักของนักเรียนในแต่ละชั้นปีด้วย

#### มาตรการระหว่างเปิดเรียน

(๑) ผู้ปกครองต้องตรวจวัดอุณหภูมิของนักเรียนทุกครั้งก่อนออกจากบ้านมายังสถานศึกษา หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕°C ต้องไม่ให้นักเรียนมาสถานศึกษา

(๒) พนักงานประจำรถและพนักงานขับรถโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติหน้าที่ทุกคน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ °C จะไม่อนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่และต้องใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งปฏิบัติหน้าที่ และต้องทำความสะอาดถูกรอบ

(๓) พนักงานประจำรถโรงเรียน มีเทอร์โมมิเตอร์ประจำตัว และต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียนก่อนขึ้นรถรับ-ส่งนักเรียนทุกคน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ °C ไม่อนุญาตให้ขึ้นรถ

(๔) นักเรียนต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาขณะที่อยู่บนรถ

(๕) บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษาต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าสถานศึกษา ในกรณีที่พบผู้มีอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ °C หรือมีอาการไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือมีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จะไม่อนุญาตให้เข้ามาภายในบริเวณสถานศึกษา และมีการบันทึกข้อมูลเก็บไว้

(๖) นักเรียน ครู และบุคลากร หรือผู้มาติดต่อกับสถานศึกษาทุกคน ต้องใส่หน้ากากอนามัยขณะที่อยู่ภายในพื้นที่บริเวณสถานศึกษา

(๗) สถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี

(๘) เพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในสถานศึกษา ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น อุปกรณ์การเรียน กีฬา เครื่องดนตรี ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำหลังเลิกเรียนทุกวัน หากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์และของเล่นร่วมกันต้องมีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง รวมถึงไม่อนุญาตให้นำของเล่นส่วนตัวมาใช้ในสถานศึกษา

(๙) สถานศึกษาต้องมีการควบคุมคุณภาพการประกอบอาหารและการจัดการน้ำดื่มในโรงเรียนให้ถูกสุขอนามัย

(๑๐) ยกเลิกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาคบ่าย (Extra Curricular Activities) ทั้งหมด

(๑๑) งดการประชุมหรือจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีคนหมู่มาก

(๑๒) งดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน หรือกีฬาประเภทที่ต้องแข่งขันเป็นทีม

(๑๓) นักเรียนจะได้รับคำเตือนจากครูให้ล้างมือเมื่อจบชั่วโมงเรียนเสมอ หรือเมื่อทำกิจกรรมที่ต้องสัมผัสวัสดุต่าง ๆ โดยมีเจลล้างมือให้บริการหน้าสถานศึกษา ในห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร

(๑๔) นักเรียนและพนักงานทุกคนจะต้องมีขวดน้ำ/กระติกน้ำของตนเอง

(๑๕) ในกรณีที่พบนักเรียนติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือเจ็บป่วย ให้มีผู้ประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข เพื่อดำเนินการคัดแยกและดูแลรักษาผู้เจ็บป่วย

(๑๖) หลีกเลี่ยงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้เครื่องปรับอากาศเป็นเวลาต่อเนื่องเกิน ๒ ชั่วโมง

(๑๗) การจะให้นักเรียนมาหรือไม่มาสถานศึกษาในแต่ละวันให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ปกครอง  
มาตรการหลังเลิกเรียน

(๑) สถานศึกษาต้องแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับนักเรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน

(๒) สถานศึกษาต้องมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และรายงานการติดตามผลให้กับผู้อำนวยการสถานศึกษาทราบเป็นประจำทุกวัน

#### ๔.๑๙) แนวทางการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๑) กรณีแบบระบบปกติ สถานศึกษาที่มีห้องเรียนเพียงพอ ให้จัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๕ คน และต้องจัดแบ่งห้องเรียนออกเป็น ๒ ห้อง แต่ต้องอยู่ในพื้นที่ติดกัน โดยห้องแรกจะจัดการเรียนการสอนโดยครูสอนปกติ ส่วนอีกห้องจะเรียนผ่านการ Live สด แต่ครูผู้สอนสามารถเดินไปมาได้ทั้ง ๒ ห้องได้โดยสะดวก เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี และครูสามารถตอบข้อซักถามของนักเรียนได้ในทันที และเพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียน/นักศึกษาให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียงโต๊ะนักเรียน/นักศึกษาหันหน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน (แทนที่จะหันหน้าเข้าหากัน) เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของไวรัส (เช่น จากการพูด การไอ จาม)

๒) กรณีแบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์ (เรียนที่สถานศึกษา ๑ สัปดาห์ เรียนที่บ้าน ๑ สัปดาห์) สถานศึกษาที่มีนักเรียน/นักศึกษาจำนวนมาก การบริหารจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้ อาจจัดแบ่งสัดส่วนนักเรียน/นักศึกษาออกเป็นสองกลุ่ม (กลุ่มเรียนที่สถานศึกษาและกลุ่มเรียนที่บ้าน) ตามความเหมาะสมเพื่อลดความแออัดในแต่ละห้อง กลุ่มเรียนที่สถานศึกษาให้จัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๕ คน และเพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียน/นักศึกษาให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียงโต๊ะนักเรียน/นักศึกษาหันหน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน (แทนที่จะหันหน้าเข้าหากัน) เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของไวรัส (เช่น จากการพูด การไอ จาม)

กลุ่มเรียนที่บ้านให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ทางระบบดิจิทัลและระบบการเรียนทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยต้องจัดระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑-๒ เมตร ระหว่างผู้เรียนและผู้อาศัยในบ้าน

#### ๕) ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๕.๑) ควรให้สิทธิครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์และสภาพความพร้อมของห้องเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมระหว่างกลุ่มผู้เรียนและสถานศึกษาเป็นสำคัญ เพื่อให้กระบวนการจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักสูตรที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

๕.๒) ครูผู้สอนต้องจัดการศึกษาให้ผู้เรียนทุกคนตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุดัชนีชี้วัดรายวิชาที่หลักสูตรกำหนด ไม่ว่าจะจัดการเรียนในรูปแบบใด แต่ต้องคำนึงถึงผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ นอกจากนี้ ครูผู้สอนควรหารือกันในเรื่องการมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียนเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อนและเป็นภาระให้แก่ผู้เรียนมากเกินไป พร้อมทั้งการปรับปรุงแบบการประเมินให้สอดคล้องเหมาะสมตามบริบทในแต่ละพื้นที่

๕.๓) สถานศึกษาในระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมีความสามารถในการบริหารจัดการ และรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing ได้เป็นอย่างดี สถานศึกษาใดที่มีความพร้อมควรจัดการเรียนการสอนเป็นแบบ Onsite โดยที่ครูผู้สอนและผู้เรียนต้องบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกัน เพราะหลักการจัดการศึกษาเป็นหลักการพัฒนามนุษย์ให้เจริญทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

๕.๔) ส่งเสริมสนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจักระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสถานการณ์ต่าง ๆ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสสอบถามและตอบประเด็นคำถามได้ทันที สามารถนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ได้ ตามหลักเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน



๕.๕) เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ โดยให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน รูปแบบการจัดการเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม

## ๖) ผู้ปกครอง

๖.๑) ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างสถานศึกษากับผู้เรียน เพื่อรับทราบแนวทาง ทำความเข้าใจกระบวนการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จะดำเนินการจัดการศึกษารูปแบบต่าง ๆ และสื่อสารไปถึงตัวผู้เรียนให้มีความชัดเจน อันนำไปสู่แนวทางปฏิบัติที่ถูกต้อง

๖.๒) ควรศึกษาเรียนรู้การใช้โปรแกรมและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และครูผู้สอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้เรียนอยู่เสมอ

๖.๓) ควรจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และติดตั้งโปรแกรมเพื่อรองรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้เรียนเท่าที่จะสามารถดำเนินการได้ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาและครูผู้สอน

๖.๔) กำกับติดตามผู้เรียนให้เข้าร่วมการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวันเวลาที่กำหนด และสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว

๖.๕) ควรกำกับการป้องกันและดูแลให้มีการรักษาสุขอนามัยกับผู้เรียนตั้งแต่ที่พักอาศัย ระหว่างการเดินทาง และเข้าเรียนในสถานศึกษาอย่างเคร่งครัดและสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันและควบคุมการติดเชื้อในสถานการณ์ฉุกเฉินและโรคระบาดตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) ไม่ว่าจะเป็นรับประทานอาหารที่ร้อนและปรุงสุกใหม่ ๆ การใช้ช้อนกลาง การใส่หน้ากากอนามัย การใช้เจลแอลกอฮอล์ หรือวิธีการล้างมือด้วยสบู่ที่ถูกต้องโดยใช้เวลาอย่างน้อย ๒๐ วินาที เป็นต้น

## ๗) นักเรียน/ผู้เรียน/นักศึกษา

๗.๑) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้าตลอดเวลา เพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่เชื้อแบคทีเรียและไวรัส ระหว่างเดินทางจากบ้านมาสถานศึกษา และระหว่างเรียนหรือปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมใด ๆ ในสถานศึกษา

๗.๒) กรณีการเดินทางจากบ้านมายังสถานศึกษาหรือจากสถานศึกษากลับบ้านด้วยรถรับ-ส่งของสถานศึกษาหรือรถโดยสารสาธารณะ เช่น รถตู้/รถรับจ้าง ต้องจัดระยะห่างระหว่างบุคคลให้เหมาะสม และปลอดภัย จัดระเบียบการขึ้นรถ-ลงรถไม่ให้แออัด หลีกเลี่ยงการสัมผัสระหว่างกันและผู้ให้บริการรถรับส่ง

๗.๓) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องเรียนรู้วิธีการปฏิบัติตนให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุข เช่น รับประทานอาหารที่ร้อนและปรุงสุกใหม่ ๆ การใส่หน้ากากอนามัย การใช้เจลแอลกอฮอล์ วิธีการล้างมือด้วยสบู่ที่ถูกต้อง รวมทั้งการรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing เป็นต้น

๗.๔) เด็ก นักเรียน/นักศึกษา ต้องติดตามข่าวสาร ข้อมูลและความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ผ่านครูประจำชั้น หรือผู้อำนวยการสถานศึกษา เพื่อจะได้ทันต่อการเตรียมการในการวางแผนศึกษาเล่าเรียนผ่านวิธีการต่าง ๆ

**๘) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชุมชน ท้องถิ่น ในพื้นที่ที่ตั้งสถานศึกษา**

๘.๑) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องจัดให้มีจุดคัดกรองสุขภาพอนามัยส่วนบุคคลและจุดตรวจวัดอุณหภูมิเด็ก นักเรียน/นักศึกษา ครูหรือผู้ดูแลนักเรียน/นักศึกษา ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานหน้าประตูทางเข้า-ออกสถานศึกษาก่อนเข้าสถานศึกษาทุกวัน หากพบว่าผู้เรียนมีอาการไข้ ร่วมกับอาการไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบให้หยุดเรียนหรือปฏิบัติงานและไปพบแพทย์ทันที

๘.๒) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ต้องมีการประชาสัมพันธ์และให้ความรู้ความเข้าใจกับเด็ก นักเรียน/นักศึกษา และผู้ปกครอง เกี่ยวกับการปฏิบัติตนเพื่อให้ปลอดภัยจากการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามมาตรการของกระทรวงสาธารณสุขและรักษาระยะห่างตามแนวทาง Social Distancing รวมทั้งให้การสนับสนุน เครื่องตรวจวัดอุณหภูมิ เจลแอลกอฮอล์ และอื่น ๆ ที่จำเป็นตามสมควร

๘.๓) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ควรต้องแบ่งทีมกันลงตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของผู้เรียนที่อยู่ในพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อสำรวจปัญหาด้านสุขภาพของผู้เรียน และผู้เรียนจะเก็บสถิติข้อมูลในส่วนนี้แจ้งต่อทางสถานศึกษา เพื่อเป็นมาตรการในการเฝ้าระวังและตรวจสอบสุขภาพของผู้เรียนทุกคน เพื่อสามารถวางแผนในการจัดการเรียนการสอนได้

๘.๔) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ต้องจัดเจ้าหน้าที่ออกสำรวจจำนวนนักเรียนในพื้นที่รับผิดชอบ โดยเฉพาะเด็กที่ประสบปัญหาความยากจน และไม่สะดวกในการเดินทางมาเรียนด้วยตนเอง เพื่อให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการจัดรถรับส่งผู้เรียนไปยังสถานศึกษา

๘.๕) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้การสนับสนุนน้ำยาทำความสะอาด แอลกอฮอล์ล้างมือสำหรับนักเรียน ครู และบุคลากร ให้กับสถานศึกษาในเขตบริการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

**๔.๒.๒ มาตรการระยะยาว**

๑) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำหลักสูตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือโรคติดต่อชนิดอื่นที่อาจจะอุบัติขึ้นใหม่ (ในอนาคต) ที่เน้นการให้ความรู้ระหว่างผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นลำดับแรก โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์

๒) กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำสื่อออนไลน์ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ เพื่อการประชาสัมพันธ์และสร้างความรู้ความเข้าใจให้ผู้เรียนและผู้ปกครองได้เกิดองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) ได้อย่างต่อเนื่องอีกทั้งยังเป็นการสร้างแนวปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางและหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๓) กระทรวงศึกษาธิการต้องหาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วน of กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ในการพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในระดับกระทรวง เพื่อวางนโยบายและมาตรการในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในภาพรวม และระดับพื้นที่เพื่อนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานและบุคคลให้มีความชัดเจนในการจัดการและปฏิบัติ

ทั้งด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความร่วมมือ ด้านสาธารณสุข ด้านประชาสัมพันธ์ ด้านงบประมาณ และด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔) กระทรวงศึกษาธิการควรหาแนวทางปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอนใหม่ โดยเน้นการเรียนการสอนในรูปแบบ Active Learning เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ สังเกต ปฏิบัติ และสามารถแก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเอง ปรับเวลาเรียนในห้องเรียนให้น้อยลงและให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองผ่านวิธีการต่าง ๆ ให้มากขึ้น อาทิ ผ่านการอ่านและการสังเกต ผ่านการศึกษาค้นคว้าทางสื่อต่าง ๆ ผ่านการปฏิบัติและการแก้ไขปัญหา ซึ่งยุคปัจจุบันผู้เรียนหาความรู้เพิ่มเติมผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพิ่มมากขึ้น และการจัดการศึกษาต้องเน้นปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ

๕) กระทรวงศึกษาธิการต้องใช้โอกาสในช่วงที่เกิดวิกฤตการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในการจัดหารูปแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาไทยในอนาคตด้วย เช่น การเก็บข้อมูลวิจัย เรื่อง การจัดระบบการเรียนรู้เพื่อยกระดับสมรรถนะผู้เรียนโดยรูปแบบเชิงบูรณาการ ซึ่งสอดคล้องการเรียนแบบ Onsite On Air และ Online ในแต่ละพื้นที่ย่อมแตกต่างกัน ซึ่งหากมีการเก็บข้อมูล สถิติ งานวิจัย และพัฒนาไปด้วยพร้อม ๆ กันก็จะทำให้มีรูปแบบการจัดการศึกษาในแต่ละบริบทพื้นที่ที่มีความหลากหลายมากขึ้น มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการจัดการศึกษาที่เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น

# บรรณานุกรม

## หนังสือและเอกสารทางวิชาการ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ ๑๒

(พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๙). กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๕๙.

## ยุทธศาสตร์ นโยบายและแผน

ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่มที่ ๑๓๕ ตอนที่ ๘๒ ก, ลงวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๑.

แผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา. คณะกรรมการอิสระเพื่อปฏิรูปการศึกษา, สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ๒๕๖๐.

คำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี. พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อรัฐสภา

วันพฤหัสบดีที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ณ หอประชุมใหญ่ บริษัท ทีไอที จำกัด (มหาชน). <https://www.thaigov.go.th/news/contents/details/21750>.

นโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓ (โดยนายณัฏฐพล ทีปสุวรรณ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ) <http://www.sp2.go.th/sp2/images/meeting/2563/1/001.pdf>

แผน/ยุทธศาสตร์ การเตรียมความพร้อมของกระทรวงศึกษาธิการ ก่อนเปิดภาคเรียน ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

<https://moe360.blog/2020/05/08/%E0%B8%81%E0%B8%B2%E0%B8%A3%E0%B9%80%E0%B8%95%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B8%A2%E0%B8%A1%E0%B8%84%E0%B8%A7%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B9%89%E0%B8%AD%E0%B8%A1%E0%B8%82%E0%B8%AD%E0%B8%87%E0%B8%81/>

## กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓

## บทความทางวิชาการ บทวิเคราะห์ และเอกสารงานวิจัย

พงศ์ทัศ วนิชานันท์. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). การศึกษาพื้นฐานในยุคโควิด-19 : จะเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร ?

ภูษิมา ภิญญูสินวัฒน์. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). จัดการเรียนการสอนอย่างไร ในสถานการณ์โควิด-19 : จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย

เสาวรัจ รัตนคำฟู. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). วิกฤตโควิด-19 รัฐต้องเร่งลดช่องว่างดิจิทัล เพื่อความเท่าเทียมในห้องเรียนออนไลน์

สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI). รัฐต้องทุ่มเททรัพยากรเพื่อแก้วิกฤตการณ์โควิด-19 และลดความเดือดร้อนของประชาชนให้ครอบคลุมและตรงจุด

# ภาคผนวก





คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ  
จัดทำข้อเสนอนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษา  
ในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19)  
ที่เหมาะสมกับสังคมไทย





คำสั่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ ๑๑/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษา  
ในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

โดยที่สถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ได้มีการระบาดอย่างรุนแรงทั่วประเทศ ทำให้มีจำนวนผู้ติดเชื้อทั่วประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว และเกิดสภาวะหยุดชะงัก ไม่สามารถดำเนินภารกิจต่าง ๆ ได้เป็นไปอย่างราบรื่น ทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการศึกษาซึ่งเป็นกลไกหรือเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถและความพร้อมในทุก ๆ ด้าน เพื่อเป็นกำลังพลสำคัญในการพัฒนาประเทศในอนาคตที่ได้รับผลกระทบไม่สามารถดำเนินภารกิจได้อย่างปกติเกิดผลกระทบเป็นวงกว้างทั้งโรงเรียน สถานศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา นักเรียน และผู้ปกครอง ซึ่งไม่สามารถคาดการณ์ได้ว่าการระบาดของโรคดังกล่าวจะสิ้นสุดลงเมื่อใด

คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ตระหนักและเล็งเห็นถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าวเป็นอย่างมาก เพื่อประโยชน์ต่อการดำเนินงานด้านการศึกษา โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปัจจุบัน หรือเหตุการณ์อื่นที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาในลักษณะเช่นเดียวกัน ดังนั้น อาศัยหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมวุฒิสภา พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๗๘ วรรคสอง (๑๙) กล่าวคือ พิจารณาร่างพระราชบัญญัติ กระทู้กิจการ พิจารณาสอบถามข้อเท็จจริงหรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา การพัฒนาการศึกษาในทุกกระดับและทุกรูปแบบของชาติ แต่ไม่รวมถึงการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของกระทรวงศึกษาธิการ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับประชาชน โดยคำนึงถึงความเป็นมาตรฐาน เป็นธรรมและทั่วถึง เน้นความเป็นเลิศทางปัญญา วินัย คุณธรรม จริยธรรม จิตสาธารณะ ความเป็นไทยบนพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข พิจารณาศึกษา ติดตาม เสนอแนะ และเร่งรัดการปฏิรูปประเทศ และแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจ และอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการจึงมีมติตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ประกอบด้วย

**คณะทำงาน**

- |                              |                   |
|------------------------------|-------------------|
| ๑. นายตวง อันทะไชย           | ประธานคณะทำงาน    |
| ๒. นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ   | รองประธานคณะทำงาน |
| ๓. นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา | คณะทำงาน          |
| ๔. พลเอก ประสาท สุขเกษตร     | คณะทำงาน          |
| ๕. นายอน กาจกระโทก           | คณะทำงาน          |
| ๖. นายเฉลา พวงมาลัย          | คณะทำงาน          |
| ๗. นายชาญวิทย์ ผลชีวิน       | คณะทำงาน          |
| ๘. นายทรงเดช เสมอคำ          | คณะทำงาน          |
| ๙. รองศาสตราจารย์...         |                   |

๙. รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร	คณะกรรมการ
๑๐. นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์	คณะกรรมการ
๑๑. ศาสตราจารย์สมพงษ์ จิตระดับ	คณะกรรมการ
๑๒. นายบุรพาทิต พลอยสุวรรณ	คณะกรรมการ
๑๓. นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์	คณะกรรมการ
๑๔. นายทองสุข รวยสูงเนิน	คณะกรรมการ
๑๕. นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล	คณะกรรมการ
๑๖. นายสมควร วรสันต์	คณะกรรมการ
๑๗. นางสาวกาญจนา เปรมภิรักษา	คณะกรรมการ
๑๘. นายสมพร สุขอร่าม	คณะกรรมการ
๑๙. นางปาริชาติ สมบูรณ์	คณะกรรมการ
๒๐. นางนัยนา ตันเจริญ	คณะกรรมการ
๒๑. นายสมบัติ ทองเนียม	คณะกรรมการ
๒๒. นายหงษ์ดี ศรีเสน	คณะกรรมการ
๒๓. นายทรงกลด แสงอร	คณะกรรมการ
๒๔. นายอัมพร กุลาเพ็ญ	คณะกรรมการ
๒๕. นายวุฒิกัทร คงมัน	คณะกรรมการ
๒๖. นายนพรินทร์ ไทยถาวร	คณะกรรมการ
๒๗. นางสาวธิดา กลิ่นกลบ	คณะกรรมการและเลขานุการ
๒๘. นางสาวเบญญา สุขวัฒน์ธนิกกุล	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

ให้คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมนโยบาย คำสั่ง กฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนปัจจัยหรือเงื่อนไขที่เป็นอุปสรรคหรือข้อจำกัดในการจัดการเรียนการสอน ในสภาวะที่เกิดการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ในปัจจุบันหรือเหตุการณ์อื่นที่ก่อให้เกิดสภาพปัญหาในลักษณะเช่นเดียวกัน

๒. รายงานผลการดำเนินงานของคณะกรรมการมาธิการการศึกษาเพื่อพิจารณาและทราบอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ

๓. ดำเนินการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมาธิการมอบหมาย เพื่อนำผลการพิจารณาการศึกษาเสนอต่อคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ต่อไป

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓



(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา



คำสั่งคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ที่ ๑๒/๒๕๖๓

เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษา  
ในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย (เพิ่มเติม)

ตามที่คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ได้มีคำสั่งที่ ๑๐/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๖๓ แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย โดยให้คณะทำงานดังกล่าวมีหน้าที่พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ และรวบรวมนโยบาย คำสั่ง กฎหมาย หลักเกณฑ์ แนวคิด หรือทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกระบวนการเรียน การสอน และรายงานผลการดำเนินงานของคณะทำงานให้คณะกรรมการการศึกษาเพื่อพิจารณาและทราบอย่างต่อเนือง พร้อมทั้งจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ ถือเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญ อันจะนำไปเป็นเครื่องมือในการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

ในการนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของคณะทำงานดังกล่าวประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา จึงมีคำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหารการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย (เพิ่มเติม) ดังนี้

- |                             |          |
|-----------------------------|----------|
| ๑. นายทวี ทะนอก             | คณะทำงาน |
| ๒. นายสุภาพ วงษามาตย์       | คณะทำงาน |
| ๓. นายปุณิกาญจน์ ภูเงิน     | คณะทำงาน |
| ๔. นายบรรจงศักดิ์ สมส่วน    | คณะทำงาน |
| ๕. นายปราโมทย์ เลิศชีวกานต์ | คณะทำงาน |
| ๖. นายวรทัศน์ บุญโคตร       | คณะทำงาน |
| ๗. นายโกวิท หมิ่นทา         | คณะทำงาน |
| ๘. นายถวิล มนตรี            | คณะทำงาน |
| ๙. นายประหยัด วรงค์         | คณะทำงาน |
| ๑๐. นางรสรินทร์ ดาแก้ว      | คณะทำงาน |
| ๑๑. นายอนุศิษฐ์ พรชีโวติ    | คณะทำงาน |

๑๒. นายเกิดมี...

- |                            |          |
|----------------------------|----------|
| ๑๒. นายเกิดมี สอนเมือง     | คณะทำงาน |
| ๑๓. นายอัฐผล ธิรพรพงษ์ศิริ | คณะทำงาน |
| ๑๔. นายภูซงค์ วงศ์กัณหา    | คณะทำงาน |
| ๑๕. นายวิทยา ประวะโย       | คณะทำงาน |
| ๑๖. นายพิสุทธิ์ แสนเมือง   | คณะทำงาน |

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓



(นายตวง อันทะไชย)

ประธานคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา



ประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้จากการประชุม  
คณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา และ  
คณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร  
การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19)  
ที่เหมาะสมกับสังคมไทย



## ประเด็นข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๓

ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings)

### กระทรวงศึกษาธิการ

๑. ควรกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้คณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ได้มีโอกาสร่วมกันตัดสินใจและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา แต่ละแห่ง เนื่องจากการกำหนดกระบวนการเรียนรูแบบเดียว ไม่สามารถใช้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียน และสถานศึกษาทั่วประเทศได้

๒. ควรมีนโยบายที่ให้อิสระในการพิจารณาเปิดสถานศึกษาตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้ในภาพรวม เช่น การประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบ และนอกระบบเปิดเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เป็นต้น

๓. ควรกำหนดนโยบายการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้มีความชัดเจน ครอบคลุมรอบด้าน โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ แล้วกระทรวงศึกษาธิการควรปรับเป็นหน่วยงานกลาง คอยทำหน้าที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาที่ขาดแคลนงบประมาณ และความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น การจัดฝึกอบรมทักษะการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยีแก่ครูผู้สอน การพิจารณาบรรจุครูครบชั้นเรียน การจัดหาอุปกรณ์เพื่อใช้เป็นที่ประกอบการเรียนการสอนที่สามารถตอบสนองความต้องการศึกษาเป็นรายบุคคลกับผู้เรียนได้ เป็นต้น เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดดังกล่าว และสอดคล้องกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) ทั้งนี้ การเปิดโอกาสให้สถานศึกษามีอิสระในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน จะส่งผลให้การกระจายอำนาจสมบูรณ์มากขึ้น

๔. ควรพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการศึกษาในสถานการณ์โควิดของกระทรวงศึกษาธิการ เพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบและสนับสนุนการดำเนินงานในภาพรวมตามความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่ ตั้งแต่ด้านวิชาการ ด้านการบริหารงานบุคคล ด้านการจัดการเรียนการสอน และงบประมาณที่สอดคล้องกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) เนื่องจากการให้อิสระในการออกแบบการจัดการเรียนการสอนกับพื้นที่ จะช่วยลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แล้วยังสามารถช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงประชาชนทุกกลุ่มได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับกลุ่มประชาชนที่มีฐานะยากจน

๕. ควรมีนโยบายที่เปิดโอกาสให้สถานศึกษาแห่งเดียวสามารถปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น สถานศึกษาแห่งเดียวเลือกประยุกต์ใช้

รูปแบบการเรียนการสอนทั้งระบบการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning Television: DLTV) กับทุกระดับชั้น หรือบางช่วงชั้นอาจเลือกใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือบางช่วงเดือนอาจให้นักเรียนสลับกันมาเรียนตามเลขที่ (คี่-คู่) เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งเช่นเดียวกับโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหงได้ เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความพร้อมและประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่แตกต่างกันออกไป

๖. ควรเร่งวางระบบกระจายห้องเรียนให้กับสถานศึกษาประจำจังหวัดทั้งขนาดใหญ่ และขนาดกลาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนอนุบาล เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) เป็น “โรงเรียนขนาดพอดี” โดยอาจทบทวนการกระจายห้องเรียนดังกล่าวออกไปใช้พื้นที่ของโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่บริเวณใกล้เคียง และจัดสรรครูและบุคลากรทางการศึกษาไปประจำให้ครบทุกช่วงชั้นเรียน แต่หากสถานศึกษาใดประสบปัญหาขาดแคลนครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถพิจารณาทบทวนบรรจุลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งปัจจุบันพบมีลูกจ้างชั่วคราวจำนวนกว่า ๔๐,๐๐๐ คนทั่วประเทศ ที่มีทักษะ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนเป็นอย่างดีแล้ว มาบรรจุเป็นครู (กรณีพิเศษ) เช่นเดียวกับที่กระทรวงสาธารณสุขพิจารณานั้น

๗. ควรปฏิรูประบบการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานด้วยการกำหนดแผนการขับเคลื่อนการศึกษาออกเป็น ๒-๓ ระยะ ได้แก่ ระยะ ๑-๒ ปี ระยะ ๕ ปี ระยะ ๑๐-๑๕ ปี เพื่อกำหนดกรอบการสร้างความสามารถในการเรียนรู้ตามบริบทและความพร้อมในแต่ละช่วงชั้นที่เหมาะสม โดยเน้นให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะตามหลักสูตรที่กำหนดเป็นสำคัญ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ไม่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา เช่น วิชาพลศึกษา วิชาดนตรี วิชาศิลปะ เป็นต้น จึงอาจส่งผลกระทบต่อเป็นวงกว้างได้ในระยะยาว อีกทั้งยังขัดต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งหวังให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) เป็นต้น

๘. ควรมีการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) โดยกำหนดหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เพิ่มเติมไว้ในสัดส่วนของโครงสร้างการบริหารราชการของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความชัดเจน จึงจะสอดคล้องกับข้อมูลที่สมพันธ์สมาคมครูแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือมาถึงคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้การสนับสนุนร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมคำสั่งคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๑๙/๒๕๖๐ พ.ศ. .... ตามระเบียบวาระที่ ๑.๕ ที่ต้องการให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมสอดรับกับแนวทางการบริหารงานของภาครัฐ

๙. ควรจัดอบรมการใช้อุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอน และโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา สามารถใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อจัดการเรียนการสอน รวมทั้งสอนให้ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้

## สถานศึกษา

๑๐. ควรจัดทำโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน เช่น โปรแกรม Cisco Webex Meetings, Microsoft Teams, Zoom ซึ่งสามารถบันทึกการสอน นำเสนอข้อมูลไปยังหน้าจอเครื่องอื่น และส่งไฟล์เอกสารต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑๑. ควรจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับครูและนักเรียน เช่น กราฟิกส์แท็บเล็ต แทนการนำเสนอข้อมูลบนกระดานดำ และซิมการ์ดโปรอินเทอร์เน็ทแบบไม่จำกัด เป็นต้น

๑๒. ควรจัดทำระบบการจัดการเรียนรู้ (Learning Management System) ผ่านเว็บไซต์เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ครูผู้สอน ผู้เรียน และผู้ดูแลระบบ โดยที่ครูผู้สอนสามารถนำเสนอเนื้อหาและสื่อการสอนขึ้นเว็บไซต์เป็นรายวิชาตามที่ได้ขอใช้ระบบ เพื่อให้ผู้เรียนเข้าถึงเนื้อหา และกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว ไม่ว่าจะเป็นการจัดทำแบบฝึกหัด ส่งการบ้าน และการจัดสอบออนไลน์ เช่น ระบบจัดการเรียนการสอน Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment (Moodle)

๑๓. ควรจัดทำช่องทางการติดต่อสื่อสารข้อมูลกับผู้ปกครองโดยตรง เช่น แอปพลิเคชันไลน์ ที่สามารถสนทนา สร้างกลุ่ม ส่งข้อความ ลงรูปภาพต่าง ๆ เพื่อติดตามและแก้ไขปัญหาระหว่างการจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากขึ้น

๑๔. ควรจัดเตรียมเอกสารประกอบการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้น และจัดอบรมการใช้งานโปรแกรมสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

#### ครูและบุคลากรทางการศึกษา

๑๕. ควรเข้ารับการอบรมหรือศึกษาเรียนรู้การใช้โปรแกรมและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอนใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับผู้เรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนมีโอกาสสอบถามและตอบประเด็นคำถามได้ทันที

#### ผู้ปกครอง

๑๖. ควรเรียนรู้การใช้โปรแกรมและอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศประกอบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบใหม่ ๆ ที่สอดคล้องและเชื่อมโยงกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาและครูผู้สอน เพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ของผู้เรียนอยู่เสมอ

๑๗. ควรจัดหาอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน และติดตั้งโปรแกรมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้กับผู้เรียน เพื่ออำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนระหว่างสถานศึกษาและครูผู้สอน รวมถึงกำกับติดตามนักเรียนให้เข้าร่วมการเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตามวันเวลาที่กำหนด และสังเกตปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว

#### นักเรียน

๑๘. ควรทบทวนบทเรียนและให้ความสนใจกับการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์อยู่เสมอ แต่หากระหว่างเรียนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผู้เรียนเกิดความสงสัยหรือไม่เข้าใจประเด็นใด ควรสอบถามครูผู้สอนหรือนำไฟล์บันทึกการสอนมาทบทวนซ้ำเพื่อให้เข้าใจเนื้อหาที่ครบถ้วน

-----

**ประเด็นข้อเสนอแนะ**  
**เกี่ยวกับแนวทางการจัดทำรายงานการพิจารณาการศึกษา**  
**เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙**  
**(COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย**  
**ของคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา**  
**ครั้งที่ ๗/๒๕๖๓ เมื่อวันที่พุธที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๖๓**

---

(ระหว่างเวลา ๑๖.๐๗-๑๖.๐๘ นาฬิกา) นายชาญวิทย์ ผลชีวิน กรรมการ ได้ให้ข้อเสนอแนะ ต่อที่ประชุมว่า

การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ จะเน้นการศึกษาแบบ Online เป็นหลัก ซึ่งในส่วนนี้ควรเน้นส่งเสริมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑. ด้านสุขภาพพลานามัยของผู้เรียน แม้จะเป็นการเรียนการสอนแบบ Online แต่ก็ควรเน้นให้ผู้เรียนออกกำลังกายสม่ำเสมอด้วย

๒. ด้านโภชนาการ การเรียนการสอนแบบ Online ทำให้ผู้เรียนต้องอยู่กับเทคโนโลยีและหน้าจอมากขึ้น ส่งผลให้ผู้เรียนเลือกทานขนมอบกรอบมากขึ้นและพักผ่อนไม่เพียงพอ ซึ่งในระยะยาวอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้เรียนได้

๓. ควรจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เนื่องจากการจัดการเรียนการสอนแบบ Online เพียงรูปแบบเดียว อาจส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเครียดมากเกินไป

๔. ควรเน้นสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และทักษะอาชีพเข้าในกิจกรรมการเรียนการสอนในทุกรายวิชา เพื่อพัฒนาองค์ความรู้ของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณธรรม จริยธรรม และงานอาชีพเป็นสำคัญ

(ระหว่างเวลา ๑๖.๐๘-๑๖.๑๐ นาฬิกา) พลเอก อู๊ด เบื้องบน ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้ให้ข้อเสนอแนะ ต่อที่ประชุมว่า

๑. การเรียนการสอนแบบ Online ควรพิจารณาถึงความพร้อมของผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากผู้เรียนแต่ละคนมีความพร้อมและมีขีดความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีที่แตกต่างกัน เช่น ผู้เรียนที่เล่นเกมคอมพิวเตอร์หรือเกมออนไลน์จะมีความสามารถในการใช้สื่อเทคโนโลยีมากกว่าผู้เรียนที่ไม่เล่นเกม

๒. การจัดการเรียนการสอนแบบ Online อาจเป็นการสร้างภาระให้แก่ผู้ปกครองมากเกินไป

๓. ควรส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพพลานามัยที่ดี

(ระหว่างเวลา ๑๖.๑๐-๑๖.๑๑ นาฬิกา) พันตำรวจตรี ยงยุทธ สารสมบัติ ที่ปรึกษาคณะกรรมการ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมว่า

- ควรเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ โดยสอนให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ และจัดระบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีใช้การเรียนรู้จากการท่องจำเพื่อสอบเท่านั้น



(ระหว่างเวลา ๑๖.๑๑-๑๖.๑๗ นาฬิกา) นายวีระศักดิ์ พุทธะกุล ที่ปรึกษาคณะกรรมธิการ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขควรร่วมกันกำหนดมาตรฐานกลางในการจัดการศึกษาช่วงสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ เพื่อใช้เป็นมาตรฐานกลางให้ทุกสถานศึกษา หรือสถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถพิจารณากำหนดวันเปิด-ปิดภาคการศึกษาได้ตามความเหมาะสมในแต่ละพื้นที่

๒. ปัจจุบันมีผลการวิจัยว่า การปิดภาคเรียนเป็นระยะเวลาสั้น ส่งผลให้ความรู้ของผู้เรียนลดลงถึงร้อยละ ๓๐

๓. หากมีการเปิดภาคการศึกษาใหม่ ควรมีการทบทวนบทเรียนเดิมให้กับผู้เรียนก่อนจะเริ่มเรียนรู้เนื้อหาใหม่

๔. ควรกระจายอำนาจให้สถานศึกษาแต่ละแห่งสามารถจัดหลักสูตรแกนกลางเองได้ว่ามีอะไรบ้างที่สถานศึกษาทุกแห่งควรให้ผู้เรียน เนื่องจากปัจจุบันผลการศึกษาของเด็กไทยมีคุณภาพลดลงเมื่อเทียบกับประเทศเพื่อนบ้าน เช่น การเพิ่มหลักสูตรท้องถิ่น เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับท้องถิ่นและรู้จักการแบ่งปันในพื้นที่ของตน

(ระหว่างเวลา ๑๖.๑๗-๑๖.๑๘ นาฬิกา) นางสุนี จิงวิโรจน์ กรรมธิการ ได้ให้ข้อเสนอแนะต่อที่ประชุมว่า

๑. การจัดการเรียนการสอนแบบ Online ต้องพิจารณาความพร้อมของผู้ปกครองเป็นสำคัญ

๒. ควรเน้นหลักสูตรการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่พลเมือง และศีลธรรมประกอบด้วย เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่ครบถ้วน

-----

## ประเด็นข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

ของคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร

การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings)

(ระหว่างเวลา ๑๐.๒๓-๑๐.๓๐ นาฬิกา) รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร คณะทำงาน ได้กล่าว  
ต่อที่ประชุมว่า

๑. นโยบายควรเน้นจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามหลักสูตรที่มีความเสมอภาค และมีคุณภาพในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ พร้อมทั้งเน้นการควบคุมโรคตามที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (ศบค.) กำหนดมาใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ เช่น การใส่หน้ากากอนามัย การตรวจวัดอุณหภูมิ การล้างมืออย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

๒. นโยบายควรเน้นกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติในภูมิภาค โดยเปิดโอกาสให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันออกแบบและจัดแผนการศึกษาที่สอดคล้องกับกระทรวงสาธารณสุขกำหนด จึงจะครอบคลุมสภาพปัญหาของสังคมและเศรษฐกิจในภูมิภาคต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้กำกับ ประสาน และวางแผนการเตรียมความพร้อมที่เหมาะสมกับบริบทของแต่ละจังหวัดอย่างจริงจัง

๓. ควรกำหนดแนวปฏิบัติให้ผู้ว่าราชการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานส่วนกลางในพื้นที่ทำหน้าที่คอยกำกับติดตามการจัดการศึกษาเป็นระยะทุก ๓ เดือน และกระทรวงศึกษาธิการควรเร่งออกแบบการศึกษาช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษานำผลจากการดำเนินงานระยะสั้นไปออกแบบการจัดการศึกษาในระยะยาว เช่น ๕ ปี ๑๐ ปี เป็นต้น

๔. ควรมีนโยบายที่ให้อิสระในการพิจารณาเปิดสถานศึกษาตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ เนื่องจากที่ผ่านมากระทรวงศึกษาธิการได้มีนโยบายการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กำหนดไว้ชัดเจนแล้ว จึงไม่ควรกำหนดนโยบายไว้ในภาพรวม เช่น การประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบเปิดเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เป็นต้น

๕. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำหลักสูตรป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เน้นให้ความรู้ระหว่างผู้ปกครองและผู้เรียนเป็นลำดับแรก โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ที่สอดแทรกปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความรู้และรายได้ให้กับครอบครัวของผู้เรียนก่อนเปิดเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) ให้อย่างเหมาะสม

๖. ควรกระจายงบประมาณจากส่วนกลางไปเพิ่มให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้มีคุณภาพมากขึ้น เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษามีงบประมาณใช้ในพื้นที่เพิ่ม หรือสำรองใช้ในการแก้ไขปัญหาที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เช่น การจ่ายค่าตอบแทนเป็น

กรณีพิเศษให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ได้รับผลกระทบ จึงจะเกิดเป็นขวัญและกำลังใจให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาสามารถดำเนินงานต่อไปได้

(ระหว่างเวลา ๑๐.๓๐-๑๐.๓๒ นาฬิกา) พลเอก ประสาท สุขเกษตร คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- กระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานและติดตามการดำเนินงานจากกระทรวงอื่นอย่างใกล้ชิด ก่อนกำหนดแผนการดำเนินการในรูปแบบต่าง ๆ เช่น ศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (ศบค.) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน (ทุกจังหวัด) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่ในแต่ละจังหวัด อำเภอ และสถานศึกษา

(ระหว่างเวลา ๑๐.๓๒-๑๐.๔๐ นาฬิกา) นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ รองประธานคณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. หากปัจจุบันมีกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องรองรับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่แล้ว กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งดำเนินการสนับสนุนระบบการบริหารจัดการภายในสถานศึกษาแต่ละจังหวัดทันที

๒. หากปัจจุบันยังไม่มีแนวปฏิบัติตามข้อ ๑ กระทรวงศึกษาธิการควรเร่งทบทวนปรับกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ออกเป็นนโยบาย เพื่อเพิ่มความรวดเร็วในการสนับสนุนระบบการบริหารจัดการของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เช่น นักเรียนจำนวน ๔๐-๕๐ คน จะจัดรูปแบบการเรียนการสอนหรือแบ่งพื้นที่การเรียนรู้อย่างไร ครูผู้สอนต้องเข้าสอนประจำห้องเรียนกี่ครั้ง และออกแบบการรับประทานอาหารกลางวันให้ผู้เรียนอย่างไร โดยคำนึงถึงเรื่องการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) หรือจัดรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนในแต่ละพื้นที่ เช่น กำหนดให้มีการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสามารถไปโรงเรียนได้ แต่ขณะที่พื้นที่ไม่ปลอดภัยจะมีการเรียนรู้หลักผ่านทาง On Air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ และมีการเรียนรู้เสริมผ่านระบบ Online โดยกำหนดยุทธศาสตร์ให้มีความชัดเจนว่า ผู้เรียนจะต้องเรียนรู้ครบหลักสูตร มีสมรรถนะ และเรียนครบเวลา ตามนโยบายการปรับโครงสร้างเวลาเรียนในแต่ละช่วงชั้นที่กระทรวงศึกษากำหนด เพราะปัจจุบันการศึกษาไทยใช้ระบบเวลา (Time System) ในการจัดการศึกษาเป็นสำคัญ แต่หากมีกระบวนการกระจายอำนาจให้คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) เขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่เป็นส่วนกลางคอยสนับสนุนให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนร่วมกันออกแบบหลักสูตรและบูรณาการรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ที่เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สถานศึกษาแต่ละแห่งได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น กระทรวงศึกษาธิการจึงควรปรับลดบทบาทการดำเนินงานให้เหลือเพียง “กำหนดความสามารถหรือสมรรถนะของผู้เรียนในแต่ละช่วงชั้นให้มีความชัดเจนโดยไม่กำหนดระยะเวลา” และประสานงานกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (พม.) และกระทรวงสาธารณสุข เป็นต้น เพื่อร่วมบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษา เนื่องจากปัจจุบันในแต่ละพื้นที่จังหวัดต่างมีแกนนำอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) อาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.) องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) และหน่วยงานอื่นอีกจำนวนมาก จะเข้าไปมีส่วนร่วมและช่วยส่งเสริมเพื่อบูรณาการความมั่นคงด้านสุขภาพให้สอดคล้องกับระบบการจัดการศึกษา

ในชุมชนแต่ละพื้นที่อย่างไร และปัจจุบันมีบางชุมชนได้จัดตั้งหน่วยงานหรือกลุ่มอาสาสมัครเข้าไปสนับสนุนเรื่องดังกล่าวด้วยแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องรอความช่วยเหลือจากกระทรวงใด

๓. เกณฑ์การประเมินผลสำเร็จของครูและบุคลากรทางการศึกษาควรรวมข้อมูลด้านผลผลิต (Outputs) และผลลัพธ์ (Outcome) หลังการดำเนินงานด้วย เนื่องจากปัจจุบันคนส่วนใหญ่ขาดความรับผิดชอบในผลของการกระทำตามบทบาทหน้าที่ของผู้กระทำ ไม่ว่าจะผู้นั้นจะดำรงตำแหน่งใดในทางสังคม ล้วนส่งผลต่อกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นสำคัญ

**(ระหว่างเวลา ๑๐.๔๐-๑๐.๔๒ นาฬิกา) นายอน กาจกระโทก คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการควรประสานงานกับภายในส่วนราชการในส่วนกลางของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความชัดเจนก่อน ไม่ว่าจะป็นสำนักงานปลัดกระทรวง สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา และสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) ก่อนจะออกเป็นนโยบายและสร้างความเข้าใจไปยังเขตพื้นที่หรือสถานศึกษา

๒. ควรบูรณาการความร่วมมือกับพื้นที่ในรูปแบบใดกับกระทรวงสาธารณสุข องค์การบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (องค์การมหาชน) (อพท.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและภาคเอกชนอย่างไร เพื่อจัดรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ

๓. กระทรวงศึกษาธิการควรจัดทำหลักสูตรป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เน้นให้ความรู้ระหว่างผู้ปกครองและนักเรียนเป็นลำดับแรก โดยการใช้รูปแบบการเรียนการสอนออนไลน์ ก่อนเปิดภาคเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้ที่เชื่อมโยงกับกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม (Active Learning) ได้อย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการสร้างแนวทางการปฏิบัติเพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

**(ระหว่างเวลา ๑๐.๔๒-๑๐.๔๗ นาฬิกา) นายทรงเดช เสมอคำ คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. สนับสนุนให้ผู้เรียนในระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาได้รับการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความปลอดภัยสามารถเริ่มไปโรงเรียนได้ทันที โดยลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่งตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เช่น การสลับเวลาเรียน เนื่องจากการเรียนรู้หลักผ่านทางการ On Air ของมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมในพระบรมราชูปถัมภ์ อาจไม่สามารถตอบสนองให้สถานศึกษาและผู้เรียนที่ขาดความพร้อม ร่วมสร้างรูปแบบการเรียนการสอนใหม่ให้เกิดสมรรถนะตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดได้

๒. ควรกระจายอำนาจสู่ผู้ปฏิบัติในระดับจังหวัด โดยเปิดโอกาสให้ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษาร่วมกันออกแบบและจัดแผนการศึกษาที่สอดคล้องกับกระทรวงสาธารณสุข และศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (ศบค.) กำหนด

๓. ปัจจุบันการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาอาจดำเนินการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ หรือประยุกต์ใช้รูปแบบการเรียนการสอนได้หลายวิธีตามความเหมาะสม เช่น สลับช่วงเวลาเรียน เพื่อลดจำนวนนักเรียนลงกึ่งหนึ่ง เนื่องจากสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่มีความพร้อมและประสบปัญหาการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่แตกต่างกันออกไป จึงจะส่งผลให้ครูมีภาระงานมากขึ้น และอาจจัดสรรครู และบุคลากรทางการศึกษาไปประจำห้องเรียนได้ไม่ครบทุกช่วงชั้น

๔. หลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายมีความเข้มข้นทางวิชาการของเนื้อหาที่แตกต่าง กัน ดังนั้น ควรมีการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการไม่มาก อาจเลือกใช้วิธีการ เรียนรู้แบบ On Air เพื่อลดภาระการจัดห้องเรียนในสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาหลายแห่งมีพื้นที่จำกัด แต่มีจำนวนนักเรียนมาก จึงไม่สามารถขยายห้องเรียนออกไปได้ ส่วนกลุ่มรายวิชาที่มีความเข้มข้นทางวิชาการ มาก จะไม่สามารถใช้รูปแบบการเรียนการสอนดังกล่าวได้ ควรรอรับการเรียนรู้แบบ Onsite ในพื้นที่ที่มีความ ปลอดภัยแล้ว แต่ในส่วนเรื่องอื่น ๆ กระทรวงศึกษาธิการควรปล่อยให้ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาเอง เช่น การแบ่งกลุ่มผู้เรียน การรับประทานอาหาร กลางวัน ฯลฯ แต่ต้องเป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

(ระหว่างเวลา ๑๐.๔๗-๑๐.๕๕ นาฬิกา) นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อ ที่ประชุมว่า

เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และกำลังจะเข้าสู่สถานการณ์ปกติ เริ่มเปิดเรียนได้ตามความเหมาะสม จึงควรหาวิธีการเรียนอย่างไร โดยตระหนักถึงความสำคัญของ “การใช้หลักสูตรเดียวกัน และมีเป้าหมายให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะครบถ้วนตามที่ กระทรวงศึกษาธิการกำหนด” และจากการศึกษาหลักสูตรฐานสมรรถนะแล้วพบว่า หลักสูตรที่เป็นฐานสมรรถนะ (Competency-based) คือ มุ่งไปยังพฤติกรรมที่ผู้เรียนโดยตรง ยึดความสามารถที่ผู้เรียนพึงปฏิบัติได้เป็นหลัก เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้เรียนจะมีทักษะและความสามารถในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม เมื่อผ่านการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับแผนปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาที่กำหนดไว้ว่า ให้หลักสูตรฐานสมรรถนะนั้นเป็นแนวทางในการ ปฏิรูปหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน เพื่อมุ่งให้เกิดการตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะหลักที่จำเป็นสำหรับการทำงาน การแก้ปัญหา และการดำรงชีวิต ดังนั้น ระบบการเรียนการสอนออนไลน์ ออฟไลน์ต้องมุ่งกำหนดวิธีการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะเป็นสำคัญ เช่นเดียวกับสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ปัจจุบันเปิดเรียนตามปกติแล้วและไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) แต่อย่างไรก็ดี ซึ่งเห็นว่ากระบวนการคัดกรองผู้เรียน ของสาธารณรัฐประชาชนจีนมีมาตรการป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดดังกล่าวและสอดคล้องกับ มาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ที่มีความชัดเจน โดยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการ ใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) ให้เกิดขึ้นในสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตั้งแต่การเข้าแถว และ ระหว่างชั่วโมงเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนใส่หน้ากากอนามัย การตรวจวัดอุณหภูมิ การล้างมืออย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น จึงเห็นได้ว่าศักยภาพของคนยุคใหม่มีความจำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ โดยนำความคิดหลักเหล่านี้ไปใช้ กับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคปัจจุบัน ให้เป็นพื้นฐานป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นอีกในอนาคตแก่ผู้เรียนได้ จากการ “ดำเนินงานเชิงรุก” ด้วยการสร้างวัฒนธรรมการศึกษาจากห้องเรียน และขยายไปสู่ครอบครัว ชุมชน และสังคมได้ โดยไม่จำเป็นต้องหนีกระบวนการสร้างความรู้จากหลักสูตรเดิมที่มีอยู่ แล้วเร่งสร้างกระบวนการ เชิงรุกให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติให้เป็นระบบการดำเนินงานในรูปแบบใหม่ที่ชัดเจน โดยใช้ห้องเรียนและผู้เรียนเป็นฐาน เช่นเดียวกับวิชาสุขศึกษา ที่ปรับการปฏิบัติในชีวิตประจำวันให้สอดคล้อง



กับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) โดยไม่จำเป็นต้องปรับหลักสูตรที่อาจส่งผลกระทบต่อผู้เรียนในอนาคต

ทั้งนี้ เป้าหมายของการเรียนรู้ คือ การสร้างเพื่อยกระดับคุณภาพผู้เรียนให้เต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันจริงได้ จึงจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียนทุกคนที่พึงมี ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการศึกษาควรพิจารณาว่าหลักสูตรต้องการวัดและประเมินผลอย่างไร ควรเน้นประเมินความสามารถด้านการแสดงออก ความคิด และค่านิยมจากการปฏิบัติของผู้เรียนหรือไม่ แล้วนำผลที่ได้รับจากการตัดสินใจปฏิบัติของผู้เรียนมาใช้ประเมินผล จึงจะได้รับผลการเรียนรู้ที่มีคุณภาพเชิงประจักษ์ที่สถานศึกษาสามารถประเมินผลเองได้ แต่ที่ผ่านมาเรากลับให้ความสำคัญกับ “การสอบเท่านั้น” จึงส่งผลให้สถานศึกษาสอนไม่ทันเนื้อหา จึงเสริมกระบวนการเรียนรู้วิธีต่าง ๆ เพื่อเตรียมส่งให้ผู้เรียนเข้าสอบเพียงอย่างเดียว ซึ่งขัดกับเป้าหมายของการเรียนรู้ที่จะพัฒนาศักยภาพผู้เรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนเข้าถึงวิธีการเรียนการสอนแบบท่องจำเสมอมา

(ระหว่างเวลา ๑๐.๕๕-๑๑.๐๒ นาฬิกา) นายบุรพาทิศ พลอยสุวรรณ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. การบริหารการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรกระจายอำนาจส่วนกลางไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาได้มีโอกาสร่วมกันตัดสินใจและออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยกระทรวงศึกษาธิการไม่ต้องกำหนดรูปแบบที่ตายตัว แต่คำนึงถึงสภาพความพร้อมของแต่ละพื้นที่เป็นสำคัญ เนื่องจากนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการที่กำหนดรูปแบบตายตัวนั้นอาจส่งผลกระทบต่อพื้นที่ และสถานศึกษาที่ขาดความพร้อมได้

๒. การจัดการศึกษาตามหลักสูตรที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดนั้น มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่หลากหลายอยู่แล้ว จึงควรให้สิทธิครูผู้สอนได้ออกแบบการจัดการเรียนการสอนตามสถานการณ์และสภาพความพร้อมของห้องเรียน โดยเปิดโอกาสให้ครูเป็นผู้พิจารณาตามความเหมาะสมระหว่างกลุ่มผู้เรียน และสถานศึกษาเป็นสำคัญ

๓. ระบบการจัดการศึกษาควรกำหนดให้ผู้อำนวยการสถานศึกษาเป็นผู้ประเมินตามสภาพสถานศึกษาเอง และลดความเข้มข้นในการประเมินผลจากส่วนกลางเป็นสำคัญ เนื่องจากปัจจุบันมีการบังคับใช้ระบบการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ จึงควรปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับการจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กล่าวคือ หากระบบการจัดการศึกษาของประเทศบังคับให้สถานศึกษาทำตามที่ส่วนกลางหรือระบบการประเมินผลกำหนด ขาดความยืดหยุ่นทางการบริหารก็จะส่งผลกระทบในภาพรวมเป็นวงกว้างตั้งแต่สถานศึกษา ระบบการจัดการศึกษา และเกณฑ์การประเมินผล ดังนั้น จึงควรเร่งปรับเกณฑ์การประเมินผลการเรียนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่จะกระจายอำนาจไปยังห้องเรียนหรือสถานศึกษา

๔. บทบาทอำนาจหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรคำนึงถึงประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยยึดหลักการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ให้สอดคล้องกับการกระจายอำนาจที่จะกำหนดใหม่ด้วย เช่น กรณีของอำนาจหน้าที่และงบประมาณ หากงบประมาณถูกกำหนดหรือจำกัดให้อยู่ที่ส่วนกลางเช่นเดิม งบประมาณก็จะเป็นตัวกำหนดบทบาทหน้าที่ทั้งหมด เพราะหน่วยปฏิบัติต้องทำตามภายใต้เงื่อนไขของงบประมาณอยู่เสมอ ดังนั้น หากจะกระจายอำนาจก็ไม่ควรกำหนดงบประมาณให้คงอยู่กับส่วนกลาง ไม่เช่นนั้นจะไม่เกิดผลที่เป็นรูปธรรมได้

๕. ควรทบทวนบทบาทหน้าที่การกระจายงบประมาณจากส่วนกลางไปเพิ่มให้สถานศึกษาจัดการศึกษา ที่มีคุณภาพมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการลดงบประมาณของส่วนกลางลง เพื่อให้เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษามีงบประมาณใช้ในพื้นที่เพิ่มขึ้น อาจส่งผลกระทบต่อบุคคลหรือโครงการของส่วนกลางได้ ซึ่งจำเป็นต้องหาแนวทางสำรองที่จะแก้ไขปัญหาต่อไป แต่หากไม่ปรับโครงสร้างงบประมาณจากส่วนกลาง ก็จะส่งผลให้นโยบายกระจายอำนาจไม่เกิดผลประการใด

๖. นโยบายการบริหารจัดการศึกษาในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรคำนึงถึงผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์และผู้ด้อยโอกาสทุกช่วงวัย ตลอดจนผู้ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นกรณีพิเศษด้วย

**(ระหว่างเวลา ๑๑.๐๒-๑๑.๐๔ นาฬิกา) นายอัมพร กุลาพิัญญ คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ที่ผ่านมาเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ได้ตระหนักและสร้างความเข้าใจถึงสภาพปัญหาและบริบทการบริหารจัดการศึกษาเป็นอย่างดี จึงจัดตั้งกลุ่มดำเนินการเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) แล้วพบว่า ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในการดูแลบุตรหลานเป็นอย่างดี และสนับสนุนให้ผู้เรียนใช้สื่อเทคโนโลยีในการเรียนการสอนอย่างเต็มกำลัง และในส่วนที่เป็นปัญหาและอุปสรรคกลับพบข้อจำกัดบางประการ เช่น บางครอบครัวและสถานศึกษาขาดอุปกรณ์ในการจัดการเรียนการสอน สถานที่และครูผู้สอนขาดความพร้อมในด้านการใช้สื่ออุปกรณ์เทคโนโลยี แต่ทุกภาคส่วนในจังหวัดต่างต้องการให้ผู้เรียนมีสมรรถนะตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด จึงใช้จังหวัดเป็นฐาน (โมเดล) ทำหน้าที่คอยสนับสนุนความพร้อม สร้างความพยายามในการเข้าถึงข้อมูล เพื่อส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ ติดตามและประเมินผล ถือเป็นความช่วยเหลือความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา แล้วยังสามารถช่วยขยายโอกาสทางการศึกษาให้เข้าถึงชุมชนได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

**(ระหว่างเวลา ๑๑.๐๔-๑๑.๐๖ นาฬิกา) นายวุฒิกัทธ คงมั่น คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการควรมีนโยบายที่ให้อิสระในการพิจารณาเปิดสถานศึกษาตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ โดยไม่จำเป็นต้องมีการประกาศให้สถานศึกษาทุกแห่งของรัฐและเอกชน ทั้งในระบบและนอกระบบเปิดเรียนพร้อมกันทั่วประเทศในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เนื่องจากผู้ปกครองมีภาระหน้าที่ต้องทำงานหาเลี้ยงครอบครัว

๒. กระทรวงศึกษาธิการควรกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น เพื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและผู้อำนวยการสถานศึกษาร่วมกันออกแบบกระบวนการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง เนื่องจากการกำหนดกระบวนการเรียนรู้อย่างเดียว ไม่สามารถใช้ตอบโจทย์ความต้องการของผู้เรียนและสถานศึกษาทั่วประเทศได้

๓. ควรกำหนดกรอบการสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามบริบทและความพร้อมในแต่ละช่วงชั้นที่เหมาะสม โดยเน้นให้ผู้เรียนบรรลุสมรรถนะตามหลักสูตรที่กำหนดเป็นสำคัญ เนื่องจากรูปแบบการเรียนการสอนผ่านสื่อออนไลน์ไม่สามารถใช้ได้กับทุกวิชา จึงควรมหามาตรการป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดดังกล่าวที่สอดคล้องกับมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการใช้ชีวิตรูปแบบใหม่ (New Normal) ในระยะยาวด้วย

**ผลการพิจารณา :** ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็นควร ดังนี้

๑. เห็นควรให้นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์ คณะทำงาน และฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ ร่วมกันจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเร่งด่วน ว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการฯ ต่อไป

๒. เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ จัดทำสรุปประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมคณะกรรมการฯ จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings) เสนอเข้าแอปพลิเคชันไลน์กลุ่มภายในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการฯ  
กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา  
สำนักกรรมการ ๓  
ผู้จัดบันทึกการประชุม

## ประเด็นข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings)

(ระหว่างเวลา ๑๔.๒๑-๑๔.๒๕ นาฬิกา) นายปรีชา บัววิรัตน์เลิศ รองประธานคณะกรรมการ ได้กล่าว ต่อที่ประชุมว่า

- รูปแบบในการจัดการเรียนการสอนมี ๒ ส่วน คือ ๑) วิธีการ ได้แก่ Onsite และ ๒) สื่อ ได้แก่ On Air และ Online ควรกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาให้แก่โรงเรียนในแต่ละพื้นที่ โดยแต่ละโรงเรียนสามารถ ผลิตสื่ออกกฏเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้มีการกำหนดไว้ให้สอดคล้องตามบริบทในแต่ละพื้นที่และสามารถดำเนินการเลือก สื่อการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละช่วงวัย พร้อมทั้งต้องมีหน่วยงานกลางโดยเริ่มตั้งแต่ระดับจังหวัด เป็นผู้แจ้งผลการดำเนินการไปยังกระทรวงศึกษาธิการ

จากนี้ระบบการศึกษาของประเทศไทยจะเป็นรูปแบบใหม่ (New normal) และต่อไปสิ่งที่ต้อง คำนึงถึง คือ ๑) โรงเรียนที่ปลอดภัยมีลักษณะอย่างไร ๒) วิธีการจัดการของโรงเรียนและการเตรียมความพร้อม ของผู้ที่เกี่ยวข้อง และเมื่อมีการดำเนินการดังกล่าวแล้วก็จะต้องมีคณะกรรมการติดตามเฝ้าระวังเป็นระยะ ๆ และเห็นว่าการกำหนดจำนวนนักเรียน ๒๐ คน/ห้อง เป็นการสร้างภาระให้กับครูผู้สอนมากเกินไป

(ระหว่างเวลา ๑๔.๒๕-๑๔.๓๐ นาฬิกา) นายทรงเดช เสมอคำ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ในประเด็นที่ว่าควรจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้เด็กได้รับความรู้และครูผู้สอนสามารถสอนได้ ครบถ้วนตามหลักสูตรการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นั้น ส่วนกลางควรมอบอำนาจให้สถานศึกษาในต่างจังหวัดที่สามารถเปิดการเรียนการสอนได้ เช่น จังหวัดสุโขทัย จังหวัดอุตรดิตถ์ จังหวัดกำแพงเพชร และจังหวัดตาก เป็นผู้ที่มีอำนาจในการบริหารจัดการการศึกษาของตนได้ ตามแต่บริบทของแต่ละพื้นที่ โดยเฉพาะระดับประถมศึกษา และระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสามารถบริหารจัดการรักษาระยะห่าง (Social distancing) ได้เป็นอย่างดี และมีความเห็นสนับสนุนให้การเรียนการสอนเป็น แบบ Onsite ทั้งนี้ครูผู้สอนและนักเรียนต้องบูรณาการการเรียนการสอนร่วมกัน เพราะหลักการจัดการศึกษา เป็นหลักการพัฒนามนุษย์ให้เจริญทั้งทางกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

(ระหว่างเวลา ๑๔.๓๑-๑๔.๓๕ นาฬิกา) นายสุภาพ วงษามาตย์ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- จากการลงพื้นที่ติดตาม ตรวจสอบ และทดลองระบบการเรียนการสอนทางไกล ทำให้ได้รับข้อคิดเห็น จากผู้ปกครองและนักเรียนว่าต้องการให้มีการเรียนการสอนในห้องเรียนตามปกติ (Onsite) เนื่องจากการเรียน การสอนดังกล่าวก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างครูและนักเรียน ซึ่งการเรียนแบบ Onsite หากได้รับ

ความร่วมมือกันระหว่างอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ชุมชน ผู้ปกครอง และครูผู้สอน เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาโดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจสามารถเปิดการเรียนภาคการศึกษาใหม่ได้ก่อนวันที่ ๑ มิถุนายน ซึ่งหลักการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วม โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของนักเรียนเป็นสำคัญ ส่วนการเรียนในรูปแบบของ Online ควรนำมาเป็นการศึกษาเสริมเพิ่มเติม ทั้งนี้ แนวทางการจัดการศึกษาต้องตอบโจทย์ในเรื่องของโอกาส ความเสมอภาค ความเหลื่อมล้ำด้วย

**(ระหว่างเวลา ๑๔.๓๖-๑๔.๔๐ นาฬิกา) นายชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ตามที่คณะทำงานได้มีการอภิปรายได้มีความเห็น ๓ ประการ ดังนี้

๑) ควรให้โรงเรียนพิจารณาถึงหลักสูตร และวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นสำคัญแล้วจึงออกแบบว่าควรใช้สื่อการเรียนการสอนในรูปแบบใดเพื่อให้เกิดความเหมาะสม เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อออนไลน์ หลังจากนั้นจึงพิจารณาถึงหลักการประเมินผล ซึ่งในปัจจุบันกลับใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นตัวนำในการจัดการศึกษา

๒) ระบบสนับสนุน (ระยะเร่งด่วน)

- สนับสนุนให้สถานศึกษามีความมั่นใจในการทำงาน โดยให้เป็นบทบาทหน้าที่ของสำนักงานเขตพื้นที่ในแต่ละพื้นที่จัดให้มีศึกษานิเทศก์คอยให้คำแนะนำทางวิชาการแก่ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา

- ค้นให้พบและดึงการปฏิบัติที่ดีออกมานำเสนอ ชื่นชม และแลกเปลี่ยนกันทั้งในทางที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและที่เกี่ยวข้องกับประชาชนโดยทั่วไป

- ระบบสื่อสารในการประชาสัมพันธ์ควรต่อเนื่อง และจริงจัง

๓) ช่วงการเตรียมความพร้อม หมายถึง การเตรียมความพร้อมที่จะให้เด็กเข้าสู่การเรียนการสอนผ่านระบบทางไกลอย่างเป็นทางการ เพื่อให้มีความพร้อมก่อนวันเปิดภาคการศึกษาในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

นอกจากนี้ จึงขอเสนอเพิ่มเติมคำสำคัญตามที่ได้มีการอภิปราย ดังนี้

๑) การใช้โรงเรียนเป็นฐาน แบ่งออกเป็นการบริหารจัดการเชิงวิชาการ เช่น ขนาดห้องเรียน และการบริหารจัดการเรียนการสอน เช่น ให้ครูผู้สอนเป็นผู้ออกแบบรูปแบบการสอน

๒) การจัดการเรียนการสอนต้องคำนึงถึงสุขอนามัยของผู้เรียนควบคู่ไปกับคุณภาพการศึกษา

๓) ควรศึกษาตุ๊กตจักรประจำวันของนักเรียนตั้งแต่ตื่นนอนจนทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียน

๔) การจัดการเรียนการสอนต้องนำหลักการจัดการเรียนรู้โดยใช้สมองเป็นฐาน (Brain based Learning : BBL) ไม่ควรนำเทคโนโลยีมาจัดการสอนทุกเรื่อง ควรผสมผสานกันระหว่างครูผู้สอนและเทคโนโลยี

๕) บทบาทของผู้ปกครอง

**(ระหว่างเวลา ๑๔.๔๑-๑๔.๔๓ นาฬิกา) นายอน กาจกระโทก คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ควรกระจายอำนาจให้กับสถานศึกษาโดยจัดตั้งให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการช่วงโควิด-19 อันประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้แทนจากกระทรวงสาธารณสุข องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นมาเฉพาะเพื่อบริหารจัดการศึกษาสำหรับช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และให้คณะกรรมการดังกล่าวจัดทำแผนหรือปฏิทิน



การเฝ้าระวัง พร้อมทั้งจัดทำคู่มือการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคการศึกษาให้แก่เด็กและผู้ปกครอง สามารถสรุปได้ ดังนี้

๑. ด้านการกระจายอำนาจ

- กระจายอำนาจด้านหลักสูตร
- กระจายอำนาจด้านบุคคล

หมายเหตุ : ๒ ด้านนี้ควรทำโดยเร่งด่วน กระจายอำนาจโดยผ่านสถานศึกษาโดยตรง และให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคล

๒. ด้านการจัดการศึกษา

- ระดับอนุบาล และระดับประถมศึกษาเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ควรจัดแบบ Onsite, On Air, Onhand
- ระดับมัธยม ระดับการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (กศน.) และระดับอาชีวศึกษา

ควรจัดการสอนแบบ Online เหมาะสมที่สุดโดยใช้แพลตฟอร์มเทคโนโลยีสร้างห้องเรียนออนไลน์ไม่ว่าครูผู้สอนหรือนักเรียนอยู่ที่ไหนก็เรียนได้

๓. กำหนดบทบาท หน้าที่ของหน่วยงานและบุคคลให้ชัดเจนในการจัดการและปฏิบัติ

- ระดับเขตพื้นที่ มีบทบาทหน้าที่และการจัดการอย่างไร
- ระดับสถานศึกษา มีบทบาทหน้าที่และการจัดการอย่างไร
- ระดับครอบครัว มีบทบาทหน้าที่และการจัดการอย่างไร
- ระดับหน่วยงานสนับสนุนองค์กรปกครองท้องถิ่น มีบทบาทหน้าที่และการจัดการอย่างไร
- ระดับหน่วยงาน และกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงสาธารณสุข สาธารณสุขอำเภอ

โรงพยาบาลตำบล เข้ามาช่วยดูแลสุขภาพผู้เรียนอย่างไร ถึงเวลาที่กระทรวงศึกษาธิการต้องเข้ามาดูแลสุขภาพของนักเรียนและครู

๔. เรื่องอื่น ๆ ที่มีความสำคัญ

- ให้กระทรวงศึกษาธิการดำนงงบประมาณจัดซื้อคอมพิวเตอร์ (โน้ตบุ๊ก) ให้คุณครูประจำชั้นทุกคน พร้อมฮาร์ดดิสก์ ๑ เครื่องต่อคน เพื่อจัดเก็บข้อมูลดาวนโหลดเนื้อหา DLTV เก็บไว้สอนช่วงเวลาใดก็ได้

(ระหว่างเวลา ๑๔.๔๓-๑๔.๔๙ นาฬิกา) นายเกิดมี สอนเมือง คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

• การจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite จะต้องมีมาตรการกับกระทรวงสาธารณสุข เช่น การรักษาระยะห่าง (Social distancing) การล้างมือ แต่ในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ควรมีคณะกรรมการที่มาจาก ๓ ฝ่าย ได้แก่ ๑) กระทรวงศึกษาธิการ ๒) ผู้ปกครอง/ญาติของผู้เรียน และ ๓) ผู้นำชุมชน/ท้องถิ่น เป็นผู้คัดกรองนักเรียนแต่ละคนว่ามีความพร้อมเพียงใดในการใช้สื่อการเรียนการสอน และการใช้ชีวิตในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งหากผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนแบบ Online ก็สามารเลือกเรียนแบบ Online ได้ และหากผู้เรียนที่มีความพร้อมสำหรับการเรียนแบบ Onsite ก็ให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบ Onsite โดยไม่จำเป็นว่าครูผู้สอนต้องสอนในโรงเรียนเท่านั้น อาจจัดกลุ่มสอนที่สถานที่ต่าง ๆ ได้ตามความเหมาะสม

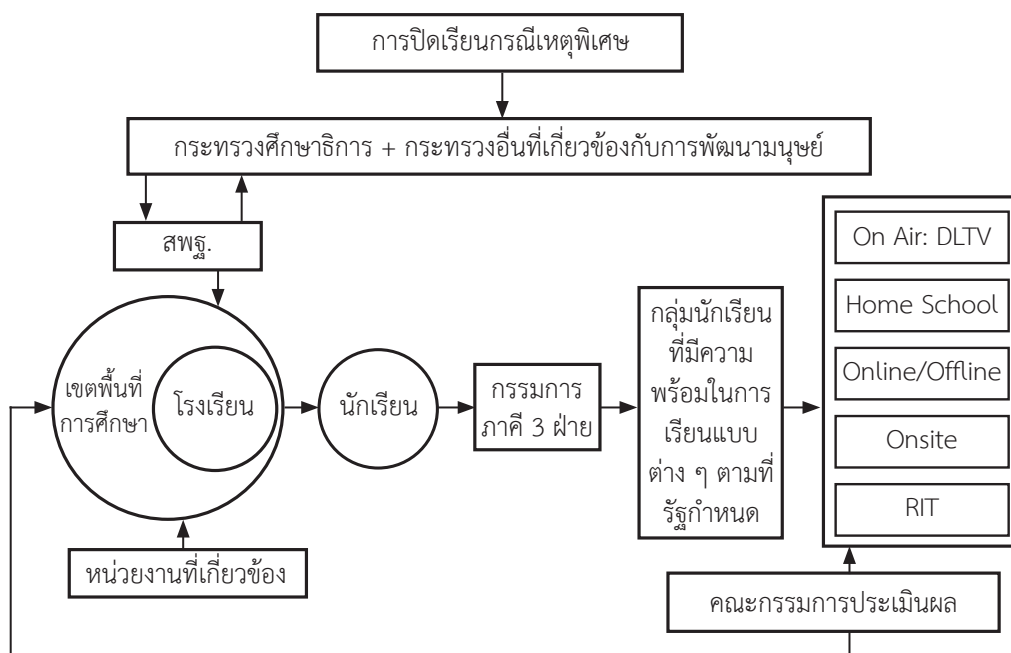
(ระหว่างเวลา ๑๔.๕๐-๑๔.๕๕ นาฬิกา) นายสมพร สุขอร่าม คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- จากการสำรวจผลการทดลองเรียนผ่านทางระบบทางไกลของผู้เรียนพบว่า ผู้เรียนจะใช้ Smart phone เป็นหลักอยู่แล้ว เพียงแต่อาจมีปัญหาในการไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ และอีกประการหนึ่งคือ ผู้เรียนยังรู้สึกว่าการฟังครูผู้สอนไม่ค่อยเข้าใจ แต่สามารถไปกดดูย้อนหลังได้ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลนั้นสามารถเปิดเรียนได้ตามปกติ เนื่องจากเด็กที่เรียนอยู่ในโรงเรียนเป็นเด็กที่อาศัยอยู่ในเขตบริเวณโรงเรียนอยู่แล้ว ซึ่งหมายความว่า ผู้เรียนในโรงเรียนขนาดเล็กเป็นเด็กในท้องถิ่นนั้น ๆ อยู่แล้ว

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่ ไม่สามารถรักษาระยะห่าง (Social distancing) ได้ ดังนั้น ควรจัดให้มีการเรียนการสอนทั้งแบบ Online และ Onsite ไปพร้อม ๆ กัน โดยให้นักเรียนที่สามารถเรียนแบบออนไลน์ได้ให้เรียนอยู่ที่บ้าน ส่วนนักเรียนที่ไม่พร้อมในเรื่องเทคโนโลยีก็ให้เรียนที่โรงเรียนตามปกติ ซึ่งในขณะนี้ก็มีหลายโรงเรียนที่ใช้โปรแกรม Zoom ในการสอนแบบ Online เช่น นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นไม่ต้องมาเรียนที่โรงเรียนแต่เรียนแบบ Online ส่วนนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรมาเรียนที่โรงเรียน เนื่องจากเนื้อหาการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายมีความจำเป็นต่อการนำไปต่อยอดในระดับมหาวิทยาลัย

(ระหว่างเวลา ๑๔.๕๕-๑๕.๕๙ นาฬิกา) นายวรัทัศน์ บุญโคตร คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ควรมีกรรมการเพื่อดูแลรักษามาตรฐานช่วงโควิด-19 และมอบอำนาจการบริหารให้กับผู้บริหารสถานศึกษา และจัดการเรียนรู้แบบออนไลน์ แบ่งออกเป็น ๒ รูปแบบ ได้แก่ ๑) การอัปโหลดข้อมูลการเรียนรู้เข้าสู่ Classroom ลงระบบออนไลน์เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ตามอิสระ ซึ่งหากนักเรียนคนใดไม่มีความพร้อมสำหรับการเรียนออนไลน์ก็ให้นักเรียนดังกล่าวมาเรียน Online ที่โรงเรียนภายหลัง จากวันที่มีการเปิดภาคเรียนตามปกติซึ่งอาจจะกำหนดเวลาให้เป็นการทบทวนก่อนเริ่มต้นเรียนภาคการศึกษาใหม่ ๒) การเรียน Online แบบ Live สด โดยกำหนดวันให้ชัดเจนว่าวันใดเรียนวิชาใด และหากทบทวนผู้เรียนก็สามารถค้นหาข้อมูลเพื่อเรียนทบทวนได้



(ระหว่างเวลา ๑๕.๐๑-๑๕.๐๓ นาฬิกา) นายปทุมกาญจน์ ภูเงิน คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ๑) ในส่วนของการจัดการเรียนการสอนควรมีการเยียวยาโดยลดความเข้มข้นของเนื้อหา
- ๒) ลดเวลาในการจัดการเรียนการสอน
- ๓) มีการสลับกันมาเรียน

(ระหว่างเวลา ๑๕.๐๓-๑๕.๐๕ นาฬิกา) นายอัฐผล ธิพรพงษ์ศิริ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ๑) ในประเด็นที่กำหนดให้มีจำนวนนักเรียน ๒๐ คน/ห้อง นั้นเห็นว่าควรจัดการเรียนการสอนโดยแบ่งเป็นระดับชั้นในการเรียนของแต่ละวัน เช่น วันจันทร์ ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑ เรียน วันอังคาร ให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ เรียน
- ๒) ครูผู้สอนควรหารือกันในเรื่องการมอบหมายงานให้แก่ผู้เรียนเพื่อไม่ให้เกิดการซ้ำซ้อน และเป็นภาระให้แก่ผู้เรียนมากเกินไป รวมทั้งปรับปรุงแบบการประเมินให้สอดคล้องเหมาะสมตามบริบทในแต่ละพื้นที่

(ระหว่างเวลา ๑๕.๐๕-๑๕.๐๙ นาฬิกา) นางนัยนา ตันเจริญ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ๑) เห็นควรใช้โรงเรียนเป็นฐานในการจัดการเรียนการสอน โดยให้ทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งประกอบด้วยกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงศึกษาธิการ
- ๒) มีความเห็นสอดคล้องกับแนวความคิดที่ว่า ให้มีการกระจายอำนาจให้กับโรงเรียนและผู้บริหารให้สามารถออกแบบรูปแบบการบริหารจัดการในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามบริบทของแต่ละโรงเรียน เช่น นักเรียนระดับประถมศึกษาตอนต้นมาเรียนช่วงเช้า และนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายมาเรียนช่วงบ่าย
- ๓) การเตรียมการ เช่น สื่อการเรียนการสอน วัสดุ และอุปกรณ์ที่ใช้เพื่อรองรับรูปแบบ Online
- ๔) ด้านหลักสูตรการเรียนรู้ควรเน้นให้ครบทั้ง ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้โดยจัดแบบบูรณาการ เช่น
  - ใน ๑ วัน อาจจัดสอนวิชาหลักได้ ๔ วิชา ในช่วงเช้า ส่วนการบูรณาการวิชาอื่น ๆ จัดสอนในช่วงบ่าย
  - ให้ครูผู้สอนสามารถเลือกรูปแบบการสอนได้ว่าจะเลือกใช้วิธีการสอนในรูปแบบใด ระหว่าง Onsite On Air หรือ Online หรือจะใช้ทั้ง ๓ รูปแบบผสมผสานกัน
  - เวลาเรียนอาจเรียนเวลา ๐๘.๐๐-๑๗.๐๐ นาฬิกา หรืออาจเพิ่มขึ้นอีก ๑ ชั่วโมงก็ได้ หรืออาจเรียนเพิ่มในวันเสาร์ได้สำหรับบางช่วงชั้น

(ระหว่างเวลา ๑๕.๐๙.๒๐-๑๕.๑๑.๐๐ นาฬิกา) นางรสรินทร์ ดาแก้ว คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ๑) นโยบายเป็นสิ่งที่กำหนดเพื่อเป็นแนวทางเพื่อให้สถานศึกษานำไปปฏิบัติ สถานศึกษาต้องนำไปออกแบบให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทาง และวางมาตรการป้องกัน
- ๒) แนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ ดังนี้

๒.๑ การเตรียมความพร้อมให้นักเรียนได้ใช้เทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ดีมาก นอกจากจะให้นักเรียนเรียนรู้ในโลกที่กว้างขึ้น ยังทำให้ผู้ปกครองเข้าใจระบบการจัดการเรียนการสอนและหลักสูตร

๒.๒ นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองมากขึ้น

๒.๓ การเรียนผ่านระบบทางไกลผ่านดาวเทียมทำให้ครูผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาได้เห็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย สามารถนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องเหมาะสม

๒.๔ รัฐบาลทราบถึงความเป็นอยู่ในชุมชนมากขึ้น เพื่อนำไปกำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาต่อไป

(ระหว่างเวลา ๑๕.๑๑.๐๖-๑๕.๑๔.๐๘ นาฬิกา) นายถวิล มন্ত্রী คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

• แต่ละโรงเรียนมีความพร้อมและเตรียมการไว้หลากหลาย นักเรียนกลุ่มใดที่ผู้ปกครองสามารถเรียนแบบ Online ได้ ก็ให้เรียนแบบ Online และผลักดันให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลเพื่อจะได้จัดการเองได้

๑) รัฐต้องจัดหาเครื่องมือ วัสดุ อุปกรณ์ ส่งเสริม สนับสนุน สถานศึกษาและนักเรียนให้สามารถเข้าถึงสื่อ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตเพื่อการจัดการเรียนรู้โดยเท่าเทียมกันอย่างทั่วถึง

๒) ส่งเสริม สนับสนุนครูและบุคลากรทางการศึกษา ในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนรูปแบบออนไลน์ สามารถนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ได้ ตามหลักเกณฑ์การจบหลักสูตรของสถานศึกษา เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อน

๓) ควรปรับลดเวลาเรียนในโรงเรียนให้น้อยลง เพื่อให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองนอกห้องเรียนในรูปแบบการเรียนรู้แบบ Online และรูปแบบอื่น ๆ

๔) ส่งเสริมให้สถานศึกษาที่มีความพร้อมสามารถจัดรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ Online ได้ เพื่อยกระดับคุณภาพหลักสูตรให้เป็นที่ยอมรับ

๕) ส่งเสริมให้มีการพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำหรับการจัดการเรียนรู้ Online ให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงได้ทุกอุปกรณ์ ทุกที่ ทุกเวลา เช่น โทรศัพท์ คอมพิวเตอร์ โทรศัพท์เคลื่อนที่ แท็บเล็ต เป็นต้น

๖) หากมีความจำเป็นในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ทำให้ไม่สามารถเปิดเรียนได้ตามกำหนด ควรจัดการเรียนการสอน Online ควบคู่กับการเรียน Onsite ในโรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถจัดการเรียนรู้ด้วยระบบ Online สำหรับนักเรียนที่มีความพร้อมเรียน Online เต็มรูปแบบไม่ต้องมาเรียนในรายวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นการลดจำนวนนักเรียนที่มาเรียนในโรงเรียนให้มีจำนวนน้อยลง ทั้งนี้ต้องมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนในการวัดและประเมินผล เพื่อให้โรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถดำเนินการจัดการศึกษาได้ ส่วนนักเรียนที่ไม่มีความพร้อมด้านการเรียน Online ให้มาเรียนที่โรงเรียนตามปกติ

๗) หากสถานการณ์ไวรัสโคโรน่ายังไม่คลี่คลาย แต่บางจังหวัดที่ศูนย์บริหารสถานการณ์โควิด-19 (ศบค.) ประกาศเป็นพื้นที่สีเขียว เห็นควรให้เปิดโรงเรียนได้ ควรเปิดเรียนให้เด็กมาเรียนในห้องเรียน แต่ต้องลดจำนวนนักเรียนลงโดยการสลับวันมาโรงเรียน

๘) การปรับปรุงสื่อ DLTV จากที่ Live ในรูปแบบห้องเรียน อาจเพิ่มเติมในส่วนของวิดีโอ วิดิทัศน์ รูปภาพ บอร์ดเกมออนไลน์ การสัมภาษณ์ผู้มีความสามารถ เป็นต้น เพื่อเพิ่มความหลากหลายของรูปแบบการสอนและเพิ่มความสนใจของผู้เรียน ควรลดสัดส่วนของการบรรยายลง

๙) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนระหว่าง Live ควรเป็นการติดต่อสื่อสารแบบ two way นักเรียนสามารถติดต่อสื่อสารกับครูได้ ครูสามารถมอบหมายงานแบบทดสอบให้ทำขณะ Online ได้

๑๐) สื่อเทคโนโลยีที่มีอยู่ต้องปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษามากที่สุด เช่น Google Classroom เป็นต้น แต่นอกจากเทคโนโลยี ครูต้องออกแบบนวัตกรรมที่สามารถลงมือปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันได้ เช่น การเรียนรู้วิทยาศาสตร์ผ่านการปลูกผัก ปลูกต้นไม้

๑๑) การสร้างแอปพลิเคชันที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ สร้างแอปพลิเคชันที่มีความสนใจในด้านเนื้อหา การนำเสนอ มีเกมที่ทบทวนความรู้จะทำให้เด็กมีความสนใจในการเรียนมากขึ้น เพราะในปัจจุบันมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีต่าง ๆ เป็นอย่างมาก การสร้างแอปพลิเคชันต่าง ๆ ที่น่าสนใจในการเรียนรู้จึงสามารถสร้างได้ง่าย

๑๒) การจัดการเรียนการสอนตามปกติ หากโรงเรียนใดอยู่ในพื้นที่สีเขียวในการระบาดของโรคโควิด-19 ให้จัดการเรียนการสอนเป็นปกติ แต่ต้องมีการควบคุม กำกับ ติดตาม การเดินทางของครู นักเรียน ไม่ให้เดินทางไปในพื้นที่เสี่ยง หากมีความจำเป็นที่จะต้องเดินทางไป ต้องแจ้งต่อผู้อำนวยการสถานศึกษานั้น ๆ

๑๓) การจัดกลุ่มนักเรียนในการให้มาเรียน อาจจัดเป็นหมู่บ้าน โดยมีการกำหนดว่าหมู่บ้านใดให้มาโรงเรียนวันไหน จึงจะช่วยลดความเสี่ยงของผู้เรียนจากพื้นที่ต่าง ๆ มารวมตัวกัน และจะช่วยลดการแพร่เชื้อลดการมีปฏิสัมพันธ์กันกับบุคคลที่มาจากพื้นที่ต่าง ๆ

๑๔) รัฐบาลควรเพิ่มศูนย์บริการอินเทอร์เน็ตประชารัฐ เพราะนักเรียนบางคนครอบครัวไม่มีความสามารถในการจ่ายค่าอินเทอร์เน็ตให้แก่ผู้เรียนได้

๑๕) เพิ่มความยืดหยุ่นของโครงสร้างเวลาเรียนและความหลากหลายของรูปแบบการเรียนรู้ โดยให้ครูสามารถออกแบบหน่วยการเรียนรู้ เวลาเรียน รูปแบบการจัดการเรียนและส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ด้วยตนเองตามความเหมาะสม

๑๖) กำหนดการเปิด-ปิดโรงเรียน โดยยืดหยุ่นตามความรุนแรงของสถานการณ์การระบาดของโควิด-19 อาจจะต้องจัดกลุ่มของผู้เรียนใหม่ โดยจัดให้มีการรวมกลุ่มของนักเรียนน้อยลง เพื่อลดการแพร่ระบาดของโควิด-19 จัดสลับระดับชั้นหรือสลับวัน เวลาในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสมและความปลอดภัย รวมทั้งยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม

๑๗) ปรับปรุงห้องเรียนให้ห้องเรียนปลอดภัยห่างไกลโควิด-19 เช่น จัดระยะห่างระหว่างนักเรียนอย่างน้อย ๑ เมตร มีอากาศหมุนเวียน มีเจลแอลกอฮอล์ล้างมือ มีการฉีดพ่นแอลกอฮอล์ฆ่าเชื้อทุกครั้งที่เปลี่ยนคาบเรียน หรือเปลี่ยนจำนวนผู้เรียน เป็นต้น

๑๘) สื่อสารให้ผู้ปกครองทราบความจำเป็นของมาตรการเปิด-ปิดโรงเรียน โดยชี้แจงโดยผ่านทางใดทางหนึ่งให้ผู้ปกครองทราบโดยทั่วกันว่า รัฐบาลมีแนวทางการเปิด-ปิดโรงเรียนอย่างไร เพื่อให้ผู้ปกครองสามารถประเมินสถานการณ์ในอนาคตได้ หรือจัดทำคู่มือสำหรับผู้ปกครอง สำหรับสนับสนุนบุตรหลานในกรณีเรียนที่บ้าน เช่น วิธีการใช้อุปกรณ์ดิจิทัลเพื่อเรียนออนไลน์ แนวทางแก้ปัญหาเบื้องต้น หรือคู่มือการใช้สื่อการเรียนรู้ เป็นต้น และเปิดช่องทางที่เอื้อต่อการติดต่อสื่อสารให้ครูและผู้ปกครองได้อย่างสะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

๑๙) หากจำเป็นต้องจัดให้มีการเรียนการสอนออนไลน์ นักเรียน และครูทุกคนควรได้รับอุปกรณ์อย่างเท่าเทียมก่อน และควรจัดอบรมออนไลน์โดยใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติมก่อนเริ่มเรียนจริง เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของทั้งครูและนักเรียน



๒๐) การเรียนออนไลน์จากการดู DLTV ของส่วนกลางนั้นมีความเหลื่อมล้ำสูง ไม่เหมาะสมกับบริบทของนักเรียนต่างจังหวัด เนื่องจากบางวิชานักเรียนที่มีพื้นฐานอ่อนไม่สามารถเรียนได้ทัน เช่น คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น ดังนั้น การเรียน Online จึงควรให้ครูที่สอนนักเรียนจริง ๆ เป็นผู้ออกแบบการจัดการเรียนรู้

๒๑) ให้โรงเรียนออกแบบการบริหารจัดการให้สอดคล้องกับบริบทปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยกระบวนการมีส่วนร่วมแบบภาคีเครือข่ายต้องเพิ่มจำนวนครูให้เพียงพอ โดยวิธีการบรรจุพนักงานราชการให้เป็นครูบรรจุอัตราจ้างให้เป็นพนักงานราชการตามลำดับ และปฏิรูปการสอนให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์อย่างแท้จริง โดยลดเวลาเรียนในโรงเรียนให้น้อยลง เพิ่มกิจกรรมพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม และอาชีพให้เกิดขึ้นในครอบครัว พัฒนาทักษะอาชีพในครอบครัว

๒๒) หลักการพัฒนาคนสู่ให้สมบูรณ์ ประกอบด้วย

๒๒.๑ หลักความรับผิดชอบโดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู สังคม ปฏิรูปการเรียนการสอน อยู่บ้านเท่ากับเรียน อยู่โรงเรียนเท่ากับเรียน การประเมินผลเกิดได้ทุกที่ทั้งครู ผู้ปกครอง

๒๒.๒ หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยภาคีเครือข่าย

๒๒.๓ หลักแห่งคุณภาพและมาตรฐานสมรรถนะให้ยึดหลักสูตรแกนกลาง

๒๓) มาตรการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะสั้นและระยะยาว

๒๓.๑ มาตรการระยะสั้น รัฐบาลหรือท้องถิ่นต้องจัดสรรงบประมาณที่สถานศึกษาขาดแคลน โดยเร่งด่วน ไม่จัดสรรแบบให้ข้อจำกัด เช่น ให้เป็นค่าใช้จ่ายรายการจำเป็นไม่ต้องระบุรายการ ให้โรงเรียนจัดซื้อจัดจ้างได้ตามความจำเป็น

๒๓.๒ มาตรการระยะยาว ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลอย่างแท้จริง โดยการกระจายอำนาจการบริหารจัดการทั้ง ๔ ด้าน

(ระหว่างเวลา ๑๕.๑๘-๑๕.๒๑ นาฬิกา) รองศาสตราจารย์ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

• กระทรวงศึกษาธิการต้องถือโอกาสในช่วงวิกฤตจัดหารูปแบบที่เหมาะสมกับการศึกษาไทยในอนาคตด้วย เช่น การเก็บข้อมูลวิจัย เรื่อง การจัดระบบการเรียนรู้เพื่อยกระดับสมรรถนะนักเรียนโดยรูปแบบเชิงบูรณาการ ซึ่งสัดส่วนการเรียนแบบ Onsite On Air และ Online ในแต่ละพื้นที่ย่อมแตกต่างกัน จึงไม่เห็นด้วยที่จะให้แต่ละพื้นที่ใช้รูปแบบการเรียนการสอนในสัดส่วนที่เท่ากัน ซึ่งหากมีการเก็บข้อมูล วิจัย และพัฒนาไปด้วยพร้อม ๆ กันก็จะทำให้รูปแบบการศึกษามีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น

(ระหว่างเวลา ๑๕.๓๐-๑๕.๓๖ นาฬิกา) นายปราโมทย์ เลิศชีวกันต์ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑) ในส่วนของการบริหารเห็นว่า กระทรวงศึกษาธิการ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรกระจายอำนาจการบริหารให้แก่โรงเรียน เนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อยู่ในพื้นที่ ย่อมรู้ว่าในพื้นที่ของตนมีปัญหาและควรมีการแก้ไขอย่างไร

๒) ส่วนการที่จะจัดให้นักเรียนมาเรียน ๒๐-๓๐ คน/ห้อง คิดว่าโรงเรียนสามารถทำได้ เพราะมีพื้นที่เยอะ

๓) หลักสูตรการเรียนในช่วงการเรียนแบบออนไลน์ควรเน้นวิชาที่เกี่ยวกับทักษะการใช้ชีวิต วิชาชีพ และการอยู่ร่วมกันก่อน ส่วน ๘ กลุ่มสาระการเรียนรู้คอยจัดการเรียนการสอนในวันที่ ๑ กรกฎาคม ซึ่งเป็นวันเปิดภาคเรียน

(ระหว่างเวลา ๑๕.๓๗-๑๕.๔๓ นาฬิกา) นายวุฒิกัทร คงมัน คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- การรักษาระยะห่าง (Social Distancing) ของโรงเรียนขนาดเล็กย่อมสามารถทำได้ง่ายกว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ ดังนั้น จึงต้องหาวิธีการแก้ปัญหาของโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่สีแดง โดยให้กระทรวงศึกษาธิการจัดทำแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีความกังวลเกี่ยวกับบุตรหลานในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อจะได้ทราบจำนวนของนักเรียนเพื่อเตรียมความพร้อม และเห็นว่าในแต่ละสัปดาห์ควรมี ๑ วัน เน้นเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดี

**ผลการพิจารณา :** ที่ประชุมได้พิจารณาแล้วมีมติ ดังนี้

๑) ให้คณะทำงานพิจารณาศึกษาในประเด็นการเดินทางมาโรงเรียนของนักเรียนในชนบทที่มีการนั่งรถสาธารณะร่วมกันมา ซึ่งการเดินทางในลักษณะเช่นนี้มีความปลอดภัยเพียงพอแล้วหรือไม่

๒) การกำหนดให้มีนักเรียนจำนวน ๒๐ คน/ห้อง จะเป็นการเพิ่มภาระให้แก่ครูผู้สอนและผู้ปกครองหรือไม่ เพียงใด

๓) เห็นควรให้ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานนำสรุปประเด็นข้อสังเกตและข้อเสนอแนะที่ได้รับจากการประชุมคณะทำงานจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ในคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา ครั้งที่ ๑/๒๕๖๓ วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓ และครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ วันจันทร์ที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๓ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings) เสนอเข้าที่ประชุมคณะกรรมการการศึกษา วุฒิสภา

ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ  
กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา  
สำนักกรรมการ ๓  
ผู้จัดบันทึกการประชุม

## ประเด็นข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)

ของคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร

การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย

ครั้งที่ ๓/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๓

ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings)

(ระหว่างเวลา ๑๐.๐๘-๑๐.๒๐ นาฬิกา) นายสมพร สุขอร่าม คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑) ประเด็นเกี่ยวกับการเปิดเรียนในส่วนของสถานศึกษาขนาดเล็กจะไม่ประสบปัญหา แต่ในส่วนของสถานศึกษาขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่พิเศษ เท่าที่ประสบมาพบว่าจะมีปัญหาในส่วนของวิธีการจัดการรักษา ระยะห่าง (Social Distancing) และที่สำคัญในเรื่องของระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ยังไม่เสถียรและมีประสิทธิภาพเท่าที่ควร นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ก็ยังไม่ให้ความสนใจการเรียนในระบบ On Air

๒) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เน้นการจัดการศึกษาระบบ Onsite คือ การให้นักเรียนทั้งชั้นมาเรียนพร้อมกัน แต่จะมีการจัดแบ่งห้องเป็น ๒ ห้อง ที่อยู่ในพื้นที่ติดกัน ห้องแรกมีครูสอน อีกห้องเรียนผ่าน Live สด แต่ครูสามารถเดินไปมาได้ทั้ง ๒ ห้องได้โดยสะดวก เพื่อสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดี และครูสามารถตอบข้อซักถามของนักเรียนได้ในทันที

๓) ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่วนใหญ่จะมีการจัดการเรียนการสอนแบบ Online โดยใช้โปรแกรม Zoom Meeting กับ Google Classroom เพื่อนักเรียนจะได้ตอบคำถามจากที่บ้านที่ครูมอบหมายให้ทำ หรืออาจแบ่งมาเรียน Onsite ๕๐% อีก ๕๐% เรียนแบบ On Air ถ่ายทอดสดผ่านโปรแกรม Zoom Meeting

๔) การแบ่งนักเรียนห้องเดียวกันออกเป็น ๒ ชุด โดยให้มาเรียนช่วงเช้า ๑ ชุด และเรียนช่วงบ่ายอีก ๑ ชุด จะมีปัญหามากเพราะจะกระทบในเรื่องการเดินทางที่ต้องใช้รถโดยสาร หรือรถรับส่งนักเรียนโดยตรง ซึ่งการขนส่งนักเรียนจะไม่สามารถใช้แนวทางการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) ได้ และระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนจะมีปัญหาตามมา (เรียนบ่าย ช่วงเช้านักเรียนไปอยู่ไหน) หากให้รถรับส่งนักเรียนจะรับนักเรียนต่อเที่ยวเพียง ๖-๗ คนนั้นเป็นไปได้ยาก เนื่องจากระยะทางจากบ้านนักเรียนมายังสถานศึกษา ต้องผ่านพื้นที่หลายตำบล หลายอำเภอ หลายชุมชน รถ ๑ คัน จะต้องรับส่งนักเรียนหลายสถานศึกษา ดังนั้น การที่จะใช้มาตรการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) จะไม่สามารถดำเนินการได้

๕) ในส่วนของการเรียนออนไลน์ก็ควรต้องให้นักเรียนที่เรียนได้มีการวัดอุณหภูมิร่างกาย เพื่อเป็นการตรวจสอบตนเองอยู่ตลอดเวลา โดยอาจขอความร่วมมือ อสม. ในการวัดอุณหภูมิ และรายงานข้อมูลไปยังครูผู้รับผิดชอบทุกวัน สถิติดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบสุขภาพของผู้เรียนทุกคน เพื่อสามารถวางแผนในการจัดการเรียนการสอนได้ และเป็นแนวทางหนึ่งในการของดเว้นการเดินทางที่อาจไม่ต้องใช้มาตรการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) เพื่อให้ผู้เรียนสะดวกในการเดินทางมาเรียนมากขึ้น โดยสถานศึกษาจะต้องจัดสุขอนามัยที่สถานศึกษาอีกครั้งหนึ่ง

๖) โรงอาหาร จะมีการแบ่งช่วงการพักออกเป็น ๓ ช่วง คือ ๑๐.๓๐ น. ๑๑.๓๐ น. และ ๑๒.๓๐ น. โดยมีการขยายพื้นที่โรงอาหารออกไปบริเวณด้านข้างให้มีขนาดพื้นที่เพิ่มมากขึ้น สามารถทำให้มาตรการรักษาระยะห่าง (Social Distancing) มีความชัดเจนขึ้น

๗) ปัญหาเรื่องอินเทอร์เน็ต ที่เป็นภาระกับผู้ปกครอง ในส่วนนี้นั้นเนื่องจากมีงบเรียนฟรี ๑๕ ปี สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ที่รัฐจัดสรรให้คนละ ๙๕๐ บาท ภาคเรียนละ ๔๗๕ บาท เป็นงบประมาณในการพัฒนากิจกรรมผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำงบประมาณส่วนนี้ซื้ออินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนรู้ และการสืบค้นข้อมูลของผู้เรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายได้ ซึ่งจะเป็นทางหนึ่งในการลดภาระค่าใช้จ่ายของผู้ปกครอง

(ระหว่างเวลา ๑๐.๒๐-๑๐.๒๖ นาฬิกา) นายวิทยา ประวะโซ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า แนวทางการจัดการศึกษาในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ สามารถแบ่งวิธีการต่าง ๆ ออกได้เป็น ๕ รูปแบบ

- ๑) แบบ Onsite คือ รูปแบบปกติ
- ๒) แบบผสมผสาน คือ สลับชั้นเรียน เช่น การเรียนวันคู่ วันคี่ สลับวันจันทร์ พุธ ศุกร์ เป็นต้น
- ๓) แบบสลับเวลาเรียน คือ มาเรียนทุกวัน แต่เรียนในช่วงเช้า ๑ ชุด และบ่ายอีก ๑ ชุด
- ๔) แบบสลับกลุ่มนักเรียน
- ๕) แบบเอาสถานศึกษาขนาดเล็กไปควมรวมกับสถานศึกษาขนาดใหญ่ คือ ต้องสำรวจว่าสถานศึกษาขนาดเล็กใด ตั้งอยู่ใกล้กับสถานศึกษาขนาดใหญ่ หรือใหญ่พิเศษบ้าง ซึ่งห้องเรียนของสถานศึกษาขนาดเล็ก จะมีพื้นที่เพียงพอในการรองรับนักเรียนเพิ่มเติมจากสถานศึกษาขนาดใหญ่ หรือใหญ่พิเศษได้ และครูก็สามารถเดินทางไปสอนได้ ก็เป็นอีกวิธีการหนึ่งในการแก้ไขปัญหา ซึ่งผู้เรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กก็จะได้รับประโยชน์จากการสอนในครั้งนี้ด้วย แต่ทั้งนี้ต้องอยู่ที่คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองในการให้ความเห็นชอบ

นอกจากนี้ เนื่องจากระยะเวลาในการเปิดภาคเรียนให้ทันในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ มีขั้นตอนที่ล่าช้ามาก แต่ต้องดำเนินการให้ทัน การดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นเพียงการดำเนินงานในมิติที่ ๑ การดำเนินงานเพื่อความปลอดภัยเท่านั้น แต่ยังมีอีก ๕ มิติ คือ มิติที่ ๒ การเรียนรู้สู่การป้องกัน มิติที่ ๓ การควบคุมเด็กพิเศษ เด็กด้อยโอกาส เด็กในพื้นที่ห่างไกล มิติที่ ๔ สวัสดิภาพและการคุ้มครอง มิติที่ ๕ นโยบายและแผนในการรองรับ และมิติที่ ๖ การบริหารการเงินที่เกี่ยวกับโรคระบาด จะมีแนวทางใดที่คณะกรรมการ ศบค. จังหวัด เร่งรัดการดำเนินการให้รวดเร็วและกระชับเวลามากขึ้นก็จะส่งผลดีต่อสถานศึกษาอย่างมาก

การจัดการศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ ต้องพิจารณาศึกษาความพร้อม และจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของหน่วยงานระดับจังหวัด สำนักงานพระพุทธศาสนาจังหวัด วัฒนธรรมจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัด ปัญหาที่พบเจอในประเด็นสำคัญ คือ สถานศึกษาขนาดเล็กไม่มีอ่างล้างมือ เนื่องจากไม่มีงบในการดำเนินการ โดยในเบื้องต้นได้มีการขอตู้โทรศัพท์เก่าจากองค์การโทรศัพท์และใช้กะละมังวางในตู้เพื่อให้เป็นสัดส่วน หรืออาจใช้ถังน้ำมันตัด ซึ่งเป็นการประยุกต์ใช้อุปกรณ์ที่มี โดยความร่วมมือของวิทยาลัยเทคนิคในพื้นที่ให้ความช่วยเหลือในเรื่องดังกล่าว โดยใช้งบประมาณต่อชุดไม่เกิน ๑,๐๐๐ บาท นอกจากนี้ หน่วยงานส่วนท้องถิ่นก็มีความสำคัญในการประสานความร่วมมือในเรื่องต่าง ๆ อีกด้วย

(ระหว่างเวลา ๑๐.๒๓-๑๐.๓๐ นาฬิกา) นายพิสุทธิ์ แสนเมือง คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า สถานศึกษาขนาดเล็กไม่ประสบปัญหาในการเปิดเรียน นักเรียนในระดับประถมศึกษาส่วนใหญ่อาศัยอยู่กับตายาย การจะจัดการเรียนการสอนแบบ Online จะมีปัญหาค่อนข้างมาก เนื่องจากไม่มีความพร้อมทั้งในเรื่องของเครื่องรับสัญญาณที่มีไม่ทั่วถึง และกล่องรับสัญญาณที่ไม่สามารถใช้งานได้ ประกอบกับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความต้องการให้บุตรหลานเรียนแบบ Onsite ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ แต่เงื่อนไขและข้อจำกัดต่าง ๆ ก็ยังคงเป็นปัญหาเช่นเดียวกัน โดยต้องประชุมคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก่อน จากนั้นส่งเรื่องมายังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ และส่งเรื่องต่อไปยังคณะกรรมการ กศจ. เพื่อให้ความเห็นชอบก่อนส่งเรื่องต่อไปยังคณะกรรมการ ศบค. จังหวัด จึงจะสามารถเปิดสถานศึกษาได้ ซึ่งเวลาที่เหลืออีกเพียงเดือนเดียว ประกอบกับ กศจ. มีการประชุมเพียงเดือนละ ๑ ครั้ง ในช่วงปลายเดือน เกรงว่าการดำเนินการต่าง ๆ ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาจะมีความล่าช้าและจัดการเรียนการสอนไม่ทันตามกำหนด นอกจากนี้ การจัดการศึกษาในแต่ละสถานศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ นั้น เห็นว่าแต่ละสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้ แต่ต้องคำนึงถึงความพร้อมของสถานศึกษา ความเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน อสม. และความร่วมมือของชุมชน

(ระหว่างเวลา ๑๐.๓๖-๑๐.๔๑ นาฬิกา) นายวรทัศน์ บุญโคตร คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

- ๑) สถานศึกษาต้องจัดการศึกษาตามหลักสูตรการเรียนการสอนและบรรลุดัชนีชี้วัดรายวิชา
  - ๒) มีระบบป้องกันการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19)
- ดังนั้น การจัดการศึกษาในช่วงระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาปีที่ ๑-มัธยมศึกษาปีที่ ๖ ควรดำเนินการ ดังนี้
- ๑) รายวิชาที่มีหน่วยกิต ๐.๕ ต้องจัดเรียน Block Course หรือจัดเรียนในครั้งเดียวแบบเข้มข้น
  - ๒) จัดการเรียนแบบวันเว้นวัน
  - ๓) สลับเรียนทั้งแบบ Onsite และ Online
- การจัดวิธีการเรียนการสอนมีหลากหลาย แต่อยู่ที่การจัดการเรียนการสอนว่าผู้เรียนแต่ละพื้นที่เหมาะสมในการจัดการศึกษารูปแบบใด ผลการประเมินระบบการจัดการศึกษาดังกล่าวเป็นไปได้ในทิศทางที่ดี แต่ผู้ปกครองก็ยังประสงค์ที่จะให้ผู้เรียนเรียนแบบ Onsite มากกว่า

(ระหว่างเวลา ๑๐.๔๑-๑๐.๔๘ นาฬิกา) นายปราโมทย์ เลิศชิวกันต์ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

ในช่วง ๓ เดือนที่ผ่านมาอยู่ในช่วงปิดเทอมที่มีระยะเวลาเวลานานมาก ซึ่งเด็กก็ไม่ได้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถใด ๆ ความด้อยในเรื่องของความคิดความรู้จะมีความถดถอยลงไปอย่างมาก จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเด็กจะให้ความสนใจการเรียนการสอนแบบ Onsite มากกว่า แต่การสอนแบบ On Air หรือ Online เด็กไม่มีความสนใจเท่าที่ควร อีกทั้งเด็กต้องการมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนร่วมชั้นมากกว่า ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มีการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้กับเด็ก และให้เด็กมีสุขภาวะที่ดีนั้น ควรต้องจัดการศึกษาแบบ Onsite นอกจากนี้ ในช่วงระหว่างที่รอสถานศึกษาเปิดเทอมนั้น สถานศึกษาต่าง ๆ อาจต้องจัดการศึกษาแบบ Pre-learning ก่อนวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เพื่อไม่ให้เวลาที่มีอยู่เกิดการสูญเปล่าและยังเป็นการสร้าง



พัฒนาการให้ผู้เรียนได้เตรียมความพร้อมก่อนเปิดเรียนด้วย ซึ่งผู้ปกครอง ชุมชน และท้องถิ่นน่าจะให้ความช่วยเหลือทุกสถานศึกษาในพื้นที่เป็นอย่างดี

(ระหว่างเวลา ๑๐.๔๘-๑๐.๕๔ นาฬิกา) นายถวิล มন্ত্রী คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นั้น ชุมชน สังคม และผู้นำท้องถิ่นได้ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวอย่างมาก แต่ละพื้นที่มีปัญหาจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน ระบบอินเทอร์เน็ตที่ภาครัฐจัดสรรให้ นั้นไม่เพียงพอกับการใช้งาน หากได้รับการสนับสนุนจะสามารถแก้ไขปัญหาได้เป็นอย่างดี ในส่วนของการจัดการศึกษานั้น ควรให้สถานศึกษาและชุมชนเป็นผู้ตัดสินใจเปิดการเรียนได้ตามความเหมาะสมและความพร้อม ประกอบกับหากพิจารณาให้รอบคอบแล้วในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังกล่าว เป็นโอกาสดีที่จะต้องปฏิรูปการศึกษาในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ๑) การปฏิรูปหลักสูตรการเรียนการสอน บางวิชาเนื้อหาที่มากเกินไป และไม่ได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน จึงควรต้องปรับลดในเรื่องหลักสูตรและเนื้อหาการเรียนการสอนเท่าที่ใช้อย่างจริงจัง
- ๒) การปฏิรูปการสอน ต้องเน้นในเรื่องการปฏิบัติและประสบการณ์เป็นหลัก
- ๓) การปฏิรูปการวัดและประเมินผล โดยเน้นผลงานในเชิงประจักษ์
- ๔) การปฏิรูปการบริหารจัดการด้านงบประมาณ โดยให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการงบประมาณได้เองตามบริบทความจำเป็นและความเหมาะสม

(ระหว่างเวลา ๑๐.๕๘-๑๑.๐๓ นาฬิกา) นายอัมพร กุลาเพ็ญ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า การจัดการศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จได้ต้องมีนโยบายที่มีความชัดเจน สะดวกต่อการนำไปปฏิบัติให้เกิดผล เช่น การกระจายอำนาจให้สถานศึกษาในการจัดการศึกษา ซึ่งสถานศึกษาต่าง ๆ จะสามารถสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ทางการศึกษาขึ้นได้ เพราะสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่จะมีความแตกต่างกันทั้งด้านกายภาพและบริบทพื้นที่ จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มีปัญหาในระบบการจัดการศึกษาแบบ Online อย่างมาก เนื่องจากความไม่พร้อมของตัวผู้เรียนเอง และผู้ปกครอง ซึ่งส่วนใหญ่เด็กจะอาศัยอยู่กับปู่ ย่า ตา ยาย ดังนั้น หากสถานศึกษามีความร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชุมชน ท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในส่วนที่เกี่ยวข้อง จะสามารถทำให้การจัดการศึกษาเดินหน้าไปได้อย่างมีคุณภาพ

(ระหว่างเวลา ๑๑.๐๕-๑๑.๑๐ นาฬิกา) นายศักดิ์สิน โรจน์สราญรมย์ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า ในประเด็นของควมมีเอกภาพทางนโยบาย หลากหลายการปฏิบัติ จะครอบคลุมประเด็นที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนผ่าน แต่อาจต้องพิจารณาในส่วนของความร่วมมือของชุมชนท้องถิ่น แต่ทั้งนี้อาจต้องพิจารณาถึงหลักในการจัดการศึกษาที่ต้องเน้น Active Learning เป็นหลัก ที่เป็นการเอาสาระการเรียนการสอนไปออกแบบให้ผู้เรียนได้เข้าถึงวิธีคิด วิธีแก้ปัญหา วิธีสร้างเจตคติ ค่านิยม วิธีการทำงาน ซึ่งเป็นความรู้ที่ผู้เรียนจะสามารถนำไปใช้ได้จริง แต่การสอนที่เกิดขึ้นกลับมีการจัดการเรียนการสอนแบบ Passive Learning ซึ่งเป็นการสอนให้ผู้เรียนได้ท่องจำและนำสิ่งที่จำไปสอบเพื่อวัดผล แต่ไม่ตอบโจทย์ในเรื่องการพัฒนาคน ไม่สามารถวัดผลการ

เรียนรู้ในเชิงประจักษ์ได้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-NET จึงมีคะแนนที่ตกต่ำมาโดยตลอด ทุกวิชาที่สอนมีความสำคัญมากที่ผู้เรียนจะต้องเข้าถึงกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้น อาจต้องใช้โอกาสนี้ในการปฏิรูประบบการเรียนการสอนใหม่ ซึ่งจะใช้เวลาเพียง ๒ ใน ๓ ในการจัดการศึกษาเท่านั้นก็จะสามารถแก้ไขปัญหาได้ หากสามารถสร้างความเข้าใจในส่วนนี้ได้ จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ก็จะกลายเป็นโอกาสที่จะพัฒนาระบบการศึกษาได้ ซึ่งเมื่อผู้เรียนมีกระบวนการคิดแล้วปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นตามมาก็ไม่เป็นปัญหา เนื่องจากผู้เรียนมีกระบวนการคิด มีวิธีคิด วิธีแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี

**(ระหว่างเวลา ๑๑.๑๐-๑๑.๑๕ นาฬิกา) นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการ** ได้กล่าวสรุปประเด็นในเบื้องต้นว่า การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพภายใต้บริบทของควมมีเอกภาพทางนโยบายหลากหลายการปฏิบัติ นั้น จะต้องคำนึงถึงกาย อารมณ์ สังคม ปัญญา ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญอย่างมากต่อผู้เรียน ที่จะต้องพัฒนาไปอย่างสัมพันธ์กัน แต่สิ่งสำคัญที่ต้องพิจารณา คือ

๑) กรณีที่ไม่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) นั้น การจัดการศึกษาก็จะต้องดำเนินการแบบ Onsite เต็มรูปแบบตามหลักสูตร เพื่อให้บรรลุสมรรถนะหลักที่สำคัญ ประกอบด้วย

๑.๑) เอกภาพทางด้านหลักสูตร คือ จัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้ครบตามหลักสูตร มีคุณภาพ บรรลุตัวชี้วัดรายวิชา

๑.๒) เอกภาพทางด้านมาตรการในการควบคุมโรคระบาด

๑.๓) เอกภาพทางการยึดตัวผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญ

๑.๔) ยึดหลักการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล (รพ.สต.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ชุมชน ท้องถิ่น กำหนดผู้ใหญ่บ้าน องค์การบริหารส่วนตำบล ในการให้ความร่วมมือในการกิจอย่างอื่นที่เอื้อต่อการจัดการศึกษา

๒) กรณีที่มีการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ก็ต้องมีการจัดการศึกษาเช่นเดียวกัน คือ หลากหลายในทางปฏิบัติ กล่าวคือ ทุกสถานศึกษาต้องจัดในรูปแบบผสม ทั้งแบบ Onsite On Air และแบบ Online แต่ต้องคำนึงถึงปัจจัยแวดล้อมและความพร้อมของแต่ละพื้นที่ที่มีบริบทแตกต่างกัน

**(ระหว่างเวลา ๑๑.๑๕-๑๑.๑๙ นาฬิกา) นายบุรพาทิศ พลอยสุวรรณ คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

จากสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันจะต้องยึดหลักของความปรกติใหม่ หรือฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ซึ่งการจัดการศึกษาในรูปแบบใหม่ก็ต้องสอดคล้องกับฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ที่เกิดขึ้นในการจัดการศึกษารูปแบบใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่จะเกิดฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) นั้น ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่วนต่าง ๆ ทั้งในระดับนโยบาย ซึ่งหมายถึงรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ รวมถึงหน่วยงานส่วนกลาง จะต้องเข้าใจบรรทัดฐานใหม่ของสังคม และต้องกำหนดนโยบายที่ต้องสอดคล้องกับฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ส่วนในระดับพื้นที่ก็ต้องทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนและดำเนินการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ด้วย และที่สำคัญสถานศึกษาจะต้องเข้าใจฐานวิถีชีวิตใหม่ (New Normal) และจะต้องจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นด้วย โดยในแต่ละส่วนจะต้องจัดกระบวนการดำเนินงานที่ต้องสัมพันธ์และสอดคล้องกัน ซึ่งก็จะแตกต่างกันไปตามแต่ละบริบทของพื้นที่

(ระหว่างเวลา ๑๑.๒๓-๑๑.๒๖ นาฬิกา) นางนัยนา ตันเจริญ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

ภายใต้หลักการของควมมีเอกภาพทางนโยบายหลากหลายการปฏิบัติ โดยเฉพาะในเรื่องของการบริหารจัดการจะต้องสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน รวมทั้งความร่วมมือ ประเด็นถัดมาในเรื่องของหลักสูตร การจัดการศึกษาต้องดำเนินการให้ครบตามที่หลักสูตรกำหนด แต่กระบวนการจัดการศึกษาก็จะต้องมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป เช่น การสลับวัน การสลับเวลา ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความเหมาะสมของแต่ละสถานศึกษา ประเด็นต่อมาในเรื่องของความปลอดภัยในเรื่องสุขภาพที่ต้องมีอย่างเพียงพอ ซึ่งจะต้องมีการจัดสวัสดิการทั้งในส่วนของครู ผู้เรียน ผู้บริหาร นอกจากนี้ ในส่วนของอาหารกลางวันต้องมีการจัดสรรงบประมาณให้สถานศึกษาต่าง ๆ อย่างเพียงพอตามความจำเป็นและเหมาะสม และกระบวนการเบิกจ่ายงบประมาณไม่ควรจะมีขั้นตอนที่ยุ่งยาก เพื่อให้งบประมาณลงไปถึงตัวผู้เรียนได้อย่างมีคุณภาพ

(ระหว่างเวลา ๑๑.๒๙-๑๑.๓๑ นาฬิกา) นายวุฒิกัทร คงมัน คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

เรื่องการขนส่งผู้เรียนยังเป็นปัญหาและไม่มีการดำเนินการ ซึ่งเรื่องนี้จะต้องประสานกับกรมการขนส่งทางบกด้วย เนื่องจากต้องจัดการเดินทางให้ได้อยู่ภายใต้มาตรการการรักษาระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) โดยสถานศึกษาขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ต้องมีการสำรวจความต้องการในการเดินทางของผู้เรียน และต้องประสานกับองค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ (ขสมก.) ในการจัดการ ซึ่งอาจต้องมีการนำรถเก่าที่กำลังจะปลดระวางมาออกแบบใหม่ และใช้ในการรับส่งผู้เรียนในระยะสั้นจะสามารถแก้ไขปัญหาได้ในทางหนึ่ง

(ระหว่างเวลา ๑๑.๓๑-๑๑.๓๓ นาฬิกา) นางรสรินทร์ ดาแก้ว คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

ขอเสนอแนวทางการจัดการศึกษา “เอกภาพทางนโยบายหลากหลายการปฏิบัติ” ซึ่งตนเห็นด้วยกับความเป็นเอกภาพและวิธีการปฏิบัติที่หลากหลาย เนื่องจากเด็กทุกคนต้องได้รับโอกาสทางการศึกษาเท่าเทียมกัน วิธีการเรียนรู้ของเด็กจะแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ต้องสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล

**แนวทางในการจัดการเรียนในช่วงการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ มีดังนี้**

๑) ในช่วงออกเยี่ยมบ้านได้ให้ครูสัมภาษณ์/สอบถามเกี่ยวกับมาตรการป้องกันโรคระบาด หากเปิดเรียนเพื่อกระตุ้นให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการป้องกันสุขภาพของนักเรียนในเบื้องต้น ตลอดจนอธิบายเพิ่มเติมเรื่องการป้องกันตนเองให้ปลอดภัย สรุปรวบรวมเป็นแนวทางของสถานศึกษา

๒) ประกาศ/ประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครอง ชุมชน รับทราบแนวทางป้องกันสุขภาพของนักเรียนในภาพรวมของสถานศึกษา

๓) ทบทวน ให้ความรู้เกี่ยวกับนักเรียนเกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้ปลอดภัยจากโรคระบาดโควิด-19

๔) นักเรียนช่วงชั้นที่ ๒ คือชั้น ป.๔-๖ นอกเหนือจากการเรียนทางไกลที่นักเรียนได้เรียนตามความเหมาะสมแล้ว ครูชี้แนะ กระตุ้นให้นักเรียนจัดทำโครงการตามความสนใจ

๕) ให้นักเรียนชั้น ป.๔-๖ ค้นคว้าเรื่องที่สนใจตามความสามารถ ตามสมรรถนะของตนเอง หรือนักเรียนที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน รวมกลุ่มกันค้นคว้าทำรายงาน เพื่อนำเสนอครูที่ออกเยี่ยมบ้านในแต่ละสัปดาห์ อาจรวมกลุ่มนำเสนอผลงานต่อครูประจำชั้น

### แนวทางในการบริหารจัดการในการเปิดเรียน มีดังนี้

- ๑) สถานศึกษามีบริบทที่แตกต่างกัน ให้ประชุมร่วมกันของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเพื่อหาแนวทางที่สอดคล้องกับบริบทของตนเอง
- ๒) การจัดชั้นเรียนให้เป็นหน้าที่ของแต่ละชุมชนที่จะนำรูปแบบไปปฏิบัติให้สอดคล้อง
- ๓) แบ่งโซนในการรับประทานอาหารกลางวัน หรือให้นำไปตักให้นักเรียนรับประทานที่ห้องเรียนของใครของเรา
- ๔) แบ่งเขตนักเรียนในแต่ละช่วงชั้น ไม่ให้ไปใช้ห้องน้ำห้องส้วมร่วมกัน และแบ่งเขตการไปรวมตัวกันของนักเรียน
- ๕) ปรับเวลาเลิกเรียนในแต่ละระดับชั้นเรียน เพื่อสะดวกในการรับ-ส่ง

ฝ่ายเลขานุการคณะทำงานฯ  
กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา  
สำนักกรรมการ ๓  
ผู้จัดบันทึกการประชุม

## ประเด็นข้อเสนอแนะ

เกี่ยวกับการจัดการศึกษาภายหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของคณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย ครั้งที่ ๔/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๓ ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (โปรแกรม Cisco Webex Meetings)

(ระหว่างเวลา ๑๕.๐๕-๑๕.๑๐ นาฬิกา) นายพิสุทธิ แสนเมือง คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการควรมีมาตรการดูแลการเดินทางไป-กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนในพื้นที่ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) แก่ผู้ให้บริการขนส่ง-รับส่งนักเรียนที่ชัดเจน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานศึกษาขนาดใหญ่ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เป็นสำคัญ

๒. กระทรวงศึกษาธิการและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ควรกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไปไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีความเป็นอิสระ คล่องตัว และสามารถรับผิดชอบในการดำเนินการเองได้อย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทพื้นที่มากขึ้น โดยไม่ต้องจำกัดรูปแบบการดำเนินงานเป็นการเฉพาะ เช่น โครงการอาหารกลางวัน ที่ไม่สามารถนำเงินอุดหนุนรายหัวค่าอาหารกลางวันของผู้เรียนไปใช้กับส่วนอื่นที่มีความจำเป็นได้ เป็นต้น ถือเป็นภารกิจสำคัญและเสรีภาพทางการบริหารของสถานศึกษามากเกินไป

(ระหว่างเวลา ๑๕.๑๐-๑๕.๑๒ นาฬิกา) นายวิทยา ประวะโซ คณะทำงาน ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการและมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) ควรร่วมกันออกแบบสื่อและกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางไกล เนื่องจากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการจัดระบบการจัดการเรียนการสอนทางไกลเป็นอย่างดี แม้ไม่มีชั้นเรียน แต่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้โดยอาศัยสื่อประสม ไม่ว่าจะเป็นสื่อทางไปรษณีย์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning TV: DLTV) เพื่อให้ผู้เรียนเลือกใช้วิธีการเรียนด้วยตนเองในเวลาและสถานที่ตามความสะดวก

๒. ควรปรับหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาการเลื่อนวิทยฐานะของบุคลากรครูให้มีตำแหน่งสูงขึ้น จากผลการปฏิบัติงานจริงเชิงประจักษ์ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นสำคัญ โดยสมควรเน้นไปที่การจัดทำเอกสารทางวิชาการเช่นที่ผ่านมา



**ระหว่างเวลา ๑๕.๑๒-๑๕.๑๔ นาฬิกา นายสุภาพ วงษามาตย์ คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. ควรมีการจำแนกพื้นที่ออกเป็นโทสนีและบรรจุไว้ในพระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน เช่น พื้นที่ที่ปลอดภัย (สีขาว) เพื่อประเมินระดับความปลอดภัย อันเป็นประโยชน์ในการพิจารณาเปิด-ปิด สถานศึกษาตามความพร้อมของแต่ละพื้นที่ที่ไม่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โดยมีต้องรอคำสั่งเปิดเรียนพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓

๒. กระทรวงศึกษาธิการควรกำหนดขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนก่อน-หลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้มีความชัดเจน ก่อนเปิดเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓ เพื่อความปลอดภัยของผู้เรียนให้เป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เป็นสำคัญ เนื่องจากที่ผ่านมาได้มีการลงพื้นที่ติดตามผลการจัดการเรียนการสอนออนไลน์แล้วพบว่า ๑) นักเรียนส่วนใหญ่มีความพร้อม สามารถกลับเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนปกติได้ และ ๒) สถานศึกษาขนาดเล็กมีความพร้อมมากกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ เช่น โรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัดควรมีมาตรการควบคุมจำนวนผู้เรียนเฉลี่ยห้องละไม่เกิน ๒๕ คน เพื่อป้องกันการแพร่กระจายของโรคระบาดดังกล่าวโดยเร็ว

**ระหว่างเวลา ๑๕.๑๔-๑๕.๑๖ นาฬิกา นายศักดิ์สิน ช่องดารากุล คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

จากการพิจารณา (ร่าง) กรอบแนวทางในการจัดทำรายงานพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทยแล้ว มีความคิดเห็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายให้มีความเป็นเอกภาพที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้ปฏิบัติสามารถนำไปดำเนินการได้ทันที

๒. ควรแบ่งมาตรการออกเป็นระดับรัฐบาล ระดับกระทรวงศึกษาธิการ ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติการ โดยเฉพาะบทบาทของครูแนะแนว และครูที่ปรึกษาประจำชั้นเรียน เนื่องจากที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ได้ส่งกลุ่มผู้เชี่ยวชาญลงพื้นที่ตรวจสอบและเยี่ยมบ้านนักเรียนในแต่ละเขตพื้นที่แล้วมีความเห็นว่า ควรรวบรวมประเด็นที่ได้รับจากการลงพื้นที่มาบรรจุเพิ่มเติมไว้ในสัดส่วนของข้อเสนอเชิงนโยบาย ถือเป็นมาตรการระดับสถานศึกษาที่มีความหลากหลายในทางปฏิบัติจริง เช่น

- ควรกำหนดกฎ ระเบียบ และมาตรการที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน
- ควรจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเรียนการสอนช่วงสภาวะการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ในระดับสถานศึกษาหรือเขตพื้นที่การศึกษา

• ควรจัดทำแผนที่บ้านนักเรียน เพื่อกำหนดกรอบแผนการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐ/เขตพื้นที่ให้มีประสิทธิภาพ

• ควรจัดให้มีครูที่ปรึกษา หรือครูแนะแนวของโรงเรียน ลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อติดตามสภาวะอนามัย และดูแลเรื่องการใช้หลักสูตรการเรียนการสอนทางไกล (ออนไลน์) วิธีการเรียนรู้ของนักเรียน สภาพแวดล้อมทั่วไป ฯลฯ

๓. ควรมีกระบวนการเร่งรัดและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวที่มีประสิทธิภาพ เพื่อให้สถานศึกษาใดในแต่ละเขตพื้นที่มีความพร้อม สามารถสั่งปิด-เปิดเรียนปกติได้ทันทีตามความเหมาะสม โดยกระทรวงศึกษาธิการจะทำหน้าที่คอยกำกับ ติดตามนโยบาย และกระจายอำนาจให้เขตพื้นที่

การศึกษา ศึกษาธิการจังหวัด ฯลฯ เป็นผู้ดำเนินการให้เกิดความชัดเจน ด้วยการสร้างแรงจูงใจ และเสริมกำลังใจ ด้วยวิธีการต่าง ๆ แก่ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม

**ระหว่างเวลา ๑๕.๑๖-๑๕.๑๘ นาฬิกา นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการ** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. ควรมีกองทุนสนับสนุนครูที่เดินทางไปลงพื้นที่ตรวจสอบและเยี่ยมบ้านนักเรียน โดยกองทุนดังกล่าว ต้องเป็นงบประมาณที่ไม่เกี่ยวข้องกับเงินอุดหนุนรายหัวค่าอาหารกลางวันของผู้เรียน หรือแบ่งส่วนจากสวัสดิการอื่นมาสนับสนุนการดำเนินงานของครู เนื่องจากครูที่เดินทางไปลงพื้นที่ตรวจสอบและเยี่ยมบ้านนักเรียนล้วนต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และอยู่ในภาวะเสี่ยงอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงควรมีกองทุนดังกล่าวเพื่อสร้างกำลังใจในการดำเนินงานแก่ครู เช่น ค่าน้ำมัน และค่าเอกสารอื่นที่เกี่ยวข้องตามความเหมาะสม

๒. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) ควรพิจารณาทบทวนและปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาการเลื่อนวิทยฐานะ และเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรครูใหม่ให้เหมาะสมและครอบคลุมถึงสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ภูเขาสูง ห่างไกลและทุรกันดาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับครูที่เดินทางไปลงพื้นที่ตรวจสอบและเยี่ยมบ้านนักเรียนต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นกรณีพิเศษ บนหลักการพื้นฐาน “ใครปฏิบัติงานมากได้มาก ปฏิบัติงานน้อยได้น้อย”

**ระหว่างเวลา ๑๕.๑๘-๑๕.๒๐ นาฬิกา นายชาญวิทย์ ผลชีวิน คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. รัฐบาลควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาการเลื่อนวิทยฐานะ และเลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรครูใหม่ หรือมีมาตรการสนับสนุนโครงสร้างผลตอบแทนและสวัสดิการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ครอบคลุมถึงผลการปฏิบัติงานจริงในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นสำคัญ โดยสมควรเน้นไปที่การจัดทำเอกสารทางวิชาการเช่นที่ผ่านมา เพื่อเร่งสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา อันนำไปสู่ประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศสืบไป

๒. รัฐบาลควรมีมาตรการประเมินระดับความปลอดภัยของพื้นที่ร่วมกันระหว่างศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เป็นผู้รับรองสุขภาพพลานามัยที่ดีให้แก่ผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งรวมสถานศึกษาและเขตชุมชนว่า “ปลอดภัย” แล้วจึงออกบัตรหรือใบประกาศให้เป็นรายบุคคลและสถานที่นั้น สามารถพิจารณาเปิดสถานศึกษาเองได้ตามปกติ โดยมีต้องคำนึงถึงเรื่องการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ให้เกิดความอุ่นใจไปทุกพื้นที่จังหวัด หรืออาจพิจารณาส่งครูในโครงการโรงเรียนเคลื่อนที่ (Mobile School) ลงพื้นที่ไปจัดการเรียนการสอนให้กับกลุ่มผู้เรียนที่มีฐานะยากจน ด้อยโอกาสบนพื้นที่ห่างไกล ในถิ่นทุรกันดารได้ทันที เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวจัดเป็นพื้นที่ที่กักตัวตามธรรมชาติแล้ว จึงมีความปลอดภัยจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) กว่าพื้นที่อื่นเสมอมา

๓. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณสนับสนุนครูในโครงการโรงเรียนเคลื่อนที่ (Mobile School) และโครงการอื่น ๆ ที่ลงพื้นที่ไปจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนที่มีฐานะยากจน ด้อยโอกาสบนพื้นที่ห่างไกล ในถิ่นทุรกันดารเป็นพิเศษ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการครู ส่งผลให้ครูเกิดความมั่นใจในการทำงาน ความรู้สึกที่ดีต่อสถานศึกษา รักและผูกพันกับสถานศึกษา เกิดความมั่นคงและอุทิศตนในการทำงานอย่างเต็มความสามารถ

๔. กระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขควรร่วมกันกำหนดระบบคัดกรองเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีประสิทธิภาพ กระจายลงพื้นที่ที่ตรวจคัดกรองเชื้อโรคดังกล่าวให้ครอบคลุมทั่วถึงพื้นที่ในแต่ละจังหวัด ชุมชน และสถานศึกษา รวมถึงกลุ่มครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครอง และผู้เรียน เพื่อเร่งคัดแยกผู้ติดเชื้อออกจากชุมชน และป้องกันการแพร่กระจายของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ก่อนกลับเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนปกติพร้อมกันทั่วประเทศ ในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ ถือเป็นภารกิจเร่งสร้างมาตรฐานความปลอดภัยทางการศึกษาเชิงรุกตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing)

๕. พลเมืองเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของสังคมไทย เช่นเดียวกับสังคมอื่น ๆ ทุกสังคมย่อมต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมผู้เรียนให้ได้รับการพัฒนาทักษะทั้ง ๓ ส่วน คือ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิต และทักษะคุณธรรมจริยธรรม ล้วนเป็นทักษะที่สำคัญในการพัฒนาความเจริญก้าวหน้าของประเทศชาติให้เกิดความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนสืบไป

**ระหว่างเวลา ๑๕.๒๐-๑๕.๒๓ นาฬิกา นายบรรจงศักดิ์ สมส่วน คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. ปัจจุบันโรงเรียนขนาดเล็กส่วนใหญ่มีนักเรียนไม่เกิน ๗๐ คน ล้วนมาจากชุมชนหรือหมู่บ้านขนาดเล็กในพื้นที่ห่างไกลที่เข้าถึงยาก (หย่อมบ้าน) จึงสามารถดำเนินการจัดสรรครูที่มีอยู่ในพื้นที่จำนวน ๓-๕ คน ลงพื้นที่เดินทางไปสอนผู้เรียนถึงบ้านได้ทันที เช่นเดียวกับโครงการโรงเรียนเคลื่อนที่ (Mobile School) ซึ่งเดิมเป็นโครงการที่ริเริ่ม เพื่อมุ่งบรรเทาทุกข์ของผู้ประสบภัยที่มีบุตรหลานที่ยังไม่สามารถไปโรงเรียนได้ เนื่องจากผลกระทบของภัยพิบัติ เพื่อให้เยาวชนเหล่านั้นได้มีที่เรียนในช่วงเวลาดังกล่าว

๒. กระทรวงศึกษาธิการควรพิจารณาให้มีหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือ “หลักสูตรการดำเนินชีวิตหลังโควิด” เพื่อส่งเสริมและแก้ไขปัญหาสุขภาพทางกายและจิตใจให้กับผู้เรียนที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวและกำลังจะกลับเข้าสู่สถานการณ์ปกติโดยเร็ววัน

**ระหว่างเวลา ๑๕.๒๕-๑๕.๒๗ นาฬิกา นายภูษงค์ วงศ์กัณหา คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

กระทรวงศึกษาธิการควรจัดสรรงบประมาณประจำปีมาช่วยสนับสนุนการผลิตหน้ากากอนามัย (แบบผ้า) และหน้ากากปกป้องละอองฝอย (Face Shield) เพิ่มนอกเหนือจากการจัดสรรงบประมาณประจำปีที่สนับสนุนเครื่องแบบนักเรียนในแต่ละปี ด้วยการกระจายงบประมาณดังกล่าวไปยังสถานศึกษาทั่วทุกพื้นที่ของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ห่างไกลทุรกันดาร เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการผลิตหน้ากากดังกล่าวใช้เองได้ โดยมีต้นทุนซื้อในราคาที่สูงเช่นปัจจุบัน อีกทั้งยังเป็นการปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความพร้อมรับมือกับสถานการณ์อื่นในอนาคตได้ด้วยตัวเองมากขึ้น ตลอดจนช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ปกครองที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ได้อย่างมีประสิทธิภาพอีกด้วย

**ระหว่างเวลา ๑๕.๒๘-๑๕.๓๓ นาฬิกา นายโกวิท หมิ่นทา คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

รัฐบาลควรมีมาตรการพิเศษดูแลการเดินทางไป-กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนในพื้นที่ที่ต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ไปยังผู้ให้บริการขับรถ-รับส่งนักเรียนที่ชัดเจน โดยคำนึงถึงความปลอดภัยของผู้เรียนที่เป็นไปตามมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) เป็นสำคัญ เช่น เว้นระยะที่นั่งในรถตู้โดยสาร แต่ก็ส่งผลกระทบต่อโดยตรงกับงบประมาณ จึงอาจทำได้เพียงแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อสลับเวลาเรียนเลขคู่-คี่ เท่านั้น

เนื่องจากขณะนี้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาทุกแห่งในพื้นที่นั้น ๆ ได้ร่วมกันออกแบบการจัดทำแผนและกำหนดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนและบริบทของสถานศึกษาในแต่ละพื้นที่ เพื่อเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) พิจารณาอนุมัติให้เปิดเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓ แล้วพบว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่ประสบปัญหาเรื่องความแออัด จึงยากต่อการควบคุมระยะห่างในพื้นที่สถานศึกษา เช่น การสลับเรียน การแบ่งช่วงเวลาสลับรับประทานอาหารกลางวัน และการเดินทางไป-กลับระหว่างบ้านกับโรงเรียนของผู้เรียน เป็นต้น

**ระหว่างเวลา ๑๕.๓๓-๑๕.๓๖ นาฬิกา นายอัมพร กุลาเพ็ญ คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

กระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) ควรกำหนดมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคม (Social Distancing) ในสถานศึกษาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับที่ศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (ศบค.) กำหนด มีใช้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้ผู้เรียนนั่งเว้นระยะห่างกัน ๑.๕๐ เมตร แต่ในส่วนของคณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) กำหนดให้ผู้เรียนนั่งเว้นระยะห่างกันเพียง ๑ เมตร ซึ่งส่งผลต่อการสร้างการทำความเข้าใจแก่สถานศึกษาเป็นอย่างมาก

**ระหว่างเวลา ๑๕.๓๘-๑๕.๔๒ นาฬิกา นางรสรินทร์ ดาแก้ว คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

ที่ผ่านมาสถานศึกษาได้ลงพื้นที่ตรวจสอบและเยี่ยมบ้านนักเรียนในแต่ละเขตพื้นที่เพื่อติดตามความพร้อมและมีความเห็นเพิ่มเติมจากผู้ปกครอง สรุปได้ ดังนี้

๑. ผู้ปกครองได้ปลูกฝังให้ผู้เรียน เรียนรู้การป้องกันตนเองผ่านการใส่หน้ากากอนามัย
๒. ควรจัดที่นั่งให้ผู้เรียนรับประทานอาหารกลางวันภายในห้องเรียน พร้อมเตรียมภาชนะใส่แยกเฉพาะบุคคล เช่น ถาดหลุม แก้วน้ำ ขวดน้ำ ผ้าปูโต๊ะ และสบู่ล้างมือประจำห้องเรียน เป็นต้น
๓. ควรแบ่งจุดจำหน่ายอาหารเพิ่มขึ้น เพื่อเว้นระยะห่างให้ผู้เรียน
๔. ควรแบ่งเวลาเลิกเรียน เพื่อความสะดวกในการเดินทางกลับบ้าน

สรุปความคิดเห็นของคณะครูที่ลงพื้นที่ตรวจสอบและเยี่ยมบ้านนักเรียน ดังนี้

๑. ครูต้องเผชิญกับสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานให้แก่ข้าราชการครู จึงขอให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (ก.ค.ศ.) พิจารณาทบทวนการเลื่อนขั้นเงินเดือนจากหลักฐานการปฏิบัติงานในช่วงสถานการณ์ดังกล่าวเป็นเพียงรายงาน ภาพถ่าย และบทสัมภาษณ์ระหว่างครูกับผู้ปกครองได้

๒. ครูมีความสนใจที่จะดูแลสุขภาพตนเองและคนรอบข้างมากขึ้น เนื่องจากมีประสบการณ์การเอาตัวรอดที่ลงพื้นที่ตรวจสอบและเยี่ยมบ้านนักเรียนในแต่ละเขตพื้นที่ในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นอย่างดี

๓. ครู ผู้ปกครอง และผู้เรียนได้มีโอกาสสร้างปฏิสัมพันธ์กันมากขึ้น จากการชี้แนะการจัดการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์ดังกล่าว

**ระหว่างเวลา ๑๕.๔๒-๑๕.๔๕ นาฬิกา นางนัยนา ตันเจริญ คณะทำงาน** ได้กล่าวต่อที่ประชุมว่า

๑. กระทรวงศึกษาธิการควรมีมาตรการป้องกันโรคระบาดสอนคู่ขนาน หรือบรรจุเพิ่มเติมไว้ในกลุ่มสาระวิชาสุขศึกษา หรือกำหนดให้มี “วิชาโรคระบาด” สอดแทรกในหลักสูตรเดิม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการเตรียมความพร้อมรับมือกับสถานการณ์อื่นที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตได้อย่างมั่นใจ

๒. สถานศึกษาและครูผู้สอนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในเรื่องนี้ จึงควรปรับกระบวนการสอนเป็นการแบ่งปันข้อมูลที่ถูกต้องและข้อเท็จจริงบนพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เพื่อช่วยลดความกลัวและความกังวลของผู้เรียน รวมทั้งเสริมความสามารถในการรับมือกับผลกระทบจากสถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

**ผลการพิจารณา :** ที่ประชุมพิจารณาแล้วมีความเห็น ดังนี้

๑) เห็นควรเสนอให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือการกระทรวงศึกษาธิการและอธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.) เข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอประเด็นความเห็นเกี่ยวกับสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) สรุปได้ ดังนี้

**รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ**

• กระทรวงศึกษาธิการมีการเตรียมมาตรการยกระดับการจัดการเรียนการสอนก่อนเปิดเรียนปีการศึกษา ๒๕๖๓ อย่างไร

• กระทรวงศึกษาธิการกำหนดขั้นตอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอนหลังสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) อย่างไร

**อธิการบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (มสธ.)**

• มหาวิทยาลัยมีการออกแบบสื่อและกระบวนการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียม (Distance Learning TV: DLTV) ให้กับผู้เรียนในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่มีคุณภาพอย่างไร

๒) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการร่วมข้อมูลการจัดทำ (ร่าง) รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย เพื่อนำเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการในครั้งต่อไป

ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ  
กลุ่มงานคณะกรรมการการศึกษา  
สำนักกรรมการ ๓  
ผู้จัดบันทึกการประชุม



**ประเด็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากแอปพลิเคชันไลน์กลุ่ม  
คณะกรรมการจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายเร่งด่วนว่าด้วยการบริหาร  
การจัดการศึกษาในช่วงสถานการณ์โควิด ๒๐๑๙ (COVID-19) ที่เหมาะสมกับสังคมไทย**

**วันศุกร์ที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๓**

เวลา ๑๑.๓๒ นาฬิกา นายอัมพร กุลาเพ็ญ คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ควรแจกกล่องดิจิทัลที่รับสัญญาณได้ จากสถานีระยะไม่เกิน ๑๐-๑๕ กิโลเมตร โดยใช้เสาอากาศภายในอาคาร หรือหากมีระยะไกลออกไป ๑๕-๓๐ กิโลเมตร ควรติดตั้งแผงภายนอกอาคาร แต่สถานีที่มีระยะไกล ๓๐-๘๐ กิโลเมตร ควรติดตั้งแผงภายนอกอาคารระหว่างกันไม่น้อยกว่า ๑๐ เมตร จึงจะรับได้ เพื่อแบ่งเบาภาระประชาชนให้ไม่ต้องซื้ออุปกรณ์ติดตั้งเพิ่ม เนื่องจากค่าติดตั้งแพงกว่ากล่องดิจิทัล หรืออาจพิจารณาใช้จานดาวเทียม จะครอบคลุมพื้นที่ได้มากกว่าและสามารถประหยัดค่าติดตั้งอีกด้วย ประกอบกับจานดาวเทียมระบบ C-band คือ กล่อง IRD เป็นรุ่นเก่า S๑ จะรับชมไม่ได้ จึงต้องเปลี่ยนกล่องใหม่เป็นรุ่น S๒ มีราคาประมาณ ๖๐๐ บาท ถือเป็นนโยบายที่สร้างภาระให้ประชาชน

**วันเสาร์ที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๓**

เวลา ๑๕.๒๕ นาฬิกา นายทรงเดช เสมอคำ และนายสมพร สุขอร่าม คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

ในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ ที่มีนักเรียนเกินกว่า ๒,๕๐๐ คน โรงเรียนมีมาตรการทางสาธารณสุขเพื่อความปลอดภัยของนักเรียน และบุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกคนด้วยการ ๑) ตรวจวัดไข้ก่อนเข้าโรงเรียน ๒) มีแอลกอฮอล์เจลเพื่อทำความสะอาดมือตามจุดให้บริการทุกอาคารเรียน ๓) ทุกคนใส่หน้ากากอนามัยหรือหน้ากากผ้า และได้ร่วมกันวิเคราะห์ทางเลือกในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้

๑. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียน ในแต่ละวันครบจำนวน ๑๐๐% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

- ทุกคนออกเดินทางจากบ้านมาถึงโรงเรียนในเวลาไม่เกิน ๐๘.๐๐ น. และออกเดินทางจากโรงเรียนกลับบ้านในเวลาประมาณ ๑๖.๐๐ น. โดยแบ่งนักเรียนแต่ละห้องให้เข้าเรียนห้องเรียนละ ๒ รอบ คือ รอบเช้า (๐๘.๐๐-๑๒.๐๐ น.) มีจำนวนนักเรียนเข้าเรียน ๕๐% ของนักเรียนแต่ละห้อง (ประมาณ ๒๐ คน) และรอบบ่าย (๑๒.๐๐-๑๖.๐๐ น.) มีจำนวนนักเรียนเข้าเรียน ๕๐% ของนักเรียนแต่ละห้อง (ประมาณ ๒๐ คน) ซึ่งวิธีการแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่มในแต่ละห้องเรียน อาจแบ่งได้โดยการใช้เลขคู่ เลขคี่ตามเลขที่ของนักเรียนในแต่ละห้อง รอบเช้าเป็นเลขคู่ รอบบ่ายเป็นเลขคี่ หรือรอบเช้าเป็นนักเรียนเลขที่ ๑-๒๐ และรอบบ่ายเป็นนักเรียนเลขที่ ๒๑-๔๐ โดยนักเรียนที่ไม่ได้เข้าเรียนในแต่ละรอบจะอยู่ในพื้นที่ที่โรงเรียนกำหนด

- แต่ละห้องแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มละ ๕๐% ของจำนวนนักเรียนในห้องนั้น โดยนักเรียนกลุ่มแรก เดินทางมาโรงเรียนเพื่อเข้าเรียนรอบเช้า (๐๘.๐๐-๑๒.๐๐ น.) และนักเรียนกลุ่มที่สองเดินทางมาโรงเรียนเพื่อเข้าเรียนรอบบ่าย (๑๒.๐๐-๑๖.๐๐ น.)

- เข้าเรียนพร้อมกันทุกคน ทุกห้อง ๑๐๐% โดยนักเรียนทุกคน เข้าเรียนพร้อมกันทุกคน ทุกห้องเรียน

๒. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๖ ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนในแต่ละวัน จำนวน ๕๐% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

- แบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม กลุ่มละประมาณ ๕๐% ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด เพื่อสลับวันเรียนวันเว้นวันหรืออื่น ๆ สามารถแบ่งได้โดยการจำแนกตามระดับที่เรียนเป็น กลุ่มที่ ๑ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑-๓ กลุ่มที่ ๒ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๔-๖ หรือเมื่อพิจารณาตามจำนวนนักเรียนที่ต้องการให้มีจำนวนเท่า ๆ กันทั้ง ๒ กลุ่ม อาจจะได้กลุ่มที่ ๑ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑, ๒ และ ๖ กลุ่มที่ ๒ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓, ๕ และ ๖

- นักเรียนแต่ละห้องแบ่งออกเป็น ๒ กลุ่ม แต่ละกลุ่มมีนักเรียนจำนวน ๕๐% ของนักเรียนในห้องนั้น แล้วทั้ง ๒ กลุ่มเข้าเรียนในห้องเรียนติดกัน โดยเรียนกับครูผู้สอน ๑ ห้อง และเรียนจากสื่อออนไลน์อีก ๑ ห้อง

๓. การใช้โรงอาหาร/เวลาพักรับประทานอาหาร

- แบ่งช่วงเวลาในการรับประทานอาหารออกเป็น ๓ ช่วงเวลา คือ

ช่วงที่ ๑ เวลา ๑๐.๑๐-๑๑.๐๐ น.

ช่วงที่ ๒ เวลา ๑๑.๐๐-๑๑.๕๐ น.

ช่วงที่ ๓ เวลา ๑๑.๕๐-๑๒.๔๐ น.

- ในแต่ละช่วงเวลาให้นักเรียนพักรับประทานอาหาร ๒ ระดับชั้น

- ส่งเสริมให้นักเรียนล้างมือก่อนรับประทานอาหาร มีแอลกอฮอล์เจลเพื่อทำความสะอาดมือตามจุดให้บริการ และรับประทานอาหารจานเดียว ใช้ช้อนกลางส่วนบุคคล ยืนเข้าแถวซื้ออาหารให้เป็นระเบียบ/นั่งรับประทานอาหาร ห่างกัน ๑-๒ เมตร ทั้งระหว่างโต๊ะและระหว่างบุคคล

## วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เวลา ๐๙.๔๙ นาฬิกา พลเอกประสาธ สุขเกษตร คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

กระทรวงศึกษาธิการควรจัดคณะทำงานประชาสัมพันธ์ เพื่อสื่อสารข่าวสารข้อมูลสู่ประชาชนโดยตรงผ่านวิทยุโทรทัศน์ ลักษณะคล้ายกับทีมโฆษกของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) อีกทั้งยังเป็นการป้องกันมิให้ผู้ปกครองได้รับข่าวสารที่คลาดเคลื่อน ก่อเกิดการปฏิบัติที่สับสน

เวลา ๑๗.๐๓ นาฬิกา นายปราโมทย์ เลิศชีวกานต์ คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

“โรงเรียน” เป็นสถานที่ปลอดภัยมากกว่า “ห้างสรรพสินค้า” ด้วยเหตุผล ดังนี้

๑. นักเรียนไป-กลับโรงเรียนพร้อมกัน ง่ายต่อการควบคุมดูแล ซึ่งต่างกับห้างสรรพสินค้าที่มีจำนวนคนเข้า-ออกแตกต่างกัน ส่งผลให้ควบคุมยาก

๒. นักเรียนใช้เวลาอยู่ภายในโรงเรียนจำนวน ๘ ชั่วโมง ภายใน ๕ วัน/สัปดาห์ และสถานที่ที่มีอากาศถ่ายเท ควบคุมและจัดกิจกรรมได้ แต่ในส่วนของห้างสรรพสินค้าใช้เวลาไม่น้อยกว่า ๑๒ ชั่วโมง/วัน/สัปดาห์

ไม่สามารถห้ามคนเข้า-ออก เพื่อหมุนเวียนอากาศภายในห้องแอร์ได้ โดยเฉพาะพนักงานชายที่ต้องประจำพื้นที่ชายตลอดเวลา

๓. นักเรียนที่ไปโรงเรียนรู้จักคุ้นเคยกันเป็นอย่างดี ทั้งครูและผู้ปกครอง ซึ่งสามารถติดต่อสื่อสาร และควบคุมดูแลง่าย แต่ห้างสรรพสินค้าไม่มีใครรู้จักหรือรู้ประวัติ หากมีความเสี่ยงก็จะมีโอกาสแพร่เชื้อมาก

๔. นักเรียนที่ไปโรงเรียนแม้ไม่มีวุฒิภาวะ แต่มีครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ดูแลนักเรียนเป็นอย่างดี เนื่องจากนักเรียนเชื่อฟังและเคารพคุณครู ส่วนในห้างสรรพสินค้าคนส่วนใหญ่จะมีวุฒิภาวะ แต่ไม่มีใครรู้จักกัน จึงไม่สามารถบังคับควบคุมกันได้

๕. โรงเรียนเป็นสถาบันที่อบรมนักเรียนให้มีความรู้ โดยมีครูทำหน้าที่เป็นผู้รับผิดชอบ มีความรู้สูง มีจรรยาบรรณวิชาชีพ ดังนั้น ผู้ปกครองและชุมชนจะให้ความไว้วางใจ พร้อมให้ความร่วมมือ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี มีความสุข

**เวลา ๑๘.๑๐ นาฬิกา นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการ ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า**

ขณะนี้โรงเรียนเอกชน ประเภทนานาชาติสามารถหาแนวทางดำเนินการตามมาตรการรองรับการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จึงพิจารณาเปิดเรียนในวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓ โดยสรุป ดังนี้

มาตรการก่อนเปิดเรียน

๑. โรงเรียนควรทำการสำรวจข้อมูลครู นักเรียน ผู้ปกครอง และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการเดินทางไปยังพื้นที่เสี่ยงภายใน ๑๔ วัน หรือมีอาการที่แสดงว่ามีความเสี่ยงในการติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และแจ้งให้โรงเรียนรับทราบโดยทันที

๒. โรงเรียนมีการแบ่งพื้นที่ใช้งานอย่างชัดเจน จัดเตรียมสถานที่ในห้องเรียน พื้นที่นอนกลางวัน พื้นที่การเรียนรวม โรงอาหาร พื้นที่สนทนาการใช้ Social Distancing ให้มีระยะห่างไม่น้อยกว่า ๑ เมตร ระหว่างบุคคล พร้อมทำป้ายสัญลักษณ์แจ้งเตือนทั่วบริเวณ

๓. โรงเรียนหมั่นตรวจสอบให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานตลอดเวลา

๔. โรงเรียนมีการทำความสะอาดพื้นที่ภายในโรงเรียนและอุปกรณ์การเรียนการสอนทุกครั้งก่อนเปิดเรียนอย่างต่อเนื่อง

๕. โรงเรียนกำหนดจุดคัดกรองบริเวณประตูทางเข้าโรงเรียน เพื่อตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียน ครู และบุคลากรที่มาติดต่อกับโรงเรียนทุกรายและทุกครั้ง

๖. โรงเรียนมีจุดบริการทำความสะอาดมือและมีการจัดเตรียมสบู่ล้างมือ แอลกอฮอล์เจล บริเวณทางเข้าประตูโรงเรียน ห้องเรียน บริเวณอาคาร ห้องน้ำ หรือสถานที่จัดกิจกรรมอื่น ๆ อย่างเพียงพอและทั่วถึง

๗. โรงเรียนให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) มาตรการป้องกันการแพร่ระบาดของโรงเรียนแก่ครู บุคลากร และพนักงานของโรงเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง นักเรียน และผู้เกี่ยวข้อง

๘. โรงเรียนจัดให้มีป้ายประชาสัมพันธ์แนะนำมาตรการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ของโรงเรียน การสังเกตอาการ และอื่น ๆ

๙. โรงเรียนจัดทำแผนการเรียนการสอน โดยโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมาก อาจแบ่งนักเรียนสลับมาเรียนที่โรงเรียนแต่ละห้องหรือแต่ละชั้นตามความเหมาะสม และจัดให้มีการเหลื่อมเวลาเข้าเรียน เลิกเรียน รวมถึงเวลาพักของนักเรียนในแต่ละชั้นปีด้วย

#### มาตรการระหว่างเปิดเรียน

๑. ผู้ปกครองต้องตรวจวัดอุณหภูมิของนักเรียนทุกครั้งก่อนออกจากบ้านมาโรงเรียน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศา ต้องไม่ให้นักเรียนมาโรงเรียน

๒. พนักงานประจำรถและพนักงานขับรถโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายก่อนปฏิบัติหน้าที่ หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศา ไม่อนุญาตให้ปฏิบัติหน้าที่ และต้องใส่หน้ากากอนามัยทุกครั้งปฏิบัติหน้าที่ และต้องทำความสะอาดถูกรอบ

๓. พนักงานประจำรถโรงเรียน มีเทอร์โมมิเตอร์ประจำตัว และต้องตรวจวัดอุณหภูมิร่างกายของนักเรียนก่อนขึ้นรถรับ-ส่งนักเรียน หากตรวจพบอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศา ไม่อนุญาตให้ขึ้นรถ

๔. นักเรียนต้องใส่หน้ากากอนามัยตลอดเวลาขณะที่อยู่บนรถ

๕. บุคคลทุกคนที่จะเข้ามาภายในบริเวณโรงเรียนต้องผ่านการตรวจวัดอุณหภูมิร่างกาย ณ จุดคัดกรองที่ประตูทางเข้าโรงเรียน ในกรณีที่พบผู้มีอุณหภูมิร่างกายเท่ากับหรือสูงกว่า ๓๗.๕ องศา หรือมีอาการไข้ ไอ จาม มีน้ำมูก หรือมีอาการเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ จะไม่อนุญาตให้เข้ามาภายในบริเวณโรงเรียน และมีการบันทึกข้อมูลเก็บไว้

๖. นักเรียน ครู และบุคลากร หรือผู้มาติดต่อกับโรงเรียนทุกคน ต้องใส่หน้ากากอนามัย ขณะที่อยู่ภายในพื้นที่บริเวณโรงเรียน

๗. โรงเรียนต้องจัดให้มีระบบระบายอากาศ เพื่อให้มีการถ่ายเทอากาศได้ดี

๘. เพิ่มความเข้มข้นในการทำความสะอาดภายในโรงเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ สนามเด็กเล่น อุปกรณ์การเรียน กีฬา เครื่องดนตรี ฯลฯ อย่างสม่ำเสมอเป็นประจำหลังเลิกเรียนทุกวัน หากจำเป็นต้องใช้อุปกรณ์และของเล่นร่วมกันต้องมีการทำความสะอาดก่อนและหลังใช้งานทุกครั้ง รวมถึงไม่อนุญาตให้นำของเล่นส่วนตัวมาใช้ในโรงเรียน

๙. โรงเรียนต้องมีการควบคุมคุณภาพการประกอบอาหารและการจัดการน้ำดื่มในโรงเรียนให้ถูกสุขอนามัย

๑๐. ยกเลิกการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรภาคบ่าย (Extra Curricular Activities) ทั้งหมด

๑๑. งดการประชุมหรือจัดกิจกรรมรวมกลุ่มที่มีคนหมู่มาก

๑๒. งดกิจกรรมกีฬาทุกประเภทที่ต้องสัมผัสตัวกับผู้ร่วมแข่งขัน หรือกีฬาประเภทที่ต้องแข่งขันเป็นทีม

๑๓. นักเรียนจะได้รับค่าเตือนจากครูให้ล้างมือเมื่อจบชั่วโมงเรียนเสมอ หรือเมื่อทำกิจกรรมที่ต้องสัมผัสวัสดุต่าง ๆ โดยมีเจลล้างมือให้บริการหน้าโรงเรียน ในห้องเรียน ห้องน้ำ และโรงอาหาร

๑๔. นักเรียนและพนักงานทุกคนจะต้องมีขวดน้ำ/กระติกน้ำของตนเอง

๑๕. ในกรณีที่พบนักเรียนติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) หรือเจ็บป่วย ให้มีผู้ประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุข เพื่อดำเนินการคัดแยกและดูแลรักษาผู้เจ็บป่วย

๑๖. หลีกเลี่ยงการเรียนการสอนในห้องเรียนที่ใช้เครื่องปรับอากาศเป็นเวลาต่อเนื่องเกิน ๒ ชั่วโมง

๑๗. การจะให้นักเรียนมาหรือไม่มาโรงเรียนในแต่ละวันให้อยู่ในดุลยพินิจของผู้ปกครอง

## มาตรการหลังเลิกเรียน

๑. โรงเรียนต้องแจ้งผู้ปกครอง เพื่อรับนักเรียนกลับบ้านทันทีหลังเลิกเรียน
๒. โรงเรียนมีคณะกรรมการติดตามและประเมินผลมาตรการการป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) และรายงานผู้อำนวยการสถานศึกษาทราบเป็นประจำทุกวัน

## วันอาทิตย์ที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๖๓

เวลา ๐๘.๕๕ นาฬิกา นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการ ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

ข้อเสนอในการฟื้นฟูประเทศในระดับพื้นที่ จะให้ประชาชนดำเนินชีวิตที่ไม่ปกติด้วยวิถีปกติ อย่างตระหนักรู้ มีใช้ตระหนก โดยสรุป คือ

๑) ควรหยุดสร้างความตระหนกและความหวาดกลัว หรือมีพฤติกรรมข่มขู่ประชาชนให้หวาดกลัวต่อโควิดจนไม่ต้องทำมาหากินหรือพึ่งพาตนเอง รอแจก รอความช่วยเหลือ รอสงเคราะห์ มักอ้างว่าจะมีระบาดโควิดรอบ ๒ รอบ ๓ แต่ควรหันมาสร้างความตระหนกและเรียนรู้ที่จะดำเนินวิถีชีวิตไปพร้อมกับโควิด เรียนรู้ปลูกฝังวินัยในการรักษาระยะห่าง ล้างมือ ใส่หน้ากากอนามัย เป็นต้น

...รัฐบาลต้องดำเนินการกับคนที่สร้างความหวาดกลัวและวุ่นวายให้เกิดกับประเทศและประชาชนโดยอ้างโควิด ซึ่งไม่ต่างจากพวกสร้างข่าวปลอมเพื่อทำลายความสงบสุขภายในประเทศ...

๒) ควรหยุดพ้อใจกับสังคมสงเคราะห์ ลดแหล่งแจกแถมลง หันไปสู่การสร้างโอกาส สร้างอาชีพให้ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ฟื้นฟูอาชีพตนเองได้ มีรายได้ มีงานทำ นี่คือการยั่งยืนในการสู้กับโควิด เนื่องจากมีบางคนไปหาประโยชน์กับความหวาดกลัวและความทุกข์ยากของประชาชน ทั้งในรูปแบบการทุจริตคอร์รัปชัน หรือการหลอกลวงประชาชน

๓) รัฐบาลต้องใช้กลไกที่มีในทุกจังหวัด เพื่อให้โอกาส สร้างอาชีพ ฟื้นฟูธุรกิจของตนเองหรือชุมชน เช่น ธนาคารออมสิน ธกส. กรุงไทย และกองทุนต่าง ๆ ที่มีในชุมชน เครือข่ายประชาสังคม อาชีพเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งและฟื้นฟูประเทศ ให้ส่วนราชการเป็นเพียงพี่เลี้ยง คอยกำกับติดตาม เป็นต้น และให้ประชาชนเข้าถึงโอกาสแหล่งทุนแบบง่าย รวดเร็ว

ดังนั้น ธนาคารควรเปลี่ยนสร้างหนี้ เป็นสร้างอาชีพให้กับประชาชน เปลี่ยนจากการไปทวงถามหนี้เป็นความหวังใยกับความทุกข์ยากของประชาชน และเปลี่ยนให้วิทยาลัยเทคนิค อาชีวะ การอาชีวศึกษา วิทยาลัยเกษตร ศูนย์ศึกษาและพัฒนา ๔ ภูมิภาค ของล้นเกล้ารัชกาลที่ ๙ ได้แก่ ภูพาน ห้วยฮ่องไคร้ พิบูลทอง คังกระเบน และโครงการพระราชดำริ เป็นศูนย์การผลิต ฝึกอบรมอาชีพพระยะเร่งด่วนให้แก่ประชาชน โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณในการฝึกอาชีพ และเงินประเดิมก้อนแรก ไปประกอบอาชีพทันทีที่ฝึกอบรมจบหลักสูตร เป็นต้น

๔) สนับสนุนให้ประชาชนออกมาดำเนินชีวิตให้เป็นปกติ ภายใต้ความตระหนกในการควบคุมโรคระบาด เพื่อให้ประชาชนที่มีฐานเศรษฐกิจดีมาจับจ่ายใช้สอย ทำให้เศรษฐกิจของประเทศเดินหน้าไปพร้อมกับความเข้มแข็งของประชาชน โดยมีกลไกท้องถิ่นและผู้สร้างและอำนวยการ ได้แก่ อบต. กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน อสม. รพ.สต. เป็นต้น โดยเฉพาะตลาดหมู่บ้าน ตลาดชุมชน ตามตรอกซอกซอย ร้านค้าปลีก ส่งในชุมชน และหมู่บ้าน



**เวลา ๑๗.๑๕ นาฬิกา นายสมพร สุขอร่าม คณะทำงาน** ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

๑. ควรช่วยเหลือผู้บริหาร คณะครู ศึกษารายละเอียดเรื่องการใช้จ่ายเงินเรียนฟรี ๑๕ ปีเพื่อการสืบค้นอินเทอร์เน็ตว่า สามารถนำมาใช้ในการซื้ออินเทอร์เน็ตให้กับนักเรียนได้หรือไม่

๒. ควรช่วยเหลือผู้บริหาร ครูช่วยเหลือนักเรียนในการปรับสัญญาณช่อง โดยประสานกับช่างในหมู่บ้านให้การช่วยเหลือ

๓. ควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองว่าการเรียน On Air และ Online เป็นเพียงการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะเปิดเรียนจริงในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ เป็นสำคัญ

**เวลา ๑๗.๔๓ นาฬิกา นางกอบกุล อาภากร ณ อยุธยา คณะทำงาน** ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

ขณะนี้โรงเรียนประถมที่สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีเปิดเรียน โดยมีครูส่งแผนการสอนให้พ่อแม่ทราบล่วงหน้าว่าจะเรียนกันอย่างไร เตรียมตัวอย่างไรบ้าง

- ห้องเรียนที่บรรจุผู้เรียนจำนวนกว่า ๒๐ คน จะแบ่งออกเป็นกลุ่ม เรียนกันคนละห้องเพื่อไม่ให้มีเด็กจำนวนมากเกินไป เฉลี่ยจำนวนห้องละ ๑๐-๑๒ คน เนื่องจากให้ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มาเรียนก่อน ครูก็เพียงพอที่จะสอน

- สัปดาห์ถัดมาให้ให้นักเรียนทุกชั้นมาเรียน โดยสลับวันเรียนกันไป เช่น วันจันทร์ ป.๑ วันอังคาร ป.๒ วันพุธ ป.๓ วันพฤหัสบดี ป.๔ วันศุกร์วนกันไป โดยจะตัดวิชาที่ไม่จำเป็นต้องออกไปก่อน เรียนแต่วิชาที่จำเป็นตามหลักสูตร หลัก ๆ คือ ภาษาเยอรมัน ภาษาอังกฤษ วิทยาศาสตร์ สังคมศึกษา คณิตศาสตร์ ส่วนวิชาพวกดนตรี กีฬา ศาสนา ระเบียบการเรียนไว้ก่อน

- จากที่เคยนั่งรวมกันเป็นกลุ่มโต๊ะ ตอนนี้ก็ให้นั่งแยกเดี่ยว ห่างกัน ๑.๕ เมตร

- เด็กจะต้องเตรียมหน้ากากอนามัยมาวันละ ๓ ชิ้น (ทางโรงเรียนมีแจกให้เด็กเพิ่มอีก ๑ ชิ้นเป็นการช่วยเหลือ) เด็กจะเปลี่ยนหน้ากากอนามัยที่ใส่ทุก ๑ ชม. (วันละประมาณ ๓.๕ ชม.) เพื่อสุขอนามัย

- มีกฎที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน คือ การล้างมือ ต้องล้างมือเมื่อมาถึงโรงเรียน (ในห้องเรียนมีอ่างล้างมือทุกห้อง) หลังเข้าห้องน้ำ หลังจากพักเบรก ก่อนรับประทานอาหารเข้า และมีกฎคือห้ามแบ่ง/แลกอาหารรับประทานกับเพื่อน

- ระยะเวลาพักสั้นลง รวมถึงพยายามไม่让孩子พักตรงกัน เพราะจะทำให้เด็กมาเล่นในสนามพร้อมกันจำนวนมากเกินไป และไม่让孩子เล่นกันข้ามห้อง ให้เล่นเฉพาะที่เรียนห้องเดียวกันตอนนี้ (ลด contact ที่ไม่จำเป็น) แต่เด็กยังคุยกันได้ โดยให้รักษาระยะห่างระหว่างกัน

- เนื้อหาที่เรียนในช่วง ๒ วันแรกในวิชาวิทยาศาสตร์ หัวข้อคือเรื่อง โควิดนา รวมถึงมาตรการป้องกันการระบาดของไวรัส ฯลฯ

**เวลา ๑๙.๕๙ นาฬิกา นายประยัต วรงค์ คณะทำงาน** ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

ปัจจุบันจังหวัดบุรีรัมย์ได้วางมาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สำหรับสถานศึกษา กรณีการเปิดภาคเรียน ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓ โดยสรุป ดังนี้

๑. สถานศึกษาทุกแห่งร่วมกับ อสม.ประจำหมู่บ้าน ต้องจัดให้มีจุดคัดกรองสุขภาพอนามัยส่วนบุคคล และตรวจวัดอุณหภูมิผู้เรียน ครูหรือผู้ดูแลผู้เรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานหน้าประตู

ทางเข้า- ออกสถานศึกษาก่อนเข้าสถานศึกษาทุกวัน หากมีอาการไข้ ร่วมกับอาการไอ จาม มีน้ำมูก หรือเหนื่อยหอบ ให้หยุดเรียนหรือปฏิบัติงานและไปพบแพทย์ทันที

๒. ผู้เรียน ครู หรือผู้ดูแลผู้เรียน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานต้องใส่หน้ากากอนามัย หรือหน้ากากผ้าตลอดเวลาเพื่อหลีกเลี่ยงการแพร่เชื้อแบคทีเรียและไวรัส ระหว่างเดินทางจากบ้านมาสถานศึกษา และระหว่างเรียนหรือปฏิบัติงานหรือทำกิจกรรมใด ๆ ในสถานศึกษา กรณีหากเดินทางจากบ้านมาสถานศึกษา หรือจากสถานศึกษากลับมาบ้านด้วยรถรับ-ส่งของสถานศึกษาหรือรถโดยสารสาธารณะ เช่น รถตู้/รถรับจ้าง ต้องจัดระยะห่างระหว่างบุคคลให้เหมาะสมและปลอดภัย จัดระเบียบการขึ้นรถ-ลงรถไม่ให้แออัด หลีกเลี่ยงการสัมผัสระหว่างกันและผู้ให้บริการรถรับ-ส่ง และจัดให้มีแอลกอฮอล์ ๗๐% ล้างมือไว้บริการ

๓. สถานศึกษาต้องมีจุดบริการล้างมือด้วยน้ำ และสบู่หรือแอลกอฮอล์ ๗๐% ล้างมือหน้าประตูทางเข้า-ออกสถานศึกษา ห้องเรียนหรืออาคารเรียน โรงอาหาร โรงครัว ห้องน้ำ ห้องสุขา โดมหรืออาคารสถานที่ในร่ม และบริเวณที่มีการสัมผัสร่วมกันต่าง ๆ รวมทั้งต้องส่งเสริมการล้างมือ และสาธิตพฤติกรรมสุขอนามัยในการล้างมือที่ถูกต้อง สถานศึกษาควรบังคับให้ผู้เรียนล้างมือเป็นประจำด้วยสบู่และน้ำ โดยใช้เวลาอย่างน้อย ๒๐ วินาที

๔. สถานศึกษาต้องประเมินและกำหนดสถานที่หรือพื้นที่ที่ต้องทำความสะอาดในสถานศึกษา เพื่อกำหนดพื้นผิวและวัสดุประเภทใดที่จะต้องทำความสะอาดเป็นประจำตามปกติ โดยเฉพาะพื้นผิวและวัตถุที่หลายคนสัมผัสเป็นประจำ เช่น สวิตช์ไฟ และลูกบิด/มือจับประตู-หน้าต่าง และก๊อกน้ำจะต้องได้รับการทำความสะอาดแล้วฆ่าเชื้อ เพื่อลดความเสี่ยงของเชื้อโรคบนพื้นผิวและวัตถุทุกวัน หรืออาจจำเป็นต้องทำความสะอาดและฆ่าเชื้อบ่อยขึ้นตามระดับการใช้งาน

๕. สถานศึกษาต้องดำเนินการให้ความรู้ด้านสุขภาพ การป้องกัน และควบคุมโรคในกิจกรรมประจำวัน และในบทเรียน เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจแนวคิดพื้นฐานของการป้องกันและควบคุมโรค เช่น ไม่ใช้มือสัมผัสใบหน้า ดวงตา ปากหรือจมูกหากไม่ได้ล้างมืออย่างถูกต้อง ไม่ใช้ภาชนะหรือแก้วน้ำดื่มร่วมกับผู้อื่น ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นมาสถานศึกษาและสิ้นสุดเมื่อออกจากสถานศึกษา ให้ใช้วิธีปฏิบัติตามหลักระยะห่างระหว่างบุคคล (Social Distancing) โดยตลอด

๖. การจัดกิจกรรมประจำวันหน้าเสาธงต้องให้กระชับ หรือลดเวลาในการทำกิจกรรมให้สั้นลงเท่าที่จำเป็น และต้องเว้นระยะการทำกิจกรรมอย่างน้อย ๑.๕๐ เมตร รวมทั้งระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑-๒ เมตร โดยถือหลักหลีกเลี่ยงการติดต่อสัมผัสระหว่างกัน

### ๗. การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา

๑) กรณีแบบระบบปกติ สถานศึกษาที่มีห้องเรียนเพียงพอ ให้จัดจำนวนผู้เรียนต่อห้องไม่เกิน ๒๕ คน และเพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียน/นักศึกษาให้มีระยะห่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียงโต๊ะนักเรียน/นักศึกษาหันหน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน (แทนที่หันหน้าเข้าหากัน) เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของเชื้อไวรัส (เช่น จากการพูด ไอ จาม)

๒) กรณีแบบสัปดาห์เว้นสัปดาห์ (เรียนที่สถานศึกษา ๑ สัปดาห์ เรียนที่บ้าน ๑ สัปดาห์) สถานศึกษาที่มีนักเรียน/นักศึกษาจำนวนมาก การบริหารจัดการเรียนการสอนและการเรียนรู้อาจจัดแบ่งสัดส่วนนักเรียน/นักศึกษาออกเป็นสองกลุ่ม (กลุ่มเรียนที่สถานศึกษาและกลุ่มเรียนที่บ้าน) ตามความเหมาะสมเพื่อลดความแออัดในแต่ละห้อง กลุ่มเรียนที่สถานศึกษาให้จัดจำนวนนักเรียน/นักศึกษาต่อห้องไม่เกิน ๒๕ คน และเพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียน/นักศึกษาให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียง

โต๊ะนักเรียน/นักศึกษาหันหน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน (แทนที่จะหันหน้าเข้าหากัน) เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของไวรัส (เช่น จากการพูด ไอ จาม) กลุ่มเรียนที่บ้านให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ทางระบบดิจิทัลและระบบการเรียนทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยต้องจัดระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑-๒ เมตรระหว่างผู้เรียนและผู้อาศัยในบ้าน

๘. สถานศึกษาต้องวางแผน สนับสนุนการเข้าถึงการศึกษาที่มีคุณภาพอย่างต่อเนื่องในกรณีที่คุณครูหรือผู้เรียนหยุดพัก/เรียนที่บ้าน โดยการใช้กลยุทธ์ออนไลน์/อีเลิร์นนิ่ง และแบบฝึกหัดสำหรับการศึกษาที่บ้าน มีการมอบหมายให้ครูทำการติดตามระยะไกลรายวันหรือรายสัปดาห์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและหาวิธีการส่งเสริมการเรียนทางไกลที่เหมาะสมสำหรับผู้เรียนที่ขาดศักยภาพในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์ และอินเทอร์เน็ตที่บ้าน

๙. หลีกเลี่ยงกิจกรรมการรวมกลุ่มผู้เรียนจำนวนมาก กรณีหากมีความจำเป็นสำหรับการประชุมผู้เรียนหรือทำกิจกรรมที่มีผู้เข้าร่วมเป็นจำนวนมาก ให้จำกัดจำนวนเข้าร่วมประชุมหรือร่วมกิจกรรมมิให้แออัดและมีระยะเวลาที่สั้น และจัดที่นั่งในห้องประชุมมีระยะห่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑ เมตรหรือดำเนินการสื่อสารแบบทางไกล หรือด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์

๑๐. โรงอาหาร โรงครัว สถานที่สำหรับรับประทานอาหาร เครื่องดื่ม อาหารเสริม และนมต้องจัดระยะห่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร ระหว่างโต๊ะและเก้าอี้หรือที่นั่งและมีสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายให้ผู้ใช้บริการยืนรอวันระยะห่างระหว่างบุคคล ๑-๒ เมตร หากมีผู้เรียนจำนวนมาก ให้ควบคุมจำนวนผู้เรียนมิให้แออัดหรือพิจารณากำหนดมาตรการลดเวลาในการใช้บริการให้สั้นลงเท่าที่จำเป็น หรือพิจารณาจัดหาล้อมเวลาในการหยุดพักรับประทานอาหารกลางวันของผู้เรียนเป็นรายชั้น โดยถือหลักหลีกเลี่ยงการติดต่อสัมผัสระหว่างกัน

๑๑. ให้เว้นระยะการทำกิจกรรมอื่นใดอย่างน้อย ๒ เมตรระหว่างผู้เรียน ครูหรือผู้ดูแลผู้เรียน ผู้ปกครองเจ้าหน้าที่ และผู้ปฏิบัติงานตลอดเวลาที่อยู่ในสถานศึกษา

๑๒. การมารับ-ส่งผู้เรียน ผู้ปกครองคนเดียวหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมาย ควรส่งและรับผู้เรียนทุกวัน หากเป็นไปได้ ผู้สูงอายุ เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ไม่ควรมารับ-ส่งผู้เรียน เพราะเป็นกลุ่มบุคคลที่มีความเสี่ยงต่อการเจ็บป่วยจาก COVID-19 ควรจำกัดเวลาหลังเลิกเรียน ไม่ควรให้ออกจากสถานศึกษาพร้อมกัน

๑๓. สถานศึกษาต้องจัดระบบหรือมาตรการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สำหรับการมาติดต่อราชการของผู้ปกครอง/บุคคลภายนอก หรือหากสถานศึกษามีการรับย้ายผู้เรียนจากต่างจังหวัดมาเข้าเรียนหรือผู้เรียนที่เดินทางกลับจากพื้นที่เสี่ยงจะต้องให้ผู้เรียน และผู้ปกครองกักตนเองในที่พักอาศัย หรือสถานที่ที่เจ้าพนักงานโรคติดต่อกำหนดจนครบ ๑๔ วัน

๑๔. ทำความสะอาดสถานที่ อาคารเรียน ห้องเรียน ห้องอเนกประสงค์ โต๊ะ เก้าอี้ ที่นั่ง อุปกรณ์ เครื่องมือ พื้นผิวสัมผัสหรือจุดสัมผัสร่วม ห้องน้ำ ห้องส้วม อ่างล้างมือและจุดเสียงทุก ๑-๒ ชั่วโมง หรือทุกครั้งที่เลิกเรียน หรือใช้บริการเสร็จ ด้วยน้ำยาทำความสะอาดที่ได้มาตรฐาน และฆ่าเชื้อโรคตามหลักวิชาการ อีกทั้งต้องจัดเตรียมกระดาษเช็ดทำความสะอาดแบบใช้แล้วทิ้งสำหรับใช้ทำความสะอาดพื้นผิวสัมผัส หรือจุดสัมผัสร่วม เช่น แป้นพิมพ์ โต๊ะทำงาน รีโมตคอนโทรล ฯลฯ ก่อนการใช้งานแต่ละครั้ง

๑๕. สถานศึกษาต้องปรับปรุงดูแลห้องน้ำ ห้องสุขาให้สะอาดและเพียงพอ มีน้ำที่สะอาดแยกเป็นสัดส่วนสำหรับผู้หญิง ผู้ชาย และผู้พิการ หรือคนชรา หรือสตรีมีครรภ์และต้องมีที่ล้างมือและสบู่ด้วย พยายามหลีกเลี่ยงการเข้าห้องน้ำหลาย ๆ คนพร้อมกัน

๑๖. ยกเลิกกิจกรรมกีฬา และกิจกรรมอื่น ๆ ที่สร้างสภาพแออัด เช่น การทัศนศึกษา กิจกรรมดนตรี/ การฝึกซ้อมการแสดง การประชุมผู้ปกครองนักเรียน/นักศึกษา เป็นต้น ทั้งในระหว่างเรียนและหลังเลิกเรียน สำหรับกิจกรรมพิเศษตามหลักสูตร เช่น ศิลปะ/ดนตรี และการออกกำลังกายควรใช้ระยะห่างความปลอดภัยทางสังคมตามหลัก Social Distancing

๑๗. สำหรับวิทยาลัยอาชีวศึกษา วิทยาลัยการอาชีพ และมหาวิทยาลัยราชภัฏ นอกจากการปฏิบัติตามมาตรการข้อ ๑-๑๔ แล้ว ให้เพิ่มมาตรการการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ดังนี้

๑๗.๑ นักศึกษาหรือบุคลากรทางการศึกษาที่เดินทางมาจากต่างจังหวัดเข้ามาศึกษา หรือมาปฏิบัติหน้าที่ ณ สถาบันการศึกษาดังกล่าว จะต้องผ่านการคัดกรองโดยพนักงานโรคติดต่อ และบุคคลนั้นจะต้องกักกันตนเองในที่พักอาศัย หรือสถานที่ที่พนักงานโรคติดต่อกำหนดไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน หากมีอาการป่วยเข้าเกณฑ์สอบสวนโรคในระหว่างกักกันตัว จะถูกส่งต่อไปยังสถานพยาบาล เพื่อเข้ารับการรักษา รับการชันสูตรทางการแพทย์ และแยกกักตามสมควรแก่กรณี

๑๗.๒ หากให้ผู้ที่เดินทางมาจากจังหวัดอื่นที่เป็นพื้นที่เสี่ยง มาเข้าพักอาศัยในครอบครัวของใครให้ถือว่าครอบครัวนั้นเป็นผู้สัมผัสโรคตามมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติโรคติดต่อ พ.ศ. ๒๕๕๘ จะเข้าสู่กระบวนการกักตัวไม่น้อยกว่า ๑๔ วัน

๑๗.๓ ให้สถาบันทางการศึกษาประสานงานกับผู้ดูแลหอพัก ให้มีการดำเนินการจัดระเบียบหอพักผู้เรียน ในการคัดกรองอนามัยส่วนบุคคล และดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทาง Social Distancing

๑๘. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสนับสนุนน้ำยาทำความสะอาด แอลกอฮอล์ล้างมือสำหรับผู้เรียน ครู และบุคลากรให้กับสถานศึกษาในเขตบริการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**เวลา ๒๐.๔๐ นาฬิกา นายสมควร วรสันต์ คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า**

๑. สำนักรวความพร้อมของนักเรียนและบริบทของครอบครัวเด็ก
๒. วิเคราะห์ความพร้อมของผู้เรียนว่า สามารถเรียนวิธีการใดบ้าง
๓. ย้ายไปสู่แผนงานหลักที่เตรียมไว้
๔. เลือกสอนวิชาที่สำคัญก่อน
๕. เริ่มกระบวนการเรียนการสอนตามที่ครูกำหนดอย่างเหมาะสม

ทั้งนี้ หากเลือกให้การปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเกิดขึ้น โดยมีสัญญาณอินเทอร์เน็ตเป็นตัวแปร ดังนั้น สิ่งแรกที่ต้องคิด ไม่ต้องเลือกว่าจะใช้สื่ออะไร แต่ต้องเริ่มจากวิเคราะห์ผู้เรียน แล้วไปวิเคราะห์บริบทชุมชนว่า มีความพร้อมสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้ขนาดไหน วิเคราะห์ทุกอย่างที่เป็นต้นทุนให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ เช่นเดียวกับที่โรงเรียนสะพานมิตรภาพ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว กำหนดมาตรการเปิดภาคเรียน ดังนี้

๑. ตรวจวัดอุณหภูมิ
๒. ฉีดสเปรย์ฆ่าเชื้อ กระจาเป่า ร่องเท้า
๓. แจกหน้ากากอนามัย
๔. นักเรียนนั่งตามเลขที่ ในระยะห่าง ๑ เมตร
๕. มีห้องคัดกรองไว้แยกนักเรียนที่มีอาการผิดปกติ

ดังนั้น ภาครัฐควรกระจายอำนาจให้สถานศึกษาดำเนินการกันเองตามความพร้อม

### วันจันทร์ที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๖๓

เวลา ๑๔.๐๖ นาฬิกา นายตวง อันทะไชย ประธานคณะกรรมการ ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า ขณะนี้ มีสถานศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครบางแห่งเริ่มทดลองเปิดเรียน แล้วพบว่า

๑. มีระบบการคัดกรองวัดไข้ก่อนเข้าสถานศึกษา
๒. ผู้เรียนให้ความร่วมมือในการใส่หน้ากากอนามัย (บางส่วนมีความอึดอัด)
๓. การล้างมือเพิ่มเติมตั้งแต่ระหว่างก่อนรับประทานอาหาร เข้าห้องเรียน หลังแปรงฟัน และเมื่อมีการเปลี่ยนกิจกรรมอยู่เสมอ
๔. การเว้นระยะห่างเฉลี่ย ๑ ห้องเรียน มีผู้เรียนเหลือ ๒๐-๒๕ คน/ห้อง แสดงให้เห็นว่า ยังมีผู้เรียนอีกจำนวนครึ่งหนึ่ง ที่ไม่สามารถใช้ห้องเรียนร่วมเวลาเดียวกันได้ จึงควรออกแบบการเรียนการสอน เช่น จัดพื้นที่ชั่วคราวเพื่อเรียนคู่ขนาน หรือเรียนออนไลน์ หรือผลัดกันมาเรียนให้เหมาะสมและปลอดภัย เป็นต้น
๕. เน้นทำความสะอาดเพิ่มในจุดที่ผู้เรียนมีการสัมผัสร่วมกัน หรือใช้พื้นที่ร่วมกันเป็นประจำ
๖. ลดความแออัด โดยแบ่งกลุ่มนักเรียนทำกิจกรรม เพื่อหมุนเวียนการใช้งาน วัสดุ อุปกรณ์ให้พอเหมาะ เช่น โรงอาหาร และยกเลิกกิจกรรมที่ไม่จำเป็น หรือออกแบบกิจกรรมใหม่ที่คำนึงถึงระยะห่าง ความปลอดภัยทางสังคมตามหลัก Social Distancing เช่น การจัดกิจกรรมแข่งขันของสถานศึกษาต่าง ๆ

### วันพฤหัสบดีที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๓

เวลา ๑๘.๓๕ นาฬิกา นายอนุศิษฐ์ พรชีโวชิตี คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

จากการลงพื้นที่เยี่ยมบ้านนักเรียนในเขตบริการของโรงเรียนพบว่า ผู้ปกครองและนักเรียนมีความต้องการเดินทางไปเรียนที่สถานศึกษามากกว่ารอรับการเรียนการสอนทางไกล หรือการเรียนออนไลน์ผ่านทางโทรทัศน์ เนื่องจากการเรียนดังกล่าวเป็นการสื่อสารทางเดียว หากมีปัญหาไม่สามารถโต้ตอบทางออนไลน์ได้ ประกอบกับผู้ปกครองที่คอยดูแลนักเรียนส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ ไม่ว่าจะเป็นปู่ ย่า ตา ยาย ส่วนพ่อและแม่จำเป็นต้องออกไปประกอบอาชีพ ดังนั้น หากนักเรียนได้เดินทางไปศึกษาเล่าเรียนที่สถานศึกษาจะส่งผลให้นักเรียนมีความสุขมากกว่าเรียนออนไลน์ อีกทั้งยังได้พบเพื่อนและครูผู้สอนที่สามารถคอยชี้แนะปัญหาที่พบในบทเรียนได้ แต่หากมีความจำเป็นต้องเปิดเรียนพร้อมกันทั่วทั้งประเทศในวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๓ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา ๒ ประเด็น ดังนี้

#### **๑. ความปลอดภัยด้านสุขภาพของนักเรียนและครู**

หากมีการเปิดเรียนตามกำหนดจริง ควรมีมาตรการสร้างความปลอดภัยจากเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) แก่ครูและนักเรียนในสถานศึกษาที่ปลอดภัยร้อยละ ๑๐๐ ก่อน ดังนั้น โรงเรียนทุกแห่งจำเป็นต้องมีการจัดหาอุปกรณ์ป้องกันการติดเชื้อไวรัสดังกล่าวที่มีคุณภาพ ไม่ว่าจะเป็นอุปกรณ์ตรวจวัดอุณหภูมิ แอลกอฮอล์ สบู่ น้ำยาฆ่าเชื้อ น้ำยาทำความสะอาด เจลล้างมือ หน้ากากอนามัยแบบผ้า และหน้ากากปกป้องละอองฝอย (Face Shield) ตลอดจนการทำแมงกัณฑ์ตะเรียนโดยใช้พลาสติกใส สิ่งเหล่านี้หากได้รับการคำนวณเป็นค่าใช้จ่ายของนักเรียน/คน/ปี ถือเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงในสถานศึกษา ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานควรเสนองบประมาณให้กับสถานศึกษาตามจำนวนของนักเรียน แต่หากสถานศึกษาใดมีจำนวน



ของนักเรียนน้อย เช่น สถานศึกษาที่มีนักเรียนน้อยกว่า ๓๐๐ คน อาจตั้งงบประมาณขั้นต้นให้สถานศึกษาละ ๓๐,๐๐๐ บาท และบวกรายหัวของนักเรียน เพื่อใช้เป็นค่าจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับป้องกันเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) เป็นต้น

ส่วนการจัดห้องเรียนควรมีมาตรการเว้นระยะห่างทางสังคมที่ชัดเจน ครอบคลุมถึงสถานศึกษาในระดับ ประถมศึกษา เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นแบบอาคาร สปข. ๑๐๕/๒๙ หรืออาคารเรียนไม้ แบบ ป.๑ ฉ ห้องเรียนที่มีขนาด ๖ x ๙ เมตร หรืออาคารแบบสมัยใหม่แบบโรงเรียนมัธยมศึกษา ห้องเรียนที่มีขนาด ๘ x ๘ เมตร หากจัดโต๊ะจำนวน ๒๐-๒๕ ที่นั่ง โดยให้ทุกห้องเรียนมีอุปกรณ์ทำความสะอาดที่เพียงพอ มีพลาสติกใสกั้นบนโต๊ะ และเน้นการล้างมืออย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น

## ๒. ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ควรมอบอำนาจการดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ให้กับโรงเรียน เพื่อให้โรงเรียนดำเนินการโดยอิสระ ทั้งนี้โดยโรงเรียนต้องสร้างการมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษา อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) ผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สาธารณสุขอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น/อำเภอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คณะกรรมการศึกษาธิการจังหวัด (กศจ.) และศูนย์บริหารสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) (ศบค.) เพื่อเปิดทำการเรียนการสอน เนื่องจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อาจใช้การเรียนการสอนแบบปกติ ร่วมกับการเรียนทางไกล (On Air) และการเรียนผ่าน Website (Online) เป็นต้น

ในการนี้สถานศึกษาขนาดกลางอาจลดจำนวนนักเรียนในแต่ละห้องเรียนเฉลี่ยไม่เกิน ๒๐ คน/ห้องเรียนได้ เนื่องจากสถานศึกษาได้วางแผนสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดให้มีการสำรวจความพร้อมของผู้เรียนและความสมัครใจในการส่งบุตรหลานเข้าเรียนในสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) สรุปได้ ดังนี้

### ๑) กรณีแบบระบบปกติ (สำหรับนักเรียนชั้น ป.๑-ม.๓)

สถานศึกษามีห้องเรียนที่เพียงพอและมีจำนวนบุคลากรที่เพียงพอ สามารถจัดจำนวนนักเรียนในห้องไม่เกิน ๒๕ คน/ห้องเรียน ซึ่งจะมีครู ๑ คน ควบคุมและดูแลนักเรียน จัดให้มีกิจกรรมการเรียนการสอนในระบบ Onsite ให้นักเรียนเรียนตามตารางการออกอากาศของ DLTV โดยให้ครูประจำวิชาจัดทำใบงานแบบฝึกและเป็นผู้ตรวจประเมินผลใบงาน ส่วนการจัดห้องเรียนให้เพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียนให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียงโต๊ะนักเรียนโดยให้หน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน (แทนที่จะหันหน้าเข้าหากัน) เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของเชื้อไวรัส (เช่น จากการพูด ไอ จาม) และจัดให้มีการล้างมือทุกชั่วโมง

### ๒) กรณีแบบวันเว้นวัน (เรียนที่สถานศึกษา ๑ วัน เรียนที่บ้าน ๑ วัน) สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาล

สถานศึกษามีห้องเรียนที่เพียงพอ แต่ไม่มีบุคลากรที่เพียงพอ จัดให้มีการเรียนการสอนแบ่งนักเรียนออกเป็น ๒ กลุ่ม สลับวันมาเรียน โดยจัดนักเรียนต่อห้องไม่เกิน ๑๐ คน/ห้องเรียน ซึ่งจะมีครู ๑ คน ควบคุมและดูแลนักเรียน จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการทั้ง ๔ ด้าน เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนต่อไป การจัดห้องเรียนให้เพิ่มพื้นที่ระหว่างโต๊ะเรียน เพื่อเพิ่มช่องว่างระหว่างนักเรียนให้มีระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑.๕๐ เมตร จัดเรียงโต๊ะนักเรียนโดยให้หน้าโต๊ะไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อลดการส่งผ่านที่เกิดจากละอองของเชื้อไวรัส (เช่น จากการพูด ไอ จาม) และจัดให้มีการล้างมือทุกชั่วโมง

๓) กรณีที่ผู้ปกครองสมัครใจให้นักเรียนเรียนที่บ้าน

ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ทางระบบดิจิทัลและระบบการเรียนทางไกลในรูปแบบต่าง ๆ ตามความเหมาะสม โดยต้องจัดระยะห่างระหว่างบุคคลไม่น้อยกว่า ๑-๒ เมตรระหว่างผู้เรียนและผู้อาศัยในบ้าน โดยการใช้กลยุทธ์ออนไลน์/อีเลิร์นนิ่ง และแบบฝึกหัด สำหรับการศึกษาที่บ้าน มีการมอบหมายให้ครูทำการติดตามระยะไกลรายวันหรือรายสัปดาห์ เพื่อวิเคราะห์ปัญหา และหาวิธีการส่งเสริมการเรียนทางไกลที่เหมาะสมสำหรับนักเรียนที่ขาดศักยภาพในการเข้าถึงคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตที่บ้าน

แผนการจัดการเรียนการสอนภายใต้สถานการณ์ COVID-19  
ของโรงเรียนชุมชนบ้านเสิงสาง ประจำปีการศึกษา ๒๕๖๓

ชั้นเรียน	จำนวนนักเรียน	จำนวนห้องเรียน	นักเรียนต่อห้องโดยเฉลี่ย
อ.๑	๑๒	๒	๖
อ.๒	๒๑	๒	๑๐
อ.๓	๒๐	๒	๑๐
อนุบาล จัดการเรียนการสอนแบบสลับวัน			
ป.๑	๔๓	๒	๒๑
ป.๒	๔๙	๒	๒๔
ป.๓	๔๖	๒	๒๓
ป.๔	๕๙	๓	๒๐
ป.๕	๕๑	๒	๒๕
ป.๖	๖๕	๓	๒๒
ม.๑	๖๐	๓	๒๐
ม.๒	๕๑	๒	๒๕
ม.๓	๕๙	๓	๒๐
ป.๑-ม.๓ จัดการเรียนการสอนแบบปกติ ครู ๑ คน/นักเรียน ๑ ห้อง			

วันศุกร์ที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๖๓

เวลา ๑๓.๑๐ นาฬิกา นายประยัต วรงค์ คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า

สืบเนื่องจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ถือเป็นโรคระบาดที่เป็นภัยคุกคามต่อสุขภาพของผู้คนทั่วโลก รัฐบาลจึงไม่ควรคำนึงถึงสุขภาพของนักเรียนเพียงเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงความปลอดภัยของครูที่มีความเสี่ยงสูงจากภัยคุกคามของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) จากการปฏิบัติหน้าที่ของครูที่มีความยากลำบากด้วย ถือเป็นอุปสรรคต่อการจัดการเรียนการสอนที่หนักกว่าปกติ เพราะจำเป็นต้องมีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมากกว่าอาชีพอื่น จากการติดต่อกับผู้ปกครองและนักเรียนจำนวนมาก ทั้งที่โรงเรียนและการออกเยี่ยมบ้านเด็กนักเรียน ส่งผลให้ครูมีความเครียด วิตกกังวล จึงส่งผลกระทบต่อสภาพจิตใจของครู ดังนั้น รัฐจึงควรกำหนดค่าตอบแทนพิเศษรายเดือนในช่วงสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ตามลักษณะของงานและพื้นที่เสี่ยง เพื่อสร้างแรงจูงใจ และขวัญกำลังใจในการปฏิบัติราชการ โดยจ่ายให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ลำบากตรากตรำในการปฏิบัติ

หน้าที่ เสี่ยงภัย เคร่งเครียด กดดัน จากสภาพการปฏิบัติงานที่เสี่ยงอันตรายทั้งต่อชีวิต ร่างกาย อาจก่อให้เกิดโรคจากการปฏิบัติงานตลอดภาคเรียนที่ ๑/๒๕๖๓ ดังนี้

๑. ครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่สีแดง มีความเสี่ยงสูง ให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ (เบี้ยเสี่ยงภัย) เดือนละ ๒,๕๐๐ บาท

๒. ครูที่ปฏิบัติงานในพื้นที่สีเขียว

๒.๑ โรงเรียนที่สามารถเปิดทำการเรียนการสอนได้ตามปกติ ให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ (เบี้ยเสี่ยงภัย) เดือนละ ๑,๐๐๐ บาท

๒.๒ โรงเรียนขนาดใหญ่ที่จัดการเรียนการสอนสองผลัด (๒ กลุ่ม) กลุ่มที่จัดการเรียนการสอนที่โรงเรียนและกลุ่มที่จัดการเรียนรู้ที่บ้าน ให้ได้รับค่าตอบแทนพิเศษ (เบี้ยเสี่ยงภัย) เดือนละ ๒,๐๐๐ บาท

**เวลา ๑๔.๔๐ นาฬิกา นางปาริชาติ สมบูรณ์ คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า**

รัฐบาลควรกำหนดมาตรการป้องกันสถานศึกษาให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง โดยใช้สถานศึกษาเป็นฐาน โดยเปิดโอกาสให้สถานศึกษาเป็นผู้กำหนดแนวทางบริหารจัดการที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่ง และให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องร่วมกำหนดแนวทาง มาตรการป้องกัน แต่ไม่ควรกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งปฏิบัติตามมาตรการป้องกันสถานศึกษาภายใต้มาตรการเดียวกันทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับสถานศึกษาขนาดเล็กที่สามารถกำหนดมาตรการป้องกันได้ง่ายกว่าสถานศึกษาขนาดใหญ่

**วันศุกร์ที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓**

**เวลา ๑๒.๒๓ นาฬิกา นายหงษ์ดี ศรีเสน คณะทำงาน ได้เสนอความเห็นเพิ่มเติมว่า**

**๑. ความท้าทายในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ คือ**

- ๑) วิธีสอนของครู
- ๒) ความสามารถของครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้
- ๓) สื่อในการจัดการเรียนการสอน
- ๔) นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้เสมือนในห้องเรียน
- ๕) ความสนใจของนักเรียน

**๒. รูปแบบที่นำไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในโรงเรียน คือ**

- ๑) การอบรมให้ความรู้
- ๒) การใช้ application zoom ในการอภิปรายหัวข้อในเรื่องอบรม ใช้ application หรือโปรแกรมที่คล้ายคลึงกับ zoom ก็คือ G-suite Education ในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ โดย
  - Google meet สอนออนไลน์ อภิปรายร่วมกันระหว่างครูและนักเรียน
  - Google sheets ในการมอบหมายงานและแบบฝึกหัดต่าง ๆ รวมทั้งวีดิทัศน์การเรียนการสอนในรายวิชาต่าง ๆ ให้แก่นักเรียน รวมทั้งเป็นกระดานให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น
  - Google classroom เป็นการสร้างห้องเรียนออนไลน์
  - Google forms ในการออกแบบทดสอบออนไลน์ ทั้งแบบปรนัยและอัตนัย

### ๓. แนวทางการแก้ปัญหาที่พบในการจัดการเรียนการสอนออนไลน์ คือ

#### ๑) กำหนดทิศทางของโรงเรียน

กำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และเป้าหมายของความต้องการทำให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องทราบ และยอมรับไปปฏิบัติเป็นแนวทางการดำเนินงานของโรงเรียนที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

#### ๒) พัฒนาบุคลากร

ครูและบุคลากรทางการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน PLC ดังนั้นจึงจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ความสามารถ และการปรับเปลี่ยนกระบวนการในการจัดการเรียนรู้วิธีใหม่ให้แก่ผู้เรียน ให้สอดคล้องกับหลักการ PLC โดยการให้ความรู้ แนะนำ ประชุมชี้แจง อบรมโดยผู้เชี่ยวชาญ และพี่เลี้ยงที่มีความรู้ความเข้าใจเป็นอย่างดี

#### ๓) พัฒนาองค์กร

- เสริมสร้างความแข็งแกร่งด้านวัฒนธรรมโรงเรียน
- ปรับปรุงแก้ไขโครงสร้างองค์กร เน้นให้ความสำคัญกับครูและบุคลากรทางการศึกษามากขึ้น จัดตารางของครูให้เหมาะสมกับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผู้เรียน
- สร้างความรู้ความเข้าใจภายในองค์กร ก่อเกิดกระบวนการพัฒนาด้วยความสามัคคี
- บริหารจัดการสภาพแวดล้อม ที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสม

### ๔. มาตรการระยะยาวที่ใช้รองรับเพื่อแก้ปัญหการเกิดสถานการณ์อื่นอีก

ควรจัดให้มีการศึกษาวิจัยแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ รวมถึงการหาเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้กับการดำรงชีวิตของประชาชน ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างโอกาสใหม่ให้กับจังหวัดและประเทศ จึงจะสามารถกำหนดแนวทางการดำเนินงานได้ เช่น มหาวิทยาลัยทั้งภาครัฐและเอกชนที่อยู่ในจังหวัด โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยราชภัฏ เป็นสถาบันทางการศึกษาที่จัดการศึกษาเพื่อตอบสนองบริบทของชุมชน ควรมีบทบาทสำคัญในเรื่องการศึกษาวิจัย หรือถอดบทเรียนที่ถูกต้อง ชัดเจน จากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID-19) ครั้งนี้ เป็นมาตรการระยะสั้นและระยะยาว เพื่อปรับแก้ไขระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานจริง รวมถึงเร่งถอดบทเรียนที่ถูกต้องชัดเจนจึงจะเกิดประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง







